הארץ

1.65 ש"ח יום ו' י"ד בחשון תשמ"ח, 6 בנובמבר 1987 VOL.68/20827 NOVEMBER 6 1987

הברזל והכבש

אריאל שרון נחקר ע"י המשטרה, בעניין רשיון ליבוא ברזל שניתן לאיש מפלגתו ובעניין האיסור ליבוא בשר כבש. איננו יודעים מהי האמת; אולם, עצם העניין מצביע על הפגם היסודי: הסמכויות המופלגות שיש לממשלה בתחום רשיי היבוא. לא זו בלבד שהצרכן משלם ביוקר עבור מוצרים שניתן לרכשם בזול בחו"ל, אלא שגורמים בממשלה, עלולים לנצל המצב, למתן טובות הנאה למקורבים.

רק ליברליזציה של המשק, תביא לידי יעילות כלכלית ותפחית האפשרות למעשה שחיתות.

שינוי בתנועה הציבור

העבודה: משבר ממשלתי אם לא תוסדר ערבות־מדינה ל־300 מ' ש"ח להתיישבות

"שרינו" החליטו לתבוע הכרעה בממשלה ביום ראשון ● נסים: לא יתכן להפלות לטובה גורמים שמפלגת העבודה חפצה ביקרם

מאת אילן שחורי

שרי מפלגת העבודה החליטו אמש בישיבת פורום "שרינו", כי לא יהיה מנוס ממשבר ממשלתי, אם שר האוצר לא יאפשר מתן ערבות

(סוף בעמוד 6)

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

למי איכפת
יואל מרקוס

השב"כ כסכין חד
זאב שיף

יפאני קרח בוול־סטריט
נחמיה שטרסלר

העתיד זה עוד מעט
גדעון סאמט

עמ' ב'2:

מקורות מדיניים
עקיבא אלדר

מסדרונות מפלגתיים
אילן שחורי

שיחת השבוע עם ד"ר גרשון אוריון, נשיא בית המשפט הצבאי בשכם לשעבר
אודית גלילי

עמ' ב'3:

תקועים בפקק
רומן פריסטר

קיבוץ פלך: שמונה חברים
מרדכי ארציאלי

המורה לעברית
נילי מנדלר

משוד על חוט אחד
אוד מנדר

עמ' ב'4:

המסע הארוך של מיכאל גורבצ'וב
"שפיגל"

עמ' ב'5:

כתב זר
תום שגב

כספת

עמ' ב'6־7:

תרבות וספרות

עמ' ב'8:

טלוויזיה מעולם אחד
הדה בושס

רייגן: ויינברגר היה שר ההגנה הטוב ביותר בהיסטוריה של ארה"ב

ויינברגר בנאום פרישתו: היזהרו מהרמאות הסובייטית שכבר הוכחה

שר ההגנה הפורש הכחיש כי התנגד להסכם הטילים אך התריע: בריה"מ היא מדינה גדולה ואין לה כל קושי לרמות ● מחליפו קרלוצ'י נחשב פרגמטיסט ומתון יותר כלפי הסובייטים ● לויטננט־ג'נרל קולין פאואל מונה יועץ לבטחון לאומי

חילופים בצמרת הממשל: הנשיא רייגן לוחץ את ידו של פראנק קארלוצ'י, שר ההגנה הנבנס. משמאל – שר ההגנה היוצא, כספר ויינברגר. (תצלום אי־פי)

מאת צבי בראל

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ב־טקס הגיבי בגן הוורדים שבבית הלבן הודיע אתמול הנשיא רייגן על התפטרותו של שר ההגנה כספר ויינברגר ומינוי היועץ לבטחון לאומי פרנק קרלוצ'י במקומו. בנאום שיוחד לויינברגר כינהו רייגן, שר ההגנה הטוב בהיסטוריה של ארה"ב, והודה לו על שירותו לאומה ולנשיא.

(סוף בעמוד 8)

לחד: מתקיים מו"מ על החלפת הנווט ושבויים אחרים במחבלים באל־חיאם

בשל כך הפסיק לשחרר כלואים מ"סיבות הומניות", כפי שנהג בעבר ● מפקד צד"ל קובל: מפקדי האו"ם נפגש עם מפקדי מיליציה בדרום לבנון לארוחות מפוארות, אך מסרב לפגוש בי

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

מפקד צד"ל, הגנרל אנטואן לחד, מאשר, כי מתקיים משא ומתן על החלפת הנווט הישראלי, חיילי צד"ל ושבויים אחרים באסירים הכלואים היום בכלא אל־חיאם בדרום לבנון. לחד אומר כי בגלל משא־ומתן זה הפסיק לשחרר כלואים מסיבות הו־מניות כפי שנהג בעבר.

בכלא אל־חיאם, הנמצא באזור הבטחון, כלואים אנשים לבנתיים ומחבלים שנתפסו במהלך פעילות עוינות. כלא זה מתופעל ומוחזק ע"י צד"ל.

במהלך מסיבת עיתונאים במלון ארזים במטולה אמר אנטואן לחד, כי הוא אינו מאמין שהמשא־ומתן הזה יניב תוצאות חיוביות. הוא הסביר, כי "כוחות זרים" כהגדרתו הם המורים לגורמי הטרור המחזיקים בשבויים הישראליים כיצד לפעול.

מפקד צד"ל אמר עוד כי הגיעו

(סוף בעמוד 8)

הדולר ממשיך לרדת; דאו־ג'ונס עלה

העליה בשערי המניות בוול סטריט ב־40.12 נקודות הוסברה כתגובה להחלטת 4 בנקים בארה"ב להקטין שעור הריבית מ־9% ל־8.75% ● גרמניה מורידה הריבית לייצוב המארק

מאת שלמה שמיר
וסוכנויות הידיעות

אתמול המשיך הדולר לרדת הי־ג'יע לשפל שלא היה מאז 39 שנה. אך לא היתה לכך כל השפעה על מחירי המניות. בבורסה של ניו־יורק שוב היה יום של תנודות ולאחר שבשעות הבוקר נרשמו ירידות חדות ושערי המניות צנחו ב־30 נקודות – הסתמנה התאוששות לקראת צהריים והבורסה ננעלה בעי־ליה ברוב מחירי המניות. שעה שמדד דאו ג'ונס עלה 40.12 נקודות ועמד על 1985.41 נקודות. גם בב־מות הבניות שנסחרו, פחות מ־200

(סוף בעמוד 8)

איגוד העתונאים העביר להנהלה הצעה לסיום השביתה; תוצג לעובדים ביום ב'

הנהלת הרשות תפגש היום עם ראשי שרות המדינה לדון בתנאי פרישה לעובדי רשות השידור

מאת לילי גלילי

נציב שרות המדינה מאיר גבאי, הממונה על השכר יעקב דנון, מנכ"ל רשות השידור אורי פורת וס־מנכ"ל הרשות עמרם עמר, יפגשו

(סוף בעמוד 8)

תודת האומה

הנשיא הרצוג ביקר אתמול בבסיס [illegible] ... את יהודי הגטו ... בעת השואה, נפגש עם כמה מהמצילים והודה להם. לאחר מכן אמר: "זה היה אחד הרגעים המרגשים בחיי". בצילום: הנשיא ... ניצבים ליד אותה ספינה ... בזמן המלחמה. ראה עמוד 2. (תצלום אי־פי)

אלימלך רימלט נפטר בגיל 80

היה שר ב־1969־70 ויו"ר המפלגה הליברלית ● חגג השבוע את יום הולדתו

מאת סופר "הארץ"
לענייני מפלגות

ד"ר אלימלך רימלט, מי שהיה יו"ר המפלגה הליברלית ושר בממשלת הליכוד הלאומי בראשות גולדה מאיר, נפטר אתמול לפנות ערב בביתו ברמת גן בהתקף לב. רימלט, שחגג ביום ראשון השבוע את יום הולדתו, היה בן 80 במותו. הלווייתו תתקיים היום ב־12.30 בצהריים בביתו בשד' העם הצרפתי ברמת גן לבית הקברות בקריית שאול.

(סוף בעמוד 8)

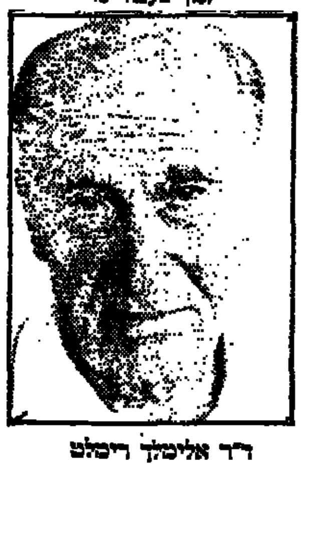

ד"ר אלימלך רימלט

שר האוצר נסים ומזכ"ל ההסתדרות נועדו לדיון כלכלי

קיסר: אין צורך בפיחות, יש להסתפק בביטוח שער ליצוא

"שר האוצר הודיע לי שאין לצפות לפיחות קרוב" ● נסים וקיסר עשויים ליזום במשותף חקיקה שתשנה את שיטת התגמול של בעלי הבכירים ● המהנדסים: ללא החלת הסכם השכר בשירות הציבורי על העובדים בחברות הממשליות נשבית החודש את המשק ליום אחד ● דובר האוצר: הדיונים כעת – על תקציב המדינה בלבד

מאת יהודית וינקלר וצבי זרחיה

מזכ"ל ההסתדרות קיסר אמר אמש, כי ליצואנים לגרש הדולר יש להת ביטוח שער "ולא צריך לשגע את כל המדינה על ידי פיחות".

קיסר, שרואיין בגלי צה"ל, בעקבות פגישתו עם שר האוצר, אמר כי שר האוצר חזר על הודעתו, שאין שום מחשבה בממשלה לעשות פיחות בימים או בחודשים הקרובים.

"מקובלת עלי הודעת שר האוצר, שאין לצפות לפיחות קרוב". אמר קיסר. בהדגישו כי הוא בעד יציבות ונגד גרימת עצבנות על ידי יצירת רושם, שהפיחות קרוב.

כן אמר, שהזעזועים בשוקי העולם, גם אם יהיו להם השל־כות על המשק שלנו, אינם צרי־כים לגרום לזעזועים ביחסי העבודה בארץ.

שר האוצר וראשי ההסתדרות עשויים ליזום במשותף חקיקה שתשנה את שיטת התגמול הנוכחית של בעלי התפקידים הבכירים, שופטים, שרים, ח"כים וכיו"ב, כחלק מהשינוי הצפוי במבנה השכר בשירות הציבורי.

ראשי האוצר וההסתדרות דנו בנושא עקב עידכון שכר זה בכ־23 אחוז. אחת ההצעות שתיבדק היא ששכר הבכירים יעודכן בכל עת שיעודכן שכר עובדי השירות הציבורי, וכי אחת לשנ־תיים ייבדק בסיס שכרם של הב־כירים כדי למנוע את שחיקתו.

קיסר אמר בתום הפגישה כי יש להגדיל את מספר הדרגות בשירות הציבורי, כדי שיהיה יותר רציונלי ויאפשר קידום אוטומטי ופיצוי למי שעושה מלאכתו נאמנה. סוכם שיהיו עוד פגישות בין נציב שירות המדינה, הממונה על השכר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי בעניין הדרגות התחיליות כדירוגים האקדמאיים, שנשאר פתוח ל־דיון על־פי המוסכם בין האוצר להסתדרות.

למתוק שלוש דרגות

הסכמת שר האוצר בנושא זה התגבשה אתמול במהלך פגישה בינו לבין מזכ"ל ההסתדרות, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי וראשי האיגודים המקצועיים האקדמאיים. שר האוצר גילה אתמול לראשונה, בפומבי, נכו־נות ללכת לקראת האיגודים האקדמאיים, בנתנו את הסכמתו לדון על תביעתם למחוק שלוש דרגות תחיליות בסולמות השכר שלהם, בפורום משותף לממשלה ולהסתדרות.

יצחק רז, מזכיר הסתדרות המהנדסים, הבהיר חד משמעית, בשיחה עם שר האוצר, כי ללא החלת הסכם השכר בשירות הציבורי על העובדים בחברות הממשליות, לא תהיה ברירה מההחלטה להשבית ליום אחד את המשק, באמצע החודש הזה. כן הדגיש, כי מחיקת שלוש הדרגות התחיליות בסולם האקדמאים, שהן מתחת לשכר המינימום, אינה יכולה להוות

(סוף בעמוד 8)

התעשיינים: לא דרוש פיחות; אנו רוצים סיוע ליצואנים והקטנת עלות העבודה

שמועות על אפשרות פיחות גרמו נהירה לאפיקי־השקעה דולריים

גופים עיסקיים מקדימים לפרוע הלוואות דולריות ● נגיד בנק ישראל פרופ' ברונו הודיע כי הוא שולל אפשרות של פיחות: רווחיות הייצוא אינה בירידה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

שמועות עקשניות על פיחות אפשרי של השקל לעומת הדולר הגבירו אתמול את נהירת הציבור לאפיקי השקעה הדולריים. הציבור נסה לרכוש אפיקי השקעה הנסחרים בבורסה כמו מניות בנקאיות וקרנות נאמנות דולריות. עם זאת הבנקים לא דיווחו על תנועות יוצאות דופן בפקדונות הפת"מ. ואת מכיוון שפקדונות אלה אינם נזילים וכניסה אליהם אפשרית רק בתנאי שיוחסמו לתקופה מינימלית של שנה.

מדיווחים שהבנקים הגדולים עולה, כי בימים האחרונים וגם אתמול התגברה התופעה של החזר מוקדם של הלוואות דולריות מצד גופים עיסקיים ומשי־כה מגמה של הלוואות שיק־ליות. השקל יוסף אתמול לעו־מת הדולר, והדולר השחור עלה באגורה אחת. בשוק המניות בבורסה לניירות ערך נרשמו עליות, ושערי המניות החו־פשיות נטו לעלות.

בנק ישראל שולל את הצורך בפיחות של השקל לעומת הדולר. בכנס מגור של מנהלים בקונצרן כלל שהתקיים השבוע הודיע נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו, כי הוא שולל ביצוע פי־

(סוף בעמוד 8)

בדירה השקעה בטוחה

אלפי קוני דירות בחברת אלרם יאמרו לך שקניית דירה היתה החלטה נבונה ובטוחה לכספם. קבלו גם אתם החלטה בטוחה - ובחרו דירה באחד הפרוייקטים שלנו.

ראשון לציון
נוה הדרים

החלה מכירת דירות בבנין 204 א'

◆ דירות 4 חדרים 125 מ"ר
◆ דירות 5 חדרים 146 מ"ר
◆ דירות 5 חדרים 150 מ"ר

נמשכת מכירת קוטגים אחרונים 5 חדרים 170 מ"ר בנוי על מגרש 250 מ"ר

בואו לבקר באתר הבניה
בימים א',ג',ו' בשעות 9.00-13.00
בימים ב', ד' בשעות 14.00-18.00
ובשבת 11.00-14.00
טלפון באתר 03-9659556

הרצליה הצעירה
גני הרצליה

החלה ההרשמה לבנין 44

קוטגים עם מרתף ודירות 5, 4 חדרים, פנטהאוזים בגדלים שונים.
בואו לבקר באתר הבניה בימים א', ג', ו' 10.00-13.00
ביום ה' 16.30-18.30 ובשבת 11.00-14.00
טלפון באתר 052-574517

רמת השרון
רח' ההגנה (פינת שד' ביאליק)

במקום המרכזי ביותר ברמת השרון מוצעות דירות 4, 5 חדרים ודירות גג. בסטנדרט בניה גבוה.
פרטים ומכירה במשרדי אלרם בת"א,
ובמשרד המכירות בגני הרצליה רח' יהודה הנשיא,
טלפון 052-574517

בת־ים
נאות ימים

בקרו בדירה לדוגמא
ביום א' 14.00-16.00
בימים ב',ד',ה' 9.00-12.00

דירות בנות 3, 3½
ו־4½ חדרים בבנינים מצופים אבן עם מעליות

נוה אלרם

דירות 4, 3½ חדרים ודירות גג
בבניינים בני 7, 6, 5 קומות עם מעליות.
הבניינים מצופים באבן.
הפרוייקט נמצא ברח' בית שמאי, רח' המלכים ובפינת הרחובות שמואל הנגיד - עבדת.

אלרם
מיסודה של החברה לישראל ...

בית טוב מביא טוב!

אלרם - משרד ראשי - שד' רוטשילד 133 ת"א (ליד כיכר הבימה) טל. 03-203341
פתוח בימים א'-ה' 8.30-18.00, ו' 8.30-13.00

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית עד מעונן עם גשם בצפון ובמרכז. תחול ירידה בטמפרטורות.

● ירושלים: 15–8.
● תל־אביב: 20–11.
● חיפה: 20–10.
● באר־שבע: 20–10.

הגולן 17–11, צפת 14–8, טבריה 22–11, שומרון 17–8, נתב"ג 20–10, יריחו 23–12, אילת 26–15.

שערי הדולר

	שער הדולר	השנוי בש"ח
יציג	1.5629	−0.0039
בנקשיב	1.8576	−0.0053
שחור	1.7400	+0.0100

שער הסל

יציג	1.6893	+0.0034

היום בארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
חלק א' 9
חלק ג' 1 – 12

בגליון זה 30 עמודים
בצירוף 48 עמודי מוסף
העיתון מופיע ב־3 חלקים

ערך את העמוד: בועז שפירא

صكرا عن الاصل

הנשיא הרצוג בכפר הדייגים בדנמרק: הביקור כאן הוא אחד החשובים בחיי

44 שנה לאחר שוותיקי המקום הצילו 1300 יהודים הם אירחו את הנשיא שבא להודות להם

מאת אליהו זהבי
כתב "הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן (ביוחד ל"הארץ"). רוב תושבי כפר הדייגים גילאלאיה עמדו ברחובות והניפו את דגלי דנמרק וישראל כאשר הגיעה אל הכפר השיירה בראשה מכונית השרד עם מלכת דנמרק והנשיא חיים הרצוג. בכך שבועות התכוננו תושבי הכפר לקראת הארוע שהיה שיאו של ביקור הנשיא בדנמרק.

בחודש אוקטובר 1943 הצליחו תושבי כפר הדייגים להציל את חייהם של קרוב ל־1300 יהודים שהוברחו בספינות דייגים קטנות אל החוף השוודי. 44 שנים לאחר הארוע המתינו בשערי בית העירייה כמה מן הדייגים הוותיקים שעסקו במלאכת ההצלה.

באולם העירייה השמיע הנשיא נאום נרגש. לרגעים דומה היה כי קולו של הנשיא נשבר מחמת התרגשות. "לביקורים מעטים ישנה חשיבות כה רבה בחיי כמו לביקור בכפרכם. לכפר גילאלאיה שמור מקום כבוד בהיסטוריה של העם היהודי. אתם תושבי כפר שומר מעשו לא יישכח לעולם. כבני עם קטן למדנו לדעת כי מעשי גבורה והצלה אינם תמיד מעשה ידי אוכלוסיות גדולות, כי אם גבורתם של אנשים אלמונים".

62 יהודים בבית

בתום הנאום הוצגו לפני הנשיא כמה מוותיקי הכפר. אשה קשישה בת 81 ספרה לנשיא, כי הסתירה בביתה 62 יהודים. הנשיא חבק ונשק לאשה על לחייה. בין האנשים שהוצגו לנשיא היה יהודי שספר כי בהיותו בן 3 שעות ניצלו חייו תודות לאיש העומד לצדו, דייג קשיש.

בתום הטכס בבית העירייה נסעה השיירה את נמל הדייגים. ליד אחד מרציפי הנמל עגנה סירת דייג קטנה בשם "השותף" של גילאלאיה. על סיפונה לבדם כובע מצחיה כחול המתין לנשיא נילס סורנסן. באוקטובר 1943 בהיותו בן 16 סייע לאביו להבריח אנשים מנמל הכפר אל החוף השוודי. הדייג פתח את מכסה תא המטען והראה לנשיא את המקום בו הצטופפו מדי הפלגה 15—20 יהודים כאשר מטען דגים מונח מעל לראשיהם, להסיר חשד ספינות משמר של הנאצים.

לאחר חמש הפלגות נודע לגרמנים על מטרת הפלגות הלילה של "השותף". אבי המשפחה נעצר ונשלח למחנה ריכוז, הבן, נילס, נשאר בשוודיה עד לתום המלחמה.

כאשר נשאל נילס מדוע סיכן את חייו השיב: היה זה מעשה אנושי טבעי להציל בני אדם נרדפים שלא חטאו.

לכתבים הישראלים אמר בתום הביקור "הייתי כבריגן בלון לפני כמה חודשים והנה היום באתי לגילאלאיה. סירת הדייגים פה מסמלת נקודת אור אנושית בימי אפלה. איני זוכר אם אי פעם בחיי התרגשתי כפי שהתרגשתי כאן היום".

בעקבות ביקורו בכפר יצא הנשיא בדרכו לישראל.

פרס יזמן בראשית השבוע את לוינסקי ויסביר: אין מנוס מהסרת מועמדותך

ח"כ מרדכי גור הוא המועמד להחליפו • ראשי המגביות הביעו בדיונים בארץ לפני שבועיים הסתייגות גם מראש המחלקה לעליית הנוער אורי גורדון וראש מחלקת העליה חיים אהרון

מאת איתן שחורי
כתב "הארץ" לענייני מפלגות

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס יזמן אליו בראשית השבוע הבא את עקיבא לוינסקי, מועמד מפלגת העבודה לראשות הנהלת הקונגרס הציוני ויסביר לו כי לא ניתן לשנות את החלטת ראשי המגבית בארצות הברית שהטילו וטו על בחירתו. אמש בישיבת פורום "כדיגר" של מפלגת העבודה הדגיש פרס, כי לאחר כמה שיחות שקיים התברר לו כי ההתנגדות למועמדותו של לוינסקי היא חד משמעית ולא ניתנת לשינוי. אחדים מהשרים טענו בישיבה, כי עתה אין מנוס מהחלטה על הסרת מועמדותו של לוינסקי ובחירת מועמד אחר המקובל על הנציגים האמריקאים. השם המוצע להחליף את לוינסקי הוא שר הבריאות שעבר ח"כ מוטה גור.

גם פרס הוסיף כי משיחות שקיים התברר לו כי ההתנגדות ללוינסקי אינה נובעת מההסכם שערכה מפלגת העבודה. אלה הסתייגות אישית של ראשי המגבית מעקיבא לוינסקי.

לא לקבל החלטה

בסיומה של הישיבה סוכם שלא לקבל החלטה בדבר החלפתו של לוינסקי אך גם לא החלטה התומכת במועמדותו.

מגעים בניו יורק

שלמה שמיר, סופר "הארץ" בניו יורק מוסר כי משבר קשה השתרר ביחסים שבין נציגי המגביות בסוכנות לבין נציגי תנועת העבודה על רקע מועמדותו של לוינסקי. בימים האחרונים נערכו בניו יורק מגעים ונעשו מאמצים מצד נציגי תנועת העבודה לשכנע את ראשי המגביות ואילי ההון היהודים באמריקה להסיר את התנגדותם למועמדותו של לוינסקי, אך מאמצים אלה נכשלו, והיחסים בין הצדדים הדרדרו לשפל חסר תקדים.

השר פרץ רואה בחומרה

הרב יצחק פרץ, השוהה בניו יורק לביקור פרטי, אמר ל"הארץ", כי לפני שיצא לארצות הברית נפגש עם שר החוץ שמעון פרס והעמידו על החומרה בה רואות המפלגות הדתיות את ההסכם בין תנועת העבודה לרפורמים ולקונסרבטיבים. "נתתי לפרס עצה ידידותית לבטל את ההסכם הזה", אמר פרץ.

ראשי המגבית, מסתייגים

נדב שרגאי, סופר "הארץ", מוסר כי ראשי המגביות בסוכנות היהודית הביעו בדיונים שקיימו בארץ לפני שבועיים הסתייגות גם מכמה מחזיקי תיקים בסוכנות היהודית המסיימים בימים אלה תקופת כהונה. המדובר באורי גורדון ראש המחלקה לעליית הנוער ובחיים אהרון ראש מחלקת העליה. הסתייגות הושמעה במהלך הדיונים שבהם נפסלה מועמדותם של עקיבא לוינסקי ואברהם אביזר לתפקיד היו"ר והגזבר של הסוכנות היהודית.

גורבאצ'וב נפגש עם ערפאת והבטיח את המשך תמיכתו בו

מוסקווה (ע"צ ועד"ד). מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב קיים אתמול בקרמלין "פגישה קצרה" עם מנהיג אש"ף יאסר ערפאת, והבטיח לו כי מוסקווה תמשיך לתרום למען הסדר שלום במזרח התיכון, אשר יקח בחשבון את האינטרסים של הפלשתינים — מסרה סוכנות הידיעות טא"ס.

ערפאת, שבא למוסקווה כדי להשתתף בחגיגות יום השנה ה־70 למהפכה הבולשביקית, הביע תודה על תמיכת בריה"מ.

בנאום, שהשמיע שלשום בפורום בינלאומי של מפלגות קומוניסטיות ושמאלניות, האשים ערפאת את ישראל, כי היא הופכת את המזרח התיכון לאיזור של נשק גרעיני, ואמר כי ואשינגטון עוזרת לישראלים לייצר טילים ארוכי־טווח המסוגלים להגיע לבריה"מ ולאפריקה. הנאום פורסם אתמול בעיתונות הסובייטית.

זו הפעם הראשונה זה חמש שנים שערפאת עורך ביקור עבודה בבריה"מ. הוא ביקר במוסקווה במרס 1985 לרגל הלווייתו של קונסטאנטין צ'רנייקו, ונפגש לפני שנה ומחצה עם יורשו, גורבאצ'וב, במזרח ברלין.

רופאי קופ"ח ממשיכים בעיצומים וקבעו השבתות לשבוע הבא

נענו לבקשת קיסר שלא להחריף את השיבושים

מאת עדנה ארידור
מכתבת "הארץ"

מזכירות רופאי בתי החולים של קופת חולים החליטה להמשיך בעיצומים גם בשבוע הבא. בשבוע החמישי לעיצומים מרפאות החוץ של כל בתי החולים של הקופה תשארנה סגורות למעט מרפאות אנקולוגיות ודיאליזה ותמשך ההשבתה לסרוגין של בתי החולים של הקופה.

ביום ראשון יושבתו בתי החולים בילינסון גהה ובית רבקה בפתח תקוה. ביום שני יושבתו בתי החולים שלוותה בהוד השרון, בית לוינשטיין ברעננה, ובית חולים קפלן ברחובות. ביום שלישי יושבתו בית חולים השרון בפתח תקוה, בית הרצפלד בגדרה ובית חולים פסיכיאטרי טלביה בירושלים. אם עד יום רביעי לא תהיה תזוזה במשא ומתן בין הנהלת הקופה לרופאים יושבתו באותו יום בתי החולים סורוקה בבאר שבע וכרמל בחיפה. ביום חמישי יושבתו בית חולים העמק בעפולה ובית חולים מאיר בכפר סבא.

פגישה עם קיסר

אתמול נפגשו נציגי הרופאים עם מזכיר ההסתדרות. ח"כ קיסר פנה לרופאים וביקש מהם שלא להחריף את העיצומים ולתת לו פסק זמן כדי לגייס את המשאבים הדרושים לקופה כדי לממן הפעלת חדרי ניתוח במשמרת שניה. מזכירות הרופאים החליטה להענות לפנייתו של מזכיר ההסתדרות ודחו את תוכניתיהם להחריף את העיצומים ולעבור לשבוע עבודה בן ארבע ימים.

הרופאים ביקשו ממזכיר ההסתדרות תשובה איזה קופת חולים הוא רוצה. ברמת השרותים שנתנים היום בקופה יש חשש, לדבריהם, כי הקופה תהפך לקופה של עניים. לאור התנגדות האוצר ומצבה של קופת חולים, המימון להפעלת משמרת שניה בחדרי ניתוח כדי לקצר את התור לניתוחים ולמרפאות החוץ, יכול לבוא רק מהציבור, אמרו הרופאים לח"כ קיסר.

חבר ועד הסיבת הרופאים, ד"ר יורם בלשר, אמר, כי כדי לקיים רפואה שוויונית צריך משאבים. אם אין משאבים אין רפואה שוויונית. אנחנו דואגים למקום עבודתנו. אין די עבודה כיום לרופאים במסגרות הרפואה הפרטית. לכן המאבק שלנו הוא לשיפור תדמית הקופה. שיפור התדמית נועד לשמור גם על מקום עבודתנו.

בתגובת הנהלת קופת חולים להחלטת הרופאים נאמר, כי המשך סגירת מרפאות החוץ בשבוע הבא היא החרפת העיצומים. שכן יותר ויותר אנשים נשארים ללא טיפול. הנהלת הקופה חידשה את הקריאה לרופאים לפסק זמן ללא עיצומים כדי לאפשר לנסות למצוא פתרון לבעיות. בקרב גורמים בהסתדרות שוררת מבוכה ומתגברים הקולות לנקיטת יד קשה כלפי הרופאים.

אל על

	מעל' מינימום	מעל' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	4	10	מע.חל	2	8
אתונה	8	10	גשם	6	9
בוקרשט	−2	8	מע.חל	—	—
בריסל	1	11	מע.חל	−1	12
וינה	1	8	מע.חל	−1	12
דבלין	1	8	מע.חל	−2	9
לונדון	8	12	מע.חל	8	10
ליסבון	15	18	מעונן	15	20
מדריד	12	17	מע.חל	11	17
ניו־יורק	15	24	מעונן	13	25
פאריס	1	8	מע.חל	—	—
פרנקפורט	0	9	בהיר	−1	10
ציריך	5	9	מע.חל	—	—
קהיר	15	24	מע.חל	11	26
קופנהאגן	7	9	מע.חל	7	8
רומא	7	18	בהיר	9	18
שטוקהולם	4	10	מע.חל	1	8

ELAL אל על

ראיתי שמעתי

כששמיר נהנה מדי

לשכתו של ראש הממשלה הוצפה אתמול בשיחות טלפוניות רבות, ברכות ודברי פרחים לאחר שנודע כי חגג שלשום בלילה, במסיבת הפתעה, את יום הולדתו ה־72. יצחק שמיר, הוזמן כביכול, לפגישה עם אנשים יוצאי עדות המזרח ביפו, ותחת זו ערכו לו המשתתפים מסיבת הפתעה גדולה.

שמיר לא הצליח אתמול לשוחח אישית עם רבים מהמתקשרים, אולם אחת השיחות היתה עם ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין. בגין איחל לשמיר כל טוב, אריכות ימים ועבודה פוריה. שמיר סיפר מאוחר יותר למקורביו כי מסיבה זו היתה אחת ההוויות הגדולות שלו בתקופה האחרונה. "אחרי חצי שעה הבנתי שאני חייב להסתלק, כי התחלתי להרגיש שאני שוכח את עצמי כרוב הנאה", אמר.

אילן שחורי

אין חסינות

דוברת משרד הכלכלה והתקשורת, נעמה הניג, למדה אתמול על בשרה כי תפקידה אינו מקנה לה חסינות מפני מנתקי הקווים של "בזק". כשעמדה להתקשר מביתה לכתבים ולמסור להם את דברי שר התקשורת, גד יעקבי, נוכחה לדעת כי הטלפון נותק בשל איחור בתשלום החשבון על ידי המשרד.

רק לאחר התערבות בכירים ב"בזק" הובטח לה שהדבר ייעשה באופן מיטבי ולחבר את הטלפון.

צבי זרחיה

ה"ירוקים האדומים" של בריה"מ

בעיות איכות הסביבה הפכו בעת האחרונה לנושא חברתי בגוש המזרחי. ובבריה"מ קיימת תנועה הולכת וגדלה של לוחמי איכות הסביבה. מעין "ירוקים אדומים" של מזרח אירופה. ד"ר זאב וולפסון, שהוא עורכו של כתב עת חדש העוסק באיכות הסביבה בבריה"מ, מציין כי נושאים כמו זיהום אוויר וסכנות קרינה מכורים גרעיניים, הופכים לנושאים חברתיים בוערים בבריה"מ.

גליונו הראשון של כתב העת החדש הוצא על ידי המרכז לחקר בריה"מ ומזרח אירופה ע"ש מרג'ורי מיירוק באוניברסיטה העברית בירושלים. ד"ר וולפסון, שהוא עמית מחקר במרכז מיירוק, עלה מבריה"מ לפני שנים אחדות.

ד"ר וולפסון מציין כי לראשונה בתולדות המשטר הקומוניסטי נכללות בעיות אקולוגיות בסדר העדיפויות של המשטר.

אלי אלעד

אות ההומניטריות לישראל פולק

ארגון בני ברית העולמי וסניפו בישראל החליטו להעניק השנה את "אות ההומניטריות המיוחד" של בני ברית לתעשיין ישראל פולק, בערב חגיגי שיתקיים ב־19 בנובמבר במלון דן אכדיה בהרצליה. יהיה נוכח גם הנשיא העולמי של בני ברית, סימור ד. רייך מוואשינגטון.

ישראל פולק — התעשיין אנרטי

כפי שמעיד שמו, מוענק הפרס לאישים שתרמו לטובת החברה והאנושות. ובין מקבלי הפרס בעבר נמנים לורד מרכוס זיו, נשיא "מרכס אנד ספנסר", מלקולם פרייזר, ראש ממשלת אוסטרליה לשעבר, יוליאנה, המלכה־האם של הולנד, הארי טרומן, נשיא ארה"ב לשעבר, הנרי קיסינג'ר וד"ר ראובן הכט.

התקווה שהתנפצה (לפי שעה)

הכנסותיו של משחק הגמר שהתקיים ביום שלישי בין אלופות בריטניה וישראל בכדורגל, אוורטון ובית"ר ירושלים, היו אמורות להיות מוקדשות ל"כפר התקווה הטובה" שמטרתו להקים אייבי נתן למען נכים מסמים. נתן הוא גם זה שארגן את המשחק, אלא שהתוצאות היו עגומות ביותר ולמרבה עגמת נפשו של אייבי נתן לא רק שלא היו רווחים, אלא שהוא הפסיד אלפי דולרים. עגמת נפשו היתה כה גדולה, שהוא אף לא הופיע לקבלת הפנים שארגן לכבוד קבוצת הכדורגל הבריטית ב"גן אורנים" בתל אביב.

בעריכת עירית רוזנבלום

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ד"ר אורי ורניק, פסיכולוג־קליני, מנהל המרפאה לטיפול מיני בבית החולים משגב לדך בבירה

על: הצעתו של להט להרוג אנסים בככר העיריה

עונש־מוות איננו פתרון, מאסר ממושך עשוי להרתיע

כמי שכתב ספר הדן בנושא של עזרה ראשונה לנשים נאנסות, הרואי מגיעה מפני מעשי אונס, האם הצעתו של להט מקובלת עליך?

באופן עקרוני אני מסתייג מעונש מוות, בעיקר ממניעים חברתיים. בכלל, הגישה לקבוע תעריפון של "מחירים", לפיו עונשו של אנס יהיה גזר דין מוות ואילו של רוצח סתם רק מאסר עולם, לא נראית לי. תפקידה של החברה — להתמודד עם מקרים קשים. אולי אונס יותר מזעזע, אבל אינני רואה באור שונה רצח של אשה זקנה או סתם רצח בדם קר. אולי להט רצה בדבריו אלה לבטא כעס, תסכול והזדהות עם הנשים קורבנות האונס, אבל אינני חושב שעונש מוות הוא הפתרון.

אולי הריגת אנס בככר העיר תרתיע אנסים אחרים ותהיה בבחינת "למען יראו וייראו"?

בקרב הספרות מצויים אנשים להורג על כל מיני עבירות בתחום המיני, ואינני רואה שזה מרתיע אחרים. אין ספק שאונס זו בעייה חברתית חמורה, שיש להתמודד עמה. בדרך כלל החברה אוהבת שמומחים יחליטו עבורה. אני חושב שיש לקיים על כך דיון ציבורי פתוח. אגב, יש כאלה שמדברים כאמצעי ענישה על סירוס או על טיפול הורמונאלי לאנסים.

אתה סבור שעל בתי־המ"ש לגזור על אנסים תקופות מאסר ארוכות יותר?

בהחלט כן. אני סבור שמאסר לתקופות ארוכות עשוי להרתיע אנסים. אולי צריך אפילו לגזור מאסר עולם. יחד עם זאת יש לזכור, שישנם מקרים שבהם אנסים בתקופת המאסר שלהם עוברים תהליך של שיקום, ולפיכך יש סיכוי שיחזרו ממעשיהם. כמובן שגם ישנם מקרים הפוכים, שבהם אנסים שסיימו לרצות את עונשם, שבו לבצע מעשי אונס.

אתה רואה באונס פשע כבד מפשע אחר או מרצח?

ללא ספק אונס הוא פשע. כפי ששודד הוא אדם המנסה להשיג רווח מטריאלי ללא התחשבות ברגשות של אנשים אחרים, גם אנס הוא אדם המנסה להשיג רווח מיני, תוך רצון לגרום השפלה, ללא התחשבות ברגשות הזולת.

כלומר האנס פועל בדרך כלל בצורה מתוכננת?

קשה לעשות הכללות. אבל במרבית המקרים, האונס היא פעולה הנעשית בצורה מודעת ומתוכננת. האנסים יודעים בדרך כלל היטב מה שהם עושים. עם זאת היו גם תופעות שאנסים פעלו מתוך שחשו שהם נשלטים ע"י דחף שלא נמצא בשליטתם. אבל גם אנשים אלה מקבלים מספיק רמזים מוקדמים והם יכולים לפנות לטיפול רפואי.

מה המניעים של האנס הממוצע?

השגת רווח מיני בלי להתאמץ ללא יצירת מערכת קשרים עם רגשות עמוקים. ישנם מקרים שהאנס לא רוצה ליצור קשרים כאלה או שאיננו מסוגל לכך. יש פה דחף להנאה רגעית והראיית כל נושא המין במונחים של שליטה והשפלה. אני מאמין שאנס שמצליח לבצע את זממו, חשוב לו להרגיש את עצמו כגבר חזק שהצליח להשפיל אשה. יש גם אנשים הרואים בכך אתגר או ספורט.

האם הטראומה שעוברת נאנסת ניתנת לתיקון?

ודאי. יש הרבה מאד נשים שע"י אהבה ופתיחות של הסביבה כלפיהן בתוספת כוחות נפש חזקים, מצליחות לחזור ולחיות חיים רגילים.

יקי יותר אהוב
ופחות שנוא

המוות

המוות בעיניו כתוב ראו אותו הבריות
מבכה ימים וחודשים בלתי נושמים
המוות בלבוש שחור השכן מתחת
לפני הקרקע אחיו.
אגדות מספרות על עולם העפר והאפר
שם ברשע ננעץ החץ
שם מחיר החיים אינו נמדד
שם הצדק במבקשיו פוגש.
הוא שחור עיניים נואש נפחד מהצלם
אחיו הרך הציץ ונפגע בעולם בו רכות נפרמה.

יוגוסלוויה בודקת כינון משרדי אינטרסים עם ישראל

מאת עקיבא אלדר

צמרת השלטון ביוגוסלאוויה מקיימת דיונים בדבר כינון קשרים עם ישראל ברמה של משרדי אינטרסים. שגריר יוגוסלאבי באירופה סיפר על כך השבוע בשיחה עם דיפלומט ישראלי. לדבריו, מעיינת ממשלת יוגוסלאוויה בהצעה ללכת בעקבות פולין והונגריה. שיחה זו מצטרפת לשורה של רמזים דומים, המלמדים על ויכוח ביוגוסלאוויה בשאלת היחסים עם ישראל בין הנשיא לשר־החוץ.

באחרונה חלה התקרבות עקבית מצד יוגוסלאוויה כלפי ישראל שהתבטאה בפתיחת משרד של סוכנות הידיעות היוגוסלאווית בירושלים. פגישה ראשונה בין שרי החוץ של שתי המדינות שהתקיימה לפני כחודשיים בניו יורק ומפעלי תרבות יוגוסלאוויים בארץ.

ח"כ מרדכי וירשובסקי:

מן הראוי שלהט ייבחר לראשות עיריית בגדד או טהראן

דוחה הצעתו להוציא להורג בידיה אנסים

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

"מן הראוי ששלמה להט ייבחר לתפקיד ראש עיריית בגדד או עיריית טהראן", כך הגיב אתמול ח"כ מרדכי וירשובסקי (רצ), המכהן גם כחבר מועצת עיריית תל אביב, על הצעתו של להט ("הארץ" מאתמול), כי יש להוציא להורג בידיה אנסים בככר העירייה.

וירשובסקי אומר, כי עם כל הסלידה ממעשי אונס הרי הרעיון שהעלה להט רק יביא להעודדת אלימות לחברה הישראלית ואינו מתמודד עם הבעיה. "מפחיד לחשוב שבידי איש זה סמכויות להתנך בדרכויותם. חובותיהם של אזרחי העיר. תביעתו להקמת משטרה עירונית מתחילה להראות מפלצתית לנוכח הצהרתו. חוששני כי השלב הבא עלול להיות במקום סנדול, כריתת אבר לאלה המעזים לחנות כניגוד לחוק".

וירשובסקי מגיב עוד ואומר, כי להט מתגלה בדבריו אלה בדרידות המחשבה שלו וכי במתינות היחסית שהוא מגלה כלפי מעשי הטרור הרי אין ספק, כי הוא האיש המתאים להסביר את מדיניות הליכוד בבחירות הקרובות.

דובר עיריית תל אביב, שהתבקש להגיב, אמר, כי אינו מתכוון להתייחס אל דבריו של וירשובסקי.

ערך את העמוד: בועז שפירא

מה מתבשל?

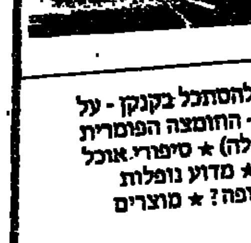

מזון ומטבח
קראו החודש ב־ מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוחות ותזונה.
עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.
המחיר: 2.80 ש"ח בלבד
קראו החודש: * לאכול בעיניים * להסתכל בקנקן - על ארוזות גמישות מנייר * מרכיבי מזון - החומצה הפומרית * על טעם ועל ריח - רְגלת הגינה (ריגלה) * סיפורי אוכל - הצגת ספרים חדשים * בישול בשר * מדוע נופלות הקונדיטוריות בארץ מאחיותיהן באירופה? * מוצרים חדשים * ועוד ועוד...
הפצה ע"י: "נד" - חברה להפצה.
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

הידעת?

מרבית המעשנים — 74% — יודעים שעישון מפריע ללא מעשנים המצויים בסביבתם.

83% מהמעשנים, ו־93% מהלא מעשנים, תומכים בהגבלות על העישון במקומות בהם נמצאים גם לא מעשנים.

(מקור: סקר של המכון למחקר חברתי שמושי אוקטובר 1987)

בעמוד 8 מוסף שבת פוסטר
לשמוש המעשנים והלא מעשנים
גזור ותלה!

SieMatic
נציגות חדשה למטבחי
סימטיק בישראל
03-444024 ,03-223465

נאות הככר
לגלות עולם נסתר
הרצאות רקע בלווי שקופיות
עם צוות מומחי נאות הככר.
בת"א בבית ציוני אמריקה
במוצ"ש 7.11.87
דרום אמריקה בשעה 19:30
מצרים בשעה 20:30
הכניסה חופשית — הקהל מוזמן

עיריית רמת־גן
מודיעה בצער על פטירתו של
ד"ר אלימלך רימלט
אזרח הכבוד של רמת־גן
בעבר שר בממשלת ישראל וסגן ראש עיריית רמת־גן

מסע ההלויה ייצא מביתו בשד' העם הצרפתי 19, בשיכון הותיקים ברמת־גן, היום יום ששי י"ד חשון תשמ"ח 6.11.87 בשעה 12.30 לבית העלמין בקריית שאול.

דוד מלמדוביץ , מ"מ ראש העיר

המפלגה הליברלית בליכוד
אבלה
על פטירתו של
ד"ר אלימלך רימלט
מנהיג, מורה והוגה דעות נערץ

יקירנו
ד"ר אלימלך רימלט
איננו

ההלויה תצא היום יום ששי י"ד בחשון תשמ"ח 6.11.87 בשעה 12.30 בצהריים
מבית המנוח שד' העם הצרפתי 19, רמת־גן לבית העלמין בקרית שאול
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המתאבלים:
אשתו: ד"ר וילמה רימלט
בנו וכלתו: בני ורותי רימלט
כלתו: אילנה רימלט
נכדיו: עמליה, צילי, נויה, סיגל וצבי
וכל בני המשפחה

משפט דמיאניוק:

בהמשך חקירתו הנגדית של ההיסטוריון הרוזן ניקולאי טולסטוי

כוחות ה"אוסטגרופן" לא הוצבו על אדמת גרמניה מחשש שיצטרפו למרי עובדי כפיה

"אך הם היו שם במעבר, באותו זמן היה תוהו ובוהו ובצבא הגרמני וברייך קרו כל מיני דברים" • העד מחה על שהתביעה מחייבת אותו לקרוא קטעים מספרי היסטוריה • בחקירה חוזרת של הסניגור העיד טולסטוי: אני סולד ממעשי הזוועה שביצעו יחידות מסויימות של הקוזאקים תחת שלטון הגרמנים • "אין כל שחר לדימוי של התביעה בקשר אלי", השיב על טענת בלטמן ש"הוא ושכמותו הצטערו אולי על תבוסת הנאצים"

מאת מרדכי קיסל
כתב עת"ה

בשלבים האחרונים של מלחמת העולם השניה נמנעו הגרמנים מלהציב את כוחות ה"אוסטגרופן" (שגויסו מקרב האוקראינים, הקוזאקים, הטורקמנים והמיעוטים אחרים במזרח אירופה) על אדמת גרמניה, מחשש שכוחות אלה, הנושאים נשק, יצטרפו להתקוממות אפשרית של מיליוני עובדי כפיה במזרח אירופה שהועסקו בתעשיה ובחקלאות בגרמניה – אמר אתמול עד ההגנה, הרוזן ניקולאי טולסטוי, בהמשך חקירתו הנגדית במשפט דמיאניוק בירושלים.

"כוחות אלה", אישר העד בתשובה לשאלת התובע, פרקליט המדינה יונה בלטמן, "הוצבו מחוץ לאדמת גרמניה. ולבסוף הועברו ברובם הגדול למערב. שם התכוננו הגרמנים לפלישת בנות הברית", והם אכן נלחמו בבנות הברית בעת הפלישה.

העד נשאל מתי גויסו הכוחות האלה לצבא הגרמני. הוא אישר, כי היה זה אחרי מפלת הגרמנים בסטלינגרד בסוף 1942. הוא גם אישר, כי היו עריקות לכיוון הרוסי מתוך היחידות האלה, והיה גם מקרה של יחידה שלימה שערקה חזרה למזרח עם קציניה.

העד, שנתבקש מדי פעם על ידי התובע לקרוא קטעים בספרי ההיסטוריה, התרעם על כך ושאל את בית המשפט מדוע הוא חייב לשמש פה של התביעה. שכן יכול להיווצר הרושם שהדברים שהוא קורא הם הדברים שלו במשפט זה. הוא ציין, כי אין הוא מכיר נוהג כזה בבתי משפט אחרים.

נשיא בית המשפט, השופט דב לוין, רגז על העד ואמר, כי הוא נשאל שאלות על ידי התובע בחקירה נגדית, ועליו להשיב עליהן. "הסניגור תמיד יכול להודיע על התנגדותו לכל שאלה ובית המשפט ישקול, אם לאפשר או לא לאפשר שאלה", אמר השופט.

העד הוסיף כאן לטעון, כי דבריו לא הובנו כהלכה וכי אין הוא מתנגד שישאלו אותו שאלות ויעבירו באמצעותו מסמכים לבית המשפט. הוא רק מתרעם על שהתובע מאלץ אותו לצטט קטעים ארוכים מחומר התביעה.

לאחר שהשופט דב לוין קרא שוב את העד לסדר, התערב השופט צבי טל ואמר לעד: "אינך איננו משמש מכשיר בידי התביעה, כפי שהוא אולי סבור. בית המשפט יודע, כי הוא רק מצטט לפרוטוקול דברים מהמסמכים שהוגשו לפניו. זה שאתה קורא בפנינו חומר אינו עושה את החומר הזה חלק מעדותך", הבהיר השופט טל לעד.

לאחר מכן שאל התובע בלטמן את העד, כיצד יתכן שבמצב בו לא הציבו את כוחות העזר בגרמניה, היה קיים מחנה של כמה מאות איש בגרמניה, לקראת אפשרות של הקמת דיוויזיה אוקראינית? התובע ביקש בשאלה זו לערער את גירסת ההגנה בדבר מעשיו של דמיאניוק לאחר שנפל בשבי הגרמני.

העד אמר, כי אמנם לא היו בסיסים קבועים ל"אוסטגרופן" על אדמת גרמניה, אולם היו שם יחידות רבות במעבר מן המזרח למערב וגם דרומה לבלקנים. הם שהו לא פעם בתקופה זו זמן ממושך יחסית על אדמת גרמניה, עד שהועברו משם.

העד אישר, כי דיוויזיה אחת של צבא ולאסוב הוקמה בדצמבר 1944, והסניה כמעט בסוף המלחמה, בפברואר 1945.

התובע: כיצד יתכן שאנשים, למרות פקודה מפורשת של הפיקוד העליון הגרמני, היו חודשים בגרמניה? העד: כפי שכבר אמרתי, הם היו שם במעבר. היה כבר באותו זמן תוהו ובוהו, ובצבא הגרמני וברייך בכלל התרחשו כל מיני דברים. יחידות בצבא הגרמני לא תמיד נשמעו לפיקוד העליון, והעסיקו ביוזמתן יחידות של ה"אוסטגרופן".

העד חזר ונשאל על ידי פרקליט המדינה, כיצד החזיקו ללא תפקיד במחנה ברייך כמה מאות אוקראינים, לקראת גיוסם לדיוויזיה, לפני שהוחלט בכלל על הקמת דיוויזיה כזאת. התובע ביקש גם להפריך טענה של הנאשם שאמר בעדותו הראשית, שבאביב 1944 הוא היה במחנה היברג באוסטריה, שהיתה כלולה אז ברייך הגרמני ומשם גוייס לצבא ולאסוב.

התובע שאל את העד: הרי על הקמת הדיוויזיות של ולאסוב הוחלט בשיחה בין ולאסוב להימלר רק בסוף 1944?! העד אמר, כי קשה לתת תשובה מהימנה על השאלה, אולם הוא שוב הזכיר את מצב התוהו ובוהו ששרר בגרמניה באותה תקופה ואמר שניתן להניח שחיילים אוקראינים שהו במחנות שונים בגרמניה זמן מה במסגרת העברתם ממקום למקום.

העד נשאל לאחר מכן, מה היה המספר הכולל של האוסטגרופן שגייסו הגרמנים מקרב עמים שונים במזרח אירופה. העד השיב, כי לא נכון שהוא דיבר על מיליונים, ואם הזכיר מיליון, זאת היתה טעות. מספרם הוערך ב־800 אלף.

שאלה: האם כולם נשאו תגים וסימנים של ה"אר־או־איי", הצבא הרוסי החופשי? העד אמר, כי התשובה שלילית. היו גם יחידות שנשאו תגים לאומיים משלהם.

התובע ציטט מספר היסטוריה, בו נאמר, כי בנות הברית תפסו חיילים מכוחות העזר שלבשו מדים גרמניים.

העד: כן, זה נכון. הוא אישר, כי הפיקוד הגרמני העליון הוציא באוגוסט 1944 פקודה בהולה, להוציא את כל תגי הזיהוי הגרמניים מן המדים של כוחות העזר.

התובע הזכיר לעד, כי דיבר בעדותו הראשית הרבה על זיופים של גורמים שונים בבריה"מ, בתעודות ובמסמכים לצרכים פוליטיים. "מדוע לא הזכרת בספריך על אותה תקופה שנעשו זיופים באלה?", חקר.

העד טולסטוי: "זה לא בדיוק כך. אם כי הספרים לא עסקו בנושא זה באופן ישיר, הוזכרו זיופים שנעשו על ידי גורמים סובייטיים בכמה מספרי". הוא הזכיר, בעניין זה, את ספרו "מלחמתו החשאית של סטאלין", שם התייחס לתופעות כאלה בבריה"מ.

הסנגור שפטל שאל את העד, לאחר מכן, בקשר לשאלות אישיות שנשאל על ידי פרקליט המדינה בלטמן. הוא אמר: נשאלת שאלות אישיות שניסו להעמידך באור שלילי. אחת השאלות היתה "האם אתה ושכמותך היו מאוכזבים מתוצאות המלחמה, היינו שאולי הצטערתם על שגרמניה הנאצית נחלה תבוסה?"

העד טולסטוי: בזמן המלחמה הייתי בן 10. עברתי את ההפצצות של המטוסים הגרמניים בתקופת "הבליץ" באנגליה. ליד בית הספר בו למדתי בסאריי נפלו פצצות וגם נפלו לידינו טילים גרמנים וי־1 וי־2. דודי שהוא בנו של קפטן בצבא הרוסי האימפריאלי הפיל אז מטוסים של הלופטוואפה ב"ספיטפייר" שלו. אין כל שחר לדימוי כזה בקשר אלי.

העד נשאל בקשר למינויו כנשיא האגודה למען רוסיה החופשית של מהגרים רוסים באנגליה. הוא אמר, כי נתן שמו לארגון זה, משום שהוא מסכים עם העקרון של רוסיה החופשית ואחד מתנאיו בעת שנתן הסכמתו לשימוש בשמו היה שמדובר ברוסיה חופשית, דמוקרטית המושתתת על עקרונות התרבות, ולא רוסיה רודנית, כפי שהיתה לפני המהפכה הסובייטית.

לאחר מכן, ביסס העד בתשובה לשאלת הסנגור, את דבריו שפורסמו, בחוברת מפרי עטו בקנדה, בקשר לבירור, אם יש להעמיד שם לדין פושעי מלחמה. עמדת העד היתה שהיו פושעים לא רק בקרב הנאצים, אלא גם בקרב המשטר הסובייטי.

לאחר מכן נשאל העד על הזדהותו עם הקוזאקים – פרשה שנחקר עליה רבות על ידי התובע.

העד אמר, כי הוא "מתייחס בסלידה לכל מעשה זוועה וגם למעשי הטבח שביצעו יחידות שונות של הקוזאקים תחת שלטון הגרמנים". הוא אמר, כי אחד מאבותיו ברוסיה דיכא מרד של קוזאקים ואחר עונה על ידי קוזאקים בהתקוממות מאוחרת יותר.

הוא קבל על כך שציטטו רק חלק מספרו בקשר להחזרתם בכפיה של קוזאקים לבריה"מ מאוסטריה ב־1945.

להלן, דחה בית המשפט שורה של שאלות חוזרות של הסנגור. בנימוק שהתשובות על כך כבר ניתנו בעדות הראשית או בחקירה הנגדית.

פרופ' משה סיקרון הסטטיסטיקן הממשלתי:

הצריכה הפרטית לנפש תגדל ב־87' ב־4 אחוז

מאת צבי זרחיה
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הצריכה הפרטית לנפש תגדל בשנת 1987 ב־4% ותעבור את רמת השיא של הצריכה הפרטית לנפש בשנת 1983 בעת "ימי ארידור העליזים". הצריכה הפרטית הכוללת תגדל השנה בכ־7%–6. כך העריך אתמול פרופ' משה סיקרון, הסטטיסטיקן הממשלתי.

ברבע השני של שנת 1987, בחודשים אפריל־יוני, חלה התייצבות ברמת הצריכה ותהליך זה עשוי לאפיין גם את הרבע השלישי בחודשים יולי־ספטמבר '87, זאת לאחר שבשנת '86 חלה עליה של 14% בצריכה הפרטית ושל 12% בצריכה הפרטית לנפש.

במחצית הראשונה של שנת '87 חל מיפנה בתחום ההשקעות ולאחר ירידות רצופות בהשקעות בשנים 1984–6, נרשמה בחודשים ינואר־יוני '87 עליה של 10 אחוזים בהשקעות. אם תימשך מגמה זו, הרי שבסיכום כולל תעלה ההשקעה בנכסים קבועים ללא מלאי בשנת '87 בכ־8%–7. ההערכה היא שהגידול השנתי ב־87 בהשקעה בבנייה למגורים והבציור יגיע ל־8%–7.

עליה בשכר

גם בנושא השכר, ברוטו ונטו, צפויה עליה, לעומת רמתו בשנה האחרונה. בשכר הריאלי ברוטו צפויה השנה עליה של 8%, ובכך יעלה השכר ברוטו ב־5% מעבר לרמתו בשנת '83, שבה הגיע השכר לשיא.

השכר נטו יעלה ב־87, על פי התחזיות, ב־9 אחוזים. במגזר העסקי תגיע העליה ל־9%–8 לעומת אשתקד, וכשיעור זה תהיה עליית השכר העסקי לעומת שנת '83. השכר במגזר הציבורי אמנם יעלה בשנת '87 בכ־8%, ואולם הוא יהיה נמוך לעומת רמתו ביוני '85, ערב הפעלת תוכנית החרום הכלכלית לייצוב המשק.

התוצר המקומי יעלה ב־4% לעומת עליה של 2% בשנת '86, ואילו התוצר העסקי יעלה בכ־5%. פריון העבודה בתעשיה יעלה ב־3%.

האבטלה בשנת '87 תהיה נמוכה יותר מרמתה בשנת '86 ותגיע בסביבות 6.5%–6, לעומת 7.1% אשתקד.

גרעון במאזן המסחרי

בגרעון המאזן המסחרי צפויה השנה עליה של 400 מיליון דולר, לעומת עליה של 700 מיליון דולר אשתקד. העלייה בגרעון השנה נובעת מגידול בכמות היבוא ובעליית מחירי התמורות בדולרים, עליית מחירי הדלק ובירידת ערך הדולר. הסבר נוסף לתופעה הוא עליה גבוהה יותר במחירי היבוא לעומת עליה מתונה יותר במחירי היצוא. היבוא בשנת '87 צפוי לעלות ב־21% והיצוא רק ב־19%. ביבוא הבטחוני צפויה השנה יותר מהכפלה. היקף היבוא הבטחוני הסתכם אשתקד בכ־1.1 מיליארד דולר לעומת כ־2.5 מיליארד דולר השנה.

אוכלוסית המדינה גדלה בשנת 1986 ב־1.5%

מנתוני הלשכה לסטטיסטיקה עולה עוד, כי אוכלוסית ישראל בראשית נובמבר '87 נאמדת ב־4.38 מיליון נפש, מהם מספר היהודים הוא 3.60 מיליון, המהווים כ־82% מהאוכלוסיה. המוסלמים מונים 604 אלף נפש, שהם כ־13.8%; הנוצרים – 101 אלף נפש שהם 2.3%, והדרוזים מונים 74 אלף נפש שהם 1.7% מכלל האוכלוסיה.

בשנת 86 גדלה אוכלוסית המדינה ב־1.5% לעומת גידול של 1.9% בממוצע לשנה בשלוש השנים האחרונות.

מאזן ההגירה בשנת '86 היה שלילי והסתכם ב־4,800 נפש. אשתקד נוספו לאוכלוסיה 10.500 עולים ו־2.600 נפש שנרשמו כתושבים במעמד אחר, כמו תושבים ארעיים. לעומת זאת נגרעו מהאוכלוסיה כ־14.300 תושבים, שנוספו לשוהים בחו"ל.

82% מן האוכלוסיה קוראים עיתון יומי

עוד מגלה השנתון שכמחצית מן האוכלוסיה היהודית המבוגרת, מגיל 14 ומעלה, (שהם כ־1.2 מיליון נפש), קראו במשך השנה הנוכחית לפחות ספר אחד בחודש. מספר דומה של האוכלוסיה קורא לפחות כתב עת אחד בחודש ואילו יותר מ־2 מיליון איש (82 אחוזים מכלל האוכלוסיה המבוגרת), קראו עיתון יומי היוצא לאור בישראל, לפחות פעם בשבוע.

Select 1600
פיג'ו 305
חדשה ומפוארת

הגה ספורטיבי | צלחות גלגלים מהודרות | הכנה להתקנת רדיו | פסי קישוט לאורך "סלקטי" בדפנות חיצוניים ותא מטען | ספוילר ופס קישוט אחורי בצבע המרכב | שמשות כהות

לאורך כל דרכה שמרה פיג'ו 305 על אופי יוקרתי ייחודי. זו אחת הסיבות לכך שמספר הולך וגדל של נהגים נמשך לצירוף הבלתי ניתן לחיקוי של נוחות, בטיחות ואיכות ברמה הגבוהה ביותר.

הנסיעה ב־305 SELECT מקבלת משמעות חדשה הודות למושבי הכורסה הארגונומטריים המהודרים באלגנטיות בריפוד קטיפה יוקרתי, למתלים הנפרדים של ארבעת הגלגלים ולהגה כח קל להפעלה.

גימור האביזרים המושלם, עיצוב הפנים המעודן והשקט הפנימי יוצרים אוירה סלונית מרגיעה. מזגן האויר המקורי והשטיח המפואר המצפה את כל הרצפה הופכים כל נסיעה, ארוכה כקצרה, לתענוג של ממש.

נפח מנוע 1580 סמ"ק • 5 הילוכים קדמיים • 80 כ"ס דין •

כאופציה: תיבת הילוכים אוטומטית חדישה בעלת 4 הילוכים קדמיים ומנוע בעל הספק 94 כ"ס דין המאפשרים לך תמרון מעולה, תאוצה מצויינת וצריכת דלק נמוכה.

במחיר 32,814 ש"ח

כולל: הגה כוח, מזגן מקורי ומע"מ (ללא הפקדה)

אפשרות לאשראי עד 70% מערך המכונית
(בתשלומים עד 12 חודשים) ללא מע"מ והפקדה
לפי מחירון מס' 3/88 מיום 1.10.87

פרטים בסוכנויות

עוד ארי שב"חבורה

דוד לובינסקי בע"מ
יבואן בלעדי למכוניות פיג'ו־טלבו־סיטרואן בישראל
תל־אביב, שונצינו 16, טל' 333214 (03) ■ בני ברק, כהנמן (השומר) 101, טל' (03)7550755
■ ירושלים, המלך דוד 24, טל' 224467-8-9 (02)

קי־גול ● 87/6־פ

סקר של חנוך סמית:

יותר מ־60% מקרובי יורדים מצביעים על קשיים כלכליים ואישיים כסיבות הירידה

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

סקר של חנוך סמית, שהזמינה המועצה הציונית בישראל קובע, כי למעלה מ־60% מהנשאלים, קרובי משפחות של יורדים מהארץ, מציינים שהסיבה לירידת קרוביהם היא קשיים במישור האישי והכלכלי.

יו"ר המועצה הציונית, ניסן הרפז, מסר על תוצאות הסקר בישיבת המליאה של המועצה הציונית.

להלן הפירוט המלא של הממצאים: 24% מקרוביהם של יורדים מציינים את הסיבה הכלכלית כגורם המובהק לירידת קרוביהם ר

ניסן הרפז

37.6% אומרים, כי קרוביהם ירדו מסיבות אישיות. רק 8.8% טענו כי קרוביהם ירדו מסיבות חברתיות. 3.1% מעריכים, כי השירות בצבא היווה גורם מרכזי בשיקולי הירידה של קרוביהם. עוד 9.3% טענו, כי הזדמנות בחו"ל הניעה את קרוביהם לרדת מהארץ; 16.9% ציינו סיבות אחרות.

המועצה הציונית אומרת, כי העדר ערכים ציוניים או היבטים חברתיים אינם ממלאים תפקיד מרכזי בשיקולי הירידה. לדעת המועצה מוכיח הסקר את הצורך להעניק הקלות מרחיקות לכת לצעירים, לאחר שחרורם מן הצבא, במיוחד במחירי הדיור.

שגריר דרום אפריקה בישראל:

"דרא"פ תאלץ אולי לשנות מדיניותה הפרו־מערבית"

"עד כה גילינו התאפקות והבלגה, אך פעילות האיבה באזור ופעולה בינלאומית של אמברגו והטלת סנקציות תעמיד את ההבלגה הזאת במבחן"

(עו.) שגריר דרום אפריקה בישראל, אבנון לובסר, אמר אתמול כי היסודות העיקריים במדיניות החוץ של ממשלתו התבססו במקומם על עמדה פרו־מערבית. אולם נסיבות מעשיות מאלצות אותה להרהר מחדש בסדר קדימויות של המדיניות הדרום־אפריקאית ואולי לעשות שינויים מסויימים בהן.

הוא הוסיף שאם כי המחוייבות של ארצו למערב עדיין בעינה עומדת, אין היא יכולה להשאר "בעלת ברית שכוחה" של המערב. בהרצאתו במפגש רוטרי במלון הילטון בתל־אביב הוסיף השגריר, כי דרום אפריקה היא אנטי־קומוניסטית, אבל בגלל שינוי המצב בדרום אפריקה, היא נאלצת לשתף פעולה עם מדינות בעלות משטר פרו־קומוניסטי. דרום אפריקה גילתה התאפקות והבלגה, אך פעילות האיבה באזור ופעולה בינלאומית של אמברגו והטלת סנקציות, תעמיד את ההבלגה הזו במבחן.

עוד אמר כי "הבעיה נעוצה בשינויים של החוקה והתפתחויות החוקתיות שלה וכדי להגיע לכך, צריך לספר תחילה את הבסיס הסוציאלי והכלכלי. השגריר ציין, כי מאז הנהגת החוקה החדשה של 1984, הלבנים קיבלו את העקרון של חלוקת השלטון, אולם רק על בסיס של מו"מ ולא של אילוצים. הקונגרס האפריקאי אינו מוכן, לדבריו, למו"מ, כיוון שהוא אינו מעוניין לחלק את השלטון עם אחרים ושואף להחזיק בו לבד.

השגריר הטעים, כי עמדות העולם המערבי ובמיוחד הסנקציות הנבקטות נגד מדינתו, יפגעו במדינות השחורות לפני שיפגעו בדרום אפריקה.

תכנית לאתר באמצעות מחשב ילדים יהודיים ברחבי העולם

כדי לאפשר בשלב הבא ליצור עמם קשר ולשלב אותם בתכנית להחדרת תכנים יהודיים־ציוניים • מסמך של ההסתדרות הציונית העולמית: 670 אלף מבין 1.2 מיליון ילדים יהודים בעולם מתחנכים מחוץ למסגרות של חינוך יהודי

מאת נדב שרגאי סופר הארץ

670 אלף מבין 1.2 מיליון ילדים יהודים בעולם (גילאים 3–17) מתחנכים מחוץ למסגרות של חינוך יהודי. רק 545 אלף נמצאים במסגרות חינוך יהודיות. נתונים אלה כלולים במסמך שהכינה המחלקה לחינוך ותרבות בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית, לקראת הקונגרס הציוני הקרוב.

בוחרי המסמך, שהוגש לראש המחלקה, הח"כ אלי תבין, מציעים למליאת הקונגרס הציוני לאמץ תוכנית פעולה במטרה "להשיב לעם היהודי כמיליון ילדים בעשור הקרוב, מיליון ילדים שאבדו לו כשואה" (הכוונה היא גם לחלק מהילדים הלומדים במסגרות יהודיות). התוכנית מבוססת בעיקרה על מיפוי שמי, באמצעות מחשב של כל ילדי היהודים בעולם, שרובם נמצא כאמור מחוץ לתחום מסגרת חינוכית יהודית כלשהיא. בקווי הפעולה של המסמך צויינו, בין היתר, הנקודות הבאות:

★ יוקם צוות ראשוני של מומחים בתחום החינוך, בארץ ובתפוצות, חינוך פורמלי וחינוך בלתי פורמלי, מומחים לפסיכולוגיה ארגונית ולבניית תבנית מחשב.

★ בין אנשי החינוך יהיה ייצוג שווה לזרמי היהדות בתפוצות, שיגיעו למבנה משותף בכל הנוגע לתכנים החינוכיים.

★ הכניסה והרישום לתכנית, לאחר גיבושה, יהוו אקט אישי מלווה באלמנטים של חגיגיות מסויימת, עם תמיכה סביבתית בכל שיגוך. בעזרת שירותי מחשב, תרכז ההסתדרות הציונית העולמית את הנתונים על הילד. כל ילד שנתוניו נאגרים בירושלים, יכנס לתכנית של קשר פעיל עם הילד שיתפרס על פני העשור הבא.

★ הפעלת הקשר עם הילד תעשה במסגרות והאמצעים שטרם נקבעו, אך החינוך היהודי ציוני יהיה מדורג ובהתאם לנקודות התפתחותו של הילד.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

שרותי אחיות פרטיות וחובשים
כח אדם מקצועי ומנוסה
של אחיות וסטודנטים לרפואה
מכל הארץ
לשרות מהיר בכל הארץ
053-342676
Privat nurses service
24 hrs All over the country

صورة من الأصل

صورة عن الأصل

שערי המניות 5.11.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אהוב ש	23830	שב				
הפטגת 0.1	1710	לב				+205
הפטגת א 0.5	1055	לב				
כללי לא בהסדר	15900		201			−18
מיב.ב 0.5	8600		1286			−186
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אידיבי רג 100.0	102700		425	+1045	+1	+1931
אידיבי ב 100.0	103800		18			−8
אידיבי בב א	620000	שב				
אגוד 0.1	76738		90	+1000	+1.3	+74
דיסקונט ב	151540		13	+1600	+1.2	+15
דיסקונט א	130500		410	+1100	+0.9	+1181
דיסקונט שה ב	15250		1			
המזרחי ש	42000		3226	+350	+0.8	+3704
המזרחי ב	41800		199			+1
הפועלים מבב	92500					
הפועלים ש	69524		2117	+500	+0.7	+2004
הפועלים ב	69400		143			−123
כללי א 1.0	176500		20			−19
כללי שה 7			201			−201
כלל 0.1	43898		4491	+10		+338
כלל שה 11	16564		134	+164	+1	+31
בינלאומי 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
בינלאומי 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
איגוד 1 ש"ח	91838		35	+638	+0.7	+187
דיסקונט ב'	156500	לב				+38
דיסקונט א'	165120		11	−6880	−4	−7
המזרחי ש'	50700		164	+380	+0.6	+212
המזרחי ב'	50600	לב				−12
הפועלים ש'	83850		229	+700	+0.6	+472
הפועלים ב'	83900		40			−48
כללי א'	212700		2	+2200	+1.1	+104
בל"ל סגמ	53317		552	+407	+0.8	+562
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	23950	בה	27	−300	−1.2	−22
לאומימשכ' ש	8800		150			−169
לאומימשכ' ב	8970		3			−3
כרמל ש	5420		155	−150	−2.7	−105
כרמל שה 1	4155			+5	+0.1	+127
פת כבב ש	2584		1572	−6	−0.3	−344
בסקון ב ש	3460		1170			+250
טפחות 0.1	18300			+300	+1.7	+10
טפחות כבב ש	19500		20			+50
טפחות רג ש	21450		95	+700	+3.4	+356
טפחות שה 1	10300	שב				
טפחות שה 2	5400			+20	+0.4	+300
יצמר 1.0	2640		249	+3	+0.1	+197
יצמר 5.0	1980	תב	475	−220	−10	−1157
כידב 1.0	7706		171	+76	+1	+315
מוסדות מימון						
אלמן אפ	864		3632	+34	+4	+13909
חקלאות כבב א	220000	לב				
חקלאות כבב ג	194000	לב				
לאוצר תעש' א ש	13540		105			−11
פתוח תעש' כבב	151000	לב				
פת תעש' כב ג	479522	לב				
פת תעש' כב גג	288200	לב				
פת תעש' כב גג	288000	לב				
פת תעש' כב ד	282206	לב				
פת תעש' כב דד	67129	לב				
מימון קבלנים 5.0	849		1242	−1	−0.1	−1292
תיירות כב	220000	לב				
כלל ליסינג א0.1	23300		35			−35
כלל ליסינג 0.52	21200		204	+201	+1	+131
כלל ליסינג אגח	19580		15	+190	+1	+50
ביטוח						
איילון	128		2000	+3	+2.4	+2000
איתן	130		2012	−3	−2.3	−1562
אריה 0.1	1338		1255			
אריה א 0.5	957		2120	+22	+2.4	+3987
בטוח משנה 0.1	349		292	+6	+1.8	+292
בטוח משנה 0.5	210		5300			
הסנה אפ	240		540			+1460
הסנה הש	107		19080			−19080
הדר 1.0	169		6765	+6	+3.7	+17110
הדר 5.0	136.5		4844	+2	+1.5	+9156
הדר אפ סד 2	169.5		13321	+3	+1.8	+1179
הפניקס 0.1	790		1415			+1415
הפניקס 0.5	575	תב	1580	+45	+8.5	+1580
המסנה-הראל 1.0	5500	שב				
המסנה-הראל 5.0	4480		240			+10
מנורה 1.0	2012		25			−25
מנורה 5.0	1490		111	−10	−0.7	−111
סהר ג 1.0	400		19500	−2	−0.5	−21000
סקורסט 0.1	1160		1060	+55	+5	+1060
צור ש	312		7643	−2	−0.6	−9520
ציון החזקות 1.0	5800	שב				
ציון החזקות 5.0	1120	תב	134	−100	−8.2	−134
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	870		2138			−1436
אינטר גאמא 5 ש	587		3714			−3914
מגד עורא 1.0	875		1943			−2058
מגד עורא אפ	508		896			−396
כלל אפ 4	377		33420	+6	+1.6	+48957
כלל אגח 2	155		15309	+2	+1.3	+15791
קריסטל 1.0	745		2294	−5	−0.7	−4491
רפק 0.1	23000		19			
רפק 0.5	20080		15	−150	−0.7	−15
שופרסל א 2.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
שופרסל אפ	—		—	הפסקת	מסחר	—
שופרסל אגח	—		—	הפסקת	מסחר	—
שירותים						
אמגוא	400	תב	9610	+21	+5.5	+8735
סמנת הספקה 0.1	870		712	+27	+3.2	+660
סמנת הספקה 0.5	288		2741			−1073
קידר 0.1	1000		750	+1	+0.1	+4
קידר 1.0	266	תב	16292	+14	+5.6	+13914
מגוד עירונה 0.1	1920	בה	753	+103	+5.7	+415
מגוד עירונה 0.5	1054	בה	900	+17	+1.6	+940
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זוהר 1.0	2620	לב				
גלי זוהר 5.0	1697	לב				−8.7
מלונות דן 1.0	1555		84			−168
מלונות דן 5.0	1276		3150	+13	+1	+3150
חוף האלמוג 1.0	6598	תב	9	+600	+10	+47
מלונות הירדן	3180		900	+120	+3.9	+776
מחשבים ושירותי מחשבים						
ח.ע.ל. 1.0	266		14212			−3422
יעצא 1.0	6850		351			−44
מ.ל.ל. 1.0	12777		78			
מ.ל.ל. 5.0	2900		245			
ניקוב מחשבים 1	1035		1574			−260
ניקוב כותב 5	360		7770			−3829
ניקוב אפ סד 2	807		2896	+3	+0.3	+1149
תים מחשבים 1.0	668		1790			+1210
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אפ	756		5300			
אזורים אגח	145		2800	+1	+0.7	+7450
אילון 1.0	326		2400	−3	−0.9	−2600
אל-רוב 1.0	340		4805	+8	+2.4	+10643
אפריקה 0.1	44500		167			+67
אפריקה אפ	28350		27			−55
ארזים	4242		40	+42	+1	+10
ארלדן 0.1	3339	תב	548	+159	+5	+448
ארלדן 0.5	2802		235	+22	+1	+28
בינוביץ 1.0	2900		220			+144
בינוביץ 5.0	2310					+200
דנקנר 1.0	6590		150	+220	+3.5	+350
ודעי 0.1	164	שב				
ודעי 0.5	135		4676			
המגדלול 1.0	835		300	+10	+1.2	+322
המגדלול 5.0	480		39	−9	−1.8	−415
ח.ל.ב. 0.1	—		—	הפסקת	מסחר	—
ח.ל.ב. 0.5	—		—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	309		8766	+6	+2	+5960
ירושלים אפ	110		13100	+3	+2.8	+9859
גבים 0.1	4600		792	+80	+1.8	+919
גבים 0.5	3930		456	+80	+2.1	+744
ישאד 0.1	3545		529	−15	−0.4	−608
ישראלום 1.0	1120		658			−540
ישרס 10.0	19058		156	+600	+3.3	+224
סק פתוח 1.0	10165		15			−11
לנסיר 1.0	5440	תב	300	+420	+8.4	+2554
לנסיר 5.0	2002		700			−300
מ.ת.מ 1.0	323	לב				
מ.ת.מ אפ 2	198	לב				−2
מ.ת.מ אגח	117	לב				
מאור בניה 1.0	619	לב				
מיבנאל 5.0	167.5		6786	−1	−0.6	−8605
מיבנאל אפ	146.5		10166	−3	−1.7	−21006
כנרב 5.0	1262		1178			−944
מרילנ 1.0	1876	בב		−99	−5	−28461
לוינשטין 1.0	398	תב	1000	−28	−6.6	−1000
לוינשטין 5.0	172		6372			+4083
ליפשיץ 1.0	560		7263			+3890
ליפשיץ 5.0	225		10640	+7	+3.2	+16525
ליפשיץ אפ 1	150		10085	+5	+3.6	+22875
ליפשיץ אגח	104.5		5125			−2733
נאות אביב 0.5	3780		266	−100	−2.6	−244
נכסי אזורים	349		14865	+6	+1.8	+8098
נכסי החזקות 1.0	735					−500
נוף 1.0	6138	בה	188	−62	−1	−77
עזר ופלס סד 1 ש	—		—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	2990		2	−9	−0.3	−42
קיסריה 0.5	1355		715			+166
רומבין 1.0	480	בה	5800	+4	+1	+1750
רומבין 5.0	214		7850	+4	+1.9	+17116
רוטבין אפ	1071		4200			−4356
רוטבין אג"ח	128			+2	+1.6	+9985
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2799		416	−1		−246
מטעי הדר 0.5	2800		118			−118
מהדרין 0.1	6265		664	+140	+2.3	+1309
מהדרין אפ	3979		116	−1		−14
נכסי הדרים 1.0	1695		1284	+45	+2.7	+1573
פריאור 0.5	2570		124	+50	+2	+977
מזון וטבק						
דובק כב ש	4380		219			+103
דובק כב ב	4600	תב	180	+250	+5.8	+259
ובלבל 1.0	391		1143	+3	+0.8	+115
ובלבל 5.0	420	שב				
ובלבל אגח	103.5			+5	+0.5	+20000
כבשו בדה 1.0	30790		73			
כבשו בדה 5.0	25600		6			+2
יצהר 1.0	1000		900	+40	+4.2	+752
יצהר א 5.0	565		1800	−20	−3.4	−1000
יצהר אפ 2	569		165	−6	−1.6	−410
בן 1.0	580		1343	+10	+1.8	+778
בן 5.0	438		737	+4	+0.9	+721
במפוסט 1.0	17325		250			+150
עסיס ב 0.5	325	תב	6540	−21	−6.1	−11725
אבל שקל 1	2400	תב	150	−200	−7.7	−290
שמן כבב א	1690		462	+40	+2.4	+1546
טכסטיל והלבשה						
ארגמן סד 1 ש	545		3150	−20	−3.5	−4277
ארגמן אפ	320		770			−155
ארגמן אגח	109		3500			−7164
אופים 1.0	550	תב	1510	−30	−5.4	−1239
אתא בזוך 1.0	371		1434	−1	−0.3	−1234
אתא בזוך 5.0	248		2978	+3	+1.2	+2433
אתא א	298		1020	−1	−0.3	−840
ארגמן רג ש	11500	תב	106	−600	−5	−204
דלתא-גליל 1.0	2770		2452	+70	+2.6	+5689
דלתא-גליל א 5.0	2220		1788			−1006
כיתן 1	1692	תב	337.5	+154	+10	+31.5
כיתן 5	824	תב	360	+75	+10	+818
ריבלם 1.0	315		200	−10	−3.1	−1465
ריבלם 5.0	232		400	−2	−0.9	−1835
הרדנר 1.0	5000		15	−100	−2	−15
זיקית 1.0	2000		200	+20	+1	+325
זיקית 5.0	1740		564			−554
זיקית אפ	900		200	+20	+2.3	+800
טופר	235		2000			−744
כיתן אפ	153	תב	7767	+17	+12.5	+11442
לודזיה 0.1	875	בה	459	+9	+1	+122
לודזיה 0.4	646		1645	−6	−0.9	−1595
לינת 1.0	256		1946	−12	−4.5	−3496
עיט 1.0	415		2616			−1677
עיט 5.0	230		1726			+774
עיט אפ	201		8561			
עיט אגח	117.5		257			
עסק פריפה 1 ש'	290		3746			−5805
עסק אפ	169		5110	+4	+2.4	+6454
פולגת א	1225		5650	+25	+2.1	+3841
פולימן א 0.5	9350		67			−58
פרגוד	750		262	−10	−1.3	−62
גיבור סבריה	7220	בה	16	+120	+1.7	+37
תעש הגווין 1.0	2000		54			

שף נאמנות
בטחה הקבוצה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1	8880		819			+471
אורדן 0.5	7520		110			−98
אלומית 1.0	6700		20	−295	−4.2	−20
אלומית 5.0	3030	שב				
כבלים ש	594		6365	−6	−1.5	−6865
כבלים אגח	103.5		51006			−11872
המגן 1.0	585	שב				
המגן 5.0	330	בה	1275	−6	−1.8	−2000
המגן אפ	2900		28	−54	−1.8	−28
זיקה 1.0	3100		664			
זיקה 5.0	1425		454	+21	+1.5	+454
קומפט פז 5.0	3970		270	+70	+1.8	+591
כללי ציון 1.0	2634		569	−26	−1	−640
כללי ציון 5.0	1180		1728			+494
כללי ציון אפ	95		5737	−76	−44.4	−28207
קרמו 1.0	234		2888	−3	−0.9	−1112
קרמו 5.0	140	תב	8855	+8	+6.1	+10858
נחושתן 0.1	36200	שב				
נחושתן 0.5	13400	שב				
סקר פלדה 1.0	2250		2778			−588
קינג 1.0	800		390			−580
קינג 5.0	440		1128			−2226
קליל 1.0	2154		685	−66	−3	−1482
קליל 5.0	1800		302	−14	−0.8	−630
קליל אפ	900	בה	2200	−35	−3.7	−1044
קליל אגח	120	שב				
שלרות 5.0	5180		164			−144
תעשיות לכיש 1.0	795		1000	+5	+0.6	+775
תעשיות לכיש 5.0	434	בה	200	+4	+0.9	+188
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 1.0	313000		24	+9008	+5	+39
אלקו 0.1	6400		127			+12
אלקו 0.25 ש	4300		98	−100	−2.3	−67
אלקו 0.25 ב	4629	שב				
אלקטרה 0.1	2158		1040			−446
אלקטרה א 0.5	1620		1870			+566
אפ 5	1140		1798			−3984
אגח 3	159.5		104525			
ארית 1.0	19500		152	+580	+2.6	+129
כלל תעש אלק	2412		3441	+12	+0.5	+1499
ספקטרוניקס 1.0	1353		4296			+266
ספקטרוניקס 5.0	1010		1250			−2245
פיכמנגר 1.0	480	בה	700	−18	−3.6	−1100
פיכמנגר 5.0	587		1000			−1000
ציקלון 1.0	1550	תב	25	−100	−6.1	−25
ציקלון 5.0	708		750	−5	−0.4	−1148
קבוצת אילר 1.	5472		200			
קבוצת אילר 5.	3300		60	+130	+4.1	+60
ת.א.ת. 1.0	1035	תב	356	−65	−5.9	−546
ת.א.ת. 5.0	527		1000			−859
ת.א.ת. אפ 1	12200		17	−490	−3.9	−62
תדיראן	684		2241	+13	+1.9	+5921
מוצרי בניה						
א.י.ב. תעשיות 1.	182		55856			+13118
א.י.ב. אפ	650		5310			+1940
א.י.ב. אגח	135		5970	+1	+0.8	+3470
אקרשטיין 1.0	546		1510			−1118
אקרשטיין 5.0	365		1126	+10	+2.8	+726
אקרשטיין אפ	535					
אקרשטיין אגח	135		5667	−1	−0.8	−5667
אבנים בלוס	145.5		13627			−6333
בלוס אפ	95		16892	+5	+1.6	+4574
מגדל השק' בתעש	540	תב	4683	−40	−6.9	−4783
מוזאיקה ולפבן 1	—		—	הפסקת	מסחר	—
מוזאיקה ולפבן 5	—		—	הפסקת	מסחר	—
נגב קרמיקה	395		4575	−4	−1	−5556
נגב קרמיקה אפ	199		635			−998
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	1900		2051	+40	+2.2	+4355
אליאנס ב	1920		346			
גל תעשיות 1.0	565		820	−5	−0.9	−145
גל תעשיות 5.0	404	שב				
גל אפ	203		5415	−6	−2.9	−2615
גל אגח	103.5					
דשנים 0.1	2900		179			−154
דשנים 0.5	1610		40			−40
חיפה כמי' 10.0	940		9677	+30	+3.3	+21513
ליפסקי 1.0	2480	שב				
מקסימה 1.0	5790		64	−100	−1.7	−64
מקסימה 5.0	3820					
סנו 1.0	23500		41	+371	+1.6	+32
סנו 5.0	19300		35	+400	+2.1	+45
פריקלאס	501		8425	+6	+1.2	+19834
פריקלאס אפ	172		5454	+1	+0.6	+3546
קרם כימיקל 1.0	4560		40			−40
קרם אפ	2626		280			+300
קרם אגח	109.5		10000	−1	−0.9	−15002
תיא 5.0	4279		299	−1		−279
פרוטארום 10.0	48204		188			−152
עץ, נייר ודפוס						
כתר	207		21635			−20670
רפוק 1.0	7800		107	−400	−4.9	−107
רפוק 5.0	5545		140	−250	−4.5	−140
חב.ג. 1.0	10559		65			
אמה 1.0	1564		150	−70	−4.3	−150
לבידי אשקלון 1	624		2352	+7	+1.1	+1246
מולט ב 0.5	38590		26	−2000	−4.9	−23
רים 0.1	445		4630			−890
רים 0.4	231		1111			−1111
תעל ב 0.2	17600		110			−80
תעשיות שונות						
אורין 1.0	400	תב	180	+20	+5.3	+360
אורין 5.0	151	תב	5460	−14	−8.5	−10070
תמינה יד	2940		30			
הגבגלק 1.0	1354		88			−12
הגבגלק 5.0	1262		770			−770
השקעות בתעשיה						
כור כבי ש	8200		1356	+236	+3	+854
תעשיות אפ	188.5		24139	+5	+1.6	+35157
תעשיות אגח	114		34799			−14325
חברות השקעה						
אנקיר ש	6820		70			−70
אינקוה 0.1	44		29420	−2	−4.4	−23517
אלגר ש	1185		395			−465
גולות 1.0	950		200	+48	+4.4	+200
גולות אפ	790					
גולות אגח	106					
דגבור 1.0	556		452	+26	+6.1	+1140
דגבור 5.0	335		670			+670
חברה לישראל 5.0	4210		3703	+168	+4	+5121
חלפכן 0.1	115000			+1000	+0.9	+1
חלפכן ש 1.0	22100		30	+600	+2.8	+34
אמבא א 0.5	22900		79	+900	+4.1	+53
פועלים השק ש	875		13995			
דיסקונט השק אפ	1075		5250			−10645
דיסקונט השק אגח	114.5		10140			−10140
מגדל השק ש	29170		47	−900	−3	−70
כור השקעות 124	13089	שב				
הירדן 1.0	1750		506			−106
הירדן 5.0	1099		508	−1	−0.1	−5211
יצוא ש	11408		139			−127
ירדן א 0.1	1617	בה	430	+147	+10	+492
כלל 50.0	1248	בה	800	+60	+5.1	+3544
מגור 0.1	500					
מגור א 0.5	469		504			−504
מגור אפ	242		400			−400
אגוז 1	123		5000	−1	−0.8	−18840
מו הסק ש	2349		777			−827
מבה א 0.1	8499		189			−189
מבה 0.5	6160		89			−171
פרין ב 2.5	14100		517	+200	+1.4	+144
קרדן 1.0	92		6879	+1	+1.1	+3625
קרדן 5.0	68		1837	+5	+4.6	+4779
קרדן אפ	51		75977			−41562
קרדן אגח	184		10000			−2000
נסחרות במט"ח						
בית ס	225	לב				
בנק ב' 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—

רשימה מקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הראל 1.0	1695		138	+6	+0.4	+83
יסקל	242	בה	250	+16	+7.1	+9300
קונטרוסים 0.1	1747	קב		+83	+5	+2958
קונטרוסים 0.5	528	תב	5437	+40	+8.2	+8218
קונטרוסים אפ	205		7552			−717
קופל 1.0	604	מב		−32	−5	−500
תבל	239		2240			−1440
בני הדר	128		14968			+21
בני הדר אפ 1	100.5		10733	+3	+3.1	+23028
החברה הישראלית	62		18008			−2952
כנס כד 1 ש	3132	תב	341.2	−348	−10	−071.9
איכות מחשבים	490		400	−9	−1.8	−1150
רשה מיכון 1.0	6561		156	+65	+1	+105
כלל מחשבים 1.0	6774			+108	+1.5	+23
משוב מחשבים 1.0	374	בה	659	+4	+1.1	+241
משוב אפ	217		1050			−1400
רקפ	496	תב	1216	+32	+6.9	+1294
נדל"ן בינוי חקלאות						
אורן 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אמנוים 1.0	950		1289	+8	+0.9	+962
בן-יקר גת 1.0	3060		106			−6
דרוקר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
דרוקר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
עוד 5.0	1725		350			−321
רסקו מבל	2193	לב				−40
רסקו ת.נ.	1585	לב				−78
שמר 5.0	1620		577			−577
שמר אפ	594	בה	871	+16	+2.8	+279
אגאם	1870		755	−10	−0.5	−195
מלפרוסט 1.0	1371	בה	694	+14	+1	+165
מלפרוסט 5.0	880	תב	460	+84	+11.7	+563
תעשייה						
מים גליקו	265	לב				
מקס 0.1	4372	בה	184	−70	−1.6	−541
מקס 0.5	2610		515	+71	+2.8	+609
אקמנן 5.0	1050	לב				
מרקו 1.0	646	לב				
מתכת סרום 1.0	68		6794			−2888
מתכת סרום אפ	34.5	תב	86080	+4	+15.1	+44227
אלקל	158	תב	2027	+10	+6.8	+2027
אלקל אפ 2	60		16226			−12466
בר-כון 1.0	1446	תב	7217	+135	+10.3	+9747
בר-כון 5.0	756		998			−465
פרומטכטס 1.0	6450	שב				
פרומטכטס 5.0	2420			−30	−1.2	−30
מ.ל.ב. 1.0	970		585			−435
מ.ל.ב. 5.0	648	תב	245	+32	+5.2	+245
רקמור 1.0	1920	שב				
נקה כימיקל 1.0	4885		86	−15	−0.3	−86
ת.נ.ל. 1.0	1958	שב				
ת.נ.ל. 5.0	2045		16	−35	−1.7	−16
תור א 5.0	6900	תב	57	−660	−8.7	−69
אורדע פרים	790		6073	−30	−3.7	−5368
סקאריה 1.0	2840		272			−226
גולן	565		3033			−1553
מו זק	367		2100			−108
מאורי טכנולוגיה	155		8725	+5	+3.3	+25415
השקעה						
איתם	402		1500	−6	−1.5	−8277
איתם אפ	134		2500	−5	−1.8	−12902
אבישור בכ'	1580	תב	2000	+116	+9.2	+2000
אפיק 1.0	570	לב				
אפיק 5.0	224	לב				
יעום החזקות	170		16200	+5	+1.8	+10482
יעום אגח-אפ	116		18681			−5785
לנדקו 0.1	1568	לב				
לנדקו 0.5	553	לב				
עץ השק ב 0.1	1783	תב	180	+162	+10	+100
עץ השק ב 0.5	664		490	+2	+0.3	+2102
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	3380		405	−60	−1.8	−473
דלק נפט 5	1740		808	−60	−3.3	−867
דלק חיפ' אפ 2	1100		1207			
מו חיפושי נפט	21001		35	−99	−0.5	−41
יואגל 5.0	466		12833	+16	+3.6	+14484
יואגל אפ	127		29719			
מ.נ.ן. 1.0	4900		96			
מ.נ.ן. 5.0	2360		1014			−315
פראויל ב 0.5	6801	שב				
נפטא ש	816		9160	−1	−0.2	−4191

משתנים

שם נייר ערך	סה"כ מחזור ש"ח נקוב	שער קבע ממוצע משוקלל	שער נעילה	שינוי יומי כלל	
בנק בינלאומי 95	13196	8232	8232	−0.25	28
הסנה ש	74649	251	251	−0.4	8
כלל מגר	58464	443	443	0.9	8
שופרסל ב 10.0	3010	9666	9666	−0.25	14
דלק ג ש	14556	2496	2496	−0.52	11
אמריקה 1.0	109	38530	38530	−0.25	5
אזורים 1.0	58199	1855	1855	−0.77	35
נכסים ובנין	2051	2874	2874	−1	5
הכשרת הישוב	350	78031	78031	−1.25	11
כלל נדלן	26168	738	738		9
עלית	791	15522	15522	−0.75	7
פולגת ג 4	18565	847	847	−0.7	12
קופסאות פז 1.0	6501	4438	4438	8.5	12
אלרון 3.0	24	225713	225713	−1.5	2
מגב ש	4976	10726	10726	−0.5	24
ים המלח	6630	2561	2587		11
פטרוכימים 10.0	46713	891	891		25
מפעלי נייר 10.0	252	362747	362747	−0.5	37
פרנוית ב 0.1	287	13415	13415	1	3
כלל תעש 1.0	238937	241	241		25
אידיבי פתוח 2.0	3285	8188	8105	−0.25	19
אלרן ש	12082	1052	1052		13
חברה לישראל 1.0	18134	4432	4452		26
דיסקונט השק ש	18676	2280	2280	−0.74	27
כלל 10.0	45777	1295	1295	1.25	35

שערי מטבע בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 5.11.1987 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	ל"י שטרלינג	1.7610/1.7620
מרקים גרמניים	ל"י ארה"ב	1.6905/1.6915
גולדנים הולנדים		1.9060/1.9070
פרנקים שוויצריים		1.3910/1.3920
פרנקים בלגיים		35.44/35.46
פרנקים צרפתיים		5.7720/5.7750
לירות איטלקיות		1251.00/1252.00
ינים יפאניים		135.60/135.70
$ ארצות הברית	לס.ד.ר.	1.3160/1.3165

שער הזהב $ 459.70 ארה"ב אונקיה לזהב מיקס"ג

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	$/פר"ש	$/מרק
1 ח'	1.7576/1.7589	1.3861/1.3876	1.6858/1.6871
3 ח'	1.7543/1.7556	1.3775/1.3792	1.6758/1.6773
6 ח'	1.7490/1.7505	1.3645/1.3670	1.6624/1.6638

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

המגמה מעורבת

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמה מעורבת, עם נטייה לעליית שערים. המסחר בבורסה עמד בצל השמועות על פיחות חד פעמי של השקל לעומת הדולר. השמועות על הפיחות נפוצו נוכח צניחת שערו של הדולר בשוקי העולם, וטענות היצואנים על הד־חיקה ברווחיותם. ואכן, בשעות הבוקר המוקדמות, בעת עריכת סיבוב המסחר הראשון במשתנים, ירדו, בדרך כלל, שערי המניות. ברם, בסיבוב המסחר השני, הופגנה עוצמה רבה מצד קרנות בנק הפוע־לים, שרכשו כמות גדולה של מניות. אלה נרכשו בעיקר עבור קרן "אתגר" שגבתה ביום הראשון 10 מיליון דולר. חלק גדול מההיצעים הוזרם באמצעות בנק המזרחי, ככל הנראה על ידי קרנות הנאמנות שבניהול הבנק. ההתמתנות בירידות שיפרה את האווירה, ובמסחר הרב צדדי היתה המגמה מעורבת, עם נטייה לעליות. בבורסה מצפים בדרי־כות להתפתחויות שיהיו בסוף השבוע בשוקי העולם. התייצבות הבורסות בעולם תסייע גם להת־אוששות הבורסה הישראלית. שוק המניות החופשיות עלה בסיכום השבועי ב־6.04 אחוזים בממוצע.

מדד		שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי	123.20	+0.48
כללי ללא בנקים	124.34	+0.40
מדד אג"ח כללי	122.74	+0.13
אג"ח צמוד מדד	122.69	+0.15
אג"ח צמוד מט"ח	119.51	+0.00

ביקוש מוגבר לבנקאיות

התגברות השמועות על פיחות חד פעמי של השקל לעומת הדולר, עודדו את המשקיעים בבורסה לרכוש ניירות ערך צמודי דולר־ים, ובעיקר בנקאיות שבהסדר. לא עזרו כל ההכחשות, והביקושים לבנקאיות סופקו בעליות של עד אחוז אחד. השבוע החלו להיתמך הבנקאיות הנפרעות באוקטובר 1989. רמות התשואה לפדיון של בנקאיות נותרו ללא שינוי. המחזור בבנקאיות היה גבוה יחסית והסתכם ב־14 מי־ליון שקל. המועמדים לרכישת הש־ליטה בבנק הספנות מסרו לבורסה, כי אם ירכשו את הבנק, הם ירכשו מהציבור 10 אחוזים מהון המניות של הבנק, במחיר בו תרכש השליטה. הבורסה תחדש המסחר במניות בנק הספנות ביום ב' ה־9 בנובמבר.

תשואה שנתית דולרית ב־%	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	11.52	8.74
הפועלים ש	10.79	8.86
אי.די.בי. רג	10.39	9.13
דיסקונט א	10.88	6.25
המזרחי ש	11.10	8.86

מחזורים גדולים בחברות

במניות החברות הנסחרות, במס־גרת המשתנים, נרשמו אתמול מחזורי מסחר גדולים מהרגיל. הה־היצעים למניות אלה נקלטו ביר־דות של עד מחצית האחוז. כך היה במניות אזורים, מפעלי נייר חדרה, דלק ואחרים. עם זאת, השבוע ניכרה הסטה מסויימת של הפעילות לני־ירות־ערך דלילי־סחירות, שרבים מהם נסחרים במסגרת הרשימה המקבילה. כך היה לדוגמה במניות ברטון, קונטרוכים, אלרטכק, שם נרשמו ביקושים גדולים מהרגיל. גם במספר מניות בסקטור הביטוח היתה השבוע פעילות ערה. כך למשל, עלה אתמול מניית הפניקס 5 ב־8.5 אחוזים.

ירידה קלה בתשואות המק"מ

אתמול נרשמה ירידה קלה ברמת התשואות לפדיון במלוות קצרי המועד. המחזור שם הסתכם ב־5.9 מיליון שקל.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
1127	5	99.79	16.45
1137	12	99.51	16.05
1147	19	99.23	16.00
1217	26	98.98	15.45
1227	33	98.71	15.40
1237	40	98.45	15.35
1247	47	98.18	15.30
1257	54	97.92	15.30
118	61	97.63	15.40
128	68	97.34	15.55
138	75	97.07	15.55
148	82	96.81	15.50
218	89	96.55	15.50
228	96	96.28	15.50
238	103	96.02	15.50
248	110	95.73	15.60
318	117	95.46	15.60
328	124	95.21	15.55
338	131	94.93	15.60
348	138	94.68	15.55

הודעות בורסה

● בבק מימון הסחר הרוויח בתשעת החודשים הראשונים של 1987 1 מי־ליון שקל לעומת רווח של 358 אלף שקל בתשעת החודשים בשנה הקודמת.

CARGO
קרגו שלוח בינלאומי בע"מ
הפתרון המהיר והעניני
לשרותי הובלה בינלאומית
משרד ראשי – יהודה הלוי 14 ת"א
טל: 03-660851-4
טלקס: 342451
פקסימיליה: 03-655596

דחפון
שרות הודעות
03-611001

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יצירה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5612.30	5537.72	10.38	0.19
אבוקה	497.52	487.84	2.78	0.57
אגח	257.12	255.57	−0.63	−0.25
אביר	1721.10	1709.23	1.75	0.10
אדים	2490.02	2473.95	7.62	0.31
אוביר	2020.42	2007.86	5.99	0.30
אור	435.64	432.21	1.79	0.42
אורין	142.36	141.42	0.15	0.11
אוריליי	287.43	285.38	0.44	0.15
אורן	813.02	807.78	1.40	0.17
אייל	4106.50	4026.96	−1.45	−0.04
איריס	5568.10	5447.51	17.88	0.33
איתן	768.65	763.16	1.24	0.16
אלה	627.29	622.48	0.95	0.15
אלמות	682.46	677.84	1.08	0.16
אנליסט	102.12	99.75	0.45	0.45
ארז	355.69	353.47	0.52	0.15
אש	168.47	164.92	0.21	0.13
אשל	184.17	182.94	0.50	0.27
אתרוג	256.08	254.44	0.62	0.24
בדולח	2391.21	2375.87	13.48	0.57
ברוש	549.69	546.10	1.11	0.20
ברק	525.87	522.42	0.71	0.14
בריכה	311.14	309.70	1.30	0.42
גביש	1568.07	1558.25	4.54	0.29
גבע	113.51	112.72	0.46	0.41
גורן	447.09	444.46	0.58	0.13
גיא	101.87	101.17	0.38	0.38
גיל	3495.32	3429.52	8.17	0.24
גלית	639.59	632.25	0.71	0.11
דובדבן	385.22	382.65	−0.11	−0.03
דוכיפת	513.27	509.78	1.36	0.27
דולב	245.27	243.46	0.28	0.12
דורון	1556.32	1526.47	3.57	0.23
דנה	269.18	264.01	0.62	0.24
דליה	606.72	596.51	0.31	0.05
דקר	358.75	352.28	0.69	0.20
דקל	418.03	415.68	0.68	0.16
הדס	405.43	401.98	0.34	0.08
הילה	411.95	409.45	0.97	0.24
הדר	554.63	545.65	0.53	0.10
זהבית	2755.81	2700.58	16.85	0.63
זוהר	106.61	105.87	0.48	0.46
זיו	131.47	130.59	0.57	0.44
זמיר	515.05	511.73	0.79	0.15
חוחית	162.19	161.09	0.01	0.01
חליפין	141.51	141.18	0.33	0.23
חלמיש	216.01	215.08	0.54	0.25
חן	147.81	147.51	0.19	0.13
טופז	1478.18	1465.67	4.20	0.29
טל	6476.25	6425.38	2.72	0.04
יסל	452.89	449.59	0.53	0.12
יהלום	2421.72	2406.65	6.58	0.27
יסודות	391.25	387.71	−0.39	−0.10
יערה	448.88	445.98	0.96	0.22
כוכב	349.75	347.50	0.64	0.18
כחל	134.66	133.75	0.63	0.47
כלנית	668.87	657.63	0.22	0.03
כספית	260.39	259.19	1.36	0.53
כרמל	152.49	150.76	1.13	0.76
כתר	1229.97	1216.29	1.40	0.12
להב	5010.53	4916.28	15.90	0.32
למשקיע	124.98	123.63	0.04	0.03
לפיד	411.79	403.74	2.27	0.57
לקט	1888.70	1874.81	2.92	0.16
לשם	366.96	365.47	0.71	0.19
מבחר	1321.04	1312.60	3.01	0.23
מבטח	3883.42	3859.60	12.34	0.32
מגן	255.35	253.71	0.39	0.15
מגדן	3739.41	3716.78	10.11	0.27
מור	1877.32	1865.48	7.35	0.40
מורן	908.91	900.45	1.98	0.22
מטח	26130.47	25746.56	86.92	0.34
מיטר	1005.43	999.30	–	–
מנוף	4746.59	4716.39	11.91	0.25
מעיין	760.49	755.93	1.92	0.25
מקשה	372.31	370.80	0.76	0.21
מרגלית	1408.96	1399.63	6.69	0.48
מרום	122.44	121.96	0.05	0.04
מרוב	1314.80	1306.47	6.15	0.47
מתנה	145.58	144.58	0.74	0.51
נטיף	318.79	317.33	0.16	0.05
נמס	515.05	508.59	−0.82	−0.16
נילי	156.99	155.93	0.51	0.33
סביון	693.12	681.28	0.59	0.09
סגולה	140.27	139.28	0.39	0.28
סלע	362.14	360.60	0.63	0.18
סנונית	523.50	519.96	1.62	0.31
מטר	403.91	401.57	0.65	0.16
ספיר	178.90	178.89	1.06	0.60
עדיף	386.26	383.91	0.64	0.17
עדית	810.36	807.27	0.10	0.01
עידן	493.87	486.86	1.80	0.37
ענבר	1262.48	1252.81	3.55	0.28
ענת	2625.67	2605.29	7.52	0.29
עפרוני	493.39	490.05	0.94	0.19
ערמון	135.14	134.34	−0.15	−0.11
פיא	1695.43	1684.17	3.48	0.21
צבר	564.11	560.27	1.97	0.35
צפית	497.12	493.78	−0.04	−0.01
צוק	126.18	126.18	0.09	0.07
צמיר	1103.24	1095.06	3.04	0.28
צמיחה	551.53	543.81	1.35	0.25
צמרת	1880.18	1868.04	6.41	0.34
קלע	2325.23	2320.53	7.28	0.31
קשת	103.57	102.93	0.06	0.06
רונית	19460.72	19305.10	74.95	0.39
רימון	131.61	131.38	0.12	0.09
רקפת	874.90	859.01	−0.23	−0.03
רשף	415.91	412.76	0.70	0.17
שבים	445.86	442.99	0.46	0.10
שחם	343.13	340.89	0.56	0.16
שירה	469.02	465.69	0.58	0.12
שמיר	400.11	397.45	0.48	0.12
שנהב	807.52	796.08	2.91	0.37
שקד	879.27	858.36	0.99	0.12
שכוי	185.84	184.60	0.18	0.10
תאנה	262.25	260.69	1.05	0.40
תדהר	566.41	565.28	0.31	0.05
תירוש	541.69	535.59	0.84	0.16
תנופה	103.50	102.87	0.09	0.09
תפוז	239.83	238.46	−0.07	−0.03
תפוח	197.39	196.08	0.27	0.14
תרשיש	1490.96	1481.03	0.74	0.05
תשורי	535.97	528.80	0.53	0.10

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי
4.25% שג"א		
4101	398	+0.1
4102	157.2	+1.3
4103	151.1	+1.3
4104	146.5	+1.4
4301	146.5	+1.4
4302	139.1	+1.8
4303	138.2	+1.7
4304	140	+1.7
4105	121.2	−0.2
4106	118.2	−0.2
4107	114.6	−0.2
4108	115.7	−0.2
4109	112.3	−0.4
4110	111.1	−0.4
4201	139.6	−0.2
4204	130.1	−0.3
4205	127.8	−0.3
4206	125.3	+0.1
4207	125	+0.1
4208	123.4	– –
4209	120.8	– –
4210	117.8	+0.1
4211	114.2	– –
4212	116.2	+0.5
4213	113.5	+0.4
4.25% גליל		
3701	1241	−7
3702	952.8	−5.3
3703	860.8	+0.9
3704	737.9	+0.7
3751	387.9	+0.2
3752	149.3	+0.1
3753	143.3	+0.1
3901	138.9	– –
3902	132.4	+0.1
3903	131.5	– –
3904	133.2	– –
3754	133.7	– –
3755	128.9	+0.1
3756	124.5	+0.1
3757	122.2	+0.1
3758	120	−0.1
3759	119.7	−0.1
3760	118.1	−0.1
3761	115.6	– –
3762	112.6	−0.1
3763	109.1	−0.1
3764	110.3	+0.6
3765	107.7	+0.6
3766	106.5	+0.6
3791	110.1	– –
3792	111.2	– –
3826	132.6	−0.5
3827	130.2	−0.5
3828	125.7	−0.5
3829	123.4	−0.5
3624	9301	−109
3625	8592	+5
3626	7952	+3
3627	7580	+3
3628	6807	+2
3629	6385	+3
3630	6038	+2
3631	5647	+56
3632	5320	+54
3633	5028	+51
3634	4459	+31
3635	4220	+30
3636	4067	+29
3637	3810	+49
3638	3550	+47
3639	3252	+44
3640	2714	−2
3641	2354	−2
3642	2082	−2
3643	1844	−1
3644	1685	−16
3645	1521	−15
3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	42755	+307
3602	39434	+285
3603	36716	+272
3604	32480	−308
3605	29657	−289
3606	27947	−282
3607	26696	+327
3608	25274	+318
3609	24084	+310
3610	21946	+8
3611	21217	+8
3612	20618	+8
3613	19328	+288
3614	18437	+105
3615	16863	+7
3616	15615	+179
3617	14564	−99
3618	13911	+159
3619	13010	+30
3620	12244	+5
3621	11663	+4
3622	10609	+4
3623	9847	+4
3830	122.1	−0.9
3831	121.8	−0.9
3832	120.2	−0.9
3833	117.7	−0.9
3834	114.7	−0.8
4% 6% 7% פיתוח (הצמדה 80%)		
3504	172900	+400
3505	170000	+2200
3521	167000	+50
3522	162000	+2200
3523	153800	– –
3524	151500	−500
3525	149000	– –
3526	148800	+900
3527	145800	– –
3528	143500	−1500
3529	142300	+1700
3530	138160	+1000
3531	138000	+1000
3532	134093	– –
3533	133631	−500
3534	125100	+200
3535	125900	+400
3536	125700	– –
3537	125160	−700
3538	118250	+300
3539	118800	+400
3540	118010	+207
3541	114277	– –
3542	120500	+200
3543	114520	– –
3544	114530	+230
3545	111310	– –
3546	112260	+1000
3547	111480	+540
3548	111070	– –
3549	105000	+700
3550	105000	+400
3551	105100	– –
3552	96000	−810
3553	95800	– –
3554	96700	– –
3555	96147	+200
3556	92485	+1200
3557	92000	+234
3558	91240	+200
3559	90288	+2630
3560	83400	– –
3561	83000	– –
3571	82600	−100
3572	84100	+500
3573	83400	+400
3574	76900	+400
3575	77868	+1207
3576	77727	+1214
3579	71910	+1179
3577	77536	+28
3578	71688	+27
3580	66927	+970
3581	60983	+922
3582	56364	+885
3583	54819	+20
3584	52240	+19
3585	49647	+17
3586	44793	+16
3588	44798	+16
3589	40910	+14
3587	45175	+16
3591	41253	+15
3592	41223	+15
3593	41179	+15
3590	40375	+15
3595	38539	+14
3594	38451	+15
5% מלוה פיתוח (ברירה כפולה)		
2001	164500	+2000
2002	162700	−4500
2003	156500	+500
2004	157350	+350
2005	153400	– –
2006	149600	– –
2007	145800	+600
2008	146150	– –
2009	145800	+300
2010	145196	– –
2011	143800	– –
2012	142000	– –
2013	142100	+600
2014	142400	– –
2015	142758	– –
2016	140600	+1237
2017	137200	– –
2018	136600	+400
2019	135500	– –
2020	133100	– –
2021	133600	+2000
2022	126265	– –
2023	125615	– –
2024	117000	– –
2025	117600	+400
2026	117400	+500
2027	115300	+1000
2028	119800	+3000
2029	110400	−1800
2030	112000	– –
2031	109880	+1000
2032	108900	– –
2033	102600	+1560
2034	103700	– –
2035	96511	+2811
2036	93700	+700
2037	91768	+2678
2038	89700	−1000
2039	89610	+2610
2040	88600	+1800
2041	83700	– –
2051	84200	– –
2052	83600	−375
2053	85285	+2380
2055	79346	+2320
2054	83319	+2828
2056	77832	+2272
2057	78625	+8
2059	72189	+24
2058	70918	+8
2060	66046	+22
2061	49403	+382
2062	45530	+361
2063	43497	+358
צמודות הב		
5 יוד	132	−1
רמון		
7006	195.7	−0.5
7007	182.1	−0.4
7008	173	−0.4
7009	169.8	−0.6
7010	159.2	−0.5
7011	150.4	−0.3
7012	145.1	−0.4
7013	143.9	+0.3
7014	123.1	−0.3
7015	105.1	+0.5
7016	102.5	+0.5
7017	104.9	+0.5
7018	104.7	+0.5
7019	105.2	+0.6
7020	105	+0.6
7021	104	+0.6
7201	102.8	−0.2
גלבוע		
6101	13745	−34
6102	8207	−3
6103	7373	+8
6104	6764	−82
6105	6439	−79
6106	6227	−71
6107	5997	−69
6108	4340	−45
6109	4132	−42
6110	4062	−41
6111	3379	−12
6112	3278	−11
6113	2225	−16
6151	865	+3.1
6152	829.2	+3
6153	720	+2.3
6154	707	+2.2
6155	468.2	+2.4
6156	375.6	−0.9
6157	276.7	−3.4
6158	261.8	−3.2
6159	232.2	−0.8
6160	209	−3.6
6161	201.7	−3.6
6162	185.7	+1.1
6163	170.6	+0.9
6164	164.3	+0.9
6165	156.5	+0.9
6166	147.7	−0.3
6167	144.1	−0.3
6168	141.6	−0.4
6169	132.3	+0.6
6170	124.3	−0.3
6171	89.7	−2.8
6172	88.9	−2.9
6801	97.2	−0.2
100% מט"ח		
אל אופ	1501	+8
אלביט	222	+2.2
אלוא	1096	+18
אלסינט	2360	+25
סאיטקס	966	+20
תדד 84	104.9	+1.6
תדד 85	391	– –
הב היש	278.4	−3
דים הם	198.1	– –
כור	166.2	+0.8
כלל	470	−1
מ"צפ ד	198	– –
מ"צפ מ	276	– –
מ"צפ י	316	– –
רן	149.2	+1
סול בנ	188	– –
תיעש	257	– –
מדד/מט"ח		
ב.ל.ת.	154	– –
דים הם	160.9	−3.1
כור	142	−0.6
כלל	195	−1
כנ דים	159	– –
משא מ	148.1	– –
כנסג מ	145	– –
משא מ	135.6	−1
לאומי	145.8	+0.5

שביתת עובדים שיתקה את לבנון במחאה על המלחמה והאינפלציה

נשיא הסתדרות העובדים הכללית: זוהי ההזדמנות האחרונה של השלטונות לעשות משהו

ביירות, (ע"ת). שביתה שיתקה אתמול את בירת לבנון במחאה על 12 שנים של מלחמת אזרחים, אינפלציה דוהרת ואי־יכולתה של הממשלה לדאוג לשלום וליציבות.

בנקים, משרדים ורוב החנויות נשארו סגורים גם במזרח ביירות הנוצרית וגם במערב ביירות המוסלמית. רק מעטים יצאו כדי להתבונן ברחובות הריקים.

השביתה פגעה גם באיזורים אחרים במדינה, הרחובות בעיר הנמל צידון שברובם היו נטושים לחלוטין. רק מאפיות מעטות פתחו את דלתותיהן.

"הכל דומם בלבנון", הודיעה תחנת השידור הנוצרית "קול לבנון". גם נמל התעופה הבינלאומי של ביירות נשאר סגור.

"זוהי הזדמנות אחרונה לשלטונות לעשות משהו", אמר אנטואן בישארה, נשיא הסתדרות העובדים הכללית, שדרשה מרבע מיליון חבריה להמשיך בשביתה לתקופה בלתי מוגבלת.

ההסתדרות שבה מאוגדים כ־60 איגודים מקצועיים במיגזר הפרטי והציבורי דורשת לשים קץ למלחמת האזרחים ולאינפלציה הדוהרת ודרשה כי השלטונות יפעלו מיד כדי לחזק את הלירה הלבנונית.

הלירה הלבנונית, שהיתה פעם המטבע החזק ביותר במזרח התיכון, איבדה יותר מ־82 אחוז משוויה הבינלאומי מראשית השנה, על רקע התמוטטות כלכלית, שאת האחריות לה מטילים רוב התושבים על הממשלה המפולגת.

הסתדרות העובדים מעריכה, כי שיעור האינפלציה הגיע השנה ל־350 אחוז.

השביתה לא השפיעה על אנשי המיליציות היריבות של הנוצרים והמוסלמים.

תושבים מסרו, כי שני הצדדים המשיכו לתקוף זה את זה במקלעים כבדים וברקטות לאורך הקו הירוק המפריד בין שני חלקי ביירות.

רק בתי מרקחת, בתי חולים וקומץ מאפיות נשארו פתוחים בעיר וליד המאפיות נראו התורים הארוכים הרגילים.

מנהיג הקונגרס הלאומי האפריקאי, גובאן מבקי, ששוחרר אתמול מכלא רובן איילנד בדרום אפריקה לאחר 24 שנות מאסר, מקבל נשיקה מידיד ותיק, עתונאי. (צילום א־פי)

24 נעצרו בפשיטת המשטרה הפיליפינית על האוניברסיטה

בניסיון לשבור מה שהשלטונות כינו "התארגנות מורדים קומוניסטים" • אלמונים הרגו את אחיו של אחד ממנהיגי איגוד מקצועי

מאנילה (א־פי). אנשי משטרה חמושים בכלי נשק אוטומאטיים פשטו אתמול על קמפוס אוניברסיטאי במאנילה, זו הפעם השניה תוך חמישה ימים, ועצרו לפחות 24 איש בנסיון לשבור מה שהשלטונות כינו "התארגנות של מורדים קומוניסטים".

בתוך כך הרגו אנשים בלתי מזוהים בבירה את אחיו של אחד ממנהיגי איגוד מקצועי, כאשר המתין לאור ירוק בצומת לא רחוק מארמון הנשיאות.

על פי הדיווח בתחנת רדיו וטלוויזיה פרטית, היה האיש, מריו וילאר, בדרכו לארמון לאסוף את אחיו, לטו, אשר הכין, על פי דיווח זה, פגישה בין הנשיאה אקינו לבין מנהיגי איגודים מקצועיים.

גורמים שגילו עצמאות ביחס לאיראן הורחקו מהחיזבאללה

קובע העיתון הכוויתי "אלקבס" ומוסיף: הסיבה העיקרית קשורה בהחלטת טהראן לנקוט צעדים לקראת הכרזת רפובליקה איסלאמית בבקעה בלבנון

כווית, (ע"מ). העתון הכוויתי "אלקבס" מסר כי בתנועה הלבנונית של חיזבאללה אירעה הפיכה שקטה, במסגרתה הורחקו אלמנטים שהיו ידועים בנטייתם העצמאית. אלמנטים אלה נמנעו מלבצע הוראות איראניות במהירות הדרושה וללא ויכוחים.

"אלקבס" מציין, כי הסיבה העיקרית והישירה להפיכה מקורה בהחלטת טהראן לבצע במהירות את הצעדים לקראת הכרזת הרפובליקה האיסלאמית בלבנון באופן הזהה לרפובליקה האיראנית האיסלאמית.

העתון מדגיש, כי איראן זקוקה מאד, מבחינה מדינית, להכרזה על רפובליקה איסלאמית חדשה בלבנון, לאחר שבמשך שנות המלחמה נכשלה מלייצא את המהפכה אל מחוץ לגבולותיה, דבר שיצר אוירה של ספקנות בתוך איראן באשר ליכולת התפשטותה של המהפכה האיסלאמית האיראנית.

עוד נאמר בעיתון, כי באמצעות ההפיכה הצליחה טהראן לשים את ידה באופן מוחלט על חיזבאללה וכי היא בחרה באזור הבקעה ולא בדרום לבנון כגרעין להקמת הרפובליקה האיסלאמית.

העיתון הכוויתי מוסר עוד, כי עתה נערכות ישיבות חודשיות איראניות־סוריות לצורך זה בין שגריר איראן בלבנון לבין הנהגת חיזבאללה בראשות השייח צובחי אלטפילי מפקד ההפיכה השקטה ומוסטפה דאבסאר האחראי מטעם המשמרות המהפכנים האיראניים.

עיראק רכשה מבלגיה חומר כימי לייצור גז חרדל

טהראן, (ע"ר). העתון האיראני "כיהאן אל־ערבי" מסר, שחומר כימי המשמש לייצור גז חרדל, הועבר מבלגיה לעיראק באמצעות חברה הולנדית.

העתון מסר, כי מנהל החברה הבלגית "פיליפ תפרוליום" העיד בפני ועדת החקירה של הפרלמנט הבלגי שחברתו מכרה באוגוסט 83 לחברה ההולנדית "קיר־דאס" 500 טונות של חומר כימי המשמש ליצור גז החרדל. החברה ההולנדית יצאה חומר זה לעיראק.

הוא סיפר עוד, כי ב־1985 נשלחו 22 חביות מחומר זה לחברה "כאורס" בברצלונה שבספרד ומשם לעיראק.

משחק קארפוב וקאספרוב הופסק בתיקו

סוויליה (א־פי). המשחק התשיעי באליפות העולם בשחמט בין המחזיק בתואר, גארי קאספרוב לבין אנטולי קארפוב הופסק אתמול לאחר 70 מהלכים בתוצאת תיקו על פי הצעתו של קארפוב.

תוצאת המשחקים עד כה היא תיקו 4.5, לאחר שכל אחד מן המתמודדים זכה בשני משחקים וחמישה משחקים הסתיימו בתיקו.

לקראת בואו של גורבאצ'וב לוואשינגטון

יהודי ארה"ב מתכננים הפגנה למען הגירת יהודים מבריה"מ

נתן שצ'רנסקי ואידה נודל ישאו נאומים

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). הפגנה המונית של יהודים תיערך ליד אנדרטת לינקולן בוואשינגטון ביום ראשון ה־6 בדצמבר, בו אמור גורבאצ'וב להגיע לבירה לועידת פיסגה עם נשיא ארצות הברית. על כך הוחלט בישיבה סגורה של מנהיגים יהודיים, שנערכה אמש במנהטן. בישיבה השתתפו כ־15 איש, בכללם אדגר ברונפמן ומוריס אברם, וכן אריה דולצ'ין ועקיבא לוינסקי.

לאחר ויכוח ממושך מי יהיו הנואמים בהפגנה זו, סוכם בינתיים, כי נתן שצ'רנסקי ואידה נודל ישאו נאומים, ועל נואם מבין המנהיגים היהודים יוחלט מאוחר יותר. המארגנים מצפים להשתתפות רבבות יהודים מכל רחבי ארצות הברית.

מטרת ההפגנה היא להבהיר לשליט ברית המועצות, כי העובדה שמספר מסורבי עליה ידועים הורשו לצאת, אינה מסמנת בעיני יהודים שינוי משמעותי במדיניות הסובייטית כלפי יהודים, וכי על ברית המועצות לאפשר יציאתם של רבבות היהודים שביקשו אשרות יציאה.

משתתפי הישיבה ביקשו מאדגר ברונפמן, המתכונן לצאת למוסקווה לשיחות עם ראש ממשלת ברית המועצות, להמשיך במאמציו לשכנע את ההנהגה הסובייטית להעניק אשרות יציאה למספר גדול יותר של יהודים.

הכרזה מטעם המזכיר הכללי של האו"ם על הסרת הסודיות מעל גנזך פושעי המלחמה של האו"ם צפויה בכל רגע. כזכור הושגה בשבוע שעבר הסכמת כל 17 המדינות שהקימו את הארכיון והעבירוהו לרשות האו"ם להיענות להמלצת היועץ המשפטי של האו"ם להעמיד את הארכיון לרשות הציבור. על סמך הסכמה זו עומד מזכ"ל האו"ם להודיע רשמית, כי הוסרה הסודיות מעל תיקי הגנזך.

מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי, אילן שטיינברג, אמר ל"הארץ", כי מיד לאחר פרסום החלטת מזכ"ל האו"ם מתכוון הקונגרס לבקש שלושה תיקים הנמצאים בארכיון: של קורט ולדהיים, של אלואיס ברונר, עוזרו של אדולף אייכמן המתגורר בדמשק, ושל אדולף היטלר.

"דיילי טלגרף" שילם פיצויי דיבה גבוהים לאיש העסקים רונסון

לאחר שכתב כי העביר רווחים מעסקת גינס לידי המיליונר האמריקאי משולם ריקליס

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). העיתון הבריטי "דיילי טלגראף" שילם דמי הוצאות דיבה ב"סכום הגון" לאיש העסקים היהודי, ג'ראלד רונסון, לאחר שכתב כי העביר רווחים כספיים מעסקת "גינס" לידי המיליונר האמריקאי, משולם ריקליס.

רונסון הוא אחת הדמויות המרכזיות, אשר נעצרו ושוחררו בערבות, בשל מעורבותם בפרשת מניות "גינס" תמורת דמי עמלה בשעור גבוה, צעד שגבל — לדעת המשטרה — בגניבה.

150 אלף תלמידים איראניים יצאו אשתקד למלחמה עם עיראק

פאריס (ע"צ). 150 אלף תלמידי בתי ספר תיכון באירן יצאו בשנה שעברה כמתנדבים לחזיתות המלחמה בעיראק — הודיע קאסם אקראמי, שר החינוך האירני.

עוד אמר כי 60% מהמתנדבים שיצאו לחזית הם תלמידי בתי ספר תיכוניים.

"התלמידים פעילים במשך כל הזמן, הם משתתפים בפעולות הצבאיות ובשאר הזמן הם מקדישים ללימודיהם. כמה מהם אף מתכוננים לבחינות הכניסה לאוניברסיטאות."

השר לא מסר מאיזה גיל ניתן לתלמידים להתנדב לחזית. באחרונה נמסר כי בני 13 ומעלה רשאים להשתתף בקרבות.

"המשטר הסנדניסטי — אנטי יהודי ומטיל אימה וחרדה"

טוענה יהודיה, תושבת מאנאגואה, בעת ביקורו של ראש עיריית ניו־יורק בעיר

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). השלטון הסנדיניסטי בניקרגואה אנטי יהודי והיהודים המעטים במדינה חיים בפחד וחרדה — אמרה יהודיה, תושבת מאנאגואה, לכתב ניו יורק פוסט, המתלווה לראש עיריית ניו יורק, אד קוץ', שהגיע אתמול לביקור בניקרגואה, בסיור באמריקה הלטינית. אורית כהן, בת 54, אמרה כי היא מקווה שקוץ' יבקר בביתה, כדי שתוכל למסור לו פרטים מלאים על מה שכינתה "משטר הטירור נגד יהודים".

הסנדיניסטים שונאים יהודים, אמרה, והם מסתירים שנאה זו במעטה של מדיניות אנטי ציונית. היא מתחה ביקורת על רב ריפורמי בניו יורק, בלפור בריקנר, המשמיע מדי פעם דברי תמיכה בשלטון הסנדיניסטי. "הוא ויהודים אחרים התומכים בסנדיניסטים, אינם מודעים למצבם האמיתי של היהודים כאן", אמרה.

ראש העיר קוץ' אמר, כי ישמח להיפגש עם האשה ולשמוע מה בפיה. "ידוע שהסנדיניסטים תומכים באש"ף", אמר קוץ', "אך אינני יודע אם זה משפיע על יחסם ליהודים". העתון מוסר, כי מחלקת המדינה ניסתה לארגן לקוץ' פגישה עם יהודי ממנגואה, אך האיש סירב להיפגש אתו.

אחד ממנהיגי ארגון הקונגרס האפריקאי שוחרר לאחר 23 שנות מאסר על חבלה

גובאן מבקי נמנה עם שמונת חברי ארגון המחתרת, שנדונו ב־1964 יחד עם נלסון מנדלה למאסר עולם

פורט אליזבת, דרום אפריקה (אי־פי). גובאן מבקי, ממנהיגי הקונגרס האפריקאי וידידו של נלסון מנדלה, שוחרר אתמול מן הכלא לאחר מאסר של 23 שנים.

מבקי (77) מי שהיה יו"ר ארצי של ה"קונגרס האפריקאי הלאומי", נמנה עם שמונת חברי הארגון הבלתי חוקי, בכללם מנדלה, אשר נדונו למאסר עולם לאחר שהורשעו בשנת 1964 במעשי חבלה.

שחרורו של מבקי, עליו רמזה הממשלה עוד באוגוסט, מגביר את הניחושים בדבר שחרור האפשרי של מנדלה.

מבקי אמר במסיבת עתונאים בפורט אליזבת, שם הוא מתכוון להשתקע, כי שוחרר ללא תנאי וכי הוא עדיין חבר "הקונגרס" המפלגה הקומוניסטית של דרום אפריקה.

"אני מחזיק עדיין בדעות שבגללן נאסרתי ושאותן מייצג "הקונגרס", אמר.

מבקי סיפר, כי שוחח עם מנדלה בבוקר. לדבריו, מנדלה תמך בשחרורו, אך מבקי סירב למסור פרטים נוספים על שיחתם.

קספר תסור, איש הלשכה הממשלתית לאינפורמציה, אמר, כי מבקי יהיה "חופשי לעשות כל מה שירצה", אך הזכיר, כי מבקי נחשב קומוניסט, ועל כן לאחר מסיבת העתונאים שנערכה באישור הממשלה, אסור יהיה, על פי החוק, לצטטו בדרום אפריקה.

מבקי הוא הראשון מבין שבעת השחורים שנאסרו בעקבות החבלה בריבוניה ב־1964 אשר שוחרר. האיש הלבן היהודי אשר הורשע במשפט זה, דניס גולדברג, שוחרר ב־1985, ומאז הוא מתגורר בלונדון.

הממשלה שחררה עוד ששה אסירים פוליטיים, בכללם שני חברי "קונגרס" נוספים.

עיראק עשויה לחדש היחסים עם מצרים

באגאבה (ע"צ וע"ר). עיראק תחדש את היחסים הדיפלומטיים עם מצרים לאחר ועידת הפיסגה הערבית העומדת להיפתח ביום א' בעמן — כך מסר מקור דיפלומטי ערבי בפריז.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

ההשקעה בנדל"ן מוכיחה את עצמה לאורך זמן.
כן, גם אתה יכול להיות הבעלים של דירת נופש על שפת הים בבת־ים (ע"י מלון מרינה) ולהנות ממגורים ונופש בלב אזור תיירות חדש ומבוקש.
אפיק ההשקעה בנדל"ן היה ונותר האפיק הבטוח ביותר עם תשואות מובטחות. הייחוד של פרוייקט "אזורי ים" בא לידי ביטוי בהיבט הפיננסי: המחירים האטרקטיביים ותנאי התשלום הנוחים, מבטיחים לרוכשים תשואות גבוהות להשקעתם.
"אזורי ים", פרוייקט המגורים והנופש היחיד באזור משלב מגורים ונופש בהתקבצות מלון בן ארבעה כוכבים על שפת הים בבת־ים.
כבעל דירה ב"אזורי ים" תהנה מאווירה של נופש קבוע ומשרותי נופש צמודים כמו חוף ים, בריכת שחיה,
מועדון בריאות משוכלל, מגרש טניס, מגרשי משחקים לילדים, מרינה וטיילת רחבה בסמוך.
תוכל לנצל את דירתך למגורים או נופש וכמו כן להשכיר אותה באמצעות חברת הניהול ולקבל תשואה כספית להשקעתך. כל דירה ב"אזורי ים" בבעלות מלאה של הרוכש וכמו בכל פרוייקט יוקרתי אחר שאחרים בונים, גם כאן המחירים יכולים רק לעלות.
160 דירות כבר נמכרו ב"אזורי ים" תוך חודשיים וזה לא מפתיע. דירה ב"אזורי ים" נחשבת ע"י מומחים להשקעה כלכלית כדאית ביותר. הזדרז ונצל את תנאי הרכישה המיוחדים ובוא להנות מההשקעה המוצלחת והבטוחה של השנה.

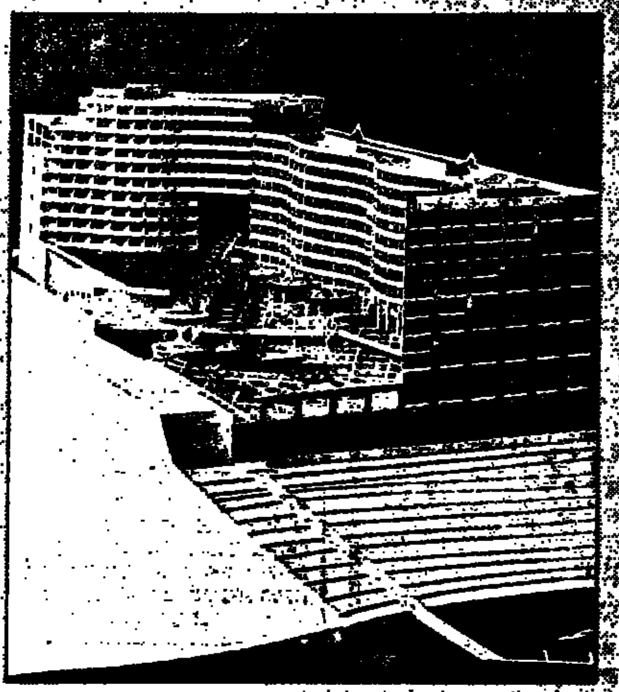

אזורי ים
קונים בלבד
ההשקעה המוצלחת והבטוחה של השנה

6 דירות בשלב ב'
בתנאים אטרקטיביים במיוחד:
■ מחיר החל מ־$50,000*
(לפני עליית המחירים הצפויה בשלב ג')
■ תנאי תשלום מיוחדים:
- $16,000 עם חתימת החוזה
- משכנתא עד 40% ממחיר הדירה
- והיתרה ב־36 תשלומים צמודים ללא ריבית
■ ערבות בנקאית לכל קונה.
* כולל מע"מ

אזורי ים
מלון דירות ונופש על חוף הים בבת־ים

אזור 1 ים
חברת הבניה של קבוצת כלל

هكذا عن الأصل

העופות הטריים מתייקרים בשל מחסור

בקפואים יש עודף

מאת אבי גנאור

בימים האחרונים מורגש בשווקים מחסור בפטמים טריים, ומחירי העופות החיים הללו לעלות, במקרים מסויימים אף ב־15% — 10%. זאת — בשעה שבבתי הקירור יש עודף של עופות קפואים, ואי אפשר להגדיל את חלקם של העופות הטריים בשוק.

מגדלי העופות בישראל משווקים את תוצרתם באמצעות מועצת הלול, המפנה כ־70% מהעופות להקפאה, ורק כ־30% משווקים חיים.

מאיר ברבאיר, מנכ"ל משרד החקלאות המשמש גם כיו"ר מועצת הלול, שגם לאוזניו הגיעו קולות המצוקה של סוחרי העוף החי, אמר אתמול, שהעניין נופח מעבר לכל פרופורציה.

ברבאיר מסביר, שמגדלי העופות מעוניינים להגיע לניצולת מכסימלית בבשחטות, ולכן דוחקים הם לרוצים על שחיטה של רוב העופות ושיווקם, כמוצר ארוז טרי או קפוא. ברבאיר הבטיח לבדוק את המידע, שלפיו הביקוש לעוף החי הקפיץ את מחירו. ואם יהיה צורך — לפעול להורדת הצעים לשווקים.

העבודה מאיימת

(סוף מעמוד 1)

כדינה בסך 300 מליוני שקלים לטובת התיישבות, וראש הממשלה יצחק שמיר לא יתן להביא את הנושא כבר ביום ראשון הקרוב להצבעה והחלטה בממשלה. גורמים בכירים בליכוד הגיבו אתמול, כי אינם חוששים כלל מאיומי מפלגת העבודה להביא למשבר בממשלה. אותם גורמים ציינו, כי בליכוד מחפשים כיום את הדרך להוביל את המערך אל מחוץ לממשלה, ויהיה זה "גם פוליטי" אם מפלגת העבודה תעשה עתה את העבודה לליכוד.

בישיבת "שרינו" נמתחה ביקורת קשה ביותר על שר האוצר משה נסים. שבריתים עם נציגי מפלגת העבודה דרש לא להביא את העניין להכרעה בממשלה, ואילו הוא עצמו הביא את הנושא לישיבת פורום שרי הליכוד שיקבלו החלטה להתנגד למתן הערבויות. דברים קשים נגד נסים השמיע בעיקר פרס, שהאשימו בכחנות, ואמר, כי הבוקר הוא עומד יחד עם שר החקלאות אריק נחמקין להיפגש עם שר האוצר בתקווה למצוא מוצא מהסבך. הוא הדגיש, כי אם לא תהיה התקדמות הוא יעלה את הנושא בישיבת הממשלה ביום ראשון, אחרת צפוי משבר ממשלתי.

לא תהיה פשרה

בתום פגישת "שרינו" אמר מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, כי מפלגת העבודה החליטה חד משמעית לעמוד על שלה בנושא ערבות המדינה לחובות ההתיישבות. ולא תהיה פשרה בנושא. מאוחר יותר בישיבת לשכת מפלגת העבודה אמר פרס, כי הוא לא מאמין בכל ההצעות והפתרונות האחרים שמנסה כיום שר האוצר לחפש. אחרים מהשרים במפלגת העבודה ציינו, כי הוחלט בישיבה להביא את הנושא להכרעה בישיבה בין היתר נוכח עמדתו של השר אריאל שרון, שהכריז אתמול, כי הוא מתנגד להחלטת שרי הליכוד מסלושם שלא להעניק את הערבות המבוקשת, ועל כן יתמוך בממשלה בנושא זה אם הוא יועלה לדיון.

גורמים בצמרת הליכוד מצדדים בהגברת העימות עם מפלגת העבודה בנושא זה, מתוך מגמה להוביל את מפלגת העבודה אל מחוץ לממשלה. נודע כי לפחות שני שרים התקשרו אמש טלפונית אל ראש הממשלה יצחק שמיר לאחר שנודע על החלטת מפלגת העבודה והדגישו בפניו, כי אין להיכנע לאיומי מפלגת העבודה.

שר האוצר משה נסים חזר והצהיר אמש כי לא יתכן להפלות לטובה גורמים שמפלגת העבודה חפצה ביקרם, בשעה שהממשלה לא נוהגת להעניק עתה ערבות מדינה לכל מגזר אחר.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

מפעל "פרי־ניר" נמכר ב־3.8 מיליון דולרים

מאת יונתן שרמן

מפעל "פרי ניר" נמכר אתמול למשפחת צסקלה, לאחר שנוהל בידי כונס הנכסים, עו"ד אפרים מנדלמן, כשנה.

המפעל נמכר תמורת 3.8 מיליון דולר בלבד. מוכרי המפעל, ארגון הקניות של מושבי הצפון, קיוו לתמורה גבוהה יותר שתכסה חלק גדול יותר מהחובות שנצברו, ושהגיעו עד 20 מיליון דולר. אחד מבעלי החוב הגדולים ביותר של המפעל היה בנק לאומי, שלו היה המפעל חייב כ־8 מיליון דולר.

לאחר שהמפעל הועבר לכונס נכסים, הפעיל בשותפות עם חברת "הדס" מנתיבות, העוסקת בשימורי מזון, ובתוך שנה הצליח להכפיל את מחזור מכירותיו ולהגיע לרווח תפעולי לפני הוצאות מימון של כמיליון דולר.

המכירות הצפויות השנה הן בשיעור 14.5 מיליון דולר, מזה 8 מיליון דולר יצוא, בעוד שלפני שנה הגיעו ל־6.5 מיליון דולר בלבד. הצלחת המפעל נובעת מהכנסת קווי ייצור נוספים לקו העגבניות, על ידי חברת "הדס", הפעילה אף היא בתחום ענף שימורי המזון.

"פרי־ניר" ממוקם בצומת גולני ומעסיק כ־100 עובדים. הוא ימשיך לפעול במתכונתו הרחבה גם בעתיד, תוך שיתוף פעולה עם חברת "הדס". "הדס" מצויה אף היא בבעלות משפחת צסקלה, שהשלימה בשבוע שעבר את השתלטותה עליה ברכישה 26% ממניות החברה מידי ארגון מושבי הפועל המזרחי.

דאגה בבורסת פאריס

ברוקר בבורסה לניירות ערך בפאריס מאזין בדאגה לברוד אתמול, בעת שנמשכו הירידות בשערי המניות (תצלום: איי־פי)

זוג מסביון נספה בתאונת דרכים

(ע). פול זרדס (47) ואשתו מדי (45), תושבי סביון נהרגו ביום ד' סמוך לחצות.

מכונית "אאודי" סטתה ממסלולה ופגעה במכונית ה"דנר" שלהם, בכביש לוד, סמוך לצומת מסובים.

נהג ה"אאודי" ונוסע שהיה איתו, נפצעו קל.

מכונית ה"אאודי" נסעה ממזרח למערב בכביש לוד, סטתה לפתע מנתיבה, עלתה על אי תנועה והמשיכה לנתיב הנגדי, ושם פגעה במכונית ה"דנר".

ההסתדרות תפקח על הכספים של ועדי העובדים

המלצות שהוגשו לאגף לאיגוד מקצועי: אין לגבות יותר מ־0.4% מהמשכורות — לוועד

מאת יהודית וינקלר

ההסתדרות תגביל את הפעילות הכספית של ועדי עובדים, ותסמיך את ועדת הביקורת המרכזית בוועד הפועל, לבדוק את מעשיהם.

המלצות בעניין זה הוגשו אתמול על שולחן מליאת האגף לאיגוד מקצועי, בידי אפרים זי־לוני, סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, שעמד בראש ועדה מיוחדת לעניין זה.

בין ההמלצות: איסור לגבות יותר מ־0.4% לוועד, הגבלות על השימוש בכספים הנגבים מהעובדים.

בנוסף לסמכויות שיוענקו לוועדת הביקורת המרכזית של ההסתדרות לבדוק את הפעילות הכספית של ועדי עובדים, יוקמו במקומות העבודה ועדות ביקורת, שרק שליש מחבריהן יהיו מוועד העובדים, והיתר — עובדים מהשורה.

אין בהסתדרות נתונים מדויקים, על היקף הפעילויות הכספיות של ועדי העובדים, אך זילוני אמר, כי מדובר בסכומי עתק, שעד כה לא היתה שום ביקורת עליהם.

"הילטון" — גם בשארם

מאת זהר בלומנקרנץ

חברת "הילטון" אינטרנשיונל תפתח ב־1 בדצמבר מלון בשארם א־שייח'.

תחילה יהיו בו 100 חדרים ממוזגי אוויר, וביוני '88 — 150 חדרים.

על פי נתוני השיווק שהחלה הרשת הבינלאומית להפיץ, יכלול כל חדר טלוויזיה, מיניבר, קו חיוג ישיר בינלאומי ומייבש שיער בחדר האמבטיה. כמו כן יעמדו לרשות האורחים חוף רחצה פרטי, חוות סוסים, מרכז לצלילה וספורט ימי. בית המלון כבר מקבל הזמנות.

ועדת ששינסקי תגיש הדו"ח שלה לשר האוצר בחודש הבא

מאת צבי זרחיה

ועדת ששינסקי להעמקת הרפורמה במס, תסיים בקרוב לשמוע את נציגי המגזרים שביקשו להופיע לפניה. עד כה קיבלה הוועדה כ־220 פניות מגורמים שונים, וקיימה כ־35 ישיבות.

יו"ר הוועדה, פרופ' איתן ששינסקי, אמר אתמול כי הוועדה עדיין לא הגיעה לסיכומים ולהמלצות סופיות, העריך כי תסיים עבודתה ותגיש המלצותיה לשר האוצר בחודש הבא.

על פי כתב המינוי שלה, יש לוועדה כמה מטרות: חלוקה צודקת של הכנסה והגברת המוטיבציה לעבודה; הגדלת הפריון וההשקעות; הרחבת בסיס המס, תוך בחינת מרכיבי ההכנסות למיניהם, והפניית המקורות שיווצרו להגדלת ההכנסה הפנויה לבעלי מדרגת מס של 45 אחוזים ומטה; צמצום עיוותים ואפליות כדי לעודד את חידוש הצמיחה הכלכלית; ופישוט שיטת המס.

כמו כן, הונחתה הוועדה להביא בחשבון את צורכי תקציב המדינה ויעדיו בשנים הקרובות, משום שלא יוקצה תקציב נוסף למטרה זו.

תיירות ואירוח — ענף חדש במושבים

מאת אבי גנאור

אלף בתים לתיירות כפרית ייבנו בחומש השנים הבאות, כדי לפתוח ענף חדש במושבים: תיירות ואירוח. כך מסר שר החקלאות אריה נחמקין. הוא גילה כי הנושא כבר אושר במינהל מקרקעי ישראל. הדבר יאפשר להקים את מבני הנופש במושבים, במסגרת ה"נחלה", וזאת, בנוסף על שאר הענפים המשקיים.

שר החקלאות רואה בתוכנית הזו נדבך נוסף בשיפור מצבם הכלכלי הקשה של החקלאים. הוא מסר כי ההשקעה בפרוייקט, בשלבו הראשון, תהיה 30 מיליון דולר. 10 מיליון דולר ישקיעו החקלאים שיצטרפו לפרוייקט, והשאר יתקבל ממענקים למפעלים מאושרים, הלוואות נוחות וקווי אשראי אחרים.

עוד שינוי בצמרת בל"ל: גרנות אחראי לשוק ההון

מאת יהודה שרוני

בנק לאומי מתכוון להוציא אל הפועל בימים הקרובים, שינויים נוספים בצמרת הניהולית של הבנק. במסגרת שינויים אלה, יוחזר מחו"ל דוד גרנות, ששימש כאחד ממנהלי בנק לאומי בניו־יורק, וישמש כאחראי על פעולות הבנק בשוק ההון.

את התפקיד הזה היה אמור למלא ויקטור מדינה, שמונה זה לא כבר למנכ"ל משרד האוצר.

במסגרת תפקידו החדש, יהיה גרנות אחראי לנושא קופות הגמל, וישמש יו"ר ועדת ההשקעות של קופות הגמל. כמו כן יהיה אחראי לפעילות החטיבה הלא־בנקאית, שבמסגרתה מאוגדת פעילות "לאומי פיא" "אופק ני"ע" ו"דיוה".

ממסגרת החטיבה הלא־בנקאית הוצאה הפעילות של "אפריקה ישראל", שאותה מנהל כיום שלמה גרופמן. כמו כן, הוסלה הפעילות של החברה להשקעות של הבנק, שהיתה אף היא במסגרת החטיבה הלא־בנקאית.

סגנו של גרנות יהיה יוסף ילון, ששימש מנכ"ל "לאומי פיא". נראה כי מינויו של גרנות בא על רקע טענות שהושמעו לפני ימים אחדים בכינוס של מנהלי הסניפים של הבנק, מצד מנהלים שהוצעה להם פרישה מרצון.

דובר בנק לאומי סירב להתייחס לידיעה, בטענה ששום מינוי עדיין לא סוכם.

העצמאים ישלמו 11% פחות לביטוח לאומי

– מינואר, עקב תיקון בחוק שישנה את שיטת חישוב ההכנסה החייבת בדמי ביטוח

מאת אבי גנאור

תשלומי העצמאים לביטוח הלאומי יופחתו מינואר ב־11%, עקב שינוי שיטת חישוב ההכנסה החייבת בדמי הביטוח, בהתבסס על תיקון לחוק המוגש בימים הקרובים לכנסת.

בפגישה שקיימו ראשי ארגון העצמאים עם מרדכי ציפורי, מנכ"ל הביטוח הלאומי, סוכם שהפחתת התשלום על כל העצמאים מתחת לתקרת התשלום, תחול גם על החשבון הסופי ל־1987. כמו כן סוכם בפגישה שהעצמאים לא יחויבו בהפרש התשלומים על המקדמות שנשלחו להם ב־87 במסגרת הפחתת 2.7% למעסיקים.

רואה החשבון יעקב חקר מונה, בהסכמת ציפורי, לנציג ארגון העצמאים בוועדת התקנות של המוסד לביטוח לאומי.

איגוד יוצאי בוואריה בישראל

המכון להיסטוריה של בוואריה — מינכן
המוזיאון הלאומי — נירנברג

לרגל 50 השנה שחלפו מאז "ליל הבדולח" תאורגן במוזיאון הלאומי של נירנברג תערוכה מ־25.10.88 — 22.1.89 שתשקף את "תולדות יהדות בוואריה ותרבותה".

בנושא זה ירצו ה"ה דר' **ב. דנקה** מנהל המוזיאון בנירנברג ודר' **מ. טרמל**, מנהל המכון להיסטוריה של בוואריה.

ביום ה' 12.11.87 בשעה 14.00 אחה"צ ב"מכון גיתה", בית אסיה, רח' ויצמן, תל־אביב.

שפת ההרצאות: גרמנית.

– הכניסה חופשית –

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודעון
03־38 38 38

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

מרים (אמי) רוך

אלמנת ד"ר א. רוך

הלויה תתקיים היום יום שישי, י"ד מרחשון תשמ"ח 6.11.87 בשעה 12.00 בבית העלמין בנחלת־יצחק.
נפגשים ליד השער
השבעה בבית המנוחה רמת־חן, רחוב גבעתי 14.

האבלים:
משפחות רוך ודורון

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו

השופט יוסף נוימן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון ט"ז בחשון תשמ"ח, 8.11.87 בשעה 2 אחה"צ. נפגשים ליד השער הראשי בבית העלמין הישן, חוף הכרמל בחיפה.

המשפחה

במלאת 10 שנים לפטירת יקירנו

ברוך (ולדימיר) פריאלניק

נעלה לקברו בבית העלמין גבעת שאול בירושלים ביום ה', 12.11.87 בשעה 15.00 (נפגשים ליד השער). בשעה 18.00 תתקיים טקס לזכרו בבית חינוך תיכון עירוני ג', רחוב כ"ט בנובמבר 13 ירושלים.

המשפחה

במלאת שנתיים למותו של אהובנו

יוסף אילת ז"ל

תתקיים אזכרה ביום א' 8.11.87 בשעה 2.15 אחה"צ ידידיו ומוקיריו זכרו. נפגשים ליד השער החדש חולון

המשפחה

למיכל ונטע גולן ולמשפחת אלחנני

משתתפים בצערכם הכבד על מות

זרח גולן ז"ל

משפחת א. פאלוך

ליורם פרידמן

אתך באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

אפיק
חברה להשקעות בע"מ

לפרופ' אפרים פריי

אתך באבלך על מות רעייתך

ד"ר יעל פריי ז"ל

בית מכון ויצמן למדע
סגל המחלקה לאלקטרוניקה
ועד המדענים

למשפחת גולן ולמשרד אדריכלים אלחנני־כנען

אתכם באבלכם במות יקירכם

זרח גולן ז"ל

איסקוביץ שפירא האן

לד"ר יורם פרידמן

אתך באבלך על מות

אמך ז"ל

אילנה ודני הורוביץ

למשפחת זרדס

על מות

מדי ופול זרדס ז"ל

אבלים:
לורנס וקלוד מסקרה

אהובתנו

אידה שורץ

איננה

הלויה תצא היום יום ששי, י"ד חשון תשמ"ח 6.11.87 בשעה 12.00 מבית הלויות בסנהדריה ירושלים להר המנוחות בגבעת שאול

בעלה: יוסף שורץ
בתה: זהבה ויהושע פוקס
בנה: אורי ורות שחר (שורץ)
הנכדים: רן, גיל, טל, רביב, נעמה ויאיר

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

שלמה גוטהילף ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון 8.11.87 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בנס־ציונה

המשפחה

למר ישי כהן

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

אלבני ישראל פרייט בע"מ
סוכני מכס ומשלחים בינלאומיים

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

מרים קזס ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה היום יום שישי י"ד חשון תשמ"ח 6.11.87 בשעה 11.00 בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים.
נפגשים ליד השער החדש

חברים

במלאת עשר שנים לפטירתו של יקירנו האימפרסריו

קלמן גינצבורג ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ט"ז חשון תשמ"ח 8.11.87 בשעה 15.00 בבית הקברות בקרית־שאול (תל־אביב).
בני המשפחה, ידידיו ומוקיריו של המנוח נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 14.50

הנהלת קרן קלמן גינצבורג אימפרסריו
והמשפחה

למשפחות גולן ואל־חנני

תנחומינו על פטירת

זרח גולן ז"ל

פרוייקט גן העיר בע"מ

על מות

זרח גולן

שרויים בצער ומביעים תנחומים

למשפחת גולן ואל־חנני

משפחות: אליהו, שכטר, גרוסמן

למשפחת זרדס

משתתפים בצערכם על מות

מדי ופול זרדס ז"ל

הנהלת מועדון הים התיכון
וחבר העובדים

ועד ההורים: נשבית ביום א' את 40 אלף תלמידי היסודיים בחיפה

מוחים על צו בית־המשפט למנהל בית־הספר הממלכתי־דתי "כרמל" למנוע רעש בחצר

מאת ירח טל

ועד ההורים המרכזי בחיפה הודיע אתמול, כי ישבית מחרתיים ליום אחד, את כל בתי־הספר היסודיים בחיפה, שבהם לומדים כ־40 אלף תלמידים. זאת, אם לא יחול עד אז שינוי בצו בית־המשפט, שהוצא לפני כחודש ואשר הורה למנהל בית־הספר הממלכתי־דתי "כרמל", למנוע רעש מחצר המוסד.

הצו הוצא לבקשת רופא ביתקר לוג, פרופ' מקלר, אשר פנה לבית־המשפט, בטענה כי הרעש שמקימים תלמידים בחצר בית־הספר, גורם מטרד לביתו הסמוך לבית־הספר. השופט הוציא צו מעצר־על־תנאי נגד מנהל בית־הספר. ואיום המאסר תלוי ועומד נגדו אם לא ימנע מתלמידיו הקמת רעש שתטריד השכנים.

הסתדרות המורים בחיפה תומכת בשביתת האזהרה. מזכיר הסתדרות המורים בחיפה, אברהם קרשבת, מסר כי הצו שהוציא בית־המשפט, מונע תפקוד תקין של בית־הספר, ומונע מהמורים לתפקד באופן חופשי, כמתחייב מחוק החינוך. בין השאר, הורה בית־המשפט למנהל בית־הספר, שלא להשתמש בשעות מסויימות במשרוקית, הנהוגה בשיעורי ספורט.

הצו גם מונע מהתלמידים, פעילות חברתית משלימה בשעות אחר הצהרים. בן שבת הוסיף, כי שביתת האזהרה נועדה, כדי למחות על העדר אפשרות מצד המורים, לקיים מערכת חינוך כאווירה מתאימה, כמתחייב מהוראות חוק החינוך.

הבוקר עומדת היועצת המשפטית של הסתדרות המורים בחיפה, עו"ד פנינה שרנסקי, לפנות לבית־משפט השלום בחיפה, בבקשה לעכב את הצו שהוצא נגד מנהל בית־ספר "כרמל", בנימוק שהוא גורם נזק לילדים.

ברית לנכדו של מושתל הלב

בברית המילה לנכדו של מושתל הלב עובדיה מצרי בבאר שבע (מימין) נכחה שרת הבריאות שושנה אלבוחליני (משמאל) — שערכה אתמול סיור בנגב. (צילום זום 77).

50 אבובי חשיש נתפסו בים עזה

מאת איתן רבין

סופר "הארץ"

50 אבובי חשיש, ובהם 2.5 טונות, תפסה אמש ספינת חיל הים מול חופי עזה.

האבובים נתפסו לאחר שנזרקו מספינות דיג מרצועת עזה.

מקורות משטרה ציינו כי ערך הסם שנתפס — עשרות אלפי דולרים.

סבורים כי החשיש הובא מלבנון.

רבין בתרגיל בגולן

תרגיל עוצבתי, שבלל ירי באש חיה, הסתיים אתמול בגולן. השתתפו בו כוחות שריון, ארטילריה והנדסה. בעת התרגיל ביקרו בשטח שר הביטחון, יצחק רבין (בתצלום) והרמטכ"ל, דן שומרון (צילום: דובר צה"ל)

ערך את העמוד: משה ריינפלד

"בזר שטיחים" אשר

רח' דיזינגוף 184 ת"א

המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים

למכירה: שטיחים פרסיים וסיניים

בוכרה ✱ בלוצ'סטן ✱ קווקז ✱ קשמיר

קילים ✱ אפגן ✱ שטיחים טורקיים וסוזנים.

שטיחים עתיקים!!

ושטיחים במחירי הזדמנות!!!

טל: 234580, 243598

ת"א דיזינגוף 184, 190

צעיר קפץ למי האגם בחמת־גדר והתנינים דלקו אחריו בתקווה

מאת מנחם הורוביץ

סופר "הארץ" בצפון

מבקרים שטיילו השבוע באתר התנינים בחמת גדר, נדהמו לראות בין עשרות התנינים שרבצו באגם, צעיר מבוהל השוחה במהירות.

מתברר כי באתר ביקרה קבוצת מתנדבים מקיבוצי עמק הירדן. אחד מהם היה שתוי וקפץ מהגשר שמעל אגם התנינים.

התנינים ששמחו על השלל שנפל בחלקם הזלו להתקרב לצעיר, אך הוא נבלט וטיפס בחזרה אל הגשר.

המשטרה פשטה על תחנות כבלים בדרום; התושבים זועמים: "אין טלויזיה ועכשיו גם אין כבלים"

מאת איתן רבין

במבצע מהיר ומאורגן היטב, פשטה שלשום בלילה משטרת מרחב הנגב, בשיתוף "בזק", על שש תחנות כבלים.

תושבים בשכונה בבאר שבע, שהשוטרים ניתקו להם את הכבלים, זעמו: "לא זו בלבד שכבר חודש אין לנו טלוויזיה, ואנחנו משתגעים, גם ניתקו לנו את הכבלים. עכשיו אנחנו מחפשים להתחבר מחדש".

הציעה "ידיים משחררות" והורשעה בנהול בית־בושת

(ע). אילנה שבתאי (25) מקיראה, הורשעה אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, בהחזקת בית בושת ברחוב בר־כוכבא 40 בתל־אביב, במסווה של מכון עיסוי.

השופט הסתמך, בין השאר, על עדות לקוח, ועל מודעות שפרסמה הנאשמת בעיתון, כגון: "בילוי וליווי — מיטות ואלגנטיות, אמין ודיסקרטי". "חדש ולוהט — תענוגות מידיים משוחררות".

מטען חבלה גדול פורק ליד בית קפה "עטרה" בירושלים

מנהל הקפה גילה את המטען בפח ביסקוויטים שהוסתר בתוך שקי לחמניות ● המשטרה פירקה את המטען באמצעות הרובוט

(ע). אסון כבר נמנע שלשום בבוקר בירושלים, לאחר שנתגלה, ופורק בשלום, מטען חבלה גדול שהוטמן בתוך קופסת פח, בפתח בית הקפה "עטרה", ברחוב בן־יהודה.

סמוך ל־6 בבוקר הגיע משה ציגל, מנהל "עטרה", כמדי בוקר, לפתוח את בית הקפה. בפתח החנות, היו מונחים שני שקים מלאים עם לחמניות. מר ציגל הציץ בשקים והבחין להפתעתו, שבקעת ניילון וב־תוכה קופסת פח גדולה של ביס־קוויטים, אליה מחוברים חוטי חשמל.

מבית קפה סמוך הזעיק ציגל את המשטרה. השוטרים הגיעו למקום תוך דקות, וסגרו את הרחוב לתנועה.

חבלני המשטרה נוכחו לדעת, שמדובר במטען חבלה. הם הצליחו לפרק את המטען באמצעות רובוט לנטרול מטעני חבלה שבשימוש המשטרה. במקביל, נערכו סריקות באיזור, לוודא שאין מטענים נוס־פים. בגמר פירוק המטען והסריקות באיזור, נפתח המדרחוב לתנועה מחדש.

דובר משטרת ירושלים קרא לציבור, לגלות ערנות ולדווח על כל חפץ חשוד.

גונב הרכב שלף אקדח טעון מנרתיק השוטר ועמד לירות

לאחר מאבק נעצר התוקף ● השוטר קיבל צל"ש

מאת איתן רבין

משטרת אשקלון ציינה אתמול לשבח את אחד משוטריה, הרצל סמילה, אשר ניצל אתמול ממוות כמעט בטוח, במאבק עם תושב עזה.

מפקד משטרת אשקלון מסר, כי אתמול בלילה התקשר אזרח לתחנת המשטרה, והודיע כי הוא רואה שני אלמונים המנסים לגנוב מכונית מסוג מרצדס.

למקום הגיע צוות בלשים, ובהם השוטר סמילה. הם ניסו לעצור את שני הפורצים, והתברר, כי מדובר בשני תושבי עזה, שהתכוונו למכור את הרכב בעזה.

שני הפורצים, שראו כי השוטרים מתקרבים אליהם החלו להימלט, אך הרצל סמילה השיג אחד מהם, והד תנהל ביניהם מאבק. לפתע שלף הפורץ את האקדח מנרתיקו של השוטר, וניסה לירות בו. כל העת היה כדור בבית הבליעה.

למקום הגיע שוטר שני, ולאחר מאבק הצליחו להשתלט על התוקף, ולכבלאו.

בן 10 ובן 12 גנבו מבתי־ספר לאור נרות וגרמו שורת דליקות

פוענחה פרשת ההצתות באשקלון

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

משטרת מרחב לכיש פיענחה אמש פרשת הצתות של בתי־ספר וגני ילדים באשקלון.

נעצרו שני נערים, בני 10 ו־12. הם הודו כי הם המציתים. השניים אף שחזרו את המעשים.

בתחילת השבוע הוצתו כיתות בבתי־ספר בשכונת שמשון באשקלון. באחד מהם הוצת חדר המנהלה. באיזור אחר בשכונה הוצת גן ילדים. מתברר כי שני הנערים נהגו לפרוץ למוסדות ציבור אלו, וגנבו מהם פריטים לאור נרות.

הנרות הם שגרמו לדליקות.

דובר מרחב לכיש אמר אמש כי שני הילדים אינם לומדים במסגרת חינוכית, והם יועמדו לדין.

מכון ציבורי להדמיה בתהודה מגנטית ייחנך ביום א' בתל השומר

נועד לזיהוי גידולים ושינויי רקמות כשאי אפשר לזהותם במכשירים הקיימים

מאת ערנה ארידור

המכון הראשון להדמיה בתהודה מגנטית בשרות הציבורי ייחנך ביום א' בתל השומר.

המיכשור במכון הוא מתוצרת אלסינט, ונועד לזיהוי גידולים, שינויי רקמות ובחינת אברים פנימיים, במקרים שלא ניתן לזהותם על ידי מיכשור ההדמיה הקיים. הקמת המכון התאפשרה בתרומת הרמן הדן מאיר מצרפת.

מנהל חטיבת ההדמיה של בית החולים והפרויקט, פרופ' יעקב יצחק, אמר כי באמצעות המיכשור החדש ניתן יהיה ללמוד על הפעולה הביוכימית של רקמת הגידול בגוף, וחילוף החומרים שלו. במקרים כמו סרטן השד אפשר יהיה להבחין במהלך הבדיקה אם הגידול הוא ממאיר או שפיר. במקרים כאלה ניתן יהיה למנוע ניתוח של חולה כדי להוציא מגופו דגימה לבדיקה היסטולוגית לקביעת סוג הגידול. בארה"ב הצליחו בעזרת מיכשור דומה לחסוך במקרים של גידולים, 30% מהניתוחים. פרופ' יצחק הוסיף כי אין סכנת קרינה ואין נזק מצטבר של קרינה אם יידרשו בדיקות חוזרות. הפעלת המכשיר יקרה ולכן יש כוונה להפעילו בשתי משמרות.

השימוש במכשירי ההדמיה לתהודה מגנטית לגילוי תהליכים פתולוגיים והדגמה אנטומית של אברים בגוף, הפכו בחמש השנים האחרונות לשגרה במדינות המתקדמות. בית חולים אסותא רכש באחרונה מכשיר לתהודה מגנטית מהמפעל אלסינט במיליון דולר.

VERDU

וורדו

נצלו את ההזדמנות הבלתי חוזרת ותהנו ממחירים נמוכים

עד גמר המלאי!

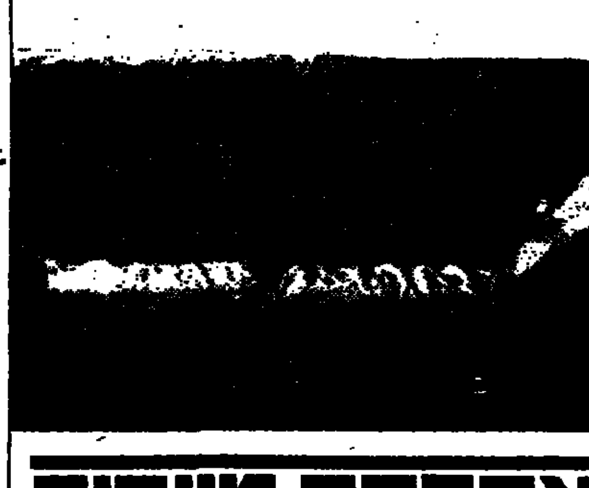

אספקה מיידית

והיטל יבוא במחירי המפעל

בואו לבקר בתצוגה מרהיבה של איכות ונוחות. מבחר מערכות ישיבה, סלונים, אורנות, כורסאות וחדרי שינה.

denka

OLDENHUIS BV

VAN SEUREN

SCAPA

רמת־גן, רחוב ז'בוטינסקי 22 (ע"י "עלית")

שעות הפתיחה: מ־9.00 — 20.00 רצוף ובמוצ"ש

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל שמחה להזמין את הציבור ליום עיון

יחסי רוב ומיעוט - ישראל 87

שיתקיים בשישי־שבת, ו'־ז' כסלו תשמ"ח, 27־28 בנובמבר בבית־שמואל בירושלים

בתכנית:

★ האופסימיסט - הצגת היחיד של מוחמד בכרי. תיאטרון חיפה.

★ ערביי מדינת ישראל - ח"כ מוחמד וותד, מפ"ם.

★ יחסי רוב ומיעוט - מבט לעתיד, מר שמואל טולדנו.

★ יחסי רוב ומיעוט - ניתוח סוציולוגי.

★ קבוצות דיון בהנחיית אנשי ציבור רבני ופעילי התנועה.

פרטים והרשמה: טל' 02־203448 (אסתי)

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

5.11.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.52	1.59	1.5543	1.5737	1.52	1.59	:1.5503	1.5697	1.52	1.59	1.5538	1.5734	1.5629	−0.0039
1 ליש"ש	2.68	2.80	2.7472	2.7815	2.69	2.82	2.7371	2.7713	2.69	2.82	2.7362	2.7706	2.7591	0.0214
1 מארק גרמני	0.90	0.94	0.9197	0.9312	0.90	0.94	0.9158	0.9273	0.90	0.95	0.9191	0.9307	0.9240	0.0075
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2691	0.2725	0.26	0.28	0.2689	0.2722	0.26	0.28	0.2690	0.2724	0.2710	0.0019
1 גולדן הולנדי	0.80	0.84	0.8172	0.8274	0.80	0.84	0.8145	0.8246	0.80	0.84	0.8147	0.8252	0.8209	0.0060
1 פרנק שוויצרי	1.09	1.14	1.1182	1.1322	1.09	1.15	1.1141	1.1280	1.09	1.15	1.1170	1.1310	1.1224	0.0112
1 כתר שוודי	0.25	0.36	0.2551	0.2583	0.25	0.26	0.2542	0.2574	0.25	0.26	0.2545	0.2577	0.2563	0.0008
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2431	0.2461	0.24	0.25	0.2421	0.2451	0.23	0.25	0.2421	0.2451	0.2440	0.0014
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2380	0.2409	0.23	0.24	0.2372	0.2401	0.23	0.24	0.2372	0.2402	0.2390	0.0014
1 מרק פיני	0.36	0.38	0.3730	0.3777	0.36	0.38	0.3726	0.3772	0.36	0.39	0.3728	0.3775	0.3756	0.0025
1 דולר קנדי	1.14	1.20	1.1695	1.1841	1.15	1.20	1.1685	1.1831	1.15	1.21	1.1713	1.1860	1.1784	−0.0057
1 דולר אוסטרלי	0.99	1.09	1.0515	1.0646	1.01	1.09	1.0511	1.0642	1.02	1.09	1.0519	1.0651	1.0597	−0.0030
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7888	0.7987	0.47	0.80	0.7953	0.7951	0.50	0.70	0.7877	0.7976	0.7918	0.0042
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4383	0.4437	–	–	0.4379	0.4434	–	–	0.4381	0.4436	0.4412	0.0031
10 שילינג אוסטריים	1.27	1.32	1.2937	1.3098	1.28	1.34	1.3016	1.3179	1.28	1.34	1.3032	1.3196	1.3121	0.0107
1000 לירות איטלקיות	1.21	1.28	1.2425	1.2580	1.21	1.29	1.2381	1.2535	1.22	1.30	1.2420	1.2576	1.2469	0.0067
100 ינים יפאניים	1.12	1.17	1.1471	1.1614	1.12	1.17	1.1408	1.1550	1.12	1.18	1.1458	1.1602	1.1523	0.0074

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם – יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

ELAL אל על

אקרשטיין צבי בע"מ

מפרסמת בזאת

הצעה לצבור לרכישת כמות מוגבלת של מניות חברת מוזאיקה וולפמן בע"מ

חברת אקרשטיין צבי בע"מ (להלן "אקרשטיין") מזמינה את ציבור בעלי המניות של מוזאיקה וולפמן בע"מ (להלן "החברה") למכור לה מניות של החברה כמפורט להלן.

1. אקרשטיין מחזיקה היום ב־227.7 ש"ח ע.נ.מניות 0.001 ש"ח וב־2152.2 ש"ח ע.נ. מניות 0.005 ש"ח המהווים 16% בהון ו־11.7% בהצבעה בחברה.

2. אקרשטיין פונה לצבור בעלי המניות של החברה ומזמינה אותם למכור לה 4100 ש"ח ע.נ. מניות רגילות בנות 0.001 ש"ח ע.נ. כל אחת ו־63560 ש"ח ע.נ. מניות רגילות בנות 0.005 ש"ח ע.נ. כל אחת (להלן "המניות הנרכשות"). המניות הנרכשות בתוספת למניות המוחזקות כיום על ידי אקרשטיין בחברה כאמור בסעיף 1. יקנו לאקרשטיין עד 50% בהצבעה ועד 66% בהון החברה.

3. אקרשטיין תשלם לכל בעל מניה אשר יעביר את המניה כשהיא חופשיה מכל שעבוד, עקול או זכות צד שלישי כלשהי את הסכום כדלקמן:
א. עבור כל 1 ש"ח ערך נקוב מניות רגילות בנות 0.001 ש"ח ע.נ. סך של 189 ש"ח (18,900%)
ב. עבור כל 1 ש"ח ערך נקוב מניות רגילות בנות 0.005 ש"ח, סך של 114 ש"ח (11,400%)

4. ההצעה תהיה בתוקף מיום פרסומה ועד ליום 26.11.1987 שעה 12.00.

5. כל בעל מניות שירצה בכך, בהגבלה המפורטת בסעיף 2 לעיל, יוכל למכור לאקרשטיין את מניותיו בחברה באמצעות חבר הבורסה, בנק המזרחי המאוחד בע"מ (להלן "האחראי להצעה").

6. אקרשטיין מתחייבת לרכוש כל כמות מניות שתוצע לה לרכישה כהענות להצעה זו גם אם אין בכמות המוצעת כדי להוות את כמות המניות שרכישתן התבקשה בהצעה. אם יוצעו לרכישה כמות מעל כמות המניות הנרכשות תבוצע ההקצאה בשעור אחיד (פרורטה) באופן יחסי להצעות הרכישה מכל מציע ומציע.

7. אקרשטיין מבטיחה את התשלום עבור המניות המוצעות לרכישה בערבות שאושרה על ידי האחראי להצעה.

8. על כל בעל מניות המציע למכור לאקרשטיין את מניותיו בהתאם להצעה זו לקיים את התנאים המצטברים כמפורט להלן:
א. ליתן לאקרשטיין באמצעות בנק המזרחי המאוחד בע"מ (להלן "בנק המזרחי") בכל יום עסקים החל מ־6.11.1987 ועד למועד הפקיעה הצעה בכתב למכירת מניותיו בחברה (להלן "ההצעה") בסניפי בנק המזרחי או באמצעות חברים אחרים בבורסה. כל הצעה תוגש לבנק המזרחי במחלקת ניירות ערך רח' אלנבי 13 ו תל־אביב, במישרין או באמצעות חברי בורסה אחרים.
ב. ההצעה תחתם על ידי בעל המניות באופן אישי או תחתם בשמו על ידי חבר בורסה אשר הינו בעל יפוי כח כדין לבצע פעולות בניירות ערך בשמו של אותו בעל מניות.
ג. על המניות שתוצענה להיות עם הצעתן חופשיות מכל שעבוד, עקול, חוב או זכויות צד שלישי כלשהן.
ד. העברת המניות והתשלום למוכרי המניות יבוצעו על ידי בנק המזרחי המאוחד בע"מ תוך שני (2) ימים מתום תקופת ההצעה.

9. מובא בזאת לתשומת לב ציבור בעלי המניות שאם הענות הציבור להצעה זו תהיה נרחבת עלול הדבר להביא לצמצום סחירות המניות בבורסה ואף למחיקת המניות מהמסחר בכלל, במקרה הנתון עלולה מכירת המניות לאחר מחיקתן מהמסחר בבורסה לגרור חיוב במס רווחי הון.

10. אשור הבורסה להצעה זו ניתן ביום 4.11.87, אין באישורה של הבורסה להצעה משום אימות הפרטים המובאים בה או אישור מהימנותם או שלמותם ואין בו משום הבעת דעה על טיבם של ניירות הערך שרכישתם מתבקשת.

אקרשטיין צבי בע"מ

صورة عن الاصل

هكذا عن الاصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

השיבוץ במינכן פותח את "פסטיוואל החורף"

מחר יפורסם סדר המישחקים של מכבי ת"א בגביע האלופות וייקבעו יריבי גליל עליון, הפועל ת"א ואליצור נתניה בטורנירים האירופיים האחרים

ברוסל

בריסל (ידיעת "ספורט הארץ"). פיב"א השלימה את ההכנות הארגוניות להגרלת מישחקי גביע אירופה השונים בכדורסל, שתהיה כאן מחר. ארבע קבוצות ישראליות העפילו לשלב הבכורי, וכולן ישובצו במסגרות השונות.

בטורניר גביע האלופות, בו משתתף מכבי תל־אביב בפעם הי"ב ברציפות, נותר למעשה רק שיבוץ המישחקים לבית הגמר שיכלול שמונה הקבוצות. את מכבי ת"א ייצג יו"ר המחלקה, שמעון מזרחי. כן ייקבע מחר מיקום מישחקי חצי הגמר והגמר של גביע אירופה לאלופות, שיתקיימו הפעם במתכונת חדשה: מישחק הגמר יהיה יומיים לאחר מישחקי חצי הגמר ובאותו אולם. המועמדת העיקרית לאירוח מישחקים אלה היא העיר הבלגית גנט, בה הושלם באחרונה אולם חדש ומפואר.

מישחקי בית הגמר לאלופות יחלו ביום חמישי, ה־26 בנובמבר; מישחקי חצי הגמר יערכו ב־5 באפריל, והגמר יהיה ב־7 באפריל.

הפועל גליל עליון ישובץ לבית רבע גמר של גביע אירופה למחזיקות גביע. לשלב רבע הגמר עלו שמונה קבוצות, שיחולקו לשני בתים. שמעון מזרחי ייצג בהגרלה גם את גליל עליון. מישחקי רבע הגמר בטורניר זה יחלו ב־1 בדצמבר.

בגביע קוראץ' עלו שתי קבוצות ישראליות לרבע הגמר, הפועל ת"א ואליצור נתניה. את הפועל ת"א ייצג בהגרלה היו"ר דני קורן, ואת נתניה יו"ר הנהלת הקבוצה יוסי פרידמן. ברבע גמר גביע קוראץ' ישחקו 16 קבוצות ב־4 בתים. המישחקים יחלו ב־2 בדצמבר.

הפועל ניצח את בית"ר ת"א בדרבי החוזר בערד (81–107)

הפועל תל־אביב ניצח אמש בערד, במישחק השלמה של המחזור השלישי, את בית"ר ת"א 107–81 (51–41). בסך הכל לא נזקק הפועל למאמצים ניכרים כדי לנצח, רק בדקות הראשונות עוד הצליחו כדורסלני בית"ר להיות יריב שקול. באותו יותר זה כבר הלך קל להפועל. לפני הסיום כבר יכול המאמן משה וינקרנץ לשתף גם את שחקני הספסל שלו. המצטיין מהפועל תל־אביב היה ג'ונתן דלה שצלף מכל מצב. מאמן בית"ר פיני גרשון לא מצא דרך לשתק אותו.

רק בדקות מסויימות של המחצית הראשונה עוד היו לכדורסלני בית"ר אשליות. בדקה ה־10 הוליך בית"ר 20–21, אבל שבע נקודות רצופות של הפועל תוך דקה סיימו את הסיפור. לאחר מכן הוליך הפועל בלי בעיות עד לסיומו של המישחק.

כמעט שגם המישחק אמש בוטל, לאחר שמגג האולם דלף מים לפארקט. רק לאחר שהשלולית יובשה החל המישחק באיחור.

● להפועל ת"א קלעו: דלה 28, מאנס 21, פרישמן 13, איימוס 11, לאסוף 10, מרמי 10, זלוטיקמן 8, אליך 4, אמסלם 2.

● לבית"ר ת"א קלעו: סימפסון 23, גינזבורג 19, מורז 13, מוסקוביץ 8, יעקובי 6, הובארד 5, קולהאס 4, סלינס 3.

שפטו ערן עמית ודן בורנשטיין, 700 צופים בערד.

גרשון אריביב

גביע

ניצחון קל לחולון על דרום, 70–86

הפועל חולון ברבע גמר גביע המדינה, לאחר שגבר אמש על מכבי דרום ת"א 86–70 (47–32). חולון שיחקה ללא ג'ו דאוסון שנה. מכבי דרום התבסס בעיקר על מישחק סולני של הקלע המצויין אמיר כץ, שקלע 30 נקודות. לחולון היה יתרון גובה ניכר, וזה גם מה שהביא לניצחון הקל. בחולון בלטו קני אוראנג' וג'יימס טרי.

● לחולון קלעו: אוראנג' 30, טרי 21, ברניק 13, בארמור 10, אלימלך 9, דיסבן 6.

● למכבי דרום קלעו: כץ 30, בוך 15, בדרור 12, כבודי 8, שטיינברגר 5.

שפטו ישראל ספיר וגדי זילברברג. 250 צופים באולם גימנסיה הרצליה בתל־אביב.

דיקי לוי

נדחה הדיון בתלונת שופטי הכדורסל נגד דני ברכה

ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל דחתה בשבוע את הדיון בתלונתם של השופטים זגול וברונשטיין, נגד רכז אליצור נתניה דני ברכה. השניים טענו שברכה קילל וצעק על השופט אברהם זגול בסיום מישחק ההפסד של קבוצתו מול מכבי ר"ג. ברכה הכחיש את הנאמר בדו"ח ולכן יוזמנו השופטים להעיד בשבוע הבא. שני הצדדים יוכלו להזמין עדים.

מנהל הפועל חולון טומי דננברג ננזף ע"י הוועדה זאת בגלל דברים חריפים שהטיח במרכז השופטים שבתאי טשריקס. עוד לפני תחילת הדיון, התנצל דננברג על הדברים ובדיון עצמו הודיע טשריקס שקיבל את ההתנצלות. עקב כך הוטל על דננברג עונש נזיפה בלבד.

כדוריד

ניצחון יוגוסלווי מוחץ בראשל"צ

מחזיקת הגביע היוגוסלווי בכדוריד, קבוצת מטלצ'אק זאגרב, הביסה אמש בשמינית גמר גביע אירופה למחזיקות גביע את הפועל ראשון־לציון 37–22.

שחקני ראשון־לציון היו יריב שקול רק בחמש דקות הפתיחה, בהן הוליכו 3–2. בהמשך עשו היוגוסלווים במגרש ככל העולה על רוחם והגדילו את הפער ל־11–5, 14–9 ו־19–10 במחצית. קושניר צימצם בצמד שערים ל־12–19 לאחר ההפסקה. אבל התגובה היוגוסלווית היתה מהממת, תוך הפגנת יכולת מצויינת.

● לזאגרב הבקיעו: סמילגויץ 10, פרקוביה 9, פודצ'ביץ 8, פרקוביץ 3, יאריק 2, קלאיץ 2, איוואן, מירוסלאב, צאסו.

● לראשל"צ הבקיעו: אליעזר ורד 6, דורון דיין 4, דן קושניר 4, חיים רון 3, אלון לוי 2, דורון קמפל 2, עודד נחמני.

שפטו דימולפטה ובסוקיה מאיטליה, 1,000 צופים בהיכל הספורט בראשון־לציון.

מישחק הגומלין יהיה במוצאי שבת ב־20.30 בראשל"צ.

יוסף חבס

טייסון נגד הולמס בינואר באטלנטיק סיטי

אטלנטיק סיטי (איפי). מייק טייסון יגן כאן ב־22 בינואר על תארו העולמי במשקל כבד בפני לארי הולמס, האלוף לשעבר, שחזר בו מפרישתו.

כדורגלן פורטו, אינאסיו (מספר 3 מימין), נחסם על ידי המגנים מנואל סאנצ'יס (במרכז) והוגו סאנצ'ס. במישחק הגומלין בפורטוגל בו ניצחה ריאל מאדריד 2–1 והדיחה את האלופה האירופית מהטורניר. פורטו הוליכה בשער שכבש פוטרה, אבל ריאל הגיבה בשני שערים של מיצ'ל בדקות ה־54 וה־70, שהרהיבו את 85 אלף הצופים. גם במישחק הראשון במאדריד ניצחה ריאל 2–1. נציגתה האחרת של פורטוגל, בנפיקה, עלתה לרבע גמר גביע האלופות אחרי ניצחון ביתי 1–0 על אורהוס מדנמרק. (צילום איפי)

ליגה אנגלית

הפעם חשובה הנבחרת מהליגה

לונדון (איפי). קבוצותיה הבכירות של אנגליה יהנו השבת מהפוגה, כדי לאפשר למנהל הנבחרת הלאומית בובי רובסון להשלים באין מפריע — ובלא חשש מפציעות — את הכנות שחקני הסגל להתמודדות המכרעת עם יוגוסלוויה, במוקדמות אליפות אירופה בשבוע הבא בבלגראד.

ליברפול סיימה באמצע השבוע בתיקו 1–1 עם ווימבלדון, וחזרה לראש הדירוג עם 32 נקודות מ־12 מישחקים. השער לליברפול הובקע בדקה ה־62 על ידי הקשר האירי ריי האוטון, שיופיע כנראה ביום שלישי בשבוע הבא נגד ישראל במישחק הבינלאומי בדבלין. האוטון הוליך שתי דקות קודם לכן את קרייג ג'ונסטון. ווימבלדון השיגה שיוויון בדקה ה־78. ליברפול מובילה בהפרש שערים עדיף את ארסנל (32 נק' מ־14 מישחקים), אשר ניצחה יום קודם לכן את צ'לסי 3–1. במישחק נוסף באמצע השבוע סיימה טוטנהאם 0–0 בפורטסמות, וניתקה בזה סידרת הפסדים ארוכה.

בליגה האנגלית הראשונה יתקיימו רק שישה מישחקים, שבאחד מהם תארח השלישית בדירוג, קווינס־פארק ריינג'רס (29 נק' מ־13 מישחקים) את ווטפורד. ניצחון ישווה את מאזן הנקודות של קפ"ר, לזה של ליברפול וארסנל, אך כדי לזנק מעליהן לפיסגה יהיה על קבוצתו של דוד פיננטי להשיג ניצחון של 18–0...

יתר המישחקים: צ'רלטון — נוריץ', לוטון — ניוקאסל, אוכספורד — קובנטרי, ווסטהאם — שפילד ונסדיי, ווימבלדון — סאותהמפטון.

אוכספורד ניצחה את לסטר 3–2 במישחק חוזר בגביע הליגה ותתמודד בסיבוב הרביעי עם ווימבלדון. אולדהאם, שניצחה את לידס 4–2, תתארח אצל אוורטון.

● בליגה הסקוטית הבכירה יתמודדו השבת שתי הראשונות בדירוג, הארטס וסלטיק. האלופה גלאזגו ריינג'רס תארח את היברניאן.

כדורגלני ויילס נשארו בלי בגדים

קארדיף (איפי). כל מערכת הביגוד של כדורגלני נבחרת ויילס, שתתמודד ביום רביעי הבא עם צ'כיה בפראג, במוקדמות אליפות אירופה — נגנבה ממכבסה מקומית.

אפסנאי הנבחרת הוולשית הביא לניקוי 71 זוגות גרביים, 47 זוגות מכנסי ספורט, 25 חולצות, ו־39 אימוניות בצבעים הלאומיים. הכל נעלם באורח מסתורי.

אלן אוואנס, מזכיר ההתאחדות הוולשית, אמר אתמול כי היצרנים עושים מאמץ לספק מערכת ביגוד חדשה עד למישחק.

בית"ר נתניה ובת־ים יתקשו לבלום את ירושלים וטבריה

ליגה ארצית

מאת כתבי "ספורט הארץ"

הפועל ירושלים עשוי להגדיל את יתרונו בפיסגה, למרות שהוא והדולק אחריו, הפועל טבריה, יתמודדו עם קבוצות תחתית. הירושלמים יארחו בימק"א את בית"ר נתניה, ואילו לטבריינים מצפה מישחק חוץ בחולון נגד הפועל בת־ים. מכבי יבנה, המדורג שלישי, ישחק בחוץ נגד מכבי רמת־עמידר (היום).

שתי קבוצות שנדחקו מהצמרת יתמודדו בקרית־חיים, הפועל חיפה והכח רמת־גן. הפועל יהוד יארח את הפועל חדרה, ולהפועל רמת־גן צפוי מישחק קל יחסית נגד הפועל עכו, סוגר הטבלה. מכבי שעריים, שנסוג למקום ה־13, יארח את מכבי יפו המנסה להתקדם לחלק העליון של הטבלה.

טבלת הליגה הארצית

.1	הפועל י־ם	8	9–16	19
.2	הפ. טבריה	8	12–17	18
.3	מכבי יבנה	8	2–11	14
.4	הכח ר"ג	8	7–10	13
.5	הפ. חדרה	8	11–14	12
.6	הפועל ר"ג	8	10–10	12
.7	הפ. חיפה	8	10– 7	12
.8	הפ. יהוד	8	11–13	11
.9	מכבי יפו	8	5– 5	10
.10	רמת־עמידר	8	11– 9	9
.11	הפ. בת־ים	8	8– 5	8
.12	ב. נתניה	8	11– 8	7
.13	מ. שעריים	8	12– 8	5
.14	הפועל עכו	8	13– 6	3

טניס

וילאנדר נוצח

שטוקהולם (ע"ר ואיפי). המדורג 2 בטורניר המקומי, השוודי מאטס וילאנדר, נוצח במפתיע על ידי האמריקאי ג'ים גראב 7–5, 6–4. גראב בן ה־23, שפנה למקצוענות לפני כשנה וחצי בלבד, מדורג 76 בעולם. שוודי אחר, אנדרס יאריד, הדיח 6–3, 6–4 את נדוקה אודיזור מניגריה.

מילוסלאב מציר מצ'כיה הצטרף לבן ארצו איוואן לנדל בעליה ל"מאסטרס", שיהיה בעוד חודש במדיסון סקוור גארדן בניו יורק, לאחר ניצחון על הצרפתי גי פורז'ה בטורניר פאריס. מציר יפגוש ברבע הגמר את קווין קארן מארה"ב. אלוף וימבלדון, האוסטרלי פאט קאש, ישחק ברבע הגמר בפאריס נגד הנרי לקונט ועמוס מנסדורף נגד טים מאיוט מארה"ב.

בית"ר ירושלים חנך שני מגרשי אימונים בבירה

מאת רוני דיאמן

סופר "ספורט הארץ" בירושלים. בנוכחות מאות מוזמנים, בהם סגן ראש הממשלה דוד לוי וראש עיריית ירושלים טדי קולק, חנכה קבוצת בית"ר ירושלים שני מגרשי אימונים בשכונת בית וגן. בטכס היו גם חברי הכנסת אהוד אולמרט ודן מרידור, ויו"ר סניף תנועת החירות בירושלים, ופטרון הקבוצה, עו"ד ראובן ריבלין, שאמר "על המגרשים האלה יגדלו עוד כמה מלמיליאנים. עם תשתית כזו של מגרשים ניתן לקוות, שבשנים הבאות לא תזדקק בית"ר לרכש ואפילו תתחיל לייצא שחקנים".

תומאס הינז מהאמבורג (מימין) בועט לעיני דניס ברגקאמפ מאיאקס, שניצחה באמסטרדאם 2–0 ועלתה לרבע גמר הטורניר האירופי למחזיקות גביע, בו זכתה אשתקד. (צילום איפי)

ליגה גרמנית

ברמן נגד קלן בעימות פיסגה

בון (שרות "ספורט הארץ"). המישחק המרכזי בבונדסליגה יפגיש השבת את שתי מובילות הליגה הגרמנית, ורדר ברמן וקלן. לשתיהן מספר נקודות זהה (23), אך ברמן מדורגת ראשונה בזכות הפרש השערים שלה. המישחק יהיה בברמן. האלופה באיירן מינכן, המדורגת שלישית (22), תתמודד עם באייר אורדינגן.

יתר המישחקים: מנהיים — בוכום, הומבורג — קייזרסלאוטרן, דורטמונד — שטוטגארט, באייר לוורקוזן — האמבורג, פרנקפורט — שאלקה, מנשנגלאדבך — האנובר, ניירנברג — קרלסרוהה.

רצים מישראל הוזמנו למרתון בלוס אנג'לס

מאת כתבי "ספורט הארץ"

ראש עיריית לוס אנג'לס, תום ברדלי, הזמין אתלטים מישראל למרתון של לוס אנג'לס שיהיה במארס 1988. את ההזמנה קיבל יו"ר מרכז מכבי, יצחק כספי. עדיין לא הוחלט מי יהיו האתלטים שישתתפו בתחרות.

אנגליה ניצחה את צ'כוסלובקיה 101–103

לסטר (ע"ר). נבחרת הכדורסל של אנגליה ניצחה כאן את צ'כוסלובקיה 103–101, לאחר שפיגרה 42–47 במחצית. המישחק היה במוקדמות אליפות אירופה.

לאנגליה הירבה לקלוע איירייש 20; לצ'כיה קרופילאק 30 ובראנאך 26.

הפועל ת"א מחכה למכבי חיפה

כהן: אריה פצוע מסוכן קלינגר: נסתפק בתיקו

מישחקי המחזור שעבר

● הפ. ת"א — מכבי ת"א 1–2
● נתניה — מכבי פ"ת 1–3
● ב. ים — באר־שבע 1–2
● כפ"ס — בית"ר ת"א 6–2
● בני־יהודה — חולון 0–1
● מכבי חיפה — שמשון 1–1
● הפ. לוד — הפועל פ"ת 1–1

טבלת הליגה הלאומית

(אחרי המחזור ה־8)

.1	מכבי נתניה	8–18	19
.2	הפועל ת"א	3– 9	18
.3	כפר־סבא	5– 9	14
.4	מכבי ת"א	10–16	13
.5	בית"ר ת"א	7–10	12
.6	הפועל פ"ת	8– 9	12
.7	בית"ר י־ם	13–14	11
.8	בני־יהודה	6– 7	10
.9	באר־שבע	6– 5	9
.10	שמשון ת"א	7– 6	8
.11	צ. חולון	7– 5	7
.12	מכבי פ"ת	12– 6	6
.13	מכבי חיפה	8– 4	4
.14	הפועל לוד	22– 4	3

התחזית שלהם

מאת משה הר־געש

מכבי נתניה — בית"ר תל־אביב
(האיצטדיון בנתניה: 14.30)

● אלעזר קורן, נתניה: בית"ר תל־אביב אחרי שני הפסדים, ויבקש לתקן את המאזן. אך נתניה חייבת לנצח בכל מישחק, כדי לא לאבד את הפיסגה. בכל מקרה, תלוי הכל בנו, מלבד הביתיות.

● רוני צמח, בית"ר: מבחינתנו זה מיבחן קשה ורגע אמת. שיבהיר לאן מועדות פני בית"ר אחרי שני הפסדים. למרות שנתניה קבוצה מצויינת, אני מקווה שלא נחזור בידיים ריקות.

הפועל תל־אביב — מכבי חיפה
(איצטדיון בלומפילד: 16.00)

● אלי כהן, הפועל ת"א: אסור לזלזל במכבי חיפה, כי במצבו הנוכחי הוא כמו אריה פצוע וזה הכי מסוכן, למרות המיקום שלו בטבלה.

● ניר קלינגר, מכבי חיפה: הטבלה מדברת בעד עצמה. אנחנו מתמודדים עם קבוצה טובה מאד. במצב שנוצר, אני מוכן להסתפק גם בתיקו.

הפועל כפר־סבא — מכבי תל־אביב
(האיצטדיון בכפ"ס: 14.30)

● רז רביטובין, כפר־סבא: למרות ההפסד של מכבי בדרבי, ראינו שהיא קבוצה מסובכת וטובה. אך אנחנו ביתיים ושאבנו בטחון מההישגים האחרונים, שהעלו אותנו למקום הג'.

● אלון נתן, מכבי ת"א: אמנם הפועל כפר־סבא בכושר טוב, אבל אנחנו חייבים לנצח. זה הדבר הכי חשוב מבחינת מכבי תל־אביב. בכושר טוב נוכל לחזור עם הנקודות.

הפועל פתח־תקוה — צפרירים חולון
(האיצטדיון בפ"ת: 14.30)

● בני קושוולי, פתח־תקוה: לא צפויים לנו חיים קלים, בעיקר אחרי ההפסד של חולון לבני־יהודה. גם אנחנו איבדנו נקודות במישחק החוץ בלוד, ולכן חושבים רק על ניצחון.

● אמיר ליברמן, חולון: חשוב לנו מאד לא להפסיד פעמיים ברציפות. כי אז אנחנו עלולים להסתבך בתחתית עד סוף העונה. לעומת זאת, אם ננצח, נקפוץ למרכז הטבלה ונשתחרר מהלחץ.

שמשון תל־אביב — בית"ר ירושלים
(איצטדיון בלומפילד: 14.00)

● אבינועם עובדיה, שמשון: צריך להתייחס לבית"ר במלוא הכבוד; ככלות הכל הוא האלוף. שמשון בהחלט מסוגל להפתיע וזקוק לנקודות כדי להצטרף לחלק העליון, לפני שיהיה מאוחר.

● יוסי מזרחי, בית"ר ירושלים: תמיד היה לנו קשה נגד שמשון. לא ניצחנו אותם הרבה זמן, הגיע הזמן שנעשה את זה. אם נחזור להתלהבות ולמרץ של עונת האליפות, נוכל לנצח.

הפועל באר־שבע — הפועל לוד
(איצטדיון באר־שבע: 14.30)

● אפרים דוידי, באר־שבע: הפועל לוד הוכיח בשבת האחרונה כי הוא מתחיל להתאושש, מפני שהפצועים החלימו. אך אין כל סיבה שלא נחזור לעצמנו במגרש הביתי, ולא ננצח.

● דוד שרביט, לוד: תיקו יהיה הישג נכבד, ואני חותם עליו כבר עכשיו. מפני שעדיין יש לנו הרכב חסר. אנחנו עובדים על שיטת מישחק מסויימת, ואני מקווה שנצליח.

בני־יהודה — מכבי פתח־תקוה
(איצטדיון וינטר: 14.30)

● משה איזנברג, בני יהודה: אנחנו אמנם אחרי שני ניצחונות, אך מעתה יתייחסו אחרת לבני־יהודה, וזה כמובן מחייב אותנו. אנחנו חייבים להילחם כדי להשיג ניצחון נוסף.

● עופר מבואן, שוער פ"ת: ראשית, המטרה שלנו לא להפסיד, כדי לעצור סוף־סוף את שרשרת ההפסדים. קשה להוליך נקודות מבני־יהודה, אך בוינטר הם עלולים לאבד את יתרון הביתיות.

זכו בפיס

ב"וילה + וולוו" זכה המספר 339631.

בסך 10,000.00 ש"ח זכו המספרים:

153249; 349091; 435934; 470283; 498301; 505883; 766988; 835130.

בסך 1,000.00 ש"ח זכו המספרים:

028553; 040397; 066543; 078348; 087851; 101106; 149633; 150323; 161324; 171737; 182737; 199394; 205267; 207662; 250690; 283764; 290671; 306704; 309881; 310951; 311513; 325791; 342955; 355433; 392868; 411300; 461063; 461765; 462844; 469091; 475668; 487487; 487760; 514851; 527802; 559663; 560165; 561983; 562071; 570862; 583878; 584643; 614401; 625341; 634926; 643315; 649608; 646890; 664890; 678249; 678334; 681626; 685789; 694930; 727228; 748761; 763504; 781368; 797113; 799538; 808119; 824463; 831343; 862532.

בסך 200.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 3064; 4865; 7347; 9177.

בסך 100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 761; 774.

בסך 25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 017; 111; 559; 988.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 1; 2; 9. זכו בסך של 2.50 ש"ח.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

קיסר: אין צורך בפיחות

(סוף מעמוד 1)

נושא למיקוח. האוצר מוכן כבר למחוק את הדרגה התחתונה ביותר, בעוד ההסתדרות תובעת מחיקת שתי דרגות לפחות, והאקדמאים מוסיפים לתבוע את מחיקת שלוש הדרגות כאחד.

קיצור חד צדדי

בשיחה, שארכה ארבע שעות, העלו האקדמאים את התביעה, לקצר את שבוע העבודה בחברות הממשלתיות העסקיות ל־42 שעות, בהדגישם כי ממילא עובדים ברובן חמישה ימים. הם הודיעו, כי אם לא תיענה תביעתם, יקצרו חד צדדית את שבוע העבודה, החל מה־1 בדצמבר, בתמיכת האגף לאיגוד מקצועי בוועד הפועל.

על־פי המגמה המסתמנת באוצר לשנות את ההסכם הבא של תוספת היוקר, הועלו אתמול בישיבה כמה רעיונות בעניין מבנה השכר בשירות הציבורי.

בסיכום הדיון, בהשתתפות יעקב דנון, הממונה על השכר במשרד האוצר, ומאיר גבאי נציב שירות המדינה, הוחלט להעביר לדיון בוועדה משותפת עם ההסתדרות את התביעה למחוק את הדרגות התחיליות בסולמות האקדמאים.

שיחה בארבע עיניים

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, נועד לאחר הפגישה, לשיחה בארבע עיניים עם שר האוצר. בה נדונה השביתה ברשות השידור.

דובר האוצר אמר אתמול כי הדיונים המתקיימים כעת באוצר מתייחסים לתקציב המדינה בלבד, ודחה את הידיעה על תוכנית כלכלית חדשה.

עם זאת, לא שלל הדובר את עיקרי התוכנית שפורסמה אתמול ב"הארץ" בדבר קיצוץ התקציב, הפעלת הרפורמה במסים, הפחתת עלות העבודה ושינוי הסכם תוספת היוקר.

גורמים באוצר אמרו כי אין זה משנה כיצד קוראים לתוכנית החדשה: עיקריה הם החשובים, ועליהם — אין עוררין.

השביתה בטלוויזיה

(סוף מעמוד 1)

היום לדיון בתנאי פרישה לעובדי רשות השידור. הבדיקה נערכת בעקבות תביעתם של נציגי האיגוד הארצי של העיתונאים. האיגוד הודיע כי לא יסכים לפיטורים, אך מוכן לבדוק תכנית לפרישה מרצון בתנאים שיקבעו.

לאחר שדחה שלשום הצעה חדשה של ההנהלה, הגיש אתמול האיגוד הצעה חלופית משלו לפתרון הסכסוך. בדומה להצעת ההנהלה מבוססת גם הצעה זו על הסכם ל־3 שנים, אולם היא תובעת החלת עקרון סולם השכר העיתונאי. חישובי השכר במהלך שנות ההסכם יתבססו על תוספת המשלב את סולם השכר בעיתונות הכתובה, "מרכיבי התייעלות" והפערים בין הסולם העיתונאי לשכר במגזר הציבורי. בין השאר הוצע גם פיצוי בתשלום שעות נוספות על בסיס שונה מזה המקובל עתה.

כינוס ביום שני

מטה השביתה יכנס ביום שני אסיפה כללית של העובדים ויביא להכרעתה את ההצעות השונות. רק לאחר שתיבחר הצעה זו ותושלם הבדיקה של תנאי הפרישה, יוחלט על קיומה של פגישה נוספת בין ההנהלה לעובדים.

בתוך כך, לאחר סירוב ממושך לקיים מו"מ עם השובתים, נאות שר האוצר, משה נסים, לקבל לשיחה בלתי רשמית את המשלחת למו"מ.

פרס: חייבים לסכם

בישיבה של שרי המערך אתמול, אמר מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, כי חייבים לסיים את השביתה ברשות השידור. פרס קרא לשר נבון לזרז את המו"מ בין הצדדים. השרים נדרשו גם לסחבת שנוקט הליכוד בעניין החוק שיבטל את מליאת הרשות ויגדיל את מספר חברי הוועד המנהל. השר שחל הציע להשתמש בתקנות שעת חירום, המקנות לשר הממונה זכות למנות הנהלה בתקופה של ארכיה, לשם מינוי הרחוק על ועד מנהל. כידוע, פועלת רשות השידור כבר כ־4 חודשים, מתוכם חודש השביתה, ללא פיקוח ציבורי כלל.

פגישה אצל ראש הממשלה, יצחק שמיר, עסקה שלשום גם בנושא זה, אולם נעדר ממנה השר חיים קורפו, "מיזמה הכוח" מטעם הליכוד לסיפול בעניינים אלה.

המשנה ליו"ר הרשות, דוד אדמון, קיבל בימים האחרונים שתי פניות לא רשמיות מגורמים שהציגו עצמם כמקורבים בשם המערך, הציעו לו את תפקיד יו"ר הרשות והמיועד עתה למערך, בתנאי שהליכוד יסכים להחלפת המנכ"ל באיש המקורב למערך. אדמון אמר בתגובה, כי להערכתו מדובר בספקולציות שנועדו לגרום לו נזק אפשרי בתוך תנועת החרות לקראת המינויים לוועד המנהל שייקבעו במפלגה.

מעטים ביקשו הלוואה

על אף הפגיעה במשכורותיהם כבר החודש, ניצלו מעטים בלבד את קרן השביתה שהועמדה לרשות העובדים. הפונים הבודדים קיבלו מהקרן הלוואה בסך 350 שקל. עם זאת מביעים רבים חרדה לקראת החודש הבא, בו לא יקבלו למעשה כל משכורת.

לנגריית רהיטים איכותית

דרושים 8 מ"ק אלון יבש 8%–12% לחות. קורות של 4 מטר אורך. מידות חתך של 6.5 ס"מ x 18 ס"מ.

כל המחזיק בכמות למכירה מיידית יתקשר לטל. 02-859259

המשכים מעמוד 1

ויינברגר מזהיר

(סוף מעמוד 1)

כספר וילארד ויינברגר (70) הוא משפטן על פי השכלתו (אוניברסיטת הרווארד, בהצטיינות) שהפך פוליטיקאי במדינת קליפורניה (חבר בית הנבחרים שם). בשנים 68–69 היה מנהל משרד המסחר האמריקאי, בשנת 70 היה מנהל משרד התקציב והמינהל שליד הבית הלבן, ומאוחר יותר, יועצו של הנשיא ניקסון ומזכיר הבריאות ושירותי הרווחה.

מן הבית הלבן עבר ויינברגר לחברת בכטל בקליפורניה ומשם קרא אותו הנשיא רייגן אל הפנטגון. מאז שבע שנים הוא מכהן כשר ההגנה בממשל רייגן.

לדעת מקורביו החליט להתפטר בשל מצב בריאותה של אשתו ג'יין ויינברגר הסובלת ממחלת הסרטן ודלקת פרקים. בוואשינגטון מעריכים כי החליט להתפטר ערב ועידת הפסגה כדי לא להשתתף בהסכם לחיסול הטילים לטווח בינוני שלו הוא מתנגד ואשר לא שותף בעריכתו.

"הרמאות הסובייטית"

במסיבת עיתונאים שקיים אתמול לאחר הטקס בבית הלבן, הכחיש כי התנגד להסכם הטילים אך לא חסך אזהרות מפני "הרמאות הסובייטית שכבר הוכחה". הוא הדגיש כי שאלת האימות והפיקוח על קיומו של ההסכם היא נקודת המפתח בו, ובשאלה זו לא הסתיר את ספקנותו: "הסדרי פיקוח אינם יכולים לתת את הערבות המושלמת לקיום ההסכם. בריה"מ היא מדינה גדולה ואין להם כל קושי לרמות, אם בכוונתם לעשות כך".

ויינברגר לא הוזמן להשתתף באף אחת מוועידות הפסגה וכמעט שלא התחשבו בדעת משרד ההגנה בתחום זה.

קרלוצ'י במקומו

במקומו של ויינברגר מינה אתמול הנשיא את יועצו לבטחון לאומי, פרנק קרלוצ'י (57) שמונה השנה לתפקידו לאחר שקודמו האדמירל ג'ון פוינדקסטר התפטר בעקבות הפרשה האיראנית. קרלוצ'י, הנחשב פרגמטיסט ומתון יותר בדעותיו כלפי הסובייטים, כיהן כסגנו של ויינברגר בשתי השנים הראשונות לכהונתו, ולפני כן, בתקופת קרטר, היה סגן מנהל סי־איי־אי. קודם לכן היה שגריר ארה"ב בפורטוגל בתקופת הנשיא פורד. קרלוצ'י הצליח בשנת שירותו האחרונה ליצור אווירה נינוחה יותר במועצה לביטחון לאומי ואף מנע חיכוכים עמוקים בשאלות המדיניות הבטחונית בין שרי ההגנה והחוץ, שנעשו מסורת.

ויינברגר הביע אתמול את בטחונו כי קרלוצ'י ינהל את משרד ההגנה באותם קווים מדיניים ואידיאולוגיים. אך נראה כי קרלוצ'י הפרגמטיסט יהיה מוכן לפשרות הן בשאלות הנוגעות להסכמים עם הסובייטים והן בשאלת קיצוץ תקציב ההגנה המהווה עתה מכשול עיקרי בדרך להסכם על קיצוץ הגרעון האמריקאי.

"צמרת מתונה בממשל"

לדעת משקיפים ינוהל עתה הממשל על ידי צמרת מתונה שתהיה מורכבת משר החוץ ג'ורג' שולץ, פרנק קרלוצ'י וראש מטה הבית הלבן הווארד בייקר. במקומו של קרלוצ'י מינה הנשיא את סגנו לביטחון לאומי, ג'נרל קולין פאואל, בן 50, איש ביצוע הרחוק מהשקפות פוליטיות מושרשות. הוא יהיה היועץ לבטחון לאומי השחור הראשון בתולדות ארה"ב והששי בממשלו של רייגן. מינוי פאואל נותן בידי קרלוצ'י כוח נוסף בכך יוכל לשלוט לא רק בפנטגון אלא גם במועצה לביטחון לאומי.

הציבור נהר

(סוף מעמוד 1)

חוץ. לדברי ברונו, רווחיות היצואנים אינה בירידה, ואלה אשר מייצאים לגוש הדולר, צריכים היו להביא מראש את האפשרות של החלשות הדולר. נגיד בנק ישראל רואה את בעיית יצואנים אלה כבעיה עיסקית לכל דבר ולא כבעיה לאומית.

גם גורמים במס ההכנסה שללו את אפשרות ביצועו של פיחות בעיתוי זה, נוכח העובדה שפיחות כזה עלול להוריד את הכנסות המדינה ממיסים. הסיבה לכך הינה שיצרנים רבים חשופים לדולר, ופיחות רק יגדיל את עלויותיהם, ויוריד את היקף המקדמות שבהם יחוייבו בשנת המס הבאה.

התעשיינים לא דורשים

יונתן שרמן, כתב "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי התעשיינים אינם תומכים כיום בביצוע פיחות ומבקשים את שיפור ריווחיות היצוא באמצעות סיוע ישיר ליצואנים והקטנת עלות העבודה.

בניגוד לדיעה הרווחת, כאילו התעשיינים הם הלוחצים לביצוע פיחות, שישפר את ריווחיות היצוא במיוחד ביחס לשוק הדולר, מתברר, כי התעשיינים מבקשים לפתור בעיה זו בדרך אחרת.

התעשיינים הציעו, כי הריווחיות הנוספת תושג על ידי הגדלת הסיוע הממשלתי לתעשייה המייצאת לגוש הדולר, כפי שניתן בזמנו סיוע מיוחד ליצואנים לאירופה.

גורל לחד: חילופי שבויים

(סוף מעמוד 1)

אליו ידיעות לפיהן עומדים לוחמים מארגון חיזבאללה להתקיף את חייליו. מפקד צד"ל הסביר כי בגלל התרשלות של כמה שומרים מצבאו הצליחו השבוע עשרות הלוחמים של חיזבאללה לחדור למשך שעה לעמדת חייליו.

מפקד כוח האו"ם מסרב

להד אומר, כי מפקד כוחות האו"ם גוסטב אגלונד מסרב להיפגש איתו כדי לדון בהשגת סידורי ביטחון מתאימים בדרום לבנון. "עם מפקדי מיליציה בדרום לבנון שמעמדם אינו שונה מזה של צד"ל משתתף מפקד כוחות האו"ם בארוחות ערב מפוארות. אבל איתי הוא מסרב להתראיין", אומר להד. להד מאשים את חיילי יוניפי"ל בכך שהם אינם מונעים מהמחבלים לירות מהאזורים שבשליטתם לעבר חיילי צד"ל. מפקד צד"ל אומר, כי דיווחים רבים של יוניפי"ל אינם מדוייקים והם מאשימים לא פעם את צד"ל לשווא.

להד אומר כי צבאו מונה היום 2700 חיילים, אבל הוא מקווה, כי בקרוב יצטרפו עוד כמה מאות חיילים לצבאו. הוא מדגיש, כי חיילים רבים, ששרתו שנים רבות בצבא הדרום, הוחלפו בחיילים צעירים יותר.

וול־סטריט

(סוף מעמוד 1)

הגרעון בתקציב הפדראלי. בבורסות אירופה פקפקו אם תצליח ארה"ב להקטין את הגרעון התקציבי שלה, שהוא הבעיה החשובה ביותר במשק העולמי.

ירידת שער הדולר באה לאחר ששר האוצר האמריקאי ג'יימס בייקר אמר בראיון כי ממשל רייגן חייב לעשות כמיטב יכולתו למנוע שפל כלכלי, אפילו במחיר ירידת שער הדולר.

מערב גרמניה הודיעה אתמול, כי היא מורידה שני שיעורי ריבית חשובים כדי לסייע בייצוב המארק. הבנק המרכזי הודיע על ההחלטה לאחר ישיבה של מועצת הבנק, בה השתתף שר האוצר גרהארד שטולטנברג. בעקבות... הודיע, כי שיעור הריבית "לומבארד" למימון תרום יופחת מ־5% ל־4.5% אחוזים, ושיעור ריבית אחר לעסקות עם בנקים מ־3.80% ל־3.50% אחוזים.

מיליון, הורגשה יציבות מבוקרת.

העליה בשערי המניות הוסברה כתגובה על הידיעה שארבעה בנקים מרכזיים בארה"ב הודיעו על הקטנת שער הריבית מ־9% ל־8.75% אחוזים. הבנקים הם: צ'ייס מנהטן, כמיקל, הבנק הלאומי הראשון של שיקאגו וסיטי־קורפ. הירידה שנרשמה ביום ג' התפרשה כתגובה לירידת ערך הדולר.

הדולר ירד מ־1.7035 מארק שלשום ל־1.6650 מארק, השער הנמוך ביותר במשך 39 שנות קיומו של המטבע הגרמני. לעומת המטבע היפני ירד ערך הדולר מ־137.25 יאן ל־134.50 יאן אתמול. מחיר הזהב היה 460.50 דולר האונקיה.

בייקר: למנוע שפל כלכלי

סוחרים אמרו כי המשקיעים מאוכזבים לאחר שבדיונים בין הממשל האמריקאי עם מנהיגי הקונגרס לא הושגו תוצאות בקשר עם השאלה כיצד לצמצם את

נפטר ד"ר רימלט

(סוף מעמוד 1)

ד"ר רימלט, מחנך ומנהל, היה חבר כנסת מאז הכנסת השנייה, כיהן בתפקיד שר הדואר, וב־1977 ערב המהפך הכלכלי, החליט לפרוש מהכנסת. הוא הוצע כמועמד לתפקיד נשיא המדינה לאחר פרישתו של הנשיא אפרים קציר, אולם לא הושג רוב למועמדותו.

הוא כיהן כיו"ר המפלגה הליברלית לאחר פטירתו של יוסף ספיר, ועד שפרש מפעילות פוליטית בסוף שנות השבעים, כשירש אותו שמחה ארליך. בשנים האחרונות החליט לפרוש מהמפלגה הליברלית וטען, כי מפלגה זו אינה מייצגת עוד את השקפת עולמו.

יהודי ומחנך

מותו של רימלט הוכה בתדהמה את ידידיו במפלגה הליברלית. שר האוצר משה נסים, ששלח לו בתחילת השבוע איגרת ברכה לרגל הגיעו לגבורות, אמר אתמול: "ד"ר רימלט היה יהודי ומיוחד בפוליטיקה הישראלית. התמזגו בו ספרא וסייפא, מדינאות ומנהיגות. הוא היה גם בעל ידיעות רחבות ובעל השכלה רחבה בתרבות הישראלית והתרבות הכללית. הוא היה בעל כושר ביטוי מעולה, מורה ומחנך, והקדיש יובל שנים של חייו למען הציבור. הוא היה ליברל מובהק שעמד על עמדתו ורעיונותיו בקומה זקופה".

השר גדעון פת, שהיה מקורב אליו בתקופת פעילותו של רימלט בהנהגת הליברלים, אמר אמש: "הוא היה אישיות מיוחדת במינה, בעל כושר אינטלקטואלי, בעל השכלה רחבה. איש הדבק בעקרונותיו. רימלט היה מניחי היסוד לגח"ל ולליכוד, ובעל זכויות רבות בדרך גיבוש המפלגה הליברלית. ידע לעודד צעירים במפלגה וצימח דור של פעילים. הוא היה האיש שהוביל את הליכוד בימי השפל וימי הגאות. גם כשפרש מהמפלגה הליברלית, היו לו סיבות טובות לכך, לא על רקע אישי, אלה משום שלדעתו סטתה המפלגה מהאידאולוגיה הליברלית. הוא נשאר אהוד ומוערך בקרב כל חברי המפלגה", אמר גדעון פת.

ד"ר אלימלך רימלט נולד בברכניה, בחבל גליציה בפולין ב־1 בנובמבר 1907. קיבל חינוך מסורתי בישיבה וסיים את בית הספר התיכון העברי בקרקוב.

לאחר מכן הוסמך לרבנות בבית המדרש לרבנים בווינה וקיבל תואר ד"ר לפילוסופיה באוניברסיטת וינה. שימש תקופה מסויימת כרב ומורה, והיה פעיל בתנועה הציונית באוסטריה.

ב־1939 עלה לארץ והיה מנהל בית הספר התיכון העירוני ברמת גן. ב־1943 נתמנה מנהל מחלקת החינוך בעיריית רמת גן. היה ציר לקונגרסים הציוניים מטעם הציונים הכלליים, וב־1955 נבחר כסגן ראש עיריית רמת גן. עמד בראש איגוד העובדים של הציונים הכלליים, וב־1951 נבחר לכנסת.

בשנים האחרונות התמסר לעבודתו הרוחנית. פירסם ספרים על בלשנות שמית ועל תולדות יהודי טירול.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

הפועל | נעמת ־ תנועת נשים עובדות ומתנדבות

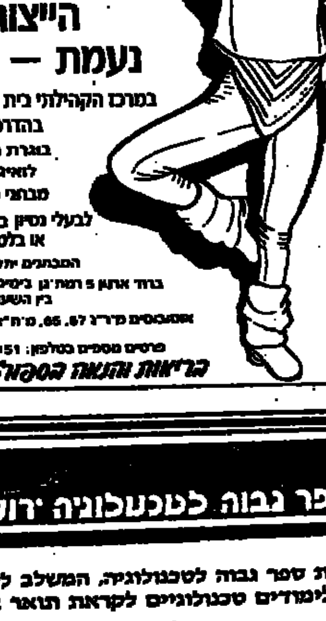

לרוקדים ולרוקדות!!!
נפתחה ההרשמה
ללהקת הג'ז הייצוגית של נעמת — הפועל
במרכז הקהילתי בית קנדה ותורגמן
בהדרכת חנה שוהם
בוגרת האקדמיה של לואיג'י — ניו־יורק.
מבחני כניסה יתקיימו
לבעלי נסיון בסגנון ג'אז או בלט, מגיל 15–30.
המבחנים יתקיימו בבית קנדה
ברחוב ארתור 5 רמת־גן בימים: שלישי ורביעי
בין השעות 18.00–20.00
אוטובוסים מ־ר"ג 67, 66, ת"א 30, 35, 43, 55
פרטים נוספים בטלפון: 720151 נעמת ר"ג.
בריאות ותנועה הספורט והתנועה

בית ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים

בית ספר גבוה לטכנולוגיה, המשלב לימודי קודש עם לימודים טכנולוגיים לקראת תואר אקדמי ראשון

מזמין לקראת ההרשמה לשנה האקדמית
תלמידי כתות י"ב, הורים ומחנכים
ליום עיון וסיור

ביום ראשון ט"ז מרחשון תשמ"ח (8 בנובמבר 87)
בין השעות 16.00 – 19.00 בקרית בית הספר
רח' הועד הלאומי 21 גבעת מרדכי ירושלים.
ימי עיון נוספים יתקיימו
ביום רביעי י"ט מרחשון תשמ"ח (11 בנובמבר 87)
וביום שני כ"ד מרחשון תשמ"ח (16 בנובמבר 87)
בשעות 10.00 – 14.00
פרטים נוספים בטל' 02-411580, 02-423131/66
ת"ד 16031 ירושלים.

הבלטה הארצי | הארץ חדשות

קריידה
שרותי כח אדם

★ **מחסנאי/ת** למחסן אלקטרוניקה וקבלה. הכרת רכיבים אלקטרוניים, עבודה עם מחשב.
★ **מנהל עבודה** ניסיון בהרכבות מיזוג אוויר לרכב.
★ **מחווטים/ות מלחימים/ות** יוצאי/ות צבא. ידע ב־WIRE-UP וקריאת שרטוט.
★ **כרסמים** קונבנציונליים ו־C.N.C מנוסים.
★ **חרטים** מנוסים. בוגרי ביה"ס מקצועי 4 שנתי. ידע בקריאת שרטוט. לעבודה עצמאית.
★ **חשמלאים מוסמכים** בוגרי ביה"ס מקצועי. נסיון תעשייתי.
★ **חשמלאי רכב** מנוסה.
★ **מכונאי אחזקה** מנוסים. בוגרי ביה"ס מקצועי 4 שנתי.
★ **מסגרים מכניים** מנוסים.
רחובות, הרצל 185, 08-465277, 08-465331

הכח שלנו הוא כח אדם, קריידה.

עיריית ירושלים

מרכז/ה שרותי חנוך וסודיום במחלקה לחנוך/אגף בתי ספר יסודיים

(מכרז מס' 89/87)

הדרגה: ... בדרוג האחיד או ... הוראה ...

פרטים נוספים אודות המשרות והכשורים הדרושים וכן טפסים להגשה מועמדות אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכה המשנה למנהל הכללי לאמרכלות, רחוב יפו 22, קומה א' חדר 213.

מועד אחרון להגשת מועמדות: יום שישי כ"ח חשון התשמ"ח (20.11.87).

המנהל הכללי

פקחים/ות עירוניים
במחלקה לשיפור פני העיר

הדרגה: ... בדירוג האחיד. רצויה השכלה תיכונית, לאחר שירות צבאי מלא, וגילאים 22-30.

פרטים נוספים ניתן לקבל אצל האחראית לקבלת עובדים במנגנון

רח' יפו 22, קומה א' חדר 217.

לחברת מיקרושב בע"מ, אפרת
דרוש
איש רכש בתחום האלקטרוניקה
...עצמאית חובה
טלפון: 02-931922

דרושה
מזכירה
בעלת נסיון של מספר שנים בניהול משרד למוסד ציבורי כללי
ידע בהדפסה ובעיבוד תמלילים
לפנות ☎ 2311258-9

יעוד
בע"מ
יעוד תעסוקתי-ניהול-מיחשוב

לבית דפוס גדול
דרושים
מונטג'רים
בעלי נסיון
תנאים טובים
למועמדים המתאימים
נא לפנות בשעות 8.00 – 16.00
או טלפונית 24 שעות
רח' המיסדים 22, ת"ד 23672,
ירושלים 91235, טל' 02-520022

המועצה המקומית מעלה-אדומים

מחלקת רווחה | **מחלקת חינוך**
להפעלת מועדונית לילדים בגיל ביה"ס יסודי בשעות אחה"צ מ־12.00-17.00 בימים א'-ה'.
דרושים

1. **מדריך/ה**
חצי משרה. דרישות התפקיד: מורה מוסמך או מדריך מוסמך בעל נסיון בהדרכת ילדים. התפקיד מחייב הפעלת צוות פיתוח תוכניות ויוזמות. דירוג בהתאם לכישורי המועמד.
2. **אם בית**
חצי משרה. דרישות התפקיד: נסיון בעבודה עם ילדים. התפקיד כולל טיפול בילדים, הכנת ארוחות צהריים וסיוע בפעילות השוטפת.
בדבר פרטים ניתן לפנות לגב' חרוש ורדה טל' 02-351262 בכל יום עד השעה 13.00.

★ ★ ★

למחלקת החינוך
דרוש/ה **גננת**
חשייכת למגמה הממלכתית דתית, לעבודה במרכזיה הפדגוגית. היקף המשרה: חצי משרה, כולל שעות עבודה בערב (הכרחי). העבודה כולל פיתוח, תחום הגיל הרך במרכזיה, פרוייקטים להעשרת הגננות, קשר עם גננות ועובדות גן, הדרכה ואירגון השתלמויות.
בדבר פרטים ניתן לפנות למחלקה לחינוך לגב' עדינה, בשעות הקבלה של המחלקה טל' 02-351262

★ ★ ★

אחיות בריאות הציבור
לעבודה במוסדות חינוך. דרישות המשרה: הסמכה בתחום בריאות הציבור.
נא לפנות לסמדר טל' 02-351262
התאריך אחרון להגשת מועמדות 13.11.87
עמוס טרטמן
ראש המועצה

האגמנות לתיכנון ופיתוח שרותים למען הזקן בירושלים
דרוש (לחצי משרה)
רכז פרויקט קהילתי לקשישים
כישורים: עובד סוציאלי או מקצוע קרוב, בעל גישה קהילתית.
לפנות בכתב בציון רקע ונסיון אל האגמנות למען הזקן עד: 20.11.87
רח' יפו 212 טל: 02-380197

לחברת ביטוח
דרוש/ה
מנהל(ת) חשבונות
סוג 3
עם נסיון בעבודה
נא לפנות בכתב יד עם קורות חיים ונסיון לת.ד. 30796
תל־אביב 61307

טמפו תעשיות בירה בע"מ
לסניף שיווק ירושלים
דרושים

מנהל סניף
הכישורים הנדרשים:
★ ניסיון בנהול מכירות, רצוי בענף המזון.
★ נסיון בניהול והפעלת צוות עובדים.
★ גיל 30-45.
★ נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות.
★ בעל רישיון נהיגה.

מפקח מכירות
הכישורים הנדרשים:
★ נסיון בניהול אנשי מכירות, רצוי בענף המזון.
★ נכונות לעבודה בשעות בלתי שיגרתיות.
★ רישיון נהיגה.

המגורים בעיר ירושלים חובה
מועמדים מתאימים מתבקשים להפנות קורות חיים מפורטים בכתב יד למחלקת כח־אדם, טמפו תעשיות בירה בע"מ רח' המלאכה 9 אזור התעשייה חולון מיקוד 58850

להקמת מערכות ע"א בירושלים
דרושים
מנהלי פרוייקטים
העונים על הדרישות להלן:
★ נסיון של 3-5 שנים בניהול פרוייקט ע"א
★ נסיון בניתוח מערכות
★ לנהל צוות מקצועי המונה כ־5 עובדים
★ הכרת מחשבי יבמ או דיגיטל
★ הכרת מתודולוגיות הנדסה תוכנה
לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 3388 מיקוד 91033 ירושלים

אילן – איגוד ישראלי לילדים נפגעים, רמ"ג
דרוש/ה
מטפל/ת - מדריך/ה
לבית משפחתי של ילדים ונוער נכים.
העבודה בשבוע, אחה"צ והערב
(+ תורנות שבת אחת לחודש)
המעוניינים – בוגרי 12 שנות לימוד יפנו לטל. 02-234091, 02-223534 בימים א'-ה' לפנה"צ

למועדון הבריאות היפה
במלון רמדה רנסנס
בירושלים
דרוש
מנהל המועדון
כישורים:
1. בוגר וינגייט. בעל תעודת הסמכה.
2. ידע ונסיון בתחומי ספורט שונים כגון: חדר כושר, שחיה, מתול אירובי.
3. יחסי אנוש ודיבור טובים.
4. רצוי נסיון קודם במכירות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת כ"א טלפון: 02-528111

לחברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בירושלים בע"מ
דרושה מזכירה
★ שליטה בעברית ובאנגלית
★ הדפסה טובה בעברית, רצוי אנגלית
בדבר פרטים נא להתקשר לטל' 02-288141-2

דרושים
★ **מנהלי מרכז למידה בהיקף 3/4 משרה**
★ **מורים ע"פ שעות שבועיות**
☎ 822682

עבור חברה גדולה
דרוש בירושלים
טכנאי למכונות צילום
עם ידע רחב באלקטרוניקה
(רצוי אלקטרונאי)
★ עדיפות לבעלי ידע ונסיון בנושאי מכונות צילום ומחשבים.
★ מגורים באזור ירושלים.
לקביעת ראיון נא להתקשר 02-815484
ליהודה עצבה 02-826863

למפעל לסינטזה אורגנית
באזור חיפה דרוש
מהנדס כימיה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בניהול מתקן כימי
★ עדיפות לבעל תואר שני
★ ידיעת השפה האנגלית
★ מגורים באזור חיפה

למועמד המתאים מובטחת עבודה רבת עניין, אפשרויות קידום ותנאים ההולמים את כישוריו

נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה
לת.ד. 3119, תל־אביב 61030
עבור מס' 333
סודיות מלאה מובטחת

בישוב מעלה לבנה דרוש
מזכיר
הכרחי רשיון נהיגה
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות הישוב
☎ 02-244892

לרשות שמורות הטבע
דרושים

1. **רכז/ת מדור תקבולים**
תחומי פעילות: גביה, בנקים, אשראי. דרישות התפקיד: נסיון בעבודה דומה, כולל שימוש במחשב. כושר הבעה בכתב ובע"פ. ידע בהנדש.
2. **עובד/ת הנה"ח**
דרישות התפקיד: סוג 2 לפחות, נסיון בהנה"ח ממוחשבת. אפשרות למשרה חלקית.

המעוניינים יפנו למילוי שאלונים עד לתאריך 13.11.87 לרשות שמורות הטבע רח' ירמיהו 78 ירושלים.

שופר-סל
לסניפי ירושלים
דרושים

חיפרכל גבעת שאול ב'
★ **עובד מחלקת בשר**
★ **עובד כללי**
שופרסל ניות, רח' בורלא
★ **קופאיות**
★ **עובד מחלקת בשר**
משרה מלאה
★ **עובד מחלקת בשר**
לשעות אחה"צ בלבד
שופרסל רמות, שד' גולדה מאיר
★ **קופאיות**
★ **עובד מחלקת בשר**
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהלי הסניפים בשעות ...

להר אדר
ישוב קהילתי
דרוש
מפקח בניה
דרישות התפקיד:
★ טכנאי/הנדסאי בניין
★ רכב פרטי
היקף המשרה: משרה מלאה
המעונינים יפנו למשרדי הישוב בהר־אדר
ד.נ. צפון יהודה 90970
טל: 02-344710 עד יום א'
15.11.87 שעה 12:00

מ.ל.ל ירושלים
דרוש
מפעיל מחשב
עם נסיון על מחשבי דיגיטל
לעבודה במשמרות
בפרטים נא לפנות לטלפונים
02-247255, 02-232221

יעוד
בע"מ
יעוד תעסוקתי-ניהול-מיחשוב

לחברה דינאמית בשלבי צמיחה
דרושים
סמנכ"ל חברה
בעל נסיון רב בארגון ושווק
איש מכירות
דרוש נסיון במכירות
נא לפנות בשעות 8.00 – 16.00
או טלפונית 24 שעות
רח' המיסדים 22, ת"ד 23672,
ירושלים 91235, טל' 02-520022

למזנון הכנסת
דרושים/ות
★ **שף מטבח**
★ **טבח חלבי**
★ **עוזרי טבח**
★ **מנהל מחסן**
עם נסיון בענף המלונאות
★ **פקידה**
בעלת ידע בהנהח"ש
★ **עובדים כלליים**
לשטיפת כלים
ח.מ.ד בע"מ
02-584571
584346/80
העבודה 5 ימים בשבוע
למתאימים תנאים טובים

מכון דור
מיון • אבחון פסיכולוגי

אנחנו לא הסכון הגדול ביותר! אבל
תוכח שאנו מקצועיים וקולעים למטרה.

★ אנו נעזור לך לבחור את המועמד המתאים ביותר עפ"י שיקולים

ייחודיים לאירגונך

★ נענה לצרכיך בלוחות זמנים לוחצים.
★ עבור ארגונים הממוקמים רחוק מאזור המרכז אנו שולחים צוותי מבדקים וראיונות.

מכון דור • הבחירה האופטימלית
רח' יהודה הלוי 108 תל־אביב
טל: 295445, 290510

דרושים
★ **טכנאי וידאו וטלויזיה**
★ **מנהלת חשבונות** חצי משרה (עבודה על מחשב)
★ **פקידה לאחה"צ** חצי משרה
טלפון: 052-910504, 052-913410

לארץ מערב אפריקאית
דרוש/ה
מהנדס ביצוע לשיקום גשרים
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס ביצוע (או מנהל עבודה בכיר) בגשרי פלדה ובטון, בעל נסיון של למעלה מ־15 שנים
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית
★ יכולת לעבודת שדה
משך העבודה: כשנה וחצי החל מינואר 1988
לפנות טל' 03-434276, 434363

פרוסמן
לאגף המיכון המשרדי בתל־אביב
דרושים
★ **איש מכירות למוסדות**
★ **נציג/ות מכירות**
★ **מזכירת מחלקת השיווק**
בעלי נסיון קודם יפנו לסימה
בטל 03-335424
לקביעת ראיון

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920

משרה פנויה מס' ח'/9/87

מ"מ כלכלן/ת תעשיה עצמאי/ת
המחלקה להתישבות | מקום: חיפה

הכישורים הדרושים:
★ בעל/ת תואר ראשון בכלכלה עם התמחות בתעשיה ו/או מינהל עסקים ו/או הנדסת ניהול
★ רצוי בעל/ת נסיון
★ בעל/ת רשיון נהיגה ורכב פרטי
הדרגה המוצעת: 5 – 8 בדירוג המקצועי
תאריך האחרון להגשת הצעות: 20.11.87

דרושים
נציגי מכירות
בעלי ידע ב־ PC
לפרויקט שיווקי מיוחד בירושלים
על בסיס עמלות גבוהות, נסיון קודם לא הכרחי.
טל' 02-234528

המנהל השכונתי בתלפיות – מזרח
רח' שלמה בן־יוסף 14.
דרוש/ה
אדריכל/ית לשכונה
דרישות: נסיון של 5 שנות ותק בתיכנון וטיפול עם הרשויות
פרטים נוספים בטלפון:
716217 בבוקר, 717484 בערב, לערן

לחברת תוכנה | דרוש/ה
מתכנת/ת
מקום העבודה בירושלים
★ נסיון של שנה בעבודה על IBM PC
★ נסיון ב־3 COBOL BASIC DBASE ו־LOTUS 1,2,3
רק פנים מתאימים יענו, נא לפנות בכתב לת.ד. 20175 תל־אביב

למיפרומאל תעשיות ירושלים בע"מ
גבעת שאול ב'
דרושים
1. חשמלאי ראשי
בעל רקע ונסיון במערכת תעשייתית
2. מבלטן
לעבודות יד עדינות בתיקון שטנצים
תנאים טובים למועמד המתאים
(סודיות מובטחת)
להתקשר לטלפון 522201

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים ב־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81533
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300
"שקט" – שרות רפואי לבית
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19-24
טל' 03-7549111 "שקט" קוד מנוי 222
שר"ן • שירות רפואי נייד
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום • 460585, 03-669531
מוקד לילה שבת וחג • 226191 מנוי בס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום • 218820, 218898
מוקד לילה • 651011 מנוי 3752 ול' השאיר הודעה לרופא תורן מכון ב'ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לנפגעות אונס – 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 03-245554
חיפה טל' 04-660111
קשב לבית –
שרות סיעודי לרפואה, שיקום ושיעור בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איתורית 7549111 1500
שר"ן – עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה
ירושלים 669911
חיפה 3 04-672222
תל־אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
מרכז סיוע למסבכי להק...
מטעם "מעגלים"
א' רה 11.00-13.00
ב' רד 16.00-18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
ארגון לשירות ארצי • הברה מרשייה לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
טל' 03-5461727-8
היעוץ למלחמה באיידס – הסברה ויעוץ לחולים מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03-290101, 03-203121 קו פתוח בכל יום ב' 19.30-23.00, ת.ד. 20633 תל־אביב

תורנות בתי חולים
תל אביב
רוקח – ילדים, פנימית
איכילוב – (כירורגית)
ירושלים
הדסה ע"כ – (נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים, A.N.G)
שערי צדק – (פנימית)
בקור חולים – (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
שדה דב האחור 3 תכנית ל' 5412518
מעיין חיים בית צהלון שד' ירושלים 98 יפו 814939
ירושלים
אסותא המלך ג'ורג' 12 224872
חיפה
תניהה הנותה 22 231905
חולון
אסותא סוקולוב 4 5058197
בת ים
מזור הגבעה ריי"ך 20 583360
רמת־גן
רבת יצחק שד' ירושלים 96 777506
נתניה
קרניאל מ. מסמרי ק. נורדאו 51774
פתח תקוה
כפר גנים להמי הגנה 6 9227416
הקריות
הרמן פתכת מודיעין ק. מוצקין 715136
רחובות
ברק הרצל 155 452154
חדרה
נגבי ה. סמאל 74 322150
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – יעוץ ומידע בנושא תורות, משפחה, מיניות, – אמצעי מניעה.
תל־אביב: ימים ב' ג' ד' – 16.00-19.00
יום ו' שעות 8.30-11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' – 16.00-19.00
רח' הסמדים 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים:
מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81533
נהריה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300

שר"ן • שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום • 460585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג • 226191 מנוי בס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן סכון ב'ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לקורבנות אונס – 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים – 245554
חיפה – טל' 04-660111
ער"ן – עזרה ראשונה נפשית 24 שעות ביממה
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים
תל אביב
רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגית)
ירושלים
בקור חולים (נשים)
שערי צדק – (ילדים)
הדסה הר"צ – (פנימית)
הדסה ע"כ – (כירורגית, אורטופדית, עיניים, A.N.G)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
שדה דב האחור 3 תכנית ל' 5412518
דיזה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
כנה"ש, שדה דב, דיזה
ירושלים
מרפאת חומה הכ"א 28 523191
כנה"ש, הגיבים הגידים 3 224173
חיפה
נחרדי נחרדי 13 664039
חולון
קופ"ח עין יהב 2 884854
בת ים
מזור הגבעה ריי"ך 20 583360
רמת גן
אסותא לבוטינסקי 41 2511874
נתניה
בקסים סלומון 2 617836
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
הרמן כמטת מודיעין ק. מוצקין 715136
רחובות
ברק הרצל 155 452154
חדרה
נגבי ה. סמאל 74 322150

מרכזי מידע – אגד
02-304304 03-432777 04-549121

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מוגש כשירות לציבור על ידי

זמן הדלקת הנרות

	ש"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.10	5.22
תל אביב	4.28	5.20
חיפה	4.17	5.22

כפר הנוער גלים
דרושים לבית הספר
לבורנטים
מועמדים מתבקשים לפנות להנהלת הכפר
בטלפון 04-671165/8
ובכתב יד לפי הכתובת:
כפר גלים מיקוד 30885

למכון פרטי לפיזיותרפיה באשקלון דרושה
פיזיותרפיסטית
לעבודה בשעות אחה"צ ותיים
תנאים טובים טל: 051-30324

לחברה מסחרית ארצית
דרוש
חשב/מנהל כספים
בעל התפקיד יהיה אחראי למערך הדווח החשבונאי, לבקרה ולהפקת המאזנים, לניהול תזרים המזומנים (תקבולים, תשלומים והקשר עם המערכת הבנקאית) ולפיקוח על מערך הגביה בחברה.
בעל התפקיד יהיה רו"ח מוסמך ובעל נסיון בתפקיד זהה או דומה הוא יהיה אדם בעל יכולת פעולה והנעה עצמאיים, בעל כושר טיפול ושליטה במספר נושאים בו זמנית ובעל כושר ביצוע ומנהיגות.
אנו חברה צעירה יחסית אך בעלת פריסה ארצית של יחידות עצמאיות באיזורים שונים בארץ. התפקיד יתבצע בעיקר בתל־אביב אך גם ביחידות החברה בארץ לפי הצורך
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 28025 מיקוד 66186
עבור מס' 90

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:
מתכנת/ת
תאור התפקיד:
פיתוח ותחזוקה במערכות מידע. עבודה במחשב י.ב.מ. שימוש במסדי נתונים ומערכות תקשורת.
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת מדעי המחשב או מערכות מידע בהנדסת תעשיה וניהול. רצוי נסיון בתכנות. הכרת מערכות הפעלה MVS, CICS. רצוי ידע במסדי נתונים SAPIENS-DB1
מספר המשרה: מח/25

עוזר/ת למתאמת לקוחות בנושאי תקשורת
תאור התפקיד:
תאום לקוחות בנושאי תקשורת. טיפול בנושאי חומרת תקשורת. הדרכת לקוחות בנושאי תקשורת ה־PC. משא ומתן עם גורמי חוץ בנושאי חומרה. הזמנת ציוד ובדיקתו.
הכישורים הדרושים:
הנדסאי/ת מחשבים או בעל/ת השכלה במחשבים. רצוי נסיון בתחום תקשורת מחשבים. הכרת מערכת תקשורת CICS במחשב י.ב.מ. כושר מגע נאות עם קהל. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
מספר המשרה: מח/26

עוזר/ת דיקן לעניני מילגות בבי"ס ללימודי מוסמכים
הכישורים הדרושים:
רצויה השכלה אקדמית. ידיעת השפה העברית על בוריה, כולל הדפסה. יכולת ניסוח מכתבים באופן עצמאי. ידיעת השפה האנגלית. נסיון בניהול עצמאי של משרד. ידע ונסיון בעבודה על מעבד תמלילים ומחשב. כושר לקיים מגע נאות עם קהל.
מספר המשרה: מח/23

אחראי להכוון וייעוץ תעסוקתי
תאור התפקיד:
איסוף מידע והכוונה למסלולי ההתמחות השונים בפקולטות ואפשרויות תעסוקה. ריכוז והפצת מידע אודות חברות העוסקות בתחומים הרלוונטיים ותנאי העבודה בחברות אלו (מעסיקים פוטנציאליים, משרות פנויות). הכנה לקראת יציאה לעבודה, בניית סדנאות להנחיה בכתיבת קורות חיים וההתנהגות בראיון אישי. חשיפת סטודנטים לתעשיות תוך כדי תקופת לימודיהם. העבודה דינאמית ועצמאית.
הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית. ידיעת השפה העברית על בוריה. ידיעה טובה בשפה האנגלית. כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ ויכולת לנהל תכתובת עצמאית. בעל/ת יוזמה, כושר ארגון ויכולת להזיז דברים. עדיפות לבעלי קשר קודם וידע נרחב בתעשיה.
הערה: המשרה הינה בהיקף 50%
מספר המשרה: מח/21

מועמדים/ות מתאימים/ות המעוניינים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 15.11.87, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

מאגרי אנוש
בע"מ
שרותי כח אדם

סניף אשקלון
בנין הדר רח' הרצל 20 טלפון: 051-26539
דרושים

למחלקה התעשייתית
★ **חשמלאי בכיר/ראשי** בעל תעודת הסמכה, נסיון הכרחי
★ **חשמלאי מוסמך** בעל תעודת הסמכה רצוי תושב אשדוד או אשקלון
★ **חשמלאי רכב** רצוי לרכב כבד או חקלאי אפשרי עם רכב קל
★ **כרסם** 5 שנות נסיון בעבודה 5 ימי עבודה בשבוע למפעל באיזור אשדוד
★ **מסגר רתך** בעל מקצוע טוב, תושבי אשקלון או אשדוד
★ **מכונאי אחזקה** נסיון 3-4 שנים לאחזקה תעשייתית, 5 ימי עבודה בשבוע
★ **מנהל אחזקה** בעל מקצוע ונסיון מוכח בעבודה לתיקון ציוד קיים, עיבוד פח (עם ידע במחרטה)
★ **מנהל מסעדה** אמין, ישר, מסוגל לנהל צוות עובדים, סימפטי, גישה ללקוחות, איש מקצוע בענף. משכורת הולמת למתאים עד 2000 ש"ח

למחלקה הטכנולוגית
★ **הנדסאי מכונות**
נסיון של 2-3 שנים
אזור מגורים • אשקלון, קרית מלאכי, קרית גת, אשדוד
★ **הנדסאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון, מתמצא בחשמל, מתח גבוה בקרות ופיקודים על תהליך רציף
תנאים טובים למתאימים
פתוח כל היום רצוף מ־08:00 – 18:00
ביום שישי מ־08:00-13:00 טלפון 051-26539

עקב הרחבת משרדנו
תיווך חינם !!!
למשך־חודש ימים, עבור דירות, מגרשים ועסקים

סיבים כימיים | שרות התעסוקה
ישראלים - אשדוד
יריד התעסוקה
דרושים
מפעילי מכונות ביצור -
העבודה ב־3 משמרות
בפרטים נא לפנות לשרות התעסוקה
ביום ב' 9.11.87 בשעה 12.00,
חדר מס' 7
תנאים הולמים למתאימים

מנ"פ פנימיה חינוכית לנוער
דרושים
★ **מדריכים/ות חברתיים**
★ **רכז/ת חינוכית**
★ **רכז/ת פנימייה**
★ **מורה לפקידות**
★ **מורה לגרפיקה**
★ **מורה כללית**
בדבר פרטים נא לפנות
לטלפונים: 825146, 04-823112

חדשות כלכלה

בנק ישראל מזכיר ל־250 אלף תושבים: קחו תעודות המלווה

300 אלף תעודות מלווה שלום הגליל עדיין מונחות בכספות הבנק ● 40 אלף קשישים לא מימשו את זכותם לפדיון מוקדם

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

מחלקת מלוות המדינה בבנק ישראל שולחת בימים אלה הודעות תזכורת ל־250 אלף תושבים בישראל. הזכאים לקבל את תעודות מלווה שלום הגליל, אך מסיבות שונות עדיין לא קיבלו אותן.

300 אלף תעודות, מתוך 1.4 מיליון תעודות שהונפקו, מונחות בכספות בנק ישראל מסיבות שונות, כגון: כתובות משובשות ושהות בחו"ל בעת משלוח ההודעות הראשונות.

בהודעות שנשלחו, האוצר מבקש להודיע באיזה אופן הוא רוצה לקבל את התעודות: במשלוח נוסף לסניף הדואר הקרוב למקום מגוריו, או בדלפקי השכבון הבנק.

תעודות מלוות שלום הגליל יגיעו לפדיון סופי — מ־1993, בכמה חלקים. עם זאת, תושבים שהגיעו לגיל 65, זכאים כבר מ־1987 לפדות את המלווה במלואו. לפי שעה, ניצלו 40 אלף מ־80 אלף הזכאים אפשרות זו.

בתעודות המלווה רשום הערך של המלווה בערכים היסטוריים, ואולם כל אחת מתעודות המלווה זכאית לריבית ולהפרשי הצמדה.

נציגי חברת תוכנה מארה"ב החרימו העתקים לא־חוקיים

נציגי "מיקרוסופט" ערכו, באישור בית־משפט, חיפוש בחברת "דניל" ברמת־גן עקב חשד שבידיה העתקי תוכנה לא־חוקיים

מאת אדר גרנדר
כתב "הארץ"

על־פי צו שהוציא בית־משפט השלום בתל־אביב, ביצעו השבוע נציגי חברת התוכנה האמריקאית "מיקרוסופט", באישור משרד עורך הדין ד"ר שלמה כהן, חיפוש במשרדי חברת "דניל", ברחוב אבא הלל ברמת־גן, ותפסו העתקים בלתי חוקיים של תעוד תוכנות למחשבים אישיים, חשבוניות, קבלות ומסמכים, הנוגעים לרכישתם ושיווקם של העתקים בלתי חוקיים אלה.

"מיקרוסופט" הינה חברה אמריקאית, העוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק של תוכנות, וכיצור ושיווק של ספרות עזר, הנלוות עליהן. באחרונה גילתה "מיקרוסופט", כי חברת "דניל" מייבאת לישראל, כנראה מן המזרח הרחוק, העתקים בלתי מורשים של מוצרי "מיקרוסופט". נציגי "מיקרוסופט" רכשו מספר מוצרים כאלה, הם מצורפים לכתב תביעה שהגיש בא כוח החברה, עו"ד ד"ר שלמה כהן, נגד חברת "דניל".

במחיר שליש עד שני שליש

בחיפוש שנערך ביום שלישי השבוע, נמצאו העתקים מצולמים של ספרי הדרכה של "מיקרוסופט" באיכות טובה, בלא ציון זכויות היוצרים עליהם. מחירי הספרים שמכרה "דניל", נמוכים בשליש עד שני שליש ממחיר ספרות "מיקרוסופט" מקורי.

הפעולה ב"דניל" הינה חלק ממאבק שמנהלת עתה "מיקרוסופט", באמצעות משרד ד"ר שלמה כהן, נגד מספר מפירי זכויות יוצרים של החברה בישראל. במקרה אחר, הוגשה תביעה נגד חברת "טופ סופט", אשר העתיקה ללא הרשאה חלקים ממערכת הפעולה אם־אס־דוס, של "מיקרוסופט", ושילבה אותם בתוכנה מתוצרתה. בעקבות דרישת "מיקרוסופט", חדלה "טופ סופט" מההעתקה הבלתי חוקית, ועתה מנהלת נגדה "מיקרוסופט" תהליך בו היא מבקשת לקבל פיצויים, אודות היקף השימוש שנעשה בתוכנות, עליהן יש לה זכות יוצרים.

חזית נוספת בה פעילה "מיקרוסופט", באמצעות בא כוחה עו"ד ד"ר שלמה כהן, היא במלחמה מול מוסדות גדולים — כגון בנקים — אשר רכשו מחשבים אישיים ללא מערכת הפעולה והעתיקו את מערכת הפעולה לשימוש פנימי במחשבים אחרים שברשותם. על פי הנתונים שבידי החברה, קיימים בישראל מוסדות בהם מדובר במאות עותקים פירטיים.

כימיקלים לישראל תנפיק אג"ח על־אף זעזועי שוק ההון בארץ

בודקת גם אפשרות להנפיק אג"ח צמודות למארקים גרמניים

מאת יונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

חברת "כימיקלים לישראל" מתכוננת להנפיק אג"ח בסוף החודש, ולגייס בדרך זו 45 מיליון דולר, על־אף הזעזועים שפקדו באחרונה את שוק ההון בארץ.

הירידות התלולות של שערי המניות בבורסה, התנודות הכספיות העגומות של קונצרן "כור", גרמו לחברות שהיו להן תוכניות להנפיק אג"ח או מניות, לשקול מחדש את תוכניותיהן. כי"ל החליטה בכל זאת להנפיק את האג"ח בעוד כשבועיים, לאחר שלא גייסה כספים בשוק ההון בארץ 4 שנים בגלל הרמה הגבוהה של שערי הריבית.

בקונצרן סבורים כי הריבית על אג"ח, שתיקבע במכרז, לא תהיה גבוהה בהרבה מהריבית הנקבעת בהנפקות של הבנקים הגדולים.

כי"ל בוחנת בעת עתה הנפקה של אגרות חוב — צמודות למארק הגרמני. אם אכן תצא ההנפקה אל הפועל, יהיה בכך שינוי של ממש בעיסוקי ההון של הקונצרן, שכן עד עתה פעל כמעט רק בשוק הדולר.

ספרד דחתה מועד ביקורו של שרון — כנראה בגלל כניעה ללחץ ערבי

היה אמור לצאת לשם בעוד שבועיים בראש משלחת אנשי עסקים מישראל ● בתגובה נדחתה יציאת המשלחת ● ספרד תפחית בהדרגה המכס על מוצרי ישראל עד 10% ב־'92

מאת אבי גנאור

ספרד נכנעה ללחץ ערבי, ודחתה למועד בלתי־מוגדר את ביקורו הרשמי של השר אריאל שרון.

שרון היה אמור לצאת לשם בעוד כשבועיים בראש משלחת אנשי עסקים מישראל.

הידיעה על הביטול הגיעה כמה שעות בלבד לאחר סיומו של יום העיון החגיגי שנערך במלון הילטון בתל אביב, לרגל החתימה הצפויה על הסכם הסחר בין ישראל לספרד, ולאחר נאומים, וחיבוקים ונשיקות בין נציגי שתי המדינות, בנוכחות שגריר ספרד בישראל והמנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי.

דני גילרמן, נשיא לשכת המסחר, שהיה אמור להשתתף במשלחת לספרד, אמר כי היא לא תצא לפי שעה.

גורמים בירושלים הביעו אכזבה מהביטול, ואמרו כי הצעד מתפרש כבכניעה ללחץ הערבי, ועלול להעיב על היחסים המדיניים, ולפגוע ביחסים הכלכליים, בין שתי המדינות.

ביום העיון בישרו הספרדים על ההסכם המסחרי המוצע בין שתי המדינות. ספרד תתחיל לבטל בהדרגה את המכסים על מוצרים מישראל, ועד 1992 יופחתו כולם ל־10%.

על־פי ההסכם המוצע, יתחילו הספרדים להפחית את המכסים על תוצרת ישראל עוד בינואר 1988. אז יופחתו כל המכסים ל־62.5% מדמי המכס הבסיסיים, שהיו נהוגים בין שתי המדינות בינואר 1985. בינואר 1989 יופחתו המכסים ל־47.5% מדמי המכס הבסיסיים; בינואר 1990 — ל־35%; בינואר 1991 — ל־22.5%, וב־1992 — ל־10%.

ישראל תבטל את תשלומי המכס על המוצרים מתוצרת ספרד. בהתאם ללוח הזמנים שעליו הוסכם עם שאר מדינות השוק. הסכם הסחר בין ישראל לספרד ייכנס לתוקף ב־1 בפברואר, לאחר ששר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, יחתום עליו בבריסל.

ההסכם אמור להכנס לתוקפו ב־1 בפברואר לאחר החתמת שר התעשייה והמסחר אריק שרון. השר שרון לא הופיע אתמול ליום העיון, והעדרותו במקום הוסברה במחלה קלה שפקדה אותו ברגע האחרון.

שחל: לא אכפה הרפורמה במשק הדלק על החברות

יזמן ראשי החברות ב־17 בנובמבר לנסות להשיג הבנה איתם

אריאל שרון

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ"
לענייני כלכלה

"אין ברצוני לכפות את הרפורמה במשק הדלק על חברות הדלק, אף שהרפורמה אושרה השבוע במועצה הלאומית לאנרגיה". כך אמר ל"הארץ" שר האנרגיה, משה שחל.

שחל הסביר כי הוא מתכוון לבצע את הרפורמה עם החברות, ולהפעיל את הרפורמה תוך שיתוף פעולה איתן. לדבריו, אישור ההחלטה במועצה הלאומית לאנרגיה אינו ביצועה מבחינתו, והוא מעוניין לצעוד קדימה אך ורק עם חברות הדלק.

משה שחל

שר האנרגיה מתכוון להזמין את ראשי החברות לפגישה מיוחדת ב־17 בנובמבר. פגישה זו תתקיים לאחר שהרשות לאנרגיה תלבן בשבוע הבא סופית את צעדי הרפורמה.

משרד האנרגיה מתכוון להפעיל תחילה את הרפורמה באופן חלקי, ורק לאחר מכן להפעיל אותה במלואה.

חברות הדלק בוחנות בימים אלה את החלטות הרשות לאנרגיה, כדי להחליט על המשך צעדיהן. שחל התחייב להודיע לחברות חודש ימים מראש על כוונותיו בעניין הרפורמה.

תנועות ההתיישבות מגבשות תביעות לשר האוצר — ליישום תוך שבועיים

סגן השר כץ עוז: אם הסיכום עם שר האוצר בענייני הסיוע להתיישבות לא יישם בשבוע הבא נאלץ למצות את כוחנו הפוליטי על ידי הקמת סיעה בהשתתפות רוב של חברי הכנסת

(עתים). מטה המאבק של תנועות ההתיישבות, הטיל אתמול על ראשי תנועות ההתיישבות, לנסח היום מכתב לשר האוצר, עם העתקים לשר החקלאות וראשי המפלגות, בו יובאו התביעות של "משפחת האדמה", שיש ליישמן תוך שבועיים, כפי שביקש שר האוצר. כמו כן גובשה בישיבת המטה, תוכנית מפורטת, למקרה שלא תהיה התקדמות בנושא כמקווה.

המטה שמע מידע מפי אהרון ידלין, מזכיר התק"ם, על הפגישה עם שר האוצר משה נסים, בעקבות "אוהל המחאה" ביום חמישי בערב, בבית התאחדות האיכרים.

ידלין מסר גם, על המהלכים של שתי המפלגות הגדולות לקידום ההסדרים וההסכמים, שהוחלט עליהם בממשלה ובוועדת הכספים של הכנסת לפני 7 חודשים ואשר חודש בפגישה עם שר האוצר לפני שבוע.

"למצות כוחנו הפוליטי"

בנוסף לראשי התנועות, השתתפו בדיון שר החקלאות אריק נחמקין, סגנו ח"כ כץ עוז ומנהל מחלקת ההתיישבות ניסים זווילי.

במטה ההתיישבות משתתפים התאחדות האיכרים, הפועל המזרחי, העובד הציוני, תנועת המושבים, התק"ם והקיבוץ הארצי.

בתשובה לשאלת כתב עתי"ם אמר סגן השר כץ עוז, כי "במידה והדברים שסוכמו עם שר האוצר בענייני הסיוע להתיישבות לא יושמו בשבוע הבא, יש למצות את כוחנו הפוליטי על ידי הקמת סיעה בהשתתפות רוב חברי הכנסת מכל הסיעות להגנת משפחת האדמה".

כן הציע להתחיל במאבק של שימוש בתוצרת השייכת להתיישבות על מנת ללחוץ על שר האוצר כדי "שירגיש או יחוש את כוחנו ומשקלנו במשק המדינה". הוא הוסיף, שיש להפעיל אירועים ציבוריים במסגרת החוק והדמוקרטיה בהם תבוא לידי ביטוי מחאה נמרצת. לדעתו, יצטרכו חברי הממשלה המייצגים את ההתיישבות (שני השרים וסגן השר) להתפטר מהממשלה ולהתייצב יחד עם חברי הכנסת מכל הסיעות במאבק להצלת ההתיישבות במסגרת הפרלמנטרית, אם לא יתקבלו התביעות.

המדד ב־'88 — עם משקל רב יותר לבאגטים ולסרטי וידאו

מאת צבי זרחיה
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הלשכה לסטטיסטיקה תשנה בינואר '88, את שיטת החישוב של מדד המחירים לצרכן.

ישונו המשקלים הניתנים לסעיפים השונים, על־פי סקר הוצאות המשפחה, הנערך השנה.

במדד החדש יוגדל משקלם של השינויים במחירי ה"באגטים", מזון מוכן, וההוצאות על שכירת סרטי וידאו. כמו כן יוגדל משקלן של המכירות ברשתות השיווק ובקניונים.

גם יחולו שינויים קלים בחישוב מדד הפירות והירקות ומדד הדיור, שתנודותיהם באחרונה, השפיעו במידה רבה על עליית המדד הכללי.

עובדי "שרון טכסטיל" עדיין מתבצרים במפעל

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

עובדי "שרון טכסטיל" ממשיכים להתבצר במפעל, באזור התעשייה בפתח תקוה.

כזכור החליטו בעלי המקום, האחים קרסו, לסגור את המפעל ופיטרו את העובדים לפני חודש. שלושים נכנסו לתוקפם הודעות הפיטורים, אלא שהעובדים התבצרו במפעל. הם דורשים פיצויים הולמים או תשלום של פנסיה מוקדמת.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

לשוויון ערך האדם, צדק חברתי וסובלנות דתית

כבוד לח"כ עובדיה עלי איש חירות וראש עיריית עפולה, על עמדתו הנחרצת בעד שיתוף נשים במועצות דתיות.
בדיון בכנסת בימים אלה ביקש ח"כ עלי משר הדתות זבולון המר: "אולי ופרט לנו איפה פסקה ההלכה שאישה איננה יכולה להשתתף במועצה דתית" והוסיף "המועצה הדתית אינה מוסד הלכתי אלא מסגרת לספק צרכיה הדתיים של האוכלוסיה כולה — גם הנשים!" התנועה ליהדות מתקדמת קוראת לחזק את ידי ח"כ עובדיה עלי. דורשת מן השר המר שיפסיק את הסתבכות, ימנה נשים למועצות דתיות ויתן ייצוג לארמים הדתיים שאינם אורתודוקסיים.

המרכז לפלורליזם יהודי התנועה ליהדות מתקדמת בישראל. רח' המלך דוד 13 ירושלים 94101

קרנות הנאמנות הסולידיות של מיטב

כרמל, כתר עכשיו במבצע!

שעור הוספה מופחת. לרכישה בכל סניפי הבנקים עד 9.30 לאותו יום.

מהטובות בקרנות: תשואה מדדית ודולרית חיובית גבוהה.

כרמל — קרן מט"ח

מתמחה במט"ח (לפחות 50%), מחלקת הכנסה חדשית נוכחית של כ־0.3% כדי צמיחה לדולר.

מקום ראשון
הטובה ביותר בין כלל הקרנות המתמחות במט"ח, בבנקים בהסדר, או המחלקות הכנסה חודשית, הן מאז ראשית השנה והן מאז שהוקמה הקרן

תשואה
השינוי מראשית השנה ועד 30.9.87 תשואה של 29.6% לעומת עלית מדד של 11.2% ופיחות השקל ביחס לדולר 8.3%
מאז הוקמה (4.11.85) השינוי 74.5% לעומת מדד 33.5% ופיחות השקל ביחס לדולר 8.0%

כתר — קרן אג"ח

מתמחה באג"ח: לפחות 75% מנכסיה באג"ח של המדינה.

מקום שני
הקרן נמצאת במקום השני מבין 32 הקרנות מסוגה מאז ראשית השנה ומקום רביעי מאז הקמתה

תשואה
השינוי מראשית השנה ועד 30.9.87 תשואה של 27.1% לעומת עלית מדד של 11.2% ופיחות השקל ביחס לדולר 8.3%
מאז הוקמה (18.7.84) השינוי 1121.7% לעומת מדד 759.1% ופיחות השקל ביחס לדולר 512.6%

מיטב

המנהל: מלטס מס בע"מ יועץ כלכלי וניהולי תיקים. חברה אחות לחברות הייעוץ מיטב
הנאמן: בנק איגוד מקבוצת כלל משמש כנאמן לקרנות. ומכאני הקרנות מוחזקים ברשותו ובפיקוחו

ת"א: ביאליק 22, טל. 727067, 03-7524214
חיפה: נתנזון 9, טל. 390251

אין מודעה זו מהווה הזמנה לרכישת תעודות השתתפות בקרנות

בקו הבריאות

לשכת דובר קופת חולים הכללית והאגף הרפואי עורכים:

קו פתוח לבריאות הציבור

בנושא:

נדודי שינה

אצל ילדים ומבוגרים.
חוסר יכולת להרדם,
הפרעות בשינה, יקיצות רבות.

צוות מומחים ישיב טלפונית לפניות הציבור במבצע מיוחד, שיערך, ביום שלישי 10.11.87 בין השעות 16.00-19.00

פרופ' נתן גדות - בי"ח בילינסון
פרופ' פרץ לביא - הפקולטה לרפואה - הטכניון
ד"ר קרלוס גורדון - בי"ח בילינסון
ד"ר אריה אוקסנברג - בי"ח לוינשטיין

טלפון: 03-433500

עם יוקר בריאות!

קופת חולים
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

לשכת הדובר/ק"ח

דמי שכירות בדירות מוגנות - ליצנות ובדיחה עצובה

השר דוד לוי נמנה על צמרת תנועת הליכוד, מפלגה הדוגלת בעידוד היוזמה הפרטית. למרות זאת השר דוד לוי בולם וחוסם כל יוזמה לתיקון דמי השכירות בדירות מוגנות בבעלות פרטית. דוד לוי מסרב לבצע את החלטות הממשלה בה הוא מכהן כסגן ראש הממשלה ושר השיכון.

זאת בניגוד לעובדות הבאות:

1. בשנת 1969 המליצה ועדה הציבורית בראשות השופט י. רווה כדלקמן:
   א. מטרת הקפאת שכ"ד אינה יצירת דמי שכירות זולים.
   ב. דמי השכירות ידורגו עפ"י המקום, השטח ורמת הדירות.
   ג. שחרור משכירי דירות גדולות מהגבלות בגובה דמי השכירות.
2. בשנת 1978 המליצה ועדת מומחים בראשות ד"ר י. רוטנשטרייך כדלקמן:
   א. דמי השכירות ייקבעו בהסכם בין בעל הבית והדייר.
   ב. דיירים ששילמו דמי מפתח יזכו להנחה במשך 15 שנים מיום תשלום דמי המפתח.
   ג. דיירים נצרכים ישלמו דמי שכירות מופחתים.
3. בשנת 1987 החליטה הממשלה להעלות במאות אחוזים את שכר הדירה, בנכסים ובשיכונים הנמצאים בשליטתה ובשליטת גופים ציבוריים בהם מתגוררים נצרכים ואנשים המוגדרים כ"מקרים סוציאליים", כך למשל משלם דייר בראשל"צ 140 ש"ח לחודש עבור דירה בשטח 70 מ"ר וכ־200 ש"ח עבור דירה בבעלות הסוכנות בירושלים.
4. דייר מוגן בבית בבעלות פרטית במרכזי הערים הראשיות (תל־אביב, ירושלים, ר"ג, חיפה, ראשל"צ, רחובות, חדרה, נצרת, טבריה, פתח־תקוה, כפר סבא ועוד) משלם שכ"ד חודשי בסך 15-25 ש"ח עבור דירת 2 חדרים בשטח של כ־60 מ"ר, וזאת למרות שלא שילם דמי מפתח. דייר אשר כן שילם דמי מפתח משלם רק כ־15-20 ש"ח עבור דירה דומה, כולל העלאה שנכנסה לתוקף ב־1.11.87.
5. בדיוני ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת בעניין הצעת החוק, התחייבה נציגת שר הבינוי והשיכון להרחיב בצורה ניכרת את סוג בתי העסק עליהם לא תחול ההגבלה בדמי השכירות על פי סעיף 52 ה' של החוק.
6. בישיבה שקיימה ועדת חוקה חוק ומשפט בנוכחות היועצת המשפטית של משרד הבינוי והשיכון, הובעה דעה נחרצת לתבוע משר השיכון להמליץ בפני הממשלה על ביטול כל ההגבלות בדמי השכירות לבתי עסק מוגנים.

למרות כל האמור לעיל מסרב השר דוד לוי להפגש עמנו במשך 7 שנים ולפעול לתיקון העוול ותוסם כל יוזמה של שרי הממשלה וחברי הכנסת המודעים להמשך הנישול ולחוסר הצדק.

התאחדות בעלי בתים. תל־אביב. רח' אלנבי 32

מקום בצמרת
שכונת היוקרה בלב ירושלים

הנכם מוזמנים לבקר בדירה לדוגמא

5 דירות, קוטג' ופנטהאוז נמכרו אי"ד עם התחלת ההרשמה לשלב ג' והאחרון!

ההרשמה נמשכת

קוטג'ים, פנטהאוזים ודירות יוקרה 4,5,6 חד'.

השכונה הטובה ביותר **אוכלוסיה נבחרת** — בין 70 המשפחות המתגוררות בשכונה - מנכ"לים של משרדי ממשלה; שגרירים ואנשי משרד החוץ; פרופסורים ואנשי הסגל האקדמי; אנשי עסקים ותעשיינים; אנשי תקשורת ובעלי מקצועות חופשיים.

השכונה הטובה ביותר **השקעה כדאית** — עליית ערך הנכס הגבוהה ביותר בשנתיים האחרונות בירושלים.

השכונה הטובה ביותר **בעלות פרטית** — 21 דונם בלב ירושלים עם פיתוח סביבתי מפואר.

השכונה הטובה ביותר **נוף מרהיב** — הנוף תשקף - מוזיאון ישראל, הכנסת והמצלבה.

השכונה הטובה ביותר **בטחון מירבי** — גישה ישירה מהמכונית למעלית בחניה מקורה ומוארת 24 שעות ביממה, עם שער כניסה חשמלי המופעל בשלט רחוק.

השכונה הטובה ביותר **שמירת ערך הנכס** — חברת אחזקה לטיפוח השכונה ואחזקתה התקינה.

השכונה הטובה ביותר **איכות חיים** — חדרי מגורים עד 50 מ"ר עם חלונות צרפתיים אל הנוף; רצפת שיש; תריסי אלומיניום עם עם בידוד פוליאוריטן.

השכונה הטובה ביותר **שכלולי שנת 2000** — מערכת לקליטת 4 ערוצים, קליטת T.V מלוויינים, תקשורת מחשבים.

השכונה הטובה ביותר **עיצוב לפי דרישה** — תכנון ועיצוב פנים לפי דרישה לרוכשי קוטגים או פנטהאוזים ע"י ארכיטקט החברה.

מכירות - אנגלו סכסון הסורג 2 י־ם טל. 02-221161
משרד ראשי מקום בצמרת רח' ש"י עגנון 14 י־ם טל. 02-699911

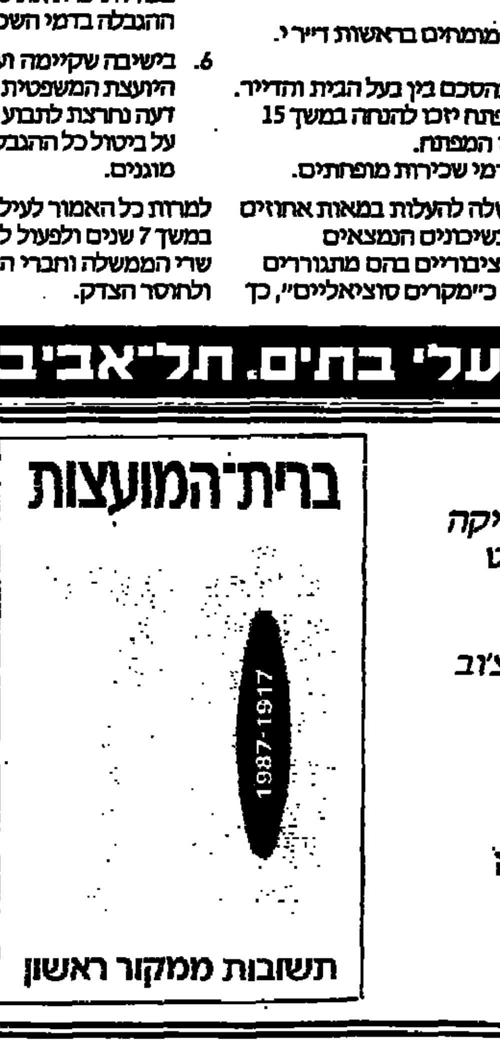

מהפכת אוקטובר
התחדשות - פרסטרויקה
עבר, הווה - גלסנוסט
על שלום העולם
חשיבה חדשה
מדברי מיכאל גורבצ'וב

ספר חדש הופיע בימים אלה בהוצאת אופקים

ת.ד. 4136 תל־אביב

להשכרה בשכ"ח
בתל אביב
★ משרדים ברחוב יהודה הלוי 14
★ מרתף 440 מ"ר ברחוב ריב"ל 10
לפנות טל' 03-627111 עו"ד יוסף בר־טוב

הארץ
עיתון לאנשים חושב

הארץ
הלוח הארצי
הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
10 ש"ח כולל מע"מ

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

הלוח הארצי | כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

קבלנים מציעים

וילות ובתים

קוטג'ים

פנטהאוזים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות ברמ"ג

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

וספה

טלבוט

מנועים

לנציה

משאיות

מסחריות

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אוסטין

סוסיטה

סיאט

סיטרואן

סימקה

פולקסוואגן

פורד

פיז

פיאט

מרצדס

מיני־מינור

סובארו

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

דירות מרוהטות

מתקבלות הזמנות
ללוח כל העיר
02-247118
לבעלי כרטיס אמריקן אקספרס ויזה וישראכרט

هكذا عن الأصل

הלוות הארצי — הארץ חדשות

המשך ירושלים

ORS שרות כח אדם

לאו.אר.אס ירושלים,
טלפון: 242152, 242159
דרושים:

[illegible]

רח' אבן ישראל 5 (מול קולנוע עדן)

המובים עובדים קבוע ORS

תיגבור

אביב

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

רפואת שיניים

מנפאואר

מוכרים/ות

חבר

עסקים

מחסנים

משרדים

אולמות

הלוואות

מציעים למכירה

חוגים

חימום והסקה

טלפונים

טרקטורים

כלי נגינה

מצלמות ווידיאו

מערכות קול

סאונות

עתיקות

פסנתרים

מבני תעשייה

מגרשים

חנויות

[illegible]

לוח דנאל

החברה לשרותי כח־אדם

למתאימים: שכר גבוה במיוחד ותנאים סוציאלים הכוללים:
חופש, הבראה, ימי חג, מתנות, ביגוד ועוד

- ★ מזכירה מעבדת תמלילים לשעות 13.00 — 18.30 במרכז העיר
- ★ מזכירה שפת אם אנגלית, שליטה בעברית ועבוד תמלילים לשעות 15.00 — 19.00
- ★ מעבדות תמלילים :וורדסמיל 418 דחוף!
- ★ מנהח"ש סוג 3,2 למשרות אחדות במפעל תעשיה או משרדים פרטי־ים, אפשרי גם משרה חלקית
- ★ מפעיל מחשב מ.סי.אר 9500 או 9600
- ★ מתכנת עם ידע בקובול
- ★ "סיטי לג'ר" למח' אשראי של מלון גדול. ייענו בעלי נסיון בלבד.
- ★ טבח מקצועי מעולה למלון. לבעלי נסיון מתאים בלבד.
- ★ מהנדס אזרחי עם 5 שנות נסיון בפיקוח על עבודות תשתית.
- ★ טכנאי מכונות לתיפעול מתקני תהליך במפעל עתיר ידע, תנאים טובים למנוסה המתאים.
- ★ טכנאי תעשיה וניהול לתפ־י ממוחשב.
- ★ מנהל קו ייצור מתכת עם כושר אירגון לעבודה ב־3 משמרות עדי־פות לדוברי ערבית.
- ★ חשמלאי ראשי עם רשיון למתח גבוה ורקע בתעשיה.
- ★ מסגר רתך למפעל תעשייתי — 3 שנות נסיון.
- ★ חרטים כרסמים למספר משרות דחוף!
- ★ מלגזנים למבחר משרות.
- ★ עובדי ייצור יוצאי צבא בעלי כושר ארגון — לעבודה במשמרות בתנ־אים טובים. אפשר בלתי מקצועיים.
- ★ מבקרי טיב למפעל מתכת ב־3 משמרות.
- ★ נגרים מתחילים ומקצועיים.
- ★ צבעים וחותכי זכוכית למפעל רהיטים.

בדבר פרטים נא לפנות לסניפינו:
ירושלים: רח' בן יהודה 7
טל' 7/222176, 02-242801

ציוד בניין

קופות רושמות

רהיטים

רפוי והרזיה

שיעורים פרטיים

שידותים

"זאב"
חידוש אמבטיות
בביתך, בכל הארץ
ובאחריות
02-638292 04-333654
052-72862

מקררים

טלוויזיות

מחשבים

מיקרוגל

משקים

בעלי חיים

בריאות

וידיאו

שידוכים

חוק הזדמנות
שוה בתעסוקה
תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לע־בודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה
העבריינים צפויים לעונש עליפי החוק.

אם את אוהבת פרסום...
ואת חרוצה, אחראית, מלאת מרץ,
בעלת ידע בפרסום ובהדפסה
ואוהבת להפעיל את הראש—
מתאים לך להיות

מנהלת/מזכירה
במשרד פרסום
דינמי ומתפתח
התקשרי ביום ו' 03-760485
וביום א' 03-331529

למוסד ציבורי בת"א
דרושים/ות
מפעילי ציוד
טלוויזיה מקצועי
כישורים נדרשים:
★★ הכשרה פורמלית לטכנאות
★★ נסיון בתפעול מערכות טכניות
לקבלת פרטים, נא לפנות לת.ד. 17206,
ת"א עבור מחלקת הנדסה

הלוות הארצי — כאן דרום — אזור הדרום

דרוש
מנהלן מכירות
- בעל רקע טכני — השולט בעברית ובאנגלית
- גרמנית רצויה
- ידע ביבוא — יתרון

נא לפנות לחב' גוטינסקי בע"מ ייצור שערים וכלי הרמה שד' ההסתדרות 211, מפרץ חיפה
טל' 04-740351/2/3

לאחד מלקוחותינו באזור ת"א
חברה גדולה בענף המזון
דרוש
איש אחזקה למתקני קרור
(2095 משרה)

- ★ מכנאי קרור בעל ידע ומכח באחזקת מתקני קרור למזון
- ★ ידע במכונאות ובחשמל
- ★ בעל יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים

מועמדים ישלחו פרוט קורות חיים ונסיון
בכתב יד, אל ת.ד. 11024 ת"א 61110
ויציינו מספר משרה
סודיות מובטחת
המודעה לשני המינים

תיל
תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם בע"מ

למפעל תעשייתי
יצרן גדול
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עם נסיון
למשרה מלאה
הצעות בכתב יד
עם מידע קורות חיים
להפנות לת.ד. 1499
חיפה

וידאו
בעלי חיים
שירותים
שידוכים
עוזרות ומטפלות
ביקוש עבודה
מכירות ושירותים
פורד
פיאט
פיז'ו
רנו
מסחריות
משאיות
אופנועים
הצעות עבודה
גזירה ותפירה
חשמל ואלקטרוניקה
מכונאים / הנדסאים
דירות למכירה
וילות ובתים
4 חדרים ויותר
3.5 — 3 חדרים
2.5 — 2 חדרים
שכ"ח
ביקוש דירות
מכוניות
אאודי
אופל
אלפא רומיאו
אמריקאיות
ג'יפים
סובארו
סוזוקי
סוסיתא
פולקסוואגן

[illegible]

מחפשים נציגי פרסום

בוא נדבר גלויות

מחפש עבודה?
אפשר למצוא בכל מקום
מחפש סיפוק?
כאן בעצם הבעיה
לבוא ב־8.00 לדפוק שעון
ללכת ב־4.00
מתחיל להיות משעמם...?
אצלנו לא תשתעמם!

אנו מחפשים נציגי פרסום
לניהול משא ומתן
עם בתי עסק
לקידום המכירות
באמצעות הפרסום

כישורים נדרשים:
- ★ יכולת מכירה וכושר שכנוע
- ★ זיקה והבנת מדיית הפרסום
- ★ הופעה יצוגית ואמינה
- ★ חריצות ושאיפה להישגים

העובדים המתאימים יהנו
מהכנסה מובטחת
בחברה יציבה
ויעברו הכשרה מקצועית
ברמה גבוהה.

נא לפנות החל מיום א' לתיאום ראיון:
העיר 03-651131 (סימה) כל העיר 02-247118 (דורית)
כאן דרום 08-561144 (דפנה) ערים 03-993424 (ליאור)
צומת השרון 052-911110 (רותי) כל בו 04-670918 (טובה)
הד הקריות 04-720270 (רונית)
עיתונות מקומית בע"מ 03-651132 (אלי)

העיר · כלבו · נתגיה · שבע · הד הקריות · ידיעות הגליל · כלהעיר · צפון 1 · צומת השרון · כאן דרום · ערים

עתונות מקומית בע"מ
מקבוצת הארץ

דירות למכירה

● ברמת חן וילה כפאות, חפות פרטי + 3 קומות 430 מ"ר בנוי בגינה 12,000,000 לרציניים בלבד.

● להשכרה קוטג' במר הצרון 3 מפלסים 5 חדרים 03-887293
202641192

● 4 חדרים בקיבה, מלאה, ביהוד אפריקאי, פרוייקט 164284225

דירות נופש

● להשכרה דירות נופש באזרח בבאר-שבע קלאב-הוטל.
165016132

איטום קירות
התקנת מרזבים
שיפוצים בגובה
ללא פיגומים
ש.ש.ג
03-736195
052-453763

וילות ובתים

● בכפר-סבא קוטג' + בריכה 052-33615 280 350 240.000
00041812א

● בכפר-סבא קוטג' קוטג"ים כוריים בהתחלת בניה 150.000 "יקשנות הצחון" 052-27296
00024514א

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בתל-אביב – בחוד המגן, להשכרה, 4 חדרים, חרשה, ק"א + טלפון.

בתל-אביב, ביסטרסקי, ק"ב למכירה 4 חדרים + טלפון. 250,000 $

ברמת-גן, בארלוזורוב, עורפית, להשכרה, 5 חדרים + טלפון, ק"ב.

בגבעת שבזן, למכירה 4 חדרים, ק"ה + טלפון, מגי נמוש.

בחוד יסקי, להשכרה, משרדים 400 מ"ר, 7 טלפונים, מיזוג, לתקופה ארוכה.

ביתורת המבכבי - להשכרה 4/5 ק"ה, מעלית, גג מרוצף, 2 חניות + טלפון

קבלנים מציעים

● ברמת-אילן למכירה מיידית דירות 5 חדרים "נגר" דיגנוף 240128 173
164942122א

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

שמוליק סוכנות תיווך
בגוון המדורובה החשבה בונים
660880 332357

● באזור אלנבי מסוף מגדניה + רשיון + גלריה.
03-332357, 03-660880

● שלושה יפיפיים ליד חבוכת קו"ב שקט. 660880
03-332357

● חייבת להמכר 2 בחולת ביופן ק"ב + ויקוס.
03-332357, 03-660880

● 3 וחצי חדרים במרדחוב תחלתבנסקי לכל מסורת.
7521033, 652873

4 חדרים ויותר

תל-אביב

1—1.5 חדרים

גוש דן

4 חדרים ויותר

נתח נכסים להעשיה ומסחר

ליד האילון, בבנין משרדים 850 מ"ר, ניתן לחלוקה.

בצפון ומרכז ת"א, 200-1,500 מ"ר, חלוקה, מיזוג.

בפ"ת, מבנה תעשיה 3,000 מ"ר, חצר, ניתן לחלוקה.

לתעשיה: בחולון, ראשל"צ ובת-ים, 500-3,000 מ"ר.

מרכזי, לחנות ושיווק, 800 מ"ר, חניה, ניתן לחלוקה.

רח' השרון 21 ת"א
טל' 03-372169

"בני בר"
סוכנות לתיווך
03-370365

פנטהאוז
דירות גג

מגוון
נכסים והשקעות
טל' 03-449614 5463926

דירות גג מפוארות ביותר בפרוייקט "לבר-תוסילי" (קרוב לגבעון).
דירות יחודיות בעיצוב מיוחד, נוף משקיף לים, רמת גימור מעולה, צינור שיש, סלוניה בעגל סגור, מעליות + חניה.
תכנון הנדסה וביצוע: י. קורסטר - ש. גלמן בע"מ
פרטים נוספים במשרד המכירות: מגוון נכסים והשקעות אבן גבירול 169 תל-אביב 03-449614

חדרים מפוארים בצפון אזור ת"א, 500 מ"ר, להשכרה. תמורת ...
משרד עו"ד קוסי רמפורט רח' הנצר 12 יהוד טל. 03-362503
משרד עו"ד דרוקין שאול רח' סוקולוב 3 ת"א טל. 203684
משרד עו"ד פנחס כהן רח' ארלוזורוב 1 ר"ג טל. 738495

"לא מכרת לא שלמת"
קבלת מודעות
בזמן העיר
לבעלי כרטיסי אשראי בטל:
290697
293648

חולון ובת"ים

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל 03-235924
ZAMLER

איזור השרון

1—1.5 חדרים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

● בחולון 2 1/2 ק"ב 3 כ"א 801329
20020712א

● 2 בגבעתיים 2 1/2 חדרים מסודרת, ק"ק 160905192

● בבת-ים 4 חדרים, ק"ב 1 חדרים. 03-5562348
193324223

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

מרצפות שהב
מרצפות שיש
צפוי קירות
מדרגות
מלצבים בשיש טבעי!
טל: 03-9221663

صكنا من الأصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

נתניה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

קבלת מודעות
לא מכרת-
לא שלמת!
03-380644

מכוניות

דירות בדמ"פ

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אוסטין

אמריקאיות

אלפא רומאו

איטצנטי

"ארז טלקאר"
מציע
ללא תשלום
תוכל לקבל עוד היום
לפי דרישתך
רשימת מכוניות
העומדות למכירה
מכל סוג
דגם ושנה
מאגר הרכב
הגדול במדינה!!!

חדש
בדיזנגוף סנטר
רשיונות
נהיגה
עם תמונה
★ ביצוע מיידי
קבלת קהל
ב"קזינו הלאומי"
בשער מס 2

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

מיני מיינור

מוריס

לנציה

טלבוט

ווקסהול

דלתה

וולוו

נ.ס.או.

סובארו

מרצדס

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

עיזבו את הדולר

דולרים: אפיק השקעה לא אטרקטיבי

השבוע שב הדולר וירד, במס־לול הסלאלום שהחל במארס 85'. זאת לפרות התערבות מסיווית של הבנקים המרכזיים של יפאן וגרמניה, שרכשו כמויות גדולות של דולרים, בנ־סיון לייצב את שערו. הדיעה הרווחת כיום היא, שהדולר ימשיך להיחלש ויגיע לשער של 1.6 מארק לדולר ו־125 יאן לדולר.

בשבוע הבא יוחלש עוד יותר שער הדולר, עם פרסום נתוני הסחר של ארה"ב לחודש ספ־טמבר. מנתוני הסחר של יפאן כבר ניתן ללמוד, כי הגירעון המסחרי של ארה"ב עם יפאן גדל באופן משמעותי בספטמבר.

בשוקי העולם מצפים כי המחזוריות שאפיינה את יחסי הדולר ושאר המטבעות תחזור על עצמה. הדולר ישוב ויתחזק בעתיד. אך נראה כי מגמה זו לא תתרחש ב־1988 – הערכה שהופכת את הדולר לאפיק השקעה מאוד לא אטרקטיבי.

גם מק"ם היא השקעה

כחלק מהמדיניות המוניטרית, מבקש בנק ישראל להרחיב את השימוש באפיקי השקעה לא צמודים. השבוע הנפיק סידרה של מק"ם (מלווה קצר מועד), לפידיון בעוד חמישה חודשים.

היקף ההנפקה עומד על 10 מיליון שקל. והסידרה נמכרה בתשואה של 17 אחוז, בעוד שהרבית על פקדונות תפ"ס בסכומים לא גבוהים, עומדת על כ־12 אחוז לשנה. כלומר, לטווח של חמישה חודשים, המק"ם כדאי הרבה יותר.

למי כדאי במיוחד לרכוש מק"מ? לחברות או קרנות נא־ [illegible] קור על רבית תפ"ס, זאת משום שהמק"ם פטור ממס.

אם כן, מדוע נרשם לסידרה ביקוש של 5 מיליון שקל בלבד? יתכן שהציבור פשוט לא ידע על קיומה, או שקיים חשש מהשקעה באפיקים לא צמודים לטווח בינוני.

אין צורך בקבלות רבות

במשרד האוצר הגיעו ל־מסקנה שאין זה אפשרי לשלוח לארה"ב אנשים למשימות שו־נות, ולשלם להם רק 70 דולר ליום, כולל לינה וארוחות. בניו־יורק ובוואשינגטון משלמים סכום כזה רק עבור חדר במלון. הוחלט שהמשלחת הכלכלית תזמין עבור האורחים חדר במלון ותשלם עבורו. כאשר השליח יקבל להוצאותיו האחרות 32 דולר ליום.

על פי הסדר זה מוענק לש־ליח סכום כמעט זהה להוצאות המוכרות לאיש עסקים הנוסע לחו"ל. עליו להגיש קבלות על לינה במלון, ואז יוכרו לו 70 דולר כהוצאה, ולשאר ההוצאות – מזון ותחבורה – בסך 45 דולר – אין הוא צריך להגיש קבלות. סה"כ ניתן להכיר ב־115 דולר ליום.

קשר העגל העולמי

שר החוץ שמעון פרס ודוברו אורי סביר אוהבים לנחש מתי יוגש להם בשר עגל בפטוריות, בכל אחת מהסעודות הרבות אליהן הם מוזמנים. ברוב המקרים אין הם טועים בניחושם, והעגל מגיע.

לפני כמה חודשים סיפרנו במדור זה על הארוחות הממ־לכתיות בבתי המלון, המלוות תמיד בסטייק העגל המוכר הטעים. כאילו יש קשר עגל עולמי בין כל המלונות ב־עולם.

גם במלון שרתון המפואר בוואשינגטון, בארוחת ערב חגיגית במלאת שנתיים ל־הסכם הסחר החופשי בין ישראל לארה"ב, הרגשנו ש־העגל מגיע. ואמנם, ברוב טקס והדר הוגש סטייק העגל – אמנם גדול יותר ועבה יותר – אך בטעם זהה לזה המוגש בתל־אביב. העגל שר־לט גם בבירה האמריקאית.

יעילות נוסח הביטוח הלאומי

מעשה באשה שכל חייה שילמה דמי ביטוח לאומי כדת וכדין. כשהגיעה לפגר בתשלו־מים, מיהר הביטוח הלאומי לחייב אותה בהצמדה ובריבית – כדין.

לפני חמישה חודשים מלאו לה שישים, והיא קיוותה לקבל את דמי קיצבת הזקנה.

חודשים חלפו, והיא עדיין לא קיבלה את [illegible] הביטוח הלאומי אמרו לה שהמחשב מקולקל, אותו מחשב [illegible] לא שכח לנכות [illegible] הצעה, לפיה היא מוזמנת להשתתף בקורס בו תוכל לל־מוד כיצד לסייע לקשישים אחרים.

השבוע, בתום חמישה חו־דשים, ולאחר התרוצצויות רבות, קיבלה את שהגיע לה. אולם כאמור, באיחור רב.

היטל מיותר

גב' ב.א. בעלת חשבון פי־צויים במארקים גרמניים בבנק לאומי, ביקשה לנסוע לחו"ל. בבואה לקבל את המארקים, נאמר לה כי עליה לשלם היטל של 1 אחוז, בגין המרת המטבע לשקלים, ומכירתו המחודשת במזומן. מדוע גובה הבנק את ההיטל, שאלה ב.א. את "כספת", הרי בכל מקרה החשבון בבנק מוחזק על־ידי הבנק הפדרלי הגרמני, במארקים גרמניים?

בבנק לאומי הסבירו לנו כי גם בחשבונות פיצויים קיים הבדל בין שער מזומן לשער העברות והמחאות, בשל הטיפול הכרוך בהמרת המטבע. עוד מסבירים בבנק כי לקוחות חשבונות הפיצויים נהנים מהנ־חות בפעולות בנקאיות אחרות.

התשובה אינה מספקת את ב.א.

קיץ יקר בבית ליסין

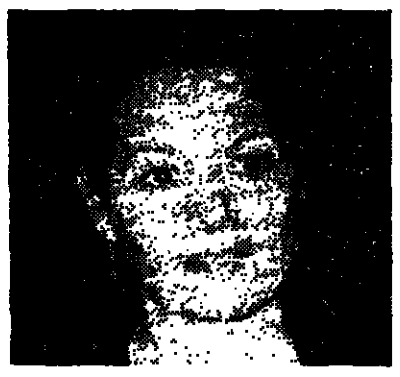
גילה אלמגור: 28 שקל ליחיד

השבוע צפינו בהצגת "הקיץ של אביה" בבית ליסין. המשתת־פים: גילה אלמגור. תפאורה: שולחן, כיסא, ארגז. המחיר 28 שקל ליחיד. זו אינה טעות דפוס. עד לפני חודש ימים נמכר כרטיס להצגה ב־25 שקל.

בהשוואה, מחיר כרטיס למופע של "הגשש החיוור" (שלושה משתתפים ותפאורה) הוא 30 שקל.

בבית ליסין טוענים כי איכות ההצגה אינה נמדדת במספר משתתפיה או תפאורתה. עובדה "שהקיץ של אביה" ממשיך למלא אולמות.

להסתדר בלי רואה חשבון

אחת התקנות שהוצאה לפני מספר חודשים, אוסרת לגוף ציבורי לקבל שירות מחברה או מעצמאי, בלי קבלת אישור מרואה חשבון על כך שהחברה או העצמאי מנהלים ספרים ומ־גישים דוחות כחוק. אולם בפועל, לא תמיד יכול רואה החשבון לספק אישור כזה, כיוון שלעיתים מתעוררות בעיות בעת הגשת הדוחות למס הכנסה.

באה נציבות מס הכנסה הקלה על העיסוקים כשקבעה כי חברה ציבורית יכולה להסתפק גם באישור על הקטנת ניכוי מס במקור. אישור כזה ניתן בלי בעיות מיוחדות.

שינויים במס רווחי הון

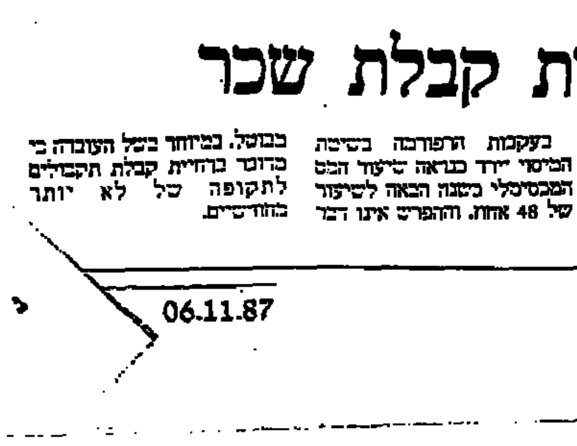
ישראל ברון: בראשה של ועדה

במינהל הכנסות המדינה בוד־קים כיום את איחוד מס שבח ומס רווח הון לחוק אחד, במסגרת ועדה שבראשה עומד ישראל ברון, הממונה על הכנ־סות המדינה.

נראה, כי ועדה זו תמליץ לבטל את מס רווחי ההון על רווחים אינפלציוניים הקיים כיום במכירת נכסים על־ידי חברות.

מועד ביטול מס זה עדיין אינו ידוע, והוא אינו כרוך בתחילת שנת המס החדשה, אלא בסיום העבודה של הוועדה. אך נראה כי הביטול יאושר ויכנס לתוקף רק בתחילת השנה הבאה.

לדחות קבלת שכר

נראה שכדאי לבעלי הכנסות גבוהות, המשלמים כיום את תקרת המס בשיעור של 52.8 אחוז, לדחות קבלת תקבולים לשנת המס הבאה.

בעקבות הרפורמה בשיטת המיסוי ירד כנראה שיעור המס המכסימלי בשנה הבאה לשיעור של 48 אחוז. וההפרש אינו דבר בבטל, במיוחד בשל העובדה כי מדובר בדחיית קבלת תקבולים לתקופה של לא יותר מחודשיים.

כתב זר / תום שגב

מי רצח את דני כץ

קנדי: למה זה חשוב?

דני כץ, נער כבן 15, נרצח לא הרחק מביתו על הר הכרמל. זה היה לפני 4 שנים. כעבור שנתיים הרשיע בית־המשפט המחוזי בחיפה 5 גברים בביצוע הרצח, וגזר עליהם מאסר־עולם. שניים מהם הורשעו לימים גם ברצח דפנה כרמון.

הנאשמים ברצח כץ עירערו על הרשעתם, ועירעורם עודנו תלוי בבית־המשפט העליון מבלי שנקבע מועד לשמיעתו. הפרשה עוד לא סגורה, אפוא.

שופטי בית־המשפט המחוזי ניסו להכניס מידה של הגיון בסיפור־המעשה שגוללה לפניהם התביעה, אך גם בגרסתם, הסיפור תמוה עד־מאוד וסימני־השאלה שר־יחפו מעליו כלכתחילה עודם מרחפים מעליו עתה.

אם נכונה קביעת בית־המשפט, אזי החליטו חמשת הנאשמים, אשר שניים מהם כמעט ולא הכירו את שלושת האחרים, לרצוח נער יהודי מפני שהיה יהודי. כל החמישה הם ערבים ישראלים. ארבעה מהם עבדו בסופרמרקט ואחד היה שומר באתר־בניין. איש מהם לא היה מעורב מימיו בפעילות פוליטית כל שהיא.

שאלת המניע העסיקה את בית־המשפט פחות מכל. כמו היה זה מובן מאליו שבהיותם ערבים, אפשר שירצו לחטוף ולרצוח ילדים יהודים כדי לפגוע במדינת ישראל ולזכות באהדת אש"ף.

אף כי לדברי פסק־הדין, המניע למעשה היה פוליטי, קבע בית־המשפט גם זאת, שלאחר רצח הנער ביצעו ארבעה מחמשת הנאשמים מעשה סדום בגופתו. גם זה לא עורר את התביעה לפקפק בגרסתה ובית־המשפט האמין לה.

נקרופיליה היא סטיה מינית נדירה ביותר. אם נכון מה שקבע בית־המשפט, כי אז קרה שלא פחות מארבעה נקרופילים, כולם ערבים, כולם שונאי ישראל עד רצח ילד, נפגשו באותו הסופרמרקט על הר הכרמל. על [illegible]

לאחר שהסתירו את הגופה, קבע בית־המשפט, חזרו אליה והעבירו אותה למקום מסתור אחר. פסק־הדין אינו מסביר מדוע עשו זאת. מקום המסתור החדש היה במערה הקרובה מאוד לכפר מגוריהם של שלושה מהם, סכנין. על־פי גרסת פסק־הדין, אחד מהם חזר למערה, גם הביא איתו את אמו והשאיר ליד המערה ערימת זבל ועליה פיסות־נייר שנשאו את שמו ואת כתובתו. כך מצאו אותם.

בית־המשפט סבר שכל זה מתקבל על הדעת.

כל הנאשמים כפרו באשמה. הם הורשעו, במידה רבה, על סמך הודאות שנגבו מהם במשטרה. בבית־המשפט חזרו בהם מהודאותיהם, ובמשפט זוטא ממושך אמרו שעונו במהלך חקירתם עד שחתמו על הודאות־שקר. בית־המשפט קבע שהנאשמים לא עונו, והאמין להו־דאות שנמסרו לחוקריהם. ספק רב אם ניתן היה להרשיעם, לולא קיבל בית־המשפט את הודאותיהם במשטרה.

הנה אפוא מקומו של הסיפור הזה השבוע, בעקבות הדו"ח של ועדת לנדוי.

רק לשניים מהחמישה יש עכשיו עורך־דין, האשם דלשה, שמשרדו בעכו. דלשה (34), אמר השבוע כי אינו מנוסה דיי־הצורך במשפטי־רצח וכי האמצעים המוגבלים שברשותו אינם מספיקים כדי לממן את חוות־הדעת המדעיות הדרושות לו, לדבריו, כדי לערער על פסק הדין. הוא זקוק לסיוע, אמר.

נראה שמצא אותו: עורך־הדין אביגדור פלדמן, פעיל זכויות־האדם, שעיין באחרונה בפסק הדין, בוחן עכשיו את האפשרות להשתלב בתיק.

אין זו רק שאלה של זכויות־אדם: אם יתברר שחמשת הנאשמים אכן אולצו להודות במה שלא עשו, פירוש הדבר שרוצחו של דני כץ עודנו מהלך חופשי.

שפירא זרק מספר

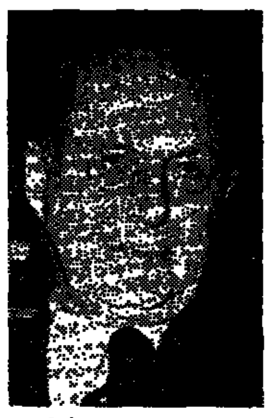
נורמות הכיבוש של לנדאו

דני כץ: פצע פתוח

ישראל על פי לנדוי

דו"ח ועדת לנדוי מכסה מחדש כמה מנורמות המוסר וכערכי־היסוד של מדינת ישראל כפי שהתגבשו ב־20 שנות שלטונה בשטחים. זה ערכו של הדו"ח כמסמך היסטורי.

ההיתר שנתנה הוועדה לשב"כ לפעול נגד הטרור הערבי, תוך הפרת כמה מעקרונות־היסוד של זכויות־האדם, מבוסס על הנחת הוועדה שמטרת הטרור לחסל את מדינת ישראל.

בכך אימצה לה הוועדה את התפישה המדינית של האגף הפרינציפיוני ביותר בפוליטיקה הישראלית, משהו בסביבות רפאל איתן.

התפישה הזאת כבר קיימת בכמה מפסקי־הדין של בית־המשפט העליון, הראשון שהחדירה לשם היה כנראה השופט דב לוין, היושב עכשיו במשפטו של ג'ון דמיאניוק.

האפשרות שהטרור מכוון קודם כל נגד הכיבוש, לא הוכרה כלל, כמו היתה זהות מוחלטת שאינה ניתנת עוד להפרדה בין מדינת ישראל לבין שלטונה בשטחים.

כדי למנוע את הצורך לשקר בבית־המשפט, מציעה הוועדה להעניש חשודים מסויימים ללא משפט, באמצעות צווים למעצר מנהלי ואף גירוש. העקרון שאדם חף מפשע עד שהוכחה אשמתו ויורשע בבית־המשפט, היה כלא היה. העיקר הוא שבית־המשפט יישאר נקי.

על דרכם של הדבקים בחוק, "תוך העלמת עין מהעשייה מתחת לפני השטח", כתבה ועדת לנדוי שהיא "דרכם של הצבועים".

יש כמה סיבות, לדעת הוועדה, מדוע אין להעמיד לדין את החוקרים שעינו נחקרים ושיקרו בבית־המשפט, וביניהן גם זו שהם רק ביצעו פקודות חוקיות וחשבו שהם פועלים על־פי האינטרס של הציבור.

השופט לנדוי כבר התייחס בעבר לטענה הזאת בפסק־דינו של אדולף אייכמן. לנדוי ציטט שם אחד מחכמי המשפט, בזו הלשון: "המיניסטר או עובד הכתר... אחראי על־פי החוק למעשה בו הוא עוסק, ואין הוא יכול לפטור עצמו מאחריותו בטענה שהוא פועל בציותו לפקודת המלך. נניח שהמעשה שבעשה הינו בלתי־חוקי – מיד הוא צפוי להליכים פליליים או אזרחיים בפני בית־המשפט." לנדוי למד מכאן, שאחריותו האישית של עובד המדינה למעשיו מונחת ביסוד של שלטון החוק.

מאז עברו 26 שנים, 20 מהן בשטחים. זה, כנראה, כל ההבדל.

יוסף שפירא, שר: דיוקנו של הומניסט

בלשכתו של השר־בלי־תיק יוסף שפירא, שררה השבוע עליצות. נו, אוספים. אוספים? שאל אורח אחד בכיפה סרוגה וסנדלים עם גרביים. הוא התכוון לכסף, בקרן למימון הגירתם של ערביי הגדה.

כולם צחקו. [illegible]

אחר־כך ביקשה המזכירה, אריאלה [illegible]

אם הבינותי נכון, אנשי הביטחון העדיפו שהערבי ההוא לא יבוא אל השר דווקא ביום ראשון, כשהוא יושב בממשלה. ביום ראשון לא אוהבים שם ערבים.

העוזר הבטיח שהערבי יבוא ביום שני. הוא בא מג'נין, סיפר לאיש בעברו השני של קו הטלפון, הוא כתב לשר וביקש 20 אלף דולר, כדי להגר מכאן. העוזר אמר לו שיקבל תשובה בדואר, אבל הערבי ההוא אמר שבדואר זה ייקח עשרה ימים והוא רוצה את הכסף מיד.

העוזר צחק וצחקה גם המזכירה.

שאלתי אם היו עוד פניות. עוד שתיים, השיב העוזר. שאלתי מה השיב. השבתי שמשיב יהודי, השיב העוזר. ניסיתי להתמקח: אולי אתה לא צריך כל־כך הרבה? פחות מ־20 אלף לא תיקח?

עכשיו צחק העוזר בשלישית.

אבנר פוקסמן, העוזר, השיב לטלפון כשצלצלתי אל לשכת השר, לקבוע את הפגישה.

אתה דובר, או עוזר? שאלתי. קודם כל, חבר, השיב פוקסמן בקול רך. מי שעובד עם יוסקה הוא קודם כל חבר.

יוסקה הוא השר.

בגלל צה"ל שמעתי מפי שפירא שהקיבוצים, כפי שכינה את חברי מפלגתו, נרסו לחלוצים את הצעתו לשלם 20 אלף דולר לכל תושב ערבי שיסכים להגר מהגדה. עקרו משפט אחד מתוך תוכנית שלמה.

ביקשתי שיסביר לי את התוכנית כולה. מה הוא מתאר לעצמו שאפשר בעצם לעשות עם 20 אלף דולר? [illegible]

מאיפה יבוא הכסף? מתי והיכן ובאיזה מטבע יבוצע התשלום, עכשיו כשערך הדולר ירד, וכיוצא באלה שאלות. אבל השר אמר שזה סתם וזה רק מספר. הוא אמר שצריך לעזור לתושבי הגדה שירצו להגר מכאן. שאלו אותו איך לעזור. הוא אמר נניח שנשלם לכל אחד 20 אלף דולר. סתם זרק מספר. יכול להיות יותר יכול להיות פחות, ומה זה עשו עניין.

שמתי לב שהוא נטה לפליטות־פה. פגישה עם הנשיא ויצמן התגלגלה מתוך כפגישה עם הנשיא הרצוג: כשציטט מה ששמעון פרס אמר בשובו מבית־המועצות, התכוון כמובן למה שאמר כשחזר מהפגישה עם שר־החוץ הסובייטי בארצות־הברית.

ברגע מסוים השתמש השר במילה צבעוניים כשדיבר על העולים מאתיופיה. אבנר העוזר הרשה לעצמו להתערב: השר אינו אומר צבעוניים, אמר. השר אומר שבחו"ל רואים בהם צבעוניים. זה חשוב. אחרת עוד יגידו שהשר אמר על האתיופים שהם צבעוניים.

העוזר צדק, כמובן. השר אכן התכוון למה שחושבים על אנשים כאלה בחו"ל. הרעיון המלא הוא זה: כשהוא ליטר שצריך להעלות 10,000 מיהודי אתיופיה, השקיעו בכך 350 מיליון דולר. איזו ארץ היתה מוציאה כל־כך הרבה כסף על אנשים צבעוניים? השר שמח שישראל עשתה זאת, ורשמה את גם כל היתר יבואו. הנקודה היא, שכאשר צריך לעשות משהו – מוצאים את הכסף.

הוא איש גבה־קומה, בן 60, כולו אורה ואריבות, בוד ליפה ללא עניבה. אפורה כצבע שערו ומשקפיים האחד זות במסגרת מוזהבת ומשוות לו מראה של מנהל סמינר.

התרשמתי שהוא ציפור משנה: בתור הומניסט יש לו דיעות כמו־כהניסטיות; בתור הומניסט, השקפותיו כהניסטיות למדי.

יותר מכל הוא חרד מפני העליה בשיעור האוכלוסיה הערבית ביחס לשיעור האוכלוסיה היהודית. הבעיה הדמוגרפית לא נראה כפי שחשבו לפני 20 שנה, למשל, אבל היא בעיה. שפירא מאמין שאפשר לפתור אותה.

הוא מאמין בעליה המונית מברית־המועצות וב־אפשרות להגביר את העליה מארצות־הברית. הוא מאמין באפשרות לבלום את הירידה. יש מה לעשות לעידוד הילודה.

הוא חושב שיש להקל על נשים המבקשות השתלת עוברים. יש לסייע לנשים הרות הנאלצות לבצע הפלות מטעמים כלכליים. כל זה דורש כסף.

מחוץ לזה, יש בשטחים תושבים ערבים המבקשים להגר לארצות ערב או לארצות הים הזה, השר, חושב שיהיה זה אך הומאני לסייע להם בכך. שום כפיה. סיוע. זה ההקשר שבו אמר מה שאמר. הוא לא חזר בו. עודנו חושב שהמהלך בריא.

שאלתי אותו מדוע הוא מרוצה בעצם, כשמשארים אותו כבדיונס. [illegible]

השר כעס מאוד על השאלה. [illegible]

דבר כזה: הוא, המאמין שכל אדם נברא בצלם, הוא, שעוד במלחמת סיני סכך בגופו על יהודה של פראנים שחיילי צה"ל רצו להרגם? הוא כהניסט? הוא, שמזדעזע כל אימת שהוא עובר בשטחים ורואה ילדים ערביים מתגוללים בשפכים? הוא, ששואל פועלות מתפרה ערביות כמה הן מרוויחות ומזדעזע כשהוא שומע את התשובה? הוא, שכל אימת שהוא רואה בכניסה לירושלים כיצד עוצרים ובודקים מכוניות מהגדה, הוא מכה את ראשו בצער ובבושה?

עלי לדעת, אמר, שלא רק תושבי השטחים סובלים מהכיבוש. גם אנחנו סובלים מהכיבוש, בגלל מה שהוא מכריח אותנו לעשות.

בנקודה זאת העלה שפירא הצעה. הוא מציע להחיל את החוק הישראלי על השטחים, במסגרת הסדר־שלום, ואז כל התושבים שירצו להיות אזרחי ישראל יהנו משוויון־זכויות מלא, לרבות הזכות להצביע לכנסת. לא, אפילו 20 חברי־כנסת מהגדה לא מפחידים אותו. ובלבד שהשיעור היחסי של האוכלוסיה הערבית לא יעלה על מה שהוא היום. והוא מאמין שניתן להגיע לזה, במסגרת תוכנית דמוגרפית כוללת.

הוא הולך בדרכי אביו, אמר השר, האדמו"ר ישעיהו שפירא, שייסד את הפועל המזרחי. פעם, סיפר לי, בשנות הארבעים, חתם האדמו"ר על כרוז משותף עם רבי בנימין וי. ל. מאגנס, מאנשי "איחוד" ו"ברית שלום".

שאלתי אותו אם הוא בעד עונש מוות למחבלים.

אני מסתפק בזה, השיב השר.

האם הבינותי אותו נכון? שאלתי בנימוס.

אני מסתפק בזה, חזר השר.

כאן שוב היה צורך בהתערבותו של העוזר הנאמן. השר התכוון לומר, שיש לו ספקות בעניין זה. כלומר, מסופק, לא מסתפק. [illegible] אבל אולי, למקרי רצח חמורים מאוד [illegible]

אחר־כך דיברנו קצת על תולדות הכיפה הסרוגה: בר יקמה שעל כיפתו של השר שזור חוט אדום.

בחוץ שאל העוזר איך התרשמתי. אמרתי שהשר שלו איש סימפאטי ובגלל זה גם מסוכן כל־כך. כן, כן, אמר העוזר במאור־פנים, זה מה שאומרים עליו: כמו משה ארנס.

מצעד החדשות

לא מזמן מלאו מאה שנה להופעת האינטרנשנל הראלד טריביון, מקומון עולמי מעורר קנאה היוצא לאור בפאריס. לכבוד חגם פנו עורכי העיתון אל עית־ונאים בכירים בארצות שונות ובקשו מהם לרשום את עשרת האירועים העיקריים של המאה ואת עשרת הסי־פורים המתמשכים החשובים ביותר. רעיון נחמד, אני חושב. עיתונאי מאוד, ואמריקני מאוד.

הסיכום הוא זה: אירועים חד־פעמיים 1. רצח קנדי; 2. המהפכה הבולשוויקית; 3. הנחיתה על הירח; 4. הפצצת הירושימה; 5. היטלר פותח במלחמת־העולם השניה; 6. המשבר הגדול בוול־סטריט; 7. הגלולה למניעת הריון; 8. פרל הארבור; 9. הכרזת העצמאות של הודו; 10. טיסתו של לינדברג. אירועים מתמשכים 1. הקומוניזם; 2. החלל; 3. הדה־קולוניזציה; 4. הסכנה הגרעינית; 5. זכויות האדם; 6. התיעוש; 7. מלחמת־העולם השניה; 8. השואה; 9. החשמל; 10. מלחמת וייטנאם. הנה ויכוח לערב שלם: מה למחוק משתי הרשימות האלה כדי למצוא בהן מקום גם למלחמת־העולם הראשונה ולטלוויזיה ולשקיעת אמריקה, לסין, לפלסטיק, ולפסיכואנליזה?

מה עברנו

את התהליך הזה חייבים לעבור, כדי לצעוד קדימה, ואנחנו עברנו את זה בשנה האחרונה. הגדלנו ופיתחנו את מחלקת התקציבאים, הזרמנו דם חדש והרחבנו את המחלקה הקריאטיבית. קלטנו לקוחות נוספים ועכשיו עברנו למשרדים חדשים ומרווחים.
תרשום: אחד העם 118, תל-אביב, בדיוק בין קפה הבימה לקפה תמר.

פרנקו את דן, פרסומאים ויועצים לשיווק, רח' אחד העם 118 ת"א 65208 טל. 204373-5

06.11.87

הכוונה הארצי · הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

ש.ת.ל
שרותי כח אדם
052-455542

● אפסנאי יעודי בוגר צבא לעבודה בפית ש.ת.ל. 052-455542

● מבקר איכות טכנאי בתחום טכניקת האלקטרוניקה. ש.ת.ל 052-455542

● בוגר צבא / עובד משפטה לעבודה בענף הבניין. 052-455542

● מזכירה "שידה" למשרד קבלנים בפית, משרה מלאה. 052-455542

● מפעלים עותיים במפעל מאון בשרון. מתאים למשתבניקים. 052-455542

● עובדי ייצור ל-3 משמרות, תנאים טובים וקידום. 052-455542

אחיות

גזירה ותפירה

מכונאים / הורסאים

יהלומים

דפוס

הנהלת חשבונות

חרטים/מסגרים

חשמל / אלקטרוניקה

סוכנים/ות

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

מורות וגננות

עוזרות ומטפלות

מחסנאים

נגרים

נהגים

ספרים/יות

מוכרים/ות

מזכירות

עובדי מתכת

דוגמניות צילום

מקדמי מכירות

פועלים/ות

פקידים/ות

עסקים

ביקוש עבודה

שמירה ואבטחה

שליחים/ות

ל-N.R.S
למבצע הורף 87
דרושים/ות סוכנים/ות
להפצת מוצרים חדשים
מכרו לבית תנאים
מעולים למתאימים
03-378624 טל.

קבלת מודעות!
מ-8.00 עד 20.00
לוח העיר
מבצע מיוחד !!!
דחוף
03-611001

מעון יום במרכז ת"א
בהנהלת פנינה
גננת מוסמכת
בכירה
יעניק לילדכם
מסירות, אהבה
טיפול אמיתות
למידה
ההרשמה נמשכת
בטלפון 03-614067
03-615038

זמין

למחלקה הטכנית

● **חרטים** נסיון מוכח של 4-3 שנים לעבודה ממושכת

● **חשמלאי תעשיה**
מוסמך 2-3 שנות נסיון במפעל תעשייתי. רצוי ידע באלקטרוניקה או לחילופין בניית לוחות חשמל מתוך שרטוט

● **נגרים / רפדים / תופרים** ברמה שונות, הסעות וארוחות, 5 ימי עבודה בשבוע, מאזור רחובות-לוד

● **מכונאי תעשיה** בוגרי בתי"ס מקצועיים, רצוי שרות צבאי כמכונאי טנקים, נכונות למשמרות, הסעות וארוחות

● **עובדי/ות ייצור** למידה תוך כדי עבודה, נכונות לשעות נוספות ולמשמרות

● **עובדי ייצור** 10 שנות ליצור, רצוי נסיון בעבודה בתעשיה, נכונות לעבודה במשמרות

● **צבעי ריתוך** 2-1 שנות נסיון, מאזור רחובות-לוד

● **שומרים** פרופיל גבוה, לעבודה במשמרות, מאזור רמלה, לוד, יהוד והסביבה

● **רתכי שריון** 6-2 שנות נסיון, פרופיל גבוה, לעבודה ממושכת, הסעות וארוחות, 5 ימי עבודה בשבוע

● **כרסמים / חרטים קונבנציונליים** 6-2 שנות נסיון במפעל תעשייתי. לתקופה ממושכת, הסעות וארוחות, 5 ימי עבודה בשבוע

● **פחח ועשייתי** 4-2 שנות נסיון, לעבודה קבועה, ארוחות והסעות

● **נהגי סמיטריילר** ו-ג' נסיון מוכח, לעבודה קבועה

● **מכשירנים** טכנאים להנדסת אלקטרוניקה/ מכונות, נסיון בעבודה כמכשירנים בצה"ל. יוצאי ח"א. לעבודה במשמרות שנייה

● **מחסנאים** 3-2 שנות נסיון, אפשרי נסיון צבאי

● **חרטים קונבנציונליים** בוגרי בי"ס מקצועי, מכניקה עדינה. פרופיל גבוה, נסיון 5-4 שנים בחריטה קונבנציונלית, יכולת לבדוק ותורות עד לרמה של החלפה. סכיני חריטה. עבודה במשמרות, ארוחות והסעות. 5 ימי עבודה בשבוע

● **אחזקת מכבשים** התמצאות במערכות הידראוליות ופנאומטיות, נסיון במכבשים וקריאת שרטוט פנאומטי

● **מסגר קונסטרוקציות בכיר** ידע בקריאת תכניות ושרטוט עד רמת החתכים (פרופילים וצירות)

● **הנדסאי בניין** 2-1 שנות נסיון בפיקוח על בניה. לתכנון + פיקוח על ביצוע ורלוחין

● **טכנאי/הנדסאי חשמל** ידע ונסיון בבקרים מתוכנתים, לעבודות פיקוח בשטח, להפעלת מערכות מיזוג אוויר מרכזיות

● **בקרת קלדנות** בעל רכב, לעבודת בקרה על קלדניות בין השעות 17.00-23.00. אפשרי סטודנט מאזור ראשל"צ והסביבה

● **טכנאי כימיה** רצוי נסיון קודם במחלקת ציפויים לעבודה קבועה

● **מלחימות** רצוי נסיון ביש"וואו. לעבודה קבועה. אפשרי רק משמרת שנייה

● **שרטטת מבונות** לעבודה משולבת בפקידות. למשרה מלאה

למחלקה המשרדית

● **בחורה לניהול משרד** ידע בסיסי בהנהלת ממוחשבת + הדפסה עברית/ אנגלית ועיבוד תמלילים. מאזור השרון

● **כתבניות עברית/ אנגלית/ספרדית/ גרמנית** סוג בטחוני גבוה. לשעות גמישות. מאזור משרד

● **קלדניות** בעלות סווג בטחוני גבוה ונסיון מוכח

● **ספרנית** אפשרי בוגרת ממגמת ספרנות. לעבודה זמנית

● **מעבדות תמלילים/ קלדניות** עברית/אנגלית למשרות מלאות

● **מזכירה עברית/ אנגלית** כולל הדפסה, לניהול משרד

● **מנהלי חשבונות סוג 3** נסיון 5-3 שנים. רצוי ידע בהתאמות בנקים, לקרוחות וספקים. רצוי בעל רכב פרטי, לעבודה קבועה

● **מנהל/חשבונות סוג 3** נסיון בחברה קבלנית במעקב אחר הוצאת חשבוניות, בדיקת חשבונות מאושרים, מעקב גביה וטיפול גביה

● **קניין רכש/מרכז קניות** לעיתוד צרכים ויוד דרישות, איתור מקורות אספקה. עברית/אנגלית טכנית ברמה טובה. אפשרי טכנאי או בוגר קורס אספקה

● **פקידה** בעיקר טלפנית למוקד שירות

● **פקידת יבוא** להוצאת הזמנות ורשיונות יבוא. עבודה באמצעות מחשב. בדיקת חשבונות וחשבוניות. אנגלית ברמה טובה (כמעט שפת-אם). הדפסה בטלפרינטר

שכר גבוה
ותנאים
מצוינים
למתאימים!

ת"א: בן-יהודה
26, טל.
284494,
03-289505
רחובות: הרצל
202, טל.
08-473832
אשדוד: רוגוזין
22, טל.
08-535455

שרותי כח אדם בע"מ.

ORS
שרותי כח אדם

למחלקה הטכנית בתל-אביב דרושים:

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות
אל אני או ציפי בימים א'-ה' בין השעות
08.30-16.00 וביום ו' עד 12.00.
יש להגיע עם פנקס מילואים, שני
ותעודות השכלה.
העובדים בחברתנו נהנים משכר גבוה
ותנאים סוציאליים מלאים.
כתובתנו: כיכר אתרים 134, תל-אביב.

הטובים עובדים קבוע ORS

המשך ת"א גוש דן והשרון

● לסגירה ספיצ'ר נהדרת לשגור 22 דרם ... 052-520585
20241429

● להשכרה בית בלל דירה חגות ... 203239261

משרדים

● להשכרה ברמת־השרון 720 מ"ר ... 201512120

● להשכרה משרד + טלפון + סמי־ דים + מיזוג ... 200815191

בתי־מלאכה

● בחולון להשכרה/מכירה 2 ... 200916191

מחסנים

● להשכרה 2000 מ"ר בר"ג ... 19091512

אולמות

● דרוש אולם שטח קרקע 60־80 מ"ר ... 193418122

חנויות

● בראשל"צ בהרצל חנות מכבה לעבודה 500 ... 001758122

חקלאות

● שרי קונה מכוניות ... 164703120

מבני תעשיה

● בקרית אריה מתחהמה למכירה/השכרה ... 160027120

מגרשים

● בחולון קרקע 410 מ"ר לבניה ... 191136120

הלוואות

● הלוואה עד 9000 ש"ח ב־36 תשלומים ... 192924120

● הלוואות לשכירים תל־אביב ... 152509292

מכירות ושירותים

בתי אבות

● לקשישים/בנים/חולים ... 172146190

מציעים למכירה

● בהזדמנות בירה 4 ... 201135131 052-22806

חיפוי והדבקה

● "סלע" הדברת מזיקים, ריסוס מקצועי ... 203820263

שיפוצים

● מבצע: איטום רחיצת גגות ... 201024191

אותיות דביקות

● הוקדם עשה שלטים ... 172352220

קופות רושמות

● קופה ממוחשבת מוסיקה עם רזרבה ... 172507220

מוצרי חשמל

● למכירה תכולת דירה כללית מוצרי חשמל ... 001005123

צילום

● בהזדמנות מצלמת ניקון + עדשות ... 154632120

ריפוי והרזיה

● דיאטות הרזיה ... 203039227

ציתות והאזנה

בריאות

● הדרכת שיפר לבמחות ללא כאבים ... 193458120

ניקוי ופוליש

● מבצע "פוליש" ... 001541123

נופש וקייט

הלבשה והנעלה

● הלוואת בלילה על סוג הוף ... 201118262

תכשיטים וכלי כסף

● למכירה ציור לומת תכשיטים ... 150059293

ציוד אלקטרוניקה

● טלפון אלקטרוני "אקספל" ... 152721292

מקרר

● מקרר אמנה 25 חדש ... 155239120

מערכת סטריאו

● מערכת מקצועית ימאהה, ... 001560122

כלי נגינה

● למכירה מסנתז ימהה "אולטר" ... 154754120

רהיטים

● לא כל כורכים בהזמנה ... 155526120

רהיטי-חכים

אין צורך להתרוצץ ולחפש...

מחשב

● בהזדמנות, תואם אפל 2 ... 001633122

חיות בית

● למכירה קוקר־ספניאל ... 001245123

שיעור

● גרמנית, שקורים פרטים בכל הרמות ... 155455120

בקר ג

● רק ב' מסור 174 ... 000700120

בת־זוג

● פרט מבוסס בעל מכוגל ... 202342122

הכרויות

● יפה ומבוססת מעוניינת בידידות ... 235319132

חוגים

● מסיבה מקסימה לפנויים/ות ... 000827120

מכוני שיזוף

● שיזוף אמה"ב במקומו ... 174102053

קופות ומשקלים

● מחשב לסרוק מונים ... 201055191

אסטרולוגיה

● קריאה בכף היד + קלפים ... 151156222

מכונות כביסה

● מייזו כלים מיליום + מכונה ... 152645222

תנורי אפיה

● תנור בישול האפיה חשמל ... 193914122

מכונות תפירה

● מ' 140 ש"ח משמשת במצב ... 001658123

מכונות כתיבה

● השאלה הגדלה דיין ... 172043222

טלוויזיות

● סוני "27 בהרא אסותים ... 172640222

מדיחי כלים

● בוש כלים ... 200805220

סירות

● גלבון דיגבי 390 ... 164634120

ציפוי אמבטיות

● חדוש אמבטיות בדיוק ... 002552142

הודעות לציבור

● הולגה בנר מהבכ ... 202245123

חימום והסקה

● מחשב ... 221051132

רוצים לקנות

● קונה מקררים, טלוויזיות, ... 155722120

מזגני אויר

● חימום תנופה מזגנים ... 163124051

וידאו

● בהזדמנות מצלמת וידאו ... 19352012

קח תו
חצי חינם

"לא סברת
לא שילמת"
"לוח העיר"
"פרסום
און"
885-885

שידוכים

חיים ותפנה
לוח העיר

כפ"ס : בן גוריון 20, הוד השרון 052-455753 אחה"צ
נתניה: שטמפר 7 טל. 053-616633
פ"ת : מונטיפיורי 41 טל 03-904913
ת"א : נחמני 9 טל. 03-291940
רחובות: הרצל 176 בחצר קומה ב' טל. 08-454117, 08-587361

מועדון אשראי ארצי
הלוואות לשכירים
הלוואות לרכישת רכב

صكذا من الأصل

הלוח הבטוח
חיפה והצפון

דירות למכירה

ביקוש דירות

דמ"פ

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

קריות

וילות ובתים

3—3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

גליל

נצרת

וילות ובתים

עסקים

חנויות ועסקים

משרדים

מכירות ושירותים

מבני תעשיה

שיפוצים

הצעות עבודה

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

בריאות

רהיטים

וידאו

מקרר

יד שניה

מכירות

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולוו

פולקסווגן

מלבוס

סובארו

פורד

פיאט

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

פיג'ו

רנו

משאיות

אופנועים

טנדרים

מסחריות

נשי:
מרץ ופלפל?
לא פוחד/ת מעבודה?
בעל/ת יכולת ביטוי
ותקשורת טובים?
הצטרף/י אלינו כבר היום
03-371261 — יעל ב.

לעיתון צומת־השרון
דרושה
מנהלת חשבונות
מנוסה בהכנת חומר
לביקורת רואה־חשבון
העבודה: במרכז רעננה.
נא לפנות ליגאל החשב 03-267111

פרדס
מוצרי הדר בע"מ
כביש יבנה־רחובות
למפעלנו דרוש/ה
עוזר/ת מנהל שיווק
• בעל/ת השכלה אקדמאית בכלכלה
• שליטה בשפות עברית, אנגלית וגרמנית
• בעל/ת נסיון ביישום תכניות מחשב
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים,
ת.ד. 82 רחובות, 76100

למשרד ברמת־גן
דרושים:
שליחים
עם/בלי קטנוע
בתנאים טובים —
משכורת יפה
03-726692
03-725693

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק

לחברה גדולה
דרושים
א. מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
★ נסיון 5 שנים
★ סוג 3 בהנה"ח
★ נסיון עם מחשב
ב. מנהל/ת חשבונות
★ נסיון שנתיים
★ סוג 2 בהנה"ח
נא לפנות בכתב יד עד ל־20.11.87
לת.ד. 17227 ת"א 61171

רהיטון
שרות הודעות
מרכזי שר־דחוף
הכנר בודים אשראי
03-611001

בית התפוצות
על שם נחום גולדמן
דרושים
מנחים לקבוצות
סטודנטים מחו"ל
לסמינרים בנושאים:
זהות יהודית ותולדות
עם ישראל
הכשורים הדרושים:
1. שפת אם ספרדית, פורטוגזית או איטלקית
2. ידיעת השפה העברית
3. ידע והשכלה בנושאים הקשורים ביהדות
4. נסיון בחינוך לא פורמלי ובהנחיית קבוצות דיון
העבודה חלקית ואינה קבועה. המעוניינים יתחייבו להשתתף בקורס הכנה בין 18.12.87-6.12.87 נא לפנות עד 12.11.87 בטלפון, ליחידת הסמינרים טל. 03-425161 קוים פנימיים 16, 67, 60

לחברת שיווק מזון במפרץ חיפה
דרושים/ות
נהג
רשיון ג' ונסיון בעבר
מקדם מכירות
לרשתות השיווק באזור הצפון
עדיפות לבעלי רכב
עוזר מחסנאי
בעל רשיון ב'
פקידת מכירות
ידע בהפעלת מחשב והנה"ח
לפנות בכתב לת.ד. 10226 מפרץ חיפה עבור כ"א.

למשרד נסיעות
דרושה
פקידת מכירות
עצמאית ובעלת נסיון
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 1331, חיפה 31013
סודיות מובטחת

לחברה דרושה
פקידה
למשרה חלקית
שעות עבודה: 12.00-16.00
הדפסה עברית ואנגלית
נא לפנות
מלפונית:
04-333308

קריירה
שרותי כח אדם
★ טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקטרוניקה לבדיקות סופיות של מיכשור דיגיטלי. נסיון 3 שנים.
★ מכשירן/ית נסיון עם מיכשור אלקטרו אופטי.
★ מתכנת/ת שנתיים נסיון ב־P.C. הכרת MS-DOS, ידיעת "פסקל" – יתרון.
★ מחסנאים/ות למחסן אלקטרוניקה וקבלה. הכרת רכיבים אלקטרוניים. עבודה עם מחשב.
★ מחווטים/ות מלחימים/ות מנוסים. ידע ב־WIRE-UP וקריאת שרטוט.
★ כרסמים קונבנציונליים ו־CNC מנוסים.
★ חרט מנוסה. ידיעה בקריאת שרטוט. עבודה עצמאית.
★ מסגרים מכניים מנוסים.
★ מכונאי אחזקה.
★ חשמלאים מוסמכים. בוגרי בי"ס מקצועי. נסיון תעשייתי.
★ תופרות מנוסות. נסיון תעשייתי.
★ גזרן/ית מנוסה לתעשיה.
★ עובדי/ות ייצור בוגרי 9-12 שנות לימוד. לעבודת שונות.
רחובות, הרצל 185, 08-465277, 08-465331
הכח שלנו הוא כח אדם. קריירה.

לבית מסחר
באזור חיפה
דרושים
1. פקידה במשרה מלאה
הכישורים:
★ שליטה בהנהלת חשבונות
★ נסיון בשימוש במחשב (אי.טי)
★ ותק בעבודה 5 שנים
★ יכולת עבודה במצבי לחץ
2. איש מכירות
הכישורים:
★ אדם דינמי
★ נסיון במגע עם לקוחות
★ רצוי ידע במוצרי חשמל
★ העבודה דורשת ניידות
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 6036 חיפה

דרוש בוגר צה"ל
בתפקיד פיקוחי
מגורים באיזור
קרית ביאליק
לחצי משרה בשעות
הערב
פרטים בטל: 04-715200
04-702482
בין השעות 8.00-12.00
19.00-22.00
לבקש את יוסי / נחמה

דרוש
עובד
בעל רקע טכני וחשמל
לתיקוני מכשירי
חשמל ביתיים
אפשרי גם פנסיונר
45 – 55
פיין־אלקטריק
טל' 04-674380

מרפאת רקי Riky's Reflexology Clinic
מרכז טיפולים בשיטה הרפלקסולוגית
מודיעה על פתיחת קורסים
לרפלקסולוגיה
הקורסים יועברו ע"י ריקי שגיא
רעננה, אחוזה 142, בית רון טל: 052-24088

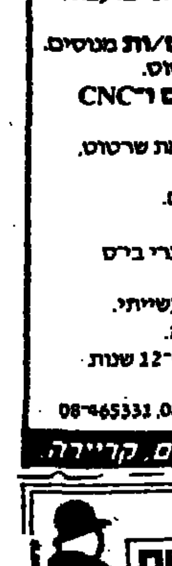

דרושות
מוכרות לחנות
אופנה
★ נסיון במכירות
★ אפשרות לחצי יום
★ הופעה נאה ומטופחת
★ תנאים טובים למתאימות
פרטים בטלפונים:
02-719588, 723772

למפעל אלקטרוניקה
דרושות:
נשים
ללא הכשרה מקצועית
לעבודות הרכבה באלקטרוניקה
• למפעלנו ב־צור שלום
אזור התעשיה, קרית ביאליק, טל. 04-761124
• למפעלנו ב־מפרץ־חיפה
טל: 04-729452
המשמרות בשלושה 5 ימים בשבוע, 07 30-17 00
תנאים סוציאליים טובים

תלמה
לסניף רמת־גן
דרושים
מובילים
דרישות המשרה:
★ 12 שנות לימוד
★ בריאות תקינה
★ רשיון ג'
המעוניינים מתבקשים לפנות לסניף רמת־גן
רחוב היצירה 4, רמת־גן, בימים א'־ה'
בין השעות: 09:00 - 12:00
לאייל

תעשיות רכב בע"מ
דרוש לנו:
מהנדס ייצור
הכישורים הדרושים:
• בוגר הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
• נסיון של שנתיים לפחות במערך הנדסת ייצור בתעשיה
• הכרות בנושא ענף המתכת - יתרון.
המתקבל ישתלב במערך הנדסת הייצור של המפעל
בא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם למנהל כח אדם.
נצרת עלית ת.ד. 535 טל. 06-558111

למוסד ציבורי בתל־אביב
דרושים
1. אחראי/ת לטיפול בשרותי תעסוקה
2. מזכירה לניהול משרד באופן עצמאי

לצה"ל דרושים

קצינים אקדמאים
לחקר ביצועים ופיתוח מערכות נתמכות מחשב

כישורים נדרשים:

א. בוגרי מדעים מדויקים, חקר ביצועים, מדעי המחשב.

ב. בוגרי יחידות שדה.

עדיפות לבעלי תואר שני ומעלה ולקצינים בדרגות סרן/רס"ן.

למועמד המתאים תובטח עבודה רבת עניין ומסלול קידום.

לקביעת ראיון טל' 03-694329

מבוקשים לשרות קבע לתפקיד מיוחד

הכרוך במגע עם אוכלוסיה:
קציני חי"ר ברמות סרן/רס"נ דוברי השפה העברית.

על המועמדים לפנות לאבי דורון בטלפונים: 06-943512, 065-62305, 06-944316, 06-943705, 06-943518

לאזור המרכז
מהנדסי מכונות

מוכשרים ונמרצים לאחר סיום הלימודים, או בעלי נסיון של עד 5 שנים בתחום של תכנון מכני מדויק.

כרסמים/חרטים

בעלי נסיון של 5 שנים בעיבוד שבבי, יתרון למתכנתי/מפעלי CNC.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים לד.צ. 2470 – מנהל כוח אדם

מועמדים לשירות קבע במקצועות הבאים:

מקצועות תחזוקה:
* נגדי תחזוקה – בכל הארץ
* מסגרים – ברמה"ג
* מכונאי נגמ"ש – ברמה"ג
* מפטי חי"ח – ברמה"ג

מקצועות קשר:
* טכנאי במ"ק – ברמה"ג

מקצועות רפואה:
* חוגד"ים – לאזור רמה"ג

● על המועמדים לענות על הדרישות הבאות:
1. השכלה 10 שנות לימוד ומעלה.
2. פרופיל רפואי 65 ומעלה.
3. גיל עד 30.
4. ללא עבר פלילי.
5. מסיימי שירות צבאי סדיר.

המעוניינים יפנו בטל' 053-81220

מועמדים לשרות קבע – בתחום חקירות פליליות

על המועמדים לענות לתנאים הבאים:
★ בוגרי 12 שנות לימוד.
★ גילאים 21 עד 28.
★ מסיימי שרות צבאי סדיר.
★ סוג בריאות 65 ומעלה.

עדיפות תנתן למועמדים בעלי נסיון קודם בחקירות או אנשי משטרת ישראל לשעבר. על המעוניינים לפנות תוך ציון קורות חיים לד.צ. 02607 צה"ל או בטל. 03-616986

לאיזור הדרום מבוקש:
אחראי שיקמית לגיוס לקבע

על המועמד לענות לתנאים הבאים:
★ בוגר 10 שנות לימוד לפחות.
★ עד גיל 30.
★ מסיים שרות צבאי תקין.
★ סוג בריאות 65 ומעלה.

יתרון לבעלי נסיון בניהול מחסנים וכספים
בדבר פרטים יש לפנות לטל: 03-215378

לחיל הים

קצין בדרגת סרן/רס"ן לתפקיד ראש מדור אב"כ באזור ת"א.

כישורים נדרשים:
* הכשרה צבאית בתחום האב"כ.
* כושר ארגון וניהול.
* פרופיל 65-97.
* עדיפות ליוצאי חיל הים או חיל הנדסה.

בדבר פרטים יש לפנות לטל' 03-693712 או לכתוב לד.צ. 01068
סרן זיו דרור ולצרף קורות חיים.

קרן קימת לישראל

דרוש/ה

נציג/ת אגף ההסברה בחבל הצפון - 23/87

השכלה אקדמאית בתחום ידיעת הארץ, מדעי המדינה או בתחום מתאים אחר

נסיון רב בתחום, הארגוני-הסברתי ונסיון בכתיבה עתונאית בשפות עברית ואנגלית, רצויה ידיעת שפות נוספות (צרפתית ו/או גרמנית) נסיון בעבודה ביחסי ציבור, בהדרכה בידיעת הארץ ובאירגון אירועים

ריקום מגורים: בחיפה או בקריות והתפקיד מחייב ניידות ושהיה מחוץ למקום המגורים

מועמדים/ות המסלאים/ות אחר דרישות המשרה הנ"ל מתבקשים לשלוח בכתב את פירוט תולדות חייהם, השכלתם ונסיונם אל הקרן הקיימת לישראל, ת"ד 283 ירושלים - מיקוד 91002 עד ליום 16 בנובמבר 1987

עירית כרמיאל

לעבודה בעיריה, באגף ההנדסה, דרוש מהנדס/הנדסאי בניה

תאור התפקיד:
- ליווי פרויקטים בענף הבניה והפיתוח
- תכנון ובדיקת תכניות
- מדידות וחישובי כמויות
- חישובים סטאטיים
- הכנת ובדיקת מכרזים
- ניהול מו"מ עם קבלנים
- בדיקת חשבונות ותמחיר
- תאום בין מקצועי בענף הבניה כולל חשמל, מים וביוב

כישורים דרושים:
- בוגר לימודי הנדסה אזרחית, בעל תעודה של מהנדס או הנדסאי אשר רשום בפנקס המהנדסים/הנדסאים כחוק
- נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בעבודות ביצוע בענף הנדסת הבנייה בשנים האחרונות
- ידיעת השפה העברית על בוריה
- ידיעת חוק התכנון והבניה בישראל

תנאי העסקה:
עפ"י דרוג המהנדסים והנדסאים ובהתאם לכישורים של המועמד

מועמדות ניתן להגיש בכתב יד ועל גבי טפסים אותם ניתן לקבל במזכירות העיריה בצירוף העתקי התעודות והאישורים על נסיון קודם במקצוע

המועד האחרון להגשת מועמדות נקבע ליום 15.11.87

בברכה
ברוך ונגר - ראש העיר

טיפולים – שרותי מטפלות בע"מ
(בחסות חב' "סיעוד")

טיפול מסור ועזרה אישית
24 שעות ביממה לנכים, קשישים, ילדים ועוד...
★★★★
דרושים/ות
מטפלים/מטפלות
טלפונים: 04-386590, 03-7512854

לסניפנו בפתח-תקוה
דרושים

1. חשמלאי מוסמך לתעשיה
2. מסגרים לתעשיה
3. צנרים לתעשיה
4. פועלי ייצור לעבודה במשמרות
5. טכנאי אלקטרוניקה
6. דפסים
7. טכנאיות אלקטרוניקה (בוגרות קורס קשר)
8. פקידות למשרה מלאה
9. מנהלי חשבונות סוג: ב, ג, ד
10. תופרות מקצועיות

פרטים:
סניף פתח-תקוה בר כוכבא 1 קומה 6
טלפון: 03-904187

שחר
חברה ארצית לשרותי כ"ח אדם

המשטרה אתגר
דרושים

1. מפעיל/ת מחשב הוצאה לאור
כישורים נדרשים: 12 שנות לימוד, נסיון של שנתיים לפחות בדפוס ממוחשב, ידע בעיבוד תמלילים ועיבוד גרפי, ידיעה טובה בעברית רצוי גם באנגלית.

2. מפעיל/ת מעבד תמלילים
כישורים נדרשים: 12 שנות לימוד, נסיון של שנתיים לפחות בעיבוד תמלילים ידיעה טובה בעברית רצוי גם באנגלית.
מקום השרות: ירושלים

על המועמדים להיות לאחר שירות צבאי, בריאות תקינה גיל עד 35.
המעוניינים יפנו בצרוף תעודות השכלה ופנקס מילואים ללשכת הגיוס בירושלים ברח' מלך גורג 8 טל' 02-244433
– סודיות מובטחת –

לתעשייה הצבאית באזור המרכז
דרושים/ות

01/62 עובדי ייצור בלתי מקצועיים לעבודה במשמרות:
דרישות המשרה:
1) 10 שנות לימוד לפחות
2) לאחר שירות צבאי
3) בריאות תקינה (פרופיל 72 ומעלה)

01/62 עובדות ייצור:
דרישות המשרה:
1) 10 שנות לימוד לפחות
2) בריאות תקינה

מועמדים-העונים לדרישות המשרה מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה של התעשייה הצבאית, רחוב הארבעה 16 תל-אביב, בימים א'-ה' בשעה 8:00 בבוקר.
נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שבוי ו/או תעודת פטור.
על כל עובד/ת יהיה להצטייד במועד מאוחר יותר בטופס שליחה של שירות התעסוקה במקום מגוריו.
(הסעות למפעל וחזרה מבנימינה בצפון עד אשדוד בדרום).

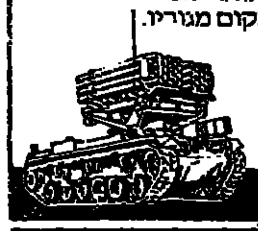

התעשיה הצבאית

המשטרה אתגר
משטרת ישראל
דרושים

חוקרים
ליחידה הארצית לחקירות הונאה

כשורים נדרשים
השכלה אקדמאית במקצועות הבאים: משפטים, כלכלה, מינהל עסקים, חשבונאות ומחשבים, לאחר שרות צבאי, בעלי בריאות תקינה וגיל עד 35

מקום השרות: תל-אביב

המעוניינים יפנו בצרוף תעודות השכלה ופנקס מילואים לאחת מלשכות הגיוס כמפורט להלן:

תל-אביב	רח' הרכבת 14	טל: 03-628291-3
רחובות	רח' הרצל 206	טל: 08-487465

סודיות מובטחת

שופרסל
לסניפי חיפה והקריות
דרושים:

★ מנהלי מחלקות ירקות

– בעלי 10 שנות לימוד לפחות
אין צורך בניסיון קודם – הכשרה תינתן בסניפי שופרסל
המעוניינים מתבקשים לפנות למר חיים שטיינברגר בהיפרכל צומת קרית אתא, ביום ראשון 8.11.87 בין השעות: 09.00-13.00.
– מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד –

דרוש
איש מכירות
עם ידע טכני ונסיון
נהיגה לשיווק
מוצרים טכניים
נא לפנות בכתב
בציון פרטים
והמלצות לחב' שני
בע"מ ת.ד. 3048
חיפה 31030

מכון דור
מיון · אבחון · פסיכולוגי

לחברה בינלאומית
דרושות
בירושלים
מוכרות לאולם תצוגה לתכשיטים

★ גיל 30-60
★ ידיעת שתי שפות זרות
★ שעות גמישות – 6 שעות מינימום ליום
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למתאימות

לפנות מכון דור יהודה הלוי 108 ת"א
טל: 03-290510, 03-295445

IIS
מתמחה בתכנון, ייצור ושיווק ציוד הקפי למערכות של מחשבים גדולות.

דרושים/ות:

1. מזכירה למחלקת הפתוח
– שפת אם אנגלית (או ידע מצוין)
– הדפסה מעולה עברית/אנגלית
– ידע במעבד תמלילים

2. שרטטי מכונות
– נסיון באיזומטריה ותעוד
– עבודה זמנית עם אפשרות לקביעות

ימי עבודה א–ה 07.30-17.00
נא לפנות בכתב לאי.איאס לכתובת הר"מ

אי.אי.אס. ת.ד. 1640 חיפה 31015

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש **מחסנאי / מלגזן**
למשרה מלאה נא לפנות בכתב לת.ד. 1606 חיפה.

דרוש:
מקדם מכירות
למוצרי תיקשורת ואלקטרוניקה
* שירות צבאי בתחום האלקטרוניקה / קשר / חשמל
* עד גיל 25
* רכב חובה
טלפון 04-525470

למשרד אדריכלים בת"א
דרושים:
אדריכל טכנאי
עם נסיון
03-250557
03-258634

לחברת בניה דרושים:
מהנדס ביצוע מנהל עבודה
בעלי נסיון 3-5 שנים
לטל' 04-702828 04-706693

לחברת ת.ד.ל. בע"מ
דרושים
חשמלאים מוסמכים
בעלי נסיון בחשמל רשת
לעבודה קבועה באיזור תל-אביב
02-382076 ;381238

לבית הספר התיכון העירוני "אוהל - שם" ברמת גן
דרושים
מורה מ"מ מקום
להוראת כימיה בכתות ט' - יב'
מורים בעלי הכשרה מתאימה ונסיון יפנו למזכירות בית הספר טל: 03-793169, 03-793470

דרושים
★ אקדמאי במדעי החיים או הובש קרבי עם רכב
★ מרצרים מקצועיים
★ טכנאי/הנדסאי חשמל ידע בתיכנון מערכות
★ אנשי מכירות למחשבים
★ רתכי צריון
052-916724 ;052-942379

דרוש
משרד במרכז העיר
80-140 מ"ר
לרחל 02-234265-6-7-8

לסניפנו באשקלון
דרושים

טכנאי כימיה
נסיון במעבדה אנליטית

רתכי ארגון
נסיון באלומיניום ונירוסטה ברמה גבוהה

טכנאים
עובדים עם נסיון בענף הנמי

טכנאי ייצור
עם נסיון במדידת זמן עבודה ונורמות, בוגר המכון לפיריון העבודה, ל-5 ימי עבודה בשבוע.

עובדי ייצור
גיל 30-45 ל-5 ימים בשבוע רצוי תושבי אשדוד.

מבשל תמרוקיה
עם רקע טכני לעבודה במשמרות רצוי תושב אשדוד.

מלגזן
ל-5 ימים בשבוע, רצוי תושב אשדוד

אדם בוגר
(מעל גיל 30) שישמש כשומר, סייר, איש בטחון, שוקל וכו'. כולל שבתות. העבודה במשמרות רצוי תושב אשדוד.

מכונאי תעשיה
שנתיים נסיון (יוצא חיל האוויר, חמוש)

מסגר - רתך
חשמלאי מוסמך
מכשירן

למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאלים כחוק
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו באשקלון,
רח' הרצל 34 בית כור קומה ג'
051-22233, 051-28989

שחר
חברה ארצית לשרותי כ"ח אדם

לחברה עתירת ידע בהרצליה פיתוח
דרושים
טכנאים/הנדסאים מתחילים
בתחומים
אלקטרוניקה/מכשור ובקרה
אשר השתלבו במערך הייצור המפתח של החברה
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 2008 הרצליה 46120
רק פונים מתאימים יענו

סיגנל טודס בע"מ
לסניפנו ברעננה
דרוש/ת
מנהל/ת חשבונות
(סוג 3)
עם נסיון במשרד נסיעות
למישרה מלאה
אסותי 03-492436

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

תכנת/ת מחשבים
בוגר/ת מדעי המחשב או הנדסת מחשבים.
הערה: המשרה הינה חלקית (50%)
מכרז מס' 79/87

טכנאי/ת הנדסאי/ת בנין
לעזרה בביצוע מחקרים במעבדות של התחנה לחקר הבניה
הערות: 1. העבודה כרוכה במאמץ גופני.
2. רצוי/ה בעל/ת רשיון נהיגה.
מכרז מס' 80/87

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה – 32000, עד יום 15.11.87 בציון מס' המכרז.

מגן דוד אדום בישראל
MAGEN DAVID ADOM IN ISRAEL

מודיע על פתיחת קורסים להכשרת עובדים לתפקידים הבאים:

חובש/נהג אמבולנס
חובש/עובד מוקד

הכישורים הנדרשים:
★ חובש/ת קרבי/ת כללי/ת או תפקיד פארה רפואי דומה.
★ רשיון נהיגה סוג ב' 4-5 שנים, או ג' 3 שנים. (מתייחס לנהגי אמבולנס בלבד)
★ פרופיל רפואי 72 לפחות לאחר שרות בצאי מלא.

למתאימים, שיועסקו תקופת ההכשרה תחשב תקופת עבודה. העבודה במשמרות. העסקה בכל סניפי מד"א בארץ ובמרכז מד"א בת"א. נא לפנות טלפונית לסניפי מד"א הקרובים לאזור המגורים או למרכז מד"א מח' כח אדם 03-302222

"אימפריה של קולנוע"
לאור הרחבת הפעילות בסניפינו בכל רחבי הארץ
ביכולתנו להציע לך עבודה קבועה עם קהל בתחום השרות והמכירות בתפקידים:
★ מנהלות ספריה
★ ספרניות
לספריות וידאו באזור השרון ת"א ובת"ים
חברתנו תדאג להכשירך לתפקיד. העבודה במסגרת יום עבודה מלא. 6 ימים בשבוע. אפשרות למשרה חלקית בשעות אחה"צ
המעוניינים יפנו בכתב יד לאימפריה בית אבגד רח' ז'בוטינסקי 5 רמת-גן מיקוד 52520

אוניברסיטת חיפה
בית הספר לחינוך של התנועה הקבוצית
אורנים
המכללה האוניברסיטאית
בית מרגולין
דרוש/ה
אסיסטנט/ית למיקרוביולוגיה
★ בעל תואר אקדמי
★ היקף של חצי משרה
בפרטים נא לפנות למדור כח אדם לשרית, טל' 04-930809 בימים א'-ה'

אלאל
מיכשור ומערכות (א.מ.מ. 1985) בע"מ
דרוש/ה
מחסנאי/ת
★ רקע באלקטרוניקה ★ נסיון בקיוט (מפ"ט חיל אוויר – יתרון) ★ נכונות לעבודה בשעות נוספות
מזכירה עברית/אנגלית
למח' שיווק
★ בעלת נסיון רב בעבודות משרד מגוונות ★ שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה בשתי השפות ★ יכולת ארגון מעולה ★ נכונות לעבודה מאומצת
שעות העבודה 7.30-16.45 (ושעות נוספות כנדרש)
עדיפות לתושבי כרמיאל או הסביבה הקרובה
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כ"א אלאל בע"מ ת.ד. 494 כרמיאל מיקוד 20101.
פרטים נוספים ניתן לקבל טלפונית 04-902966/7 מחלקת כ"א
- סודיות מלאה מובטחת -

כרכום
תעשית חומרים מרוכבים כרמיאל בע"מ
דרושים
1. מנהל לוגוסטיקה
כשורים:
★ בעל נסיון של 5 שנים לפחות
★ חובה ידיעת השפה האנגלית
2. טכנאי קרור ומזוג אוויר
3. מסגר אחזקה
מפעלנו עובד 5 ימים בשבוע וקיים הסעות מאורגנות למפעל (הנמצא בין עכו לכרמיאל) לתושבי חיפה, הקריות עכו ונהריה.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 114 כרמיאל עבור ריקי נוימן
– סודיות מלאה מובטחת –

דלק
דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ
לסניף חיפה והצפון
דרוש
פקיד/ה
הכישורים הדרושים:
– בעל/ת תעודת בגרות מלאה.
השכלה נוספת יתרון.
– ידע בהנהלת חשבונות
– מזכירות - ידיעה הדפסה על מעבד תמלילים - יתרון
העונים על הדרישות הנ"ל, יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 629 חיפה 31006 עבור מח' המשמן

איתנית
מוצרי בניה בע"מ
למפעילנו בנהריה דרוש
חשמלאים תעשיתיים מוסמכים
בעלי רישיון, יוצאי צבא, בוגרי ביה"ס מקצועי.
דרוש ידע וניסיון במערכות חשמל במפעל תעשיתי. העבודה במשמרות
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לטלפון 04-924141 אגף כ"א

איתנית
מוצרי בניה בע"מ
למפעילנו בנהריה דרוש
מכונאי אחזקה בוגר בי"ס מקצועי
ניסיון קודם במערכות אחזקה תעשיתיות. דרוש ניסיון במערכות פנאומטיות הידראוליות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לטלפון 04-924141 אגף כ"א

לחברת מיקרושב בע"מ, אפרת
דרוש
איש רכש בתחום האלקטרוניקה
אנגלית טובה
טלפון: 02-931922

לחברה מסחרית בת"א
דרוש
מחסנאי
כשורים נדרשים:
★ השכלה במכונאות דיזל ורכב
★ גישה למכירות חלפים
★ נסיון קודם יתרון
נא להתקשר לטל' 04-510246-7-8 ולפנות למרי

JM
תמרוקי ישראל בע"מ
יהודית מילר בע"מ
דרושות
דיילות מכירה
לדוכני החברה
פרטים נוספים: 02-525332, 02-531992
החל מיום א'
בין השעות 12.30-16.00 לדודו

صكا من الاصل

مكان العمل

הלוות הארצי — הארץ חדשות

למפעל אלקטרוניקה באיזור המרכז
דרוש/ה
כלכלן/ית
★ עם נסיון של 3 שנים לפחות בנושאי תמחיר, תקציב ובקרה.
★ ידע בעבודה עם מחשב אישי (לוטוס).
5 ימי עבודה בשבוע
שעות העבודה 7.00 – 16.30.
המועמדים יפנו בכתב-יד, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 28141 תל-אביב, 61281, עבור "כלכלן".

מנהל מקצועי פעיל למוסך
רצוי בעל הסמכה, אפשרות לשותפות
פניות עם נתונים אישיים ומקצועיים לת.ד. 1978 חיפה 31019

לפרוייקט חדשני באזור חיפה והצפון
דרושים
אנשי מכירות
★ כושר ביטוי ויוזמה
★ הופעה ייצוגית ואמינה
★ בעלי רכב פרטי
★ השכלה תיכונית — רצויה
נא לפנות בטלפון ת"א - 03-378006 חיפה — 04-228720

יותר טוב מנפאואר
לסניף תל־אביב
בן־יהודה 12, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 284128, 03-298877

למחלקה המשרדית

★ **קלדניות מסוף**
מנוסות. רצוי ידע בהזרמת חומר של הנהלת חשבונות. ל־7 שעות עבודה ביום לפחות.

★ **מנהלי חשבונות**
מנוסים ועצמאיים בעבודה, ליום עבודה מלא.

★ **מזכירות עברית ואנגלית מנוסות**
שליטה טובה בשפה האנגלית (כולל הדפסה). לעבודות מעניינות, לתקופה ממושכת, יום עבודה מלא.

★ **כתבניות ומעבדות תמלילים עברית ואנגלית**
בעלות נסיון בלבד. שליטה טובה בשפה האנגלית. אפשרות לעבודה במשרה מלאה או חלקית.

★ **מעבדות תמלילים עברית מנוסות**
ידע בתוכנת אינשטיין. W.M 4.18 ואחרות. עבודות במשרות מלאות וחלקיות.

למחלקה הטכנית

★ **מהנדס מכונות**
לתכנון בתחומים: אופטיקו־מכניקה ומערכות הנעה מדויקות – עבור פרוייקט ממושך

★ **הנדסאי תעשיה וניהול**
בעל נסיון בעיתוד וניהול מלאי ממוחשב. הכרת מערכת M.R.P – יתרון. לתקופה ארוכה באיזור הרצליה.

★ **קצין קשר קוי**
לאחזקת קוי תקשורת (טלפונים ומחשב) עבור פרוייקט ממושך במרכז הארץ.

★ **חרט קונבנציונאלי**
בוגר בית ספר מקצועי. יוצא צבא. בעל 4־5 שנות נסיון. לעבודה במפעל גדול ומסודר – בת"א. כולל ארוחות והסעות.

★ **מלחימות/מרכיבות**
בעלות נסיון של שנה לפחות בהלחמת מעגלים מודפסים לעבודה באיזורים שונים בארץ. אפשרות למשמרות.

שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים כחוק

פנו אל מנפאואר בהקדם – זה משתלם!

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

FIAT
סוכנות מכוניות
ים התיכון בע"מ
דרושים/ות
איש/ת מכירות
נמרץ ומקצועי
לאולם התצוגה בתל־אביב
מקדם מכירות
לחברות וציי רכב
בעל ידע ונסיון בענף הרכב
ידיעת השפה האנגלית – יתרון
נא לפנות בכתב־יד עם פירוט נסיון וקורות חיים לת.ד. 1696 תל־אביב מיקוד 61016
עבור פיאט
– סודיות מלאה מובטחת –

קריירה — שרותי כח אדם בע"מ

★ **הנדסאי תעשיה וניהול** לעיתוד מלאי במפעל אלקטרוניקה. נסיון 3 שנים לפחות. ידע במערכת MRP.
★ **מנהל ייצור** נסיון 3 שנים לפחות. יכולת ארגון עבודה ויוזם רכש. רצוי נסיון בעבודה עם גופים צה"ליים.
★ **תכנת/ת** המתמחה בתוכנה סטטיסטית נסיון בשפת לוטוס. רקע בתעשיה וניהול – יתרון.

תנאים מצוינים למתאימים!
תל־אביב, דיזנגוף 155 טל. 03-240292/1
נתניה, שמואל הנציב 17 טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185 טל. 465331, 08-465277

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

קריירה — שרותי כח אדם בע"מ

לסניפינו בת"א, נתניה ורחובות

מחלקה טכנית
★ **חרטים/כרסמים** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי. בעלי נסיון בעבודה ברמה עצמאית. פרופיל צבאי גבוה. משמרות.
★ **רתכי שריון/חשמל/CO_2** מנוסים. פרופיל צבאי גבוה. משמרות.
★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי. משמרות.
★ **מבקרות ויזואליות** לבדיקה ותיקון של מעגלים מודפסים.
★ **מלחימים/ות מנוסים/ות**
★ **חווטים/ות** רצוי נסיון ב־Wire-up
★ **חווטי לוחות חשמל** לעבודה בר"ג
★ **חשמלאים מוסמכים** לעבודה קבועה.
★ **נהגים** בעלי רשיון ג' ומעל 15 טון.
★ **נהג** בעל רשיון סמיטריילר + אוטובוס. פרופיל צבאי גבוה.
★ **עובדי ייצור** בוגרי 11־12 שנות לימוד. פרופיל צבאי גבוה. משמרות.

מחלקה משרדית
★ **מזכירת ע/א** הדפסה בשתי השפות, ידע במעבד תמלילים יתרון.
★ **כתבניות ע/א**
★ **תמלילניות** ע/א מנוסות.
★ **קלדניות** מנוסות.
★ **מנהח"ש** סוג 3 מנוסים/ות.

לסניפינו בת"א ורחובות
★ **גזרן/ית/תופרות** לתעשיה. 5 ימים. מאזור בת־ים, חולון, ראשל"צ.
★ **סטודנטים** לשמירה במפעל. פרופיל צבאי גבוה. משמרות.

לסניפנו בנתניה
★ **מנהלת לשכה** נסיון בניהול משרד, שליטה טובה באנגלית ובעברית. נכונות לשעות מרובות. מאזור הדרה.
★ **נגרי רהיטים/בניין** נסיון 3 שנים לפחות.

משרות קבועות, תנאים מצויינים, נסיעות וארוחות.
תל־אביב, דיזנגוף 155 טל. 03-240291/2
נתניה, שמואל הנציב 17 טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185 טל. 465331, 08-465277

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

א. זליג — בכירים לקריירה חדשה
אנשים מעולים לתפקידים בכירים
Top jobs for top people

להברה תעשייתית ומסחרית הפועלת בארץ ובחו"ל
דרוש/ה מנכ"ל
– בעל רקע בתעשיה וייצור, מסחר, כספים ושיווק.
– נסיון מוכח בניהול מוצלח של חברה תעשייתית – מסחרית בסקטור הפרטי (בתחום הטכסטיל – יתרון).
– השכלה אקדמאית – מינהל עסקים או הנדסה.
סודיות מובטחת
מועמדים מתאימים יפנו בימי א'-ה' בין השעות 9.00-17.00 לטל' 03-657510 או 03-657530, או יעבירו למשרדנו ברח' גאולה 42, ת"א, ת.ד. 4230 ת"א 61041, קורות חיים כתובים בכתב יד על נייר ללא שורות, בעט כחול וציין את היד הכותבת.

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרושה
פקידת יבוא
שפת אם אנגלית
– הדפסה
נסיון בנהלי יבוא
נסיון בטלקס ופקסימיליה
למשרה חלקית
נא לפנות לת.ד. 4496 חיפה 31044
(לציין ע"ג המעטפה "פקי' יבוא")

למשרד מהנדסים
מהנדס/הנדסאי בניין
עם 3 שנות נסיון לפחות בפיקוח / ביצוע מבנים.
04-389084, 04-257435

קבוצת צפון תקשורת בע"מ
איך הביצועים שלך?
דרוש(ה) ביצועיסט(ית)
בעלי נסיון מוכח של שנה במשרד פרסום
(אפשרות לחצי משרה)
לפרטים:
ברקו (03)200401 או 625552
* סודיות מובטחת *

למגדנית שקם, אזור התעשיה – חולון
דרושים
רדיינים
בעלי ידע ונסיון באפית עוגות
קונדיטורים עצמאים
בעלי נסיון
• המעוניינים בפרטים נוספים אנא פנו לטל' 806824, 5572227 בין השעות 7.30–14.00
לגב' מרים

אם את מתכננת
לאחר שרות צבאי, בעלת נסיון של שנה לפחות, היכן רוצה לעבוד בעבודות פיננות ותוכנה במפעל תעשייתי שעות עבודה גמישות.
נא התקשר איתנו. כליל יופי מגדל בגרת עליות (לתושבי גברת עליות הסביבה) 06-571004

לעיתונות מקומית בע"מ ירושלים
דרוש/ה
אחראי/ת מסדרה
לאירגון, תיפעול וניהול מסדרה ומערכת סדר, במערכת עיתון.
בעל/ת רקע אירגוני, רצוי נסיון בסדר צילום או בתחום אחר בענף הדפוס.
(ידע באנגלית הכרחי).
לפנות טלפונית ל: 03-336702 דורית

"אימפריה של קולנוע" "אימפריה של אלקטרוניקה"
לאור הרחבת פעילותנו בתחומי האלקטרוניקה הביתית
דרושים לסניפינו
בקרית שמונה, עפולה ונהריה
מנהלי סניפים
הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד.
★ הכרה טובה של מוצרי חשמל ואלקטרוניקה ביתיים.
★ רקע ונסיון קודם במכירות.
★ כושר ניהולי ויכולת בין אישית גבוהה.
★ רצון ויכולת לעבודה קשה ואחראית ביום עבודה ארוך.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד ל"אימפריה של קולנוע", רח' יוליוס סימון 60 מפרץ חיפה, חיפה.

לעיתון כאן דרום
דרוש
גובה
אפשרות לחצי משרה
תנאי שכר טובים
נא לפנות: טל' 08-561144 לצביקה

רשת עמל
בית הספר המקיף "שייבר"
דרושים
1. **מורה למתמטיקה**
משרה מלאה
2. **מורה להסטוריה ומחנכת לחטיבת הביניים ממלא/ת מקום**
3. **מורה לחינוך גופני - ממלא/ת מקום**
4. **מורה למזכירות ופקידות.**
המעוניינים יפנו טלפונית 02-911635, 02-911371
בית הספר המקיף "שייבר" המשלט בית־שמש

ירושלמי/ת
את/ה פתוח/ה לעסקים!
ברגע זה התחלת קריירה חדשה!!
אם הנך עונה על הקריטריונים הבאים, את/ה בדרך להתחיל קריירה חדשה!
הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית או מקבילה
★ גיל 24-40
★ דינאמי/ת, נמרץ/ת ומוכן לעבודה קשה
★ רכב יתרון
שיחת טלפון אחת היא הצעד הבא. התקשר/י עוד היום לקביעת ראיון ובדיקת [illegible] צביקה
משרד 02-243262, 02-222557
שישי שבת למר יהודה חללי 853599
* סודיות מובטחת *

אגן — יצרני כימיקלים לחקלאות

מפעל עתיר יצוא עם בטחון כלכלי!

1) **חייל משתחרר / משוחרר**
בוא והצטרף למפעל מתקדם
הנך מציעים השתלבות בעבודה סדירה וקבועה לחיילים משוחררים בעלי השכלה של 10 שנות לימוד.
★ המועמדים המתאימים יוכשרו לתפקיד של מפעילים במיתקני ייצור כימיים חדישים לעבודה בציוד מתקדם מסוגו.

2) **מזכירה למח' יצוא / רישוי.**
כישורים דרושים:
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית.
★ הדפסת מכתבים בעברית ואנגלית הכרחית.
★ שליטה בשפות לועזיות נוספות – יתרון
★ ידע ונסיון של 3 שנים בעבודת משרד / מזכירות

מועמדים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ובציון נסיון קודם לת"ד 262 אשדוד 77100 (למשרד כוח אדם) טל' 08-547211

מובטחים תנאים טובים! ★ לפנות בכתב יד

קבלת מודעות
לוח העיתון
03-380644
לבעלי כרטיסי אשראי

דרושים
• מזכירה לעניין דינמית, עם ניסיון בהנה"ח
• קלדנית מחשב עברית-אנגלית
• מכונאי דיזל
לפנות טל: 08-471182

לעתון חדשות ירושלים
דרושות
★ **מזכירת מערכת**
אחראית לעבודה בין השעות 08:00-16:00
★ **פקידה** בעלת ידע בהדפסה
לעבודה בין השעות 15:00-20:00
בדבר פרטים נא לפנות 02-224137

דרוש
למוסד ציבורי
טכנאי קירור ומיזוג אויר
בוגר בי"ס מקצועי
עם נסיון מעשי של 3 שנים לפחות.
יועדף בעל נסיון במערכות פיקוד ובקרה.
השכר בהתאם לכישורים.
להתקשר לטל: 02-584483

למוסד חינוכי טיפולי למתבגרות בי"ם
רכז חינוכי
נסיון בעבודה עם נוער בעייתי ועבודה עם צוות חינוכי. מורה מוסמך או תואר אקדמאי בחינוך, מדעי החברה, ע"ס, פסיכולוגיה. משרה מלאה לפי דירוג הוראה.
לראיון 02-413571, 02-415690, 02-424437

דרושה מדריכה בדחיפות
למעון לנשים בהריון
עבודת משמרות (כולל שבתות וחגים)
טלפון: 02-503504, 02-719081

עירית אשקלון
האגף לחנוך ולתרבות
משרד החנוך והתרבות
המח' לחנוך מבוגרים, מחוז הדרום
דרוש
מנהל אוניברסיטה עממית - באשקלון
חצי משרה
הכשורים הדרושים: בוגר אוניברסיטה במדעי החברה / הרוח, כשר ארגון וניהול, ותק בניהול מערכת חנוכית.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב למר פנחס חליוה, מרכז שלוחות אוניברסיטת בר־אילן באשקלון, רח' אורט, טל: 051-37825

עירית כפר־סבא
מכרז משולב על משרות פנויות

גנן אזורי ראשי
תאור התפקיד: אחריות של תחזוקות ופיתוח גינות ונוי.
הכישורים הנדרשים: בעל מקצוע ובעל ניסיון בכל תחומי הגינון והנטיעות לרבות תכנון מכון השקיה, שתילה וביצוע וכו'. בעל יכולת של ניהול צוות עובדים.

מנהל איצטדיון כפר־סבא
תאור התפקיד באופן כללי: אחריות על תחזוקה וטיפוח איצטדיון כדור רגל, מגרשי האימונים וציודם, הכנת מתקנים לפעילות שוטפת וארועים, השגחה על הפעילויות באימונים ואירועים, קיום קשרים עם ספקי ציוד ובעלי מקצוע וכן קשרים עם אגודות ספורט.
הכישורים הנדרשים: יכולת וניסיון מנהלי, בעל יכולת לקשירת יחסי גומלין, נכונות לעבוד בשעות וימים לא שיגרתיים, גישה לספורט ומודעות לצרכיו.
גובה המשרות: משרה מלאה
דרגת המשכורת: בהתאם לקישורי המועמד.
על המועמדים להגיש את מועמדותם בכתב למזכיר העיר תוך פירוט קורות חיים וניסיון קודם רצוי העתקי תעודות המלצות לא יאוחר מיום שישי 20.11.87 שעה 12.00 בצהריים.
יצחק ולד, ראש העיריה

לסניפנו באשדוד
דרושים
★ מהנדס בנין בכיר
★ מכונאי תעשייתי + ידע בחשמל
רצוי בקיים מתוכננים
★ עובד לעיבוד פח
היתוך וכיפוף
★ מנהל אחזקת מכונות
★ מכונאי מכונות. נסיון בתיכון 5 שנים
★ קורה מקרהה רדיאלית
★ כרסם קונבנציונאלי
★ חרט קונבנציונאלי
★ מלחימות/מחוממות
למשמרת שניה בלבד
★ מזכירת מנב"ל
• עברית/אנגלית. ידיעת השפה האנגלית ברמת שפת אם
★ מעבדת תמלילים עברית/אנגלית
★ פקידת רכש + נסיון + אנגלית ברמה גבוהה
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק הכוללים: בגוד, מחלה, ימי חג שי תגים, ועוד
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו באשדוד
רח' רוגוזין 8, או בטל: 08-532221
08-533644
שרותי כח אדם
דנאל

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה:
בלשכת מבקר המכון
עובד/ת ביקורת בכיר/ה
הכישורים הדרושים:
השכלה בתחומים: כלכלה/חשבונאות, ראיית חשבון, מינהל עסקים. נסיון בביקורת או בניהול מערכות מינהליות בגופים ציבוריים או עסקיים גדולים. ידע בנושאי תקציב, תמחיר, רכש, מלאי. ידע בחשבונאות ונסיון בהכנת דיווחות כספיים. יכולת ארגון וביצוע עצמאי של פעולות ביקורת וסיכום הממצאים בכתב. רקע בע.נ.א. והתמצאות במערכות מידע ממוחשבות.
מספר המשרה: מח/19
עובד/ת ביקורת
הכישורים הדרושים:
השכלה באחד התחומים: ע.נ.א או הנדסת יצור או הנדסה אזרחית. ידע ונסיון בפעולות ביקורת או בפעולות מקצועיות בארגונים גדולים. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
הערה: המשרה הינה בהיקף 50%.
מספר המשרה: מח/20
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 15.11.87, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

לבורדו Bordeaux
דרושים
★ פקידה להנהלת חשבונות
★ פקידת יבוא/יצוא
בעלות נסיון של לפחות שנה בתחומים הדרושים
שעות העבודה 08:00-17:00, 5 ימים בשבוע
☎ 534283-4

לבורדו Bordeaux
לעבודה בעלת אתגר
דרוש/ה מנהל/ת מתפרה
★ בעלת נסיון בענף קונפקציה
★ כושר ניהול צוות ולתפעלם בצורה עצמאית
★ 5 ימים בשבוע 07:00 - 16:00
☎ 534283-4

ORS שרותי כח אדם
1) **מהנדס תעשיה וניהול**
בעל נסיון 5 שנים
2) **מכשירנים**
★ אפשרות תושבי באר־שבע
3) **לבורנט כימיה**
★ אפשרות תושבי רחובות, אשדוד
4) **מזכירה אנגלית עברית**
★ לעבודה בין השעות 14:00-18:00
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ עבודה קבועה
המעונינים יפנו ל־O.R.S אשקלון
רח' הרצל 24/3 (בנין אל־אור ליד בנק הדואר)
זמני קבלת קהל, ימים: א-ה 08:00 - 18:00
ימי ו' וערבי חג 08:00 - 12:30
טל: 051-22134
הטובים עובדים קבוע ORS

לחברה ארצית דרושה
פקידה
לעבודה בבאר־שבע, במשמרות.
בין השעות 08:00-20:00
דרישות התפקיד:
1) אחרי שרות צבאי. 2) כושר מגע עם קהל. 3) תעודת בגרות מלאה.
נא לפנות בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם בכתב־יד לת.ד. 6609 תל־אביב 61066
- תנאים טובים למתאימה -

הפניקס הישראלי
למשרדינו בת"א, ר"ג ורחובות
דרושים/ות
פקידי/ות תביעות
נסיון של 3 שנים
בטיפול בתביעות אלמנטרי
עדיפות לבוגרי/ות מכון לביטוח
נא לפנות לגילה, טלפון 03-620242 החל מיום א'

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרושים יזמים חברתיים
לתפקיד
מנהלים
למתנ"סים
★ אור עקיבא
★ (מכרז שני)
★ קרית אתא
★ הרובע היהודי
דרישות התפקיד

למשרד קטן ליחסי־ציבור
דרושה
עובדת למישרה חלקית
(בהיקף של יומיים וחצי בשבוע)
★ עדיפות לבעלות נסיון בכתיבה עיתונאית.
★ הדפסה עברית.
נא לפנות לעדי 03)223713)

דרוש לחברת ברוקרים
יועץ בכיר לניירות ערך
לעבודה בייעוץ ושיווק
בתחום ניירות הערך
נא לפנות בכתב בציון מספר מכוון, ת.ד. 43400
חיפה עבור מספר 512

רצף מרצפות ושיש
דרוש/ה
איש/ת מכירות
הכישורים הדרושים:
V נסיון רב במכירות (שיווק וניהול שיווק).
V השכלה תיכונית ומעלה
V נכונות לעבוד שעות רבות — 6 ימים בשבוע
V רצוי נסיון במרצפות, שיש, חרסינות וקרמיקה
לפנות לאודי קרמר טלפון 04-720154

לבית ספר בבניין האוניברסיטה
דרושה
מזכירה
אחראית ובעלת יוזמה
הדפסה עברית, רצוי אנגלית
לעבודה מפוצלת בקר וערב
חמשה ימים בשבוע
לפנות בכתב לת.ד. 44443 חיפה 31444

למפעל תעשייתי בנהריה
דרושים
★ **תכנת R.P.G II**
עם ניסיון של 3 שנים לפחות
הכרת S.Y.S-36 יחשב כיתרון
★ **קלדנית**
לעבודה באון־ליין לאחר שירות צבאי
למועמדים המתאימים תנאים טובים
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד תוך ציון
ניסיון וקורות חיים לכתובת: ת.ד. 155 שבי ציון
• סודיות מובטחת •

מ ט ב ח י
דנאר
דרושים
שרטטת
פקידת ייצור
בדבר פרטים נא לפנות טלפונית 04-711252-3
סודיות מובטחת

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.
למפעלנו באזור התעשיה
קריית־ביאליק
דרושים
1. **מכונאי צמ"ה**
2. **מסגרים רתכים**
3. **מחסנאי טכני**
נא לפנות טלפונית: 04-761427 החל מיום א'

דרוש
לאגרא — יקנעם
מנהל חנות טכנית
בעל ידע בחומרי בניין
ואביזרי השקייה לחקלאות
לפנות בכתב לאגרא יקנעם 600-20

ORS שרותי כח אדם
חיפה דרושים
כלכלן/נית
בעלת 3, 2 שנות נסיון בנושא תקציב תמחור ובקרה
טכנאי קירור
בעל רשיון חשמלאי לעבודה קבועה.
שרטטת אלקטרוניקה
נסיון על מערכת ממוחשבת, שעות עבודה גמישות
מאזור טכעון
פתחי זיווד / מסגרי זיווד
נסיון בענף אלקטרוניקה, ידע בקריאת שרטוט
ופריסות
עבודה קבועה מאזור הקריות, עכו, כרמיאל — שכר
מיוחד למתאימים
מעבדת המלילים עב/אג
נסיון על חלונר לעבודה קבועה/זמנית
מלוות / מסייעות — לגנה מאזור נווה שאנן
עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר
גבוה.
המתאימים יפנו:
סניף חיפה: הרב הרצוג 2 חיפה טלפונים 671937,
04-664002, 663703
סניף הקריות: מרכז עבר הדר 29 קריית ביאליק
טלפונים 709075, 06-709076
או בצרוף קורות חיים לת.ד. 5346 חיפה
הטובים עובדים קבוע ORS

קופת חולים "מכבי"
דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי למרפאת שיניים בירושלים
כישורים נדרשים: כושר
ניהול ועבודה עם קהל,
ידע בסיסי בהנ"ח,
השכלה תיכונית
לקבלת פרטים לפנות למר דוד גז
טלפון: 03-292911
- סודיות מובטחת -

אנחנו מחפשים
WORKAHOLIC
עוזר/ת תקציבאי
בעל נסיון של שנה לפחות במשרד פרסום.
שפת אם אנגלית.
מאורגן ושאפתן שיעזור לנו להרחיב
פעילותנו בשוק המקומי והבינלאומי.
בפנייתך אלינו נשמח לקרוא באנגלית
מה אתה חושב על המושג המוזכר לעיל.
אנא כתוב אל:
ממסר פרסום תעשייתי ובינלאומי בע"מ
שד' רוטשילד 78, תל אביב 65786

ללוח־הארצי
דרושה
פקידה־קלדנית
לעבודה במשמרות
03-370640 לפנות לורד או ענת מיום א'

לחברת אירוטל בע"מ
המפתחת מערכות משובצות־מחשב
בתחומי אבחון רפואי ותקשורת
דרוש/ה
מהנדס תוכנה
★ בעל תואר אקדמאי
★ 3 שנות נסיון ב־REAL TIME
★ נסיון באסמבלר 68,000 ושפת C –
יתרון
נא לפנות בכתב בצנעה – אירוטל בע"מ –
בצלאל 8 ר"ג 52521

בית אופנה גדעון אוברזון
דרושים
1. **מוכרת** מנוסה לבוטיק
2. **תופרות** סלון
3. **חייט** מומחה לעור
4. **גזרן** מעולה
לפנות: ימים א' - ה' טלפון 03-440410
16:00 - 09:00
בין השעות בלבד
לאתי

קליל
מוצרי אלומיניום בע"מ
דרוש(ה)
מבקר(ת) איכות
★ טכנאי(ת)/הנדסאי(ת) מכונות
★ 5 שנות נסיון בענף המתכת, רצוי רקע בענף האלומיניום
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 666
חיפה עבור שושי

לחברת קוסמטיקה מובילה
דרושות
יועצות יופי
לאיזור ירושלים
נא להתקשר לטלפון 03-990735 לחנה,
בשעות הערב

למפעל תעשייתי באיזור המפרץ
דרושים:
1. **מנהל מכירות**
★ הנדסאי מכונות בעל ידע טכני
★ נסיון בתעשייה הכימית
2. **הנדסאי מכונות**
לריכוז פרוייקטים
★ בעל רקע טכני בתעשייה הכימית
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון
קודם לת.ד. 4496 חיפה 31044
(לציין ע"ג המעטפה מס' 1050)
סודיות מובטחת
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

בית חולים אלישע חיפה
מגדיל היקף פעילותו
דרושות:
אלישע
* **אחות מוסמכת**
* **אחות דיאליזה**
* **אחות מעשית**
לקביעת ראיון נא להתקשר לאחות הראשית שושנה
טל. 04-389121

אופטומיק טכנולוגיות בע"מ
קרית המדע חיפה
דרוש:
טכנאי כימיה
* לאחר שירות צבאי
* רקע בעבודות ציפוי יתרון
* ניסיון בטעבים לרכיבי סיקודגל יתרון
נא לפנות למר רוני שגיא טלפון: 04-211684

דרוש
מנהלן מכירות
★ בעל רקע טכני — השולט בעברית ובאנגלית
★ גרמנית רצויה
★ ידע ביבוא — יתרון
נא לפנות לחב' גוסינסקי בע"מ
ייצור שערים וכלי הרמה
שד' ההסתדרות 211, מפרץ חיפה
טל' 04-740351/2/3

לכלמוביל — מילר בע"מ
חיפה
דרושה:
קופאית
• לאחר צבא
• עם ידע בהנה"ח והדפסת בעברית
• לפנות טלפונית 04-626241 החל מיום א'
לגליה פרידלנדר, משעה 08.30

אלדור מחשבים בע"מ
לאלדור מחשבים
לסניף הצפון
דרושים
טכנאי שירות למחשבים
הצעד הקפי עם ידע ונסיון באלקטרו־מכניקה
ידיעת השפה האנגלית ו/או גרמנית – יתרון
רשיון נהיגה – חובה
עדיפות תינתן לתושבי עפולה,
טבריה, נצרת והעמקים
נא לכתוב לת.ד. 25018 ת"א 61250
או לטלפון 03-335684 למלי

למפעל תעשייתי במגדל העמק
דרוש
חשמלאי מוסמך
בעל ידע באלקטרוניקה פיקוד ובקרה
עם נסיון של שנתיים לפחות במפעלים תעשייתיים.
נא לפנות לת.ד. 91 מגדל העמק

לאגודה למען הקשיש ביוקנעם
דרושים:
* **מנהל מרכז יום לקשיש** חצי משרה
בוגר עבודה סוציאלית או מדעי החברה והרוח
רצוי נסיון ניהולי
* **מפתח שירותים לקשיש** חצי משרה
תאור התפקיד:
פיתוח פרוייקטים חדשים
ריכוז וליווי עבודת האגודה לקשיש.
בוגר עבודה סוציאלית
ניתן להעסיק אדם אחד ל־2 המשרות
במידה ויענה על הדרישות המוזכרות.
בפרטים נא לפנות מרכז יום לקשיש רח' השיטה 8 יוקנעם
טל. 04-892674

Milan Software Ind.
מילן תעשיות תוכנה (1976) בע"מ
דרושים בחיפה:
1. **מתכנת/ת ליישום, הדרכה, התקנה והמשך פיתוח של מערכת פיננסית.**
דרישות חובה:
• תואר ראשון במדעי המחשב או הנדסאי תוכנה מעולה.
• שנתיים נסיון במערכות עבוד נתונים, מרכבות משתמשים.
• הכרת מערכות פיננסיות
• נסיון בעבודה עם MUMPS
2. **מתכנת/ מנתח מערכות לפיתוח תוכנה מנהלתית על VAX/VMS**
דרישות חובה:
• בוגר טכניון במערכות מידע
• עד שנתיים נסיון
• הכרת VAX/VMS
• יתרון למכירי AP Tools
המעונינים יפנו לטל. 04-520437 או
יכתבו בצרוף קורות חיים למילן, העצמאות 118, חיפה

מקור
לחברה עתירת ידע בבעלות משקיעים זרים
דרוש
מנהל כספים
רואה חשבון בעל נסיון בניהול מערכת כספים רב מטבעית המכיר היטב את הבורסה האמריקאית. יועדף מועמד אשר לו נסיון עבודה בחברות אמריקאיות. שליטה טובה בשפה האנגלית – תנאי.
על המעוניינים לפנות לקביעת פגישה לטלפון: 03-228407
מודעותינו מיועדות לנשים וגברים כאחד
שרותי מידע ישראליים בע"מ

באזור הצפון דרוש
בעל ניסיון רב
באריגה צרה לעבודת ייעוץ
לפעמיים בשבוע — אפשרי אחר הצהריים
נא לפנות אל חנה טלפון 03-5611682

לסרט ישראל חדש
דרושים
ניצבים/ניצבות
בכל הגילאים (20-55)
למעוניינים, נא להגיע לרח' גליקסון 10 (מאחורי קולנוע "תל־אביב") ת"א, קומה ב' בימים א' 8.11, ב' 9.11, ג' 10.11 בין השעות 16:00-20:00
חובה להביא תמונה עדכנית. נא לפנות לליאת

ויזה כרטיסי אשראי
לישראל בע"מ
דרושים
נהגים שליחים
עם רשיון לווספה
נסיון של שנתיים לפחות
לאחר שרות צבאי
עד גיל 27
נא לפנות לטל' 03-261116 שלוחה 230
תמי מח' כ"א

לעבוד כמו מלך...
במלון המלך שלמה.
למלון המלך שלמה
גדול המלונות באילת
דרוש
שף קונדיטור
עם נסיון מוכח
עדיפות לבעלי נסיון במלונות גדולים בארץ
למיועמד המתאים ינתנו תנאים טובים כולל דיור באילת.
בדבר פרטים נוספים נא להתקשר למחלקת כ"א -
מלון המלך שלמה 059-79111
-סודיות מובטחת-
ישרוטל ניהול מלונות בע"מ

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108, תל־אביב
דרושים
גרפיקאים
מעצבים ומבצעים
עם נסיון בעבודה
העבודה במשמרות,
בעיקר בשעות הלילה
נא להתקשר 03-336702 דורית, מיום א' ב־09:00

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108, תל־אביב
דרוש
צלם אופסט
עם נסיון בעבודה
לעבודה במשמרות
טל: 03-336702
דורית מיום א'

להיפרשוק תנובה
דרושות **קופאיות**
הכשרה תנתן במקום
1. **בברנר**
מגורים ברחובות והסביבה הקרובה
המעוניינות תפנינה טל. 08-487314-5 לרבקה
2. **בראשל"צ** - מגורים בסביבה
המעוניינות תפנינה בטל. 03-9614141 לאסנת

סיבים כימים ישראלים
למפעלינו באשדוד
דרושים
★ מכונאים תעשייתים
★ מסגר רתך
★ מכשירן
★ חשמלאי מוסמך
תנאים הולמים למתאימים
בפרטים נא לפנות למחלקת כ"א
08-531234
– סודיות מובטחת –

מקור
אנו מחפשים עבור לקוחותינו
מנהל חברה מסחרית
אקדמאי בעל נסיון רב בניהול מערכת מכירות ארצית בתחום מוצרי צריכה. על המועמד להיות מנהל בעל כושר אירגון מעולה. "ביצועיסט" בעל יוזמה עם כושר פריצה ודחיפה.
על המעוניינים לפנות לקביעת פגישה לטלפון 03-248211
מודעותינו מיועדות לנשים וגברים כאחד
שרותי מידע ישראליים בע"מ

קריירה בע"מ
שרותי כח אדם
לסניפנו בחיפה דרושים/ות
בוגרי מדעי החברה והרוח
לעבודה קבועה בחברת ביטוח
הנדסאי זמן אמת / מיקרופרוססורים
בעלי נסיון לעבודה קבועה
תכנת זמן אמת / מיקרופרוססורים
מסגרים בעלי נסיון לעבודה קבועה
הכח שלנו הוא כח אדם - קריירה.

דרוש
טכנאי אלקטרוניקה
למעבדה ותיקה
ניסיון מוכח!
טל: 051-25018,
051-24510,
051-31176

לחברת אמפא חיפה
דרושים
1. **טכנאי טלוויזיה צבעונית** + נסיון.
ניסיון בוידאו יתרון.
2. **עובד מחסן** (מפ"ט)
על המועמדים הנ"ל להיות בעלי רישיון נהיגה של שנה לפחות
המעוניינים יפנו אישית לליליי רמון, שבתאי לוי 25 חיפה.

מסקו טכנולוגיות בע"מ
* רתך תעשייתי כולל co2
* צבע מקצועי (תעשייתי)
* פקידה בתבנית עברית אנגלית
לפנות לטלפון 04-761967

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ
★ **אנשי שיווק ומכירה** מנוסים, שפות עברית־אנגלית, גיל מעל 25.
★ **מנה"ח סוג 3** בעלי נסיון של מספר שנים בתעשיה.
תנאים מצוינים למתאימים!
תל־אביב, דיזנגוף 156 טל. 03-240292/1
נתניה, שמואל הנציב 17 טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185 טל. 465331, 08-465277
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

רשות
שמורות הטבע
דרושים
1. **מנהל שמורות עין גדי**
תיאור התפקיד:
ניהול השמורה כולל אחריות לאחזקה, נקיון השמורה, שמירת ערכי טבע, גביית כספים, ניהול צוות עובדים הדרכה וסיורים, ניהול משא ומתן עם גורמים חיצוניים
דרישות:
ידע בטבע וידיעת הארץ, יכולת גבוהה לקיום יחסי אנוש תקינים וקשר עם גורמי חוץ, נסיון בניהול צוות עובדים גדול, נכונות לעבודה בשעות לא מקובלות, בריאות תקינה ורשיון נהיגה
מגורים יינתנו ע"י הרשות בבי"ס שדה עין גדי
2. **פקח/ית ניטור רעלים**
תיאור התפקיד:
פיקוח על איכסון ושימוש בחומרי הדברה בסקטור החקלאי באיזור הדרום, מניעת הרעלות בעלי חיים עריכת סקרים ומחקרים בנושאי מניעת זיהום מרעלים איכות הסביבה ושמורת טבע
דרישות:
תואר ראשון בביולוגיה, חקלאות, כימיה, מדעי הסביבה, או הנדסאי/ת איכות הסביבה. התמצאות בטבע וידיעת הארץ, נסיון בעבודת שדה, רשיון נהיגה, בריאות תקינה, מגורים באיזור בארשבע
3. **פקח בשמורת החולה — לפיקוח**
ושמירה על ערכי טבע, נקיון ואחזקה
דרישות: רקע בביולוגיה, מגורים באיזור השמורה. רשיון נהיגה רצוי גם בטרקטור, בריאות תקינה. העבודה בשעות לא מקובלות
המעוניינים יפנו למלוי שאלונים לרשות שמורות הטבע, עד לתאריך 13.11.87
ירושלים: ירמיהו 78. בארשבע: אהבות 19. צפת: בית הסוכנות — שמורת החולה

למשרד נסיעות בחיפה
דרוש/ה
· **מומחה לנסיעות**
· **פקיד מורשה**
נסיון חובה. המועמדים המתבקשים לשלוח קורות חיים תוך פירוט נסיון ומקומות עבודה קודמים אל ת.ד. 2500 חיפה.
סודיות מובטחת.

לשרות מוצרי חשמל ביתיים
באזור הצפון דרושים:
1. **מנהל מחסן**
עדיף בעל רקע טכני ונסיון בעבודה עם מחשב, בעל המלצות. שעות עבודה מ־7.00 בבוקר.
2. **טכנאי שירות**
בעל נסיון 3 שנים לפחות
נא לציין תעודות מקצועיות באם יש.
לפנות בכתב יד ת.ד. 4890 חיפה
ולציין עבור מס 13 סודיות מובטחת

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו —
חברת מימון בעלת מוניטין רב
דרוש
איש מכירות
לאזור חיפה
בעל מרץ ויוזמה לתפקיד עצמאי ומעניין הכולל קשר עם לקוחות קיימים ואיתור לקוחות פוטנציאליים.
יכולת ניהול מו"מ, יחסי אנוש מעולים ורשיון נהיגה — הכרחיים.
נסיון במכירות, רקע בכלכלה או חשבונאות וידיעת השפה הערבית — יתרון.
תנאים טובים. אפשרות להגיע לשכר גבוה ואחזקת רכב — מובטחים
אתגר רב והזדמנות יוצאת דופן
להשתלב בחברה מבוססת וותיקה
לפנות לאתי, טל. 03-297741, משרה מס' 758
סודיות תישמר בקפידה

אורט ישראל
המערכת ללמודי מבוגרים
דרושים מורים
להוראת נושאים טכניים במפעלי תעשיה באזור חיפה והצפון.
השכלה מינימום — הנדסאי בתחום הרלוונטי.
נסיון בהוראה — יתרון.
הלימודים מתקיימים בדרך כלל בשעות אחה"צ והערב.
* **אלקטרוניקה** (גם בבקר)
* **מחשבים**
לוטוס 1,2,3, "ארבל" Dbase
* **הידראוליקה**
* **פנאומטיקה**
* **רובוטיקה**
* **אוטומציה**
* **בקרת איכות**
* **טכנולוגיית מזון**
* **אנגלית טכנית**
* **הנדסת תעשיה וניהול**
לקבלת פרטים נא להתקשר לטלפון
04-666182; 04-665525
לג'ורג' או לאלכס

לחברה צעירה ומתפתחת בשוק ישיר
דרושים
מקדמי מכירות
1. עבודה נוספת בשעות הערב עם הכנסה נאה.
2. הצעה מיוחדת – מסלול קידום מהיר ,שכר גבוה. אפשרות ליום עבודה מלא למצליחים.
סניף ר"ג 03-724308, סניף ראשל"צ 03-9650170
סניף אשקלון 051-27484, סניף אשדוד 08-551619
סניף רחובות 08-475348, סניף ב"ש 057-72022

מגדילים את "הנבחרת"
אם את/ה מאמינים ביכולתכם
לשכנע ולמכור
נשמח לצרף אתכם לנבחרת
הסוכנים שלנו
אנו עוסקים בפרסום ובמודעות
באנגלית לארץ ולחו"ל
ת.ד. 20126
תל־אביב 61201
עבור י.ע.

לבית האבות משמרי בית שאן
דרושים
☆ **מטפלים/ות** ☆
☆ **אחים/ות** ☆
☆ **פיזיותרפיסטים/ות**
ת.ד. 81092 - לאחות - 9312
טל. 06-710651

صورة عن الأصل

صورة عن الاصل

הכוונה הארצי | הארץ חדשות

למפעל תעשייתי באזור התעשיה ראשל"צ
דרושים
מלגזן (לעבודה בשלוש משמרות)
* נסיון של שנה אחת לפחות ורשיון נהיגה מתאים.
עובדי ייצור - מפעילים לציוד אוטומטי חדיש
* לעבודה בשלוש משמרות * בעלי 10 שנות לימוד לפחות * לבעלי רקע וגישה טכנית עדיפות.
עובד אחזקת מבנה
- ידע ונסיון בנושא נגרות, שיפוץ מיבנים וצבעות
מועמדים מתאימים יפנו לכח אדם. החל מיום א' טל. 9612919

לתנובה
דרוש מפעיל לחנות מתמחה ברשת מזון קיימת
נסיון בהפעלת חנות ומסחר. יכולת להעמיד ערבויות כספיות. תושב קרית מלאכי והסביבה הקרובה.
מועמדים העונים על הדרישות יפנו לטלפון 08-487258; 08-487237

משרד העבודה והרווחה
שרות מבחן למבוגרים
מחוז באר-שבע
דרושים
1. קצין/ת מבחן למבוגרים
השכלה: עבודה סוציאלית, מדעי ההתנהגות, פסיכולוגיה. הדרכה מקצועית צמודה
2. מדריך לקציני מבחן
(בעל נסיון בהדרכה). השכלה: עבודה סוציאלית, מדעי ההתנהגות, פסיכולוגיה
למה ימים - תנאים נלווים טובים ואפשרויות קידום
על המעוניינים לפנות לת.ד. 5863 באר-שבע, או לטלפון 057-34826 לשושנה ניר

לכפר נופש
דרושים
אנשים עם ראש טוב ומקצועיות בעבודה
1. צוות
להפעלה חברתית מגוונת בתחום המשחק/בידור קל לפעם בשבוע לשעות הערב המאוחרות. הפעלה של כ-130 איש.
2. מדריך/ה
רצויי נסיון באומנות בטבע לפעם בשבוע בשעות אחה"צ.
3. מדריך/ה
בדרמה, שעשועים, ו/או כל רעיון טוב אחר לפעמיים בשבוע. הפעלה של כ-130 איש.
★ אוכלוסית יעד - משפחות, מוגבלים פיזית ו/או נפשית ובעיקר קשישים. מקום העבודה - ים המלח.
המעוניינים לקביעת ראיון מתבקשים להתקשר לטל: 051-36988 בימים ראשון שני 13-08

עיריית קרית-גת
דרוש
מנהל אגף לשיפור פני העיר
תאור התפקיד:
★ אחראי על מדורי הביצוע בעיריית קרית-גת באמצעות עובדי עירייה וקבלנים.
הכישורים הדרושים:
★ השכלה על תיכונית.
★ בעל כושר ארגוני וניסיון בהפעלת צוות עובדים בהיקף גדול.
דרוג: בהתאם לכישורים.
המעומדים יפנו בכתב לעיריית קרית-גת מח' המנגנון ת.ד. 1 קרית-גת 82100 עד ליום 20.11.87

קופת חולים מכבי
דרושים
★ **אחים ואחיות מוסמכות** בחצי משרה
★ **מיקרוביולוג/ית** בעל/ת תואר ראשון או שני במשרה מלאה
● בהצעות נא לפנות בכתב, בצירוף מסמכים וקורות חיים לקופ"ח "מכבי" רח' הרצל 73 חיפה, 33212 לידי ד"ר בק

למוסד ציבורי גדול באזור אשקלון
דרושים:
1) מכונאי טנקים
2) מנועני מטוסים
3) מפעילי מכונות C.N.C
4) מהנדסי מכונות
מעומדים, לאחר שירות סדיר בצה"ל, מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 120 אשקלון 78100 עבור "מוסד ציבורי" תוך פירוט קורות חיים ומס' טלפון להתקשרות מהירה

דרושה
אחות מוסמכת
בעלת ידע בקריאת א.ק.ג.
רצוי בעלת קורס לטיפול נמרץ בחולי לב
לחצי משרה בוקר
לפנות לטל' 04-515522 בשעות הבוקר

לחברה מסחרית בחיפה
דרושים
★ **מנהל חשבונות ראשי**
★ **בחור** לאחר שירות צבאי לעבודה כמחסנאי עם רישיון נהיגה ג'
★ **פקידה** לאחר שירות צבאי
נא לפנות בכתב לת.ד. 33251 חיפה 33032

לחברת ביטוח מתפתחת
דרוש
מפקח רכישה
בעל נסיון של שנתיים לפחות לטיפול בסוכנים קיימים
לפנות בכתב בציון קורות חיים
לת.ד. 8255 חיפה - סודיות מובטחת

מודיעין אזרחי בע"מ
סניף חיפה והצפון
ליחידת האבטחה בנמל חיפה דרושים
מאבטחים
★ בוגרי צבא/משטרה ★ בריאות תקינה ★ עד גיל 45
תנאים מצויינים למתאימים
ראיונות קבלה יתקיימו במשך השבוע
בין השעות 12.00 - 08.00 במשרדי חברת האבטחה במנהלת נמל חיפה
נא להצטייד בתעודת זהות, תעודת מילואים ושלוש תמונות

למפעל מבוסס במגדל העמק
דרושה
מזכירה למנהל המפעל
* הדפסה עברית אנגלית + ניסוח טלקס
* בעלת יוזמה
* ותק שנתיים בתפקיד דומה
התפקיד כולל קשר עם ספקים ומעקב אחרי הזמנות חומרים וציוד בארץ ובחו"ל.
למתעניינת המתאימה תנאים טובים מעל המקובל
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 91 מגדל העמק עבור מנהל כח אדם.

לתעשייה צבאית חיפה
דרושים/ות
★ אנשי אחזקה
√ לטיפול בציוד מתקדם:
√ מכונאים בוגרי בתי ספר מקצועיים תלת שנתיים אשר שירתו כטכנאי צריח או מכונאי מטוסים המכירים מערכות הידראוליות ופנאומטיות
★ חרטים כרסמים
√ ליצור מכשירים מדוייקים
√ בוגרי בתי ספר מקצועיים או קורסים בחריטה וכרסום.
√ בעלי 5 שנות ניסיון
★ חשמלאי
√ לתחזוקת מערכות בתעשייה,
√ בעל ידע בפיקודים.
√ ניסיון של 3 שנים לפחות
הפניה לת.ד. 437 חיפה בצירוף קורות חיים
אישורי השכלה ומס טלפון

למפעל וקה במפרץ חיפה
דרושים
1. מהנדס מכונות
לניהול, ייצור ואחזקה.
* נסיון של 5 שנים
2. מנהל בית יציקה
* עם נסיון בתבניות ומכונות הזרקה.
* נסיון של 5 שנים
3. מסגר מכני — לאחזקה
* נסיון של 5 שנים
4. מחסנאי
* בעל נסיון במחשב
* נסיון של 5 שנים
נא לפנות טלפונית 04-727304

להברה מסחרית בחיפה. דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
הכשורים הדרושים:
* כושר ניהול צוות עובדים
* סוג מקצועי מדרגה 3 ומעלה
* נסיון מוכח של מספר שנים בהנה"ח ממוחשבת ובעבודה עם מחשב
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 191 קרית ביאליק (בציון עבור מנהל חשבונות)

אנו מרחיבים את עסקינו
לכן דרושים לנו
אנשי / נשות מכירה
(בחיפה נהריה והקריות)
בעלי יכולת שכנוע, והופעה נאה לעבודה עם אתגר בצוות צעיר ודינאמי (רצוי רכב).
תנאים: בסיס + אחוזים + בונוסים לפי הכישורים
להתקשר לאיריס טל' 04-667763/4
- סודיות מובטחת -

למכללה הטכנולוגית אורט
ע"י האוניברסיטה העברית
גבעת רם: ירושלים
טל' 02-533141
דרוש/ה
מהנדס/ת אלקטרוניקה
(בתחום התקשורת)
להוראה, משרה חלקית

דרושים:
* **מחסנאי כללי** (אפשרי פנסיונר בפנסיה מוקדמת)
* **פקיד/ה קבלה** בעל/ת נסיון
* **עובדת מחסן כביסה**
נא לפנות לטלפון שלמית 04-242811
בין 12.00-08.00 לנורית

לסניף חדשות חיפה **חדשות**
דרושה
פקידה
לחצי משרה
הכישורים הדרושים:
★ ידאש מהיר ★ חריצות
★ כושר ארגון וניהול ★ ידע בהדפסה
לפרטים נוספים נא לפנות לטלפון 04-643277/8

לחברת שיווק ארצית
דרושה:
פקידת מכירות / חשבונות
— אחרי שירות צבאי.
— רצוי בעלת רקע פיקודי.
— אין צורך בניסיון קודם.
— העבודה מעניינת ומוכרת בשעות עבודה רבות.
— יש להגיש מועמדות בכתב יד קורות חיים.
לת.ד. 431 מיקוד 20302 תל-חנן.
עבור פקידת מכירות

עין קינחו
למנהלת אזור הצפון
דרוש
נציג מכירות
באזור הצפון
הכישורים הדרושים:
גיל 40-25
השכלה תיכונית ובעל ידע מושלם בעברית
עדיפות לבעלי נסיון במכירות
רכב חובה
למועמד המתאים מובטחים תנאי שכר טובים
מועמדים רציניים העונים לדרישות מתבקשים לפנות בכתב לכתובת — מנהלת אזור הצפון ת.ד. 20012 מפרץ חיפה

לשלוחתנו בחיפה
דרוש
מקדם מכירות
הכישורים הדרושים
★ ניסיון במכירות
★ הכרת ענף המזון המוסדי
★ בעל רכב
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לשלוח קורות חיים בכתב
לת.ד. 33307 ת"א מיקוד 61332 עבור "מקדם"

לדג-אל
חברה למסחר בע"מ דרוש
מקדם מכירות
לאיזור הצפון
עבור מוצרי חשמל ביתיים מתוצרת זיגוסי
תכונות דרושות:
★ ניסיון מוכח במשך 3 שנים לפחות בשיווק מוצרי חשמל ביתיים
★ תושב חיפה או הסביבה.
★ בעל רישיון נהיגה.
על המועמדים לפנות בכתב יד עם פרוט תולדות חיים לדג-אל חברה למסחר בע"מ רח' שפע טל 10, ת"א 67013
סודיות גמורה מובטחת

לדבניל דרושים:
לעבודה עם קשישים וחולים:
אחים/ות עובדי סיעוד
חובשים/ות יוצאי צבא
נא להתקשר 04-713804

דרוש
הנדסאי או טכנאי בניין
משרה מלאה בדרגה 7 — 3
דרישות המשרה:
בוגר ביה"ס לטכנאים או הנדסאי בניין
הכרת חוק התכנון והבניה
נסיון 3 שנים לפחות
בתחום התכנון והבניה
בקשות למשרות הנ"ל יפנו בכתב בצרוף קורות חיים עד יום 20.11.87
למשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה
מורדות הכרמל ברח' העצמאות 27 חיפה

יש עבודה בחברת החשמל

להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
מסגרים מעולים עובדי גובה
הכישורים הדרושים:
★ בעלי נסיון
★ בריאות תקינה
★ בוגרי בי"ס מקצועי
העונים לדרישות הנ"ל, יפנו אישית עם תעודת השכלה אל מח' כח אדם, אגף הביצוע רח' החשמל 16 קומה 12 ת"א.

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
מכונאי אחזקה
הכישורים הדרושים:
★ בוגרי בי"ס מקצועי
★ נסיון של 6 שנים לפחות
★ מגורים באשקלון והסביבה

למחלקת שיפוצי טורבינות
דרושים:
מסגרי מכונות
הכישורים הדרושים:
★ בוגרי בי"ס מקצועי
★ נסיון מקצועי של 4 שנים לפחות
★ מגורים בגוש דן
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל מח' כח אדם תיפעול דרום רח' החשמל 14 ת.ד. 25 ת"א

למחוז ירושלים
דרוש/ה:
טכנאי/ת - הנדסאי/ת ייצור
לבצוע פרוייקטים שונים ולטיפול בנושאי שיטות שכר עידוד ובמגוון נושאי אוי"ש
רצוי בעל/ת נסיון של מספר שנים במקצוע.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת כח-אדם, מחוז ירושלים, רח' דוד המלך 7, ת.ד. 185 ירושלים.

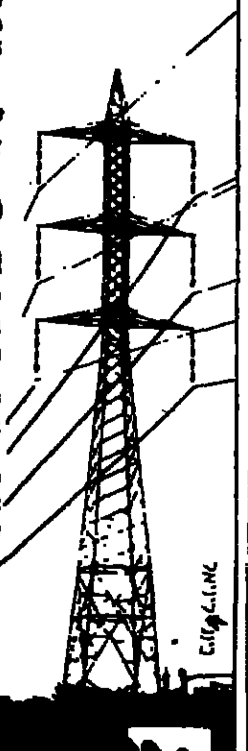

חברת החשמל לישראל בע"מ

קרן רוטשילד מחפשת מועמד לתפקיד הבכיר של:
מנהל גני רמת הנדיב
רמת הנדיב ליד זכרון יעקב הוא גן גדול ומטופח לזכרו של הברון אדמונד דה-רוטשילד.
על המועמד להיות בעל הכישורים הבאים:
- גנן מקצועי ברמה גבוהה
- נסיון בניהול ובטיפוח גנים רחבי ידיים
- יכולת בהכשרת עובדים ובניהול צוות גדול
- אישיות נעימה ויחסי ציבור טובים
- שליטה מלאה בעברית ובאנגלית

השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד.
פניות באנגלית יש לשלוח בצרוף תולדות חיים, לכתובת:
יד הנדיב,
רח' אבן גבירול 16,
ת.ד. 7912, ירושלים 92 430

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת נוער וחלוץ
תפוז 88
לעבודה עם נוער מתנדב מאמריקה הלטינית במסגרת תכנית "תפוז 88"
דרושים
מדריכים/ות
המדריך יהיה צמוד לקבוצתו בכל פעולותיה ובמשך כל שעות היממה, הפעולות יכללו עבודה בקבוץ, סיורים ברחבי הארץ וסמינרים
עבודה רצופה במשך 9 — 7 שבועות בתקופה שבין ינואר ומרס 1988.
מדריכים/ות בידיעת הארץ
להדרכת טיולים לנוער מדרום אמריקה במסגרת תכנית "תפוז 88"
בחדשים ינואר ופברואר 1988
עדיפות לבעלי נסיון
הכשורים הדרושים:
- גיל, 30 — 20 שנה
- הסכלה תיכונית מלאה
- שליטה בשפה הספרדית/או הפורטוגזית
- שהות של לפחות שלוש שנים בארץ
- נסיון בעבודה עם נוער
- השתתפות בסדנת מיון בת יום אחד ובסמינר הכנה בן חמישה ימים בתנאי פנמייה אשר יתקיימו בירושלים בתאריכים שייקבעו מאוחר יותר
- עדיפות תנתן לבוגרי צה"ל או שרות לאומי מקביל

להצעת מועמדות לשני התפקידים הנ"ל
נא להתקשר לטל' 02-208528/29/30/31

פילת
אגף מיון והשמה
עבור אחד מלקוחותינו
דרושות
פקידת יצוא
נתונים נדרשים: הדפסה באנגלית יכולת לקבל הכתבה באנגלית.
נסיון ביצוא אינו הכרחי.
פקידה
כישורים נדרשים: הדפסה בעברית
נסיון בקלדנות מחשב.
אזור העבודה תל-אביב
נא להפנות קורות חיים מפורטים לפילת בע"מ, דרך פתח-תקוה 114 ת"א 336312, ולציין על המעטפה משרה מס' 5150 או לטלפן ל-334191 בין השעות 10:00-15:00

לקואופרטיב "דן"

דרושים
נהגי אוטובוס
על המעוניינים לפנות למשרדי "דן" שד' שאול המלך 39 תל-אביב, בנין הדר-דפנה
לקומה 8, חדר 814 – מצויידים בתעודת זהות רשיון נהיגה, פנקס מילואים ופנקס שבוי
ימי הקבלה א-ה' 13.00-08.00

ל"שלף יועצים לשיווק"
דרושים
עבור חברת אלקטרוניקה גדולה
אנשי/נשות מכירות!
לניהול מו"מ עם לקוחות
מכירת ציוד אלקטרוני מתקדם
ופיתוח מודעות למוצרים חדשים
כישורים מועדפים:
★ קציני/ות קשר בצה"ל ו/או רקע טכני באלקטרוניקה
★ ידע בסיסי בשפה האנגלית
★ יכולת מכירה וכושר שכנוע
★ הופעה ייצוגית ואמינה
★ בעלי רכב פרטי
מועמדים/ות מאזורי ירושלים, חיפה, עפולה, טבריה, הוד השרון, נתניה ובאר-שבע וסביבותיה
יפנו בדחיפות לטלפון 03-343511
בשעות 13.00-8.00
סודיות מובטחת

לעתון הארץ דרושות:
נערות בוגרות תיכון וסטודנטיות להחתמת מנויים בדוכני מכירה
★ 4-3 פעמים בשבוע
★ תעריף שעה + עמלות גבוהות
★ שעות עבודה גמישות
להתקשר 03-5121339

למפעל מתכת בהקמה — מפרץ חיפה
דרושים:
*** כלכלן / מהנדס תעשיה וניהול**
כלכלן או מהנדס תעשיה וניהול להקמה של מערך תמחיר בקרה ומידע. נסיון של 3 שנים בתעשיה בתפקיד דומה. נסיון וידע בעבודה עם מיקרו מחשב. משרה 310
*** רתכים** נסיון של 3 שנים לפחות משרה 311
*** מסגרים** קוראי שרטוט נסיון של 3 שנים לפחות משרה 312
*** מפעיל מכונה לחיתוך להבה C.N.C**
בעל נסיון משרה 320
*** מסגרים, רתכים בכירים**
בעלי נסיון בעבודות מסגרות וריתוך מורכבות. נסיון של 7 שנים לפחות והמלצות משרה 330
*** כרסמים C.N.C**
בעלי נסיון בעיבוד חלקים מורכבים מדלים משרה 340
המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 3218 חיפה 31032 או לטלפון 721302 ליטאל ולצרף בירוט נסיונם, השכלתם, משכורת מבוקשת, מקומות עבודה קודמים.
נא לציין על המעטפה מספר משרה סודיות מובטחת

קיבוץ פלך: שמונה חברים

מאת מרדכי ארציאלי

חברי הקיבוץ הזעיר פנו לכל משקי הקיבוץ הארצי בקריאת "הצילו", אך המענה היחיד שקיבלו היה סטירת לחי — ערעור של חבר בקיבוץ ותיק על עצם זכות קיומם. החברים עדיין מקווים

ארבע שנים מלאו בימים אלה לקיבוץ פלך. אחד מ־86 קיבוצי הקיבוץ הארצי של השומר הצעיר. ייחודו של קיבוץ זה שהוא הקטן והזעיר ביותר בארץ. מספר חבריו שמונה בלבד. כמות הכלבים ה־מתרוצצים בין הקרוונים שבו עולה הרבה על מספר החברים.

נוסף לחברים מתגוררים בקיבוץ שבעה נח"לאים המתחלפים אחת לשישה חודשים. אליהם ניתן לצרף פחות מעשרה "שין־שין" (שנת שרות) — קיבוצניקים שבאו לסייע למקף שנה. עוד נמצאת בקיבוץ משפחה "מלווה משק" — זוג מקיבוץ יד מרדכי ושלושת ילדיהם שבאו לסייע. בסך הכל מתגוררים בקיבוץ המבודד, בקצהו הדרומי של חבל תפן, מעל בקעת בית הכרם, בסמוך לכפרים דייר אל־אסד ומג'ד־אל כרום, פחות מ־30 נפש, כולל ילדים ופעוטות.

לאחרונה שיגרו חברי קיבוץ פלך איגרת יוצאת דופן לכל 86 קיבוצי הקיבוץ הארצי של השומר הצעיר. באיגרת נכתב בין היתר: "אנחנו, המעטים שנותרנו, פונים אליך, חבר קיבוץ עד גיל 30. בוא אלינו ועזור לנו להציל את קיבוצנו המתפרק מסיבה דמוגראפית. אנו מציגים אתגר. בוא לשנת התנסות בבניית קיבוץ חברה חדשה. ואם בסוף השנה נרגיש טוב ביחד — נשמח שתשאר. כל השיטות הישנות המקובלות פשטו את הרגל... הקיבוץ הארצי ומוסדותיו אינם מסוגלים לתת לנו פתרונות. לכן אנו פונים ישירות אליך בבקשה, בתביעה חד משמעית: אל תתן לנו ליפול — בוא אלינו".

אף אחד לא נענה לפנייה הפאתטית. רק קיבוצניק מבוגר אחד, מיכאל פאר מבית אלפא, ענה לפנייה ותשובתו גרמה לא רק למפח־נפש אלא גם לזעם. במכתבו לחברי קיבוץ פלך הוא כותב בין היתר: "הייתי מצטער על כל צעיר מבית אלפא שהיה נענה לקריאתכם, ואת משני טעמים. יש לי ערעור על כל שיטת ההתיישבות הנוכחית. אנו נאבקים על כל צעיר בתקופה שישתלב בתוכנו. הקמת קיבוצים חדשים הנוספים הפכה בתנועה לאקסיומה, מעין הוכחה למהות הקיום. אך האם יש צורך בכך? הקמת קיבוץ צורכת ממון עתק וספק אם יש לכך הצדקה כלכלית בתקופה שכולם נאבקים על קיומם חוקקים לעזרת התנועה, והיא סופגת את כל עתודות כח האדם והתנועתית.

"ההחלטה של קבוצת צעירים הקרויה "גרעין" לעלות להתיישבות — אין לה הצדקה ובסיס. הסטטיסטיקה מראה באמת כמה מתוך הגרעין מעוניינים בחיי קיבוץ. ולשחיקת האמצעים הגילוחים לכך אין כל הצדקה. יש לחזק את הקיבוצים הקיימים, מה עוד שקיבוץ צעיר וזעיר "חולה" בלאו הכי בכל תחלואי הקיבוץ הוותיק, כך שאין בו כל ייחוד... יש לעצור ולבדוק מה עתידה של כל התנועה הקיבוצית ואם עתידה מוטל בספק — אין לעצום עיניים ולהמשיך להקים קיבוצים נוספים...

"...ועד אז אעשה כל מאמץ שבתי, מועמדת פוטנציאלית מצויינת לפלך, תראה את עתידה בבית אלפא ותמשיך את המפעל שבו החלו סביה והוריה ולא תבזבז כוחה על דבר שספק אם יש לו זכות קיום. ואם אכשל בכך, יגזור הדבר, אם תרצו או לא, גם את דינכם".

מכתב זה לא שינה במאומה את תפיסת עולמם של חברי קיבוץ פלך. רונן, מרכז המשק שנשאל מה החזיק אותו בפלך השיב: "שני דברים עיקריים. הראשון הוא האתגר האישי. בשום מקום לא הייתה לי ההזדמנות והאופציה להקים קיבוץ יש מאין. ממש מבראשית. לבנות חברה ומשק זה אתגר שבשום מקום בעולם לא ניתן למימוש. הסיבה השנייה היא במישור התנועתי־אידיאולוגי. מעשה ההתיישבות עוד לא הסתיים והוא רחוק מלהסתיים. כאב לי החזון של גוש אמונים. אני מאוד מכבד את החזון שלהם אך לא מסכים איתו בכלל".

אין זה קל ופשוט להגיע לקיבוץ פלך. מכביש עכו־צפת מוביל אליו כביש החוצה את דייר אל־אסד. קשה לקרוא לו כביש. בתוך הכפר רוחבו כ־4 מטרים. מעבר לו — 3 ק"מ. הכביש מלא מהמורות, מתן עמוקות, ועיקוליו חדים, קשים ומסוכנים. אם מגיע רכב ממול יש לרדת לשוליים ולהמתין. נהגי אוטובוסים ומשאיות אינם מעזים להגיע לקיבוץ בכביש זה. הם עושים קפנדריה של 50 קילומטרים נוספים דרך עכו, נהריה, מעלות וכפר הוורדים. אך גם הם אינם מגיעים לקיבוץ. התחנה הסופית של האוטובוס מנהריה הוא קיבוץ כישור. רכב הדואר מגיע רק עד קיבוץ עין המפרץ ואליו נוסעים חברי פלך כדי לקבל או לשלוח מכתבים ומברקים. מוצרי בשר, חלב, פירות וירקות מגיעים לפלך מאזור מפרץ חיפה הודות לטוב ליבה של המועצה האזורית "משגב". שלפנים משורת הדין העמידה רכב לקיבוץ הזעיר. רכב זה גם מביא לקיבוץ את הלחם מכרמיאל.

מהגבעה שעליה נמצא פלך נשקף נוף מקסים: ביום בהיר ניתן לראות מכאן את ראש הנקרה, חניתה, נהריה, עכו, מפרץ חיפה, הר הכרמל וכל בקעת שפרעם. אנשי הקיבוץ מתגוררים בקרוואנים. קרוואן ליחיד בן 37 מ"ר כולל חדר, מטבחון, מקלחת ושרותים. למשפחות עם ילדים יש קרוואן גדול יותר, 45 מ"ר, ובו שני חדרים. שני קרוואנים משמשים כבתי תינוקות ואחד כמועדון. בערבים מתרכזים הכל במועדון שבו נמצאת הטלוויזיה היחידה. יש ועדות משק, מזכירות, קליטה, חינוך ובריאות. כל אחד מחברי הקיבוץ הוא חבר בכל הוועדות. שיחת הקיבוץ מתקיימת ביום חמישי ולא במוצאי שבת, כבקיבוצים האחרים. מדוע? הנח"לאים נוסעים לשבת הביתה.

האדמה סלעית ואינה מתאימה לגידולי שלחין או פלחה. גם המטע, לדברי החברים, הוא בערבון מאוד מוגבל. יש מטע של פרי הקיווי ב־35 דונם פרוזי לחנדר ולול פטמים המייצר 230 טון בשר לשנה. לקיבוץ גם העשיה — מפעל לאריגת שטיחים המעסיק שלוש בנות ושלושה בנים. הבנות עוסקות בעיצוב השטיחים והבנים באריגה. אבל, אומרים החברים, המפעל הזה לא יוציא אותנו מכלכלית.

בשלוש השנים האחרונות עברו בקיבוץ שלושה גרעינים שמנו 60 איש. כולם נשארו הכיצה בלבד. אבל אם הם יתפסו בהורה הם ילכו מכאן, אומר בחיוך עצוב אחד החברים השואים. באחרונה נשארו שלושה חברים מהגרעין הראשון, כשעוזו היתה בקיבוץ מועקה קשה.

התקופה הנוכחית היא זמנית. נקודת הקבע אמורה להיבנות על גבעה סמוכה. לחברי הקיבוץ הזעיר יש בעייה עם עצמם. חלק מהקרקעות שבשטח תכנית המיתאר החדשה בת 430 דונם, היא בבעלות פרטית של דרוזים ומוסלמים. אומר מרכז הקיבוץ: "אנו מתנגדים חד משמעית להפקעת קרקעות של ערבים. ההפקעה היא עיסקה שבכפייה ולכך אנו מתנגדים. אם בעיית הקרקעות לא תיפתר לשביעות רצונם של הבעלים החוקיים — לא נעלה לנקודת הקבע. ברור לנו שאם היו יושבים במקומנו אנשים בעלי השקפה שונה, הפקעת הקרקעות היתה כבר לאחר סיומה. אנו יודעים שאנו משלמים את המחיר. אין שלד ואין קירות לבתים. קיבוצים שקמו אחרינו כבר יושבים בבתי הקבע.

כיצד תתגברו על בעייה זו? שאלנו. לא נוותר על עקרונותינו, השיבו.

אך מסתבר שאין זו הבעייה היחידה. התקוות הגדולות, ההתלהבות העצומה, הצבע הוורוד בו ציירו את עתידם, אינם כפי שהיו. ואולי. אפילו, צודק מיכאל פאר מקיבוץ בית אלפא? — שאלתי.

אל תזכיר לנו את שמו, השיבו.

פקק תנועה בציריה של תל־אביב: לשפר את התחבורה הציבורית

מהפך בכרך (ג')

תקועים בפקק

מאת רומן פריסטר

ביטול צוואר־הבקבוק בפאתי תל־אביב יעביר את כל עומס התנועה, ועמו את רוגזם של הנוסעים, אל תוך הרחובות הסתומים ממילא של הכרך. הפתרון טמון בתיאום מלא בין כל הגורמים המתכננים והמבצעים, אך לעתים אין ימין יודעת את אשר שמאל עושה

השעה שמונה בבוקר. יום חול. נתקעתם בפקק תנועה, איפשהו בכניסה לכרך, אולי ליד הקאנטרי־קלאב בצפון ואולי בכניסה המזרחית, בדרך מאזור פתח תקוה: אתם מזיעים בקיץ ומתרגזים בימי גשם, שורפים דלק מיותר, לעתים מאחרים לעבודה ותמיד מעמידים את מערכת העצבים שלכם במבחן קשה. אם נכון לומר שצרת רבים חצי נחמה, זו ההזדמנות להזכיר כי מחצית מ־500 אלף איש המועסקים בתל־אביב מגיעים אליה כל בוקר מערי־הלוויין שלה. בכניסות לעיר תקועים, לצד כלי־רכב פרטיים, גם האוטובוסים של דן, מלאי נוסעים כבני קופסאות סרדינים, מרביתם לא־ממוזגים ולרוב לא־כל־כך נקיים. תנועה מפוקפקת, וכל זה קורה לנו בעוד רמת המינוע של המרחב המטרופוליטני נופלת מזו שבמרכזים עירוניים גדולים באירופה ובארצות־הברית. בבוא היום נשיג את המערב — וניתקע סופית.

רפי מלצר, מנהל המחלקה לתכנון ותנועה בקואופרטיב דן, מתגבר כל שבוע מבריקים למפקחות על התנועה בפתח כדי להסיר מהחברה שלו כל אחריות לקיום לוחות־זמנים סדיר. "אי־אפשר לנוע בתוך הרחוק הזה", הוא אומר ומספר כי "הזמן המתוכנן למסע עירוני" של אוטובוס מבתים לתל־אביב ובחזרה הגיע לשעה ו־40 דקות, ולמרות הפיכתו של רחוב אלנבי לנתיב בלבדי לתחבורה ציבורית, התארכה הנסיעה בקו 4 — מהתחנה המרכזית לצפון ובחזרה — בשעה אחת לשעה ו־12 דקות". דני הולצמן, מנכ"ל נתיבי איילון ויושב־ראש הוועדה לתיאום תנועה וחנייה מבשר על התמוטטות מנוסלת של שירותי התעבורה, "אם לא תחולל בהם מהפיכה אמיתית".

יריביו הפוליטיים של ראש עיריית תל־אביב־יפו מטיחים בו אשמה כבדה: בעשרות מיליוני שקלים שהוא משקיע במה שהם מכנים "קוסמטיקה" (מופעי תרבות, פארקים, מרחובים ועוד) היה אפשר לחסל מזמן את צוואר הבקבוק שבכניסות לכרך. הם דורשים ממנו להזרים כספים רבים יותר לנתיבי איילון — גם אם הממשלה, השותפה לפרויקט, קומצת את ידה. הם סבורים שעל העירייה להקים צמתים רב־מפלסים שיקלו על זרימת התנועה לעיר. לא־יוכל, טוענים מבקריו של שלמה להט, שנסיעה מרמת השרון לרחוב דיזנגוף תימשך כמו נסיעה מתל־אביב לירושלים. ואולם לא צריך להיות מומחה גדול בתחום התעבורה כדי להבין שסחרור מבואות העיר יעביר את הפקקים, ועמם את רוגזם של הנהגים, אל לב לבו של הכרך הסתום ממילא. וכל זאת, בלי להתייחס לעובדה שבתוך תל־אביב יש כיום בקושי מקום חנייה אחד לכל שלוש מכוניות הנעות בחוצותיה.

לפני כשלוש שנים הביא להט מהנדס עירייה חדש, את שמאי אסיף, קצין צה"ל שבנה את מחנות הצבא בנגב, אחרי פינוי סיני, וקיבל את הדוקטורט שלו בעיצוב ערים באוניברסיטת הארוורד. בקיצור, אדם שכישוריו המקצועיים אינם מוטלים בספק. אלא שבעיות התעבורה אינן תופסות את המקום המרכזי בהשקפתו האורבנית ואין הוא מתרגש מרוגזם של התקועים בפקקים. לדבריו, "אין אלה פקקים אלא תור בכניסה לעיר; והרי מקובל שעומדים בתור כדי להכנס לדבר שיש לו ערך. ואם אין למישהו הסבלנות להמתין בתור לתל־אביב, כנראה אין זה חשוב לו די הצורך. שישאר בחוץ". גם אסיף מרגיש שביטול "התור" יעביר את הבעיה מפאתי הכרך למרכזו. את פתרונה הוא רואה אך ורק בשכלול התחבורה הציבורית.

ראש העירייה ביקש להבהיר לנו שאינו מזדהה עם "תורת התורים" של המהנדס שלו.

יד ימין, יד שמאל

להט מלא טענות כלפי הקואופרטיבים לתחבורה שהתאבנו בעיקר בשל היעדר מתחרים. הוא היה רוצה לראות את חברת דן מפעילה אוטובוסים שכונתיים קטנים, והדבר בכי כמן מכוד להדגיש שזה עשור ויותר לא עסק הקואופרטיב ברחוזיה של הקווים הקיימים. "רק בקווים שבהם יש להם מתחרים, למשל בקו 4, דאג דן לשפר את השירות אף צייד את האוטובוסים במזגני אוויר. יש הרגלות כאותה בין הגורם המוניציפלי לבין מפעילי התחבורה הציבורית" וליכת הנתק. בין השאר, אופיו של ראש העירייה, להט היה רוצה שהכל יתנהל על־פי שיקוליו בלבד. בבריתות־הדעת אמר לנו שהוא שמע ברצון לעצת אחרים — בתנאי שהיא הולמת את השקפת עולמו. על רקע זה הגיע לעימות לא־נעים גם עם משטרת המחוז, כשלא פעלו השוטרים כהבנתו, כינה אותם "פחדנים". כשלא רדפו אחר מפגינים שהפריעו לטקס עירוני כלשהו, שאל "אם הם נכי רגליים". עניין אכיפת החוק קרוב ללבו וכל הפרת סדר ציבורי מקוממת אותו ומתירה את הרצועות לשונו החדה. אך הערותיו העוקצניות אינן תורמות ליצירת אווירה טובה ביחסים עם המשטרה, ולמשטרה יש תפקיד חשוב גם בהכוונת התנועה בעיר. אמר לנו מפקד המחוז, ניצב גבריאל עמיר:

"להט אינו מרוצה מתפקודנו. אך בכל זאת, הוא ראש עירייה שאפשר לטייל בחוצותיה, בביטחון ובשלווה, גם בשעה אחת אחר חצות. כשהוא זקוק לעזרתנו בביצוע צווי הריסה, אנחנו מתייצבים במקום כבקשתו. אבל לא לשוא חוזר להט ומדבר על הצורך בקיומה של משטרה עירונית. בינתיים, כאין לו משטרה משלו, היה רוצה להפעיל אותנו כאילו סרנו למרותו. אבל אנחנו משטרה לאומית הפועלת על־פי שיקולים שלפעמים אינם לרוחו. כשעצקו לעבר תושבי גבעת עמל קריאות גנאי, דרש מאתנו לעצור את המפגינים. אבל מאימתי אסור לאנשים לקרוא קריאות גנאי לעבר פוליטיקאים? מה הוא רצה — שנפעיל אלות ונרסק ראשים כי מישהו העליב אותו?"

גם מפקד המחוז וגם דוברו של להט טוענים כי ליחסים המעורערים אין השפעה שלילית על החיים בכרך. ובכל זאת, כל פעם שאני רואה רמזורים מקולקלים בצומת סואן, זעקת צופרים מעצבנת ממלאת את חלל האוויר, מתגנבת לראשי המחשבה שהשוטרים התל־אביבים — שאין להם סיבה יתרה לחבב את להט — מעניישים אותנו ואינם נחפזים לעזור.

לעתים אין ימין יודעת את אשר שמאל עושה. כאשר פשטה עלינו מכת היתושים, השכילו כמה עיריות בגוש דן להדביר ויצאו יחדיו להדביר את העוקצים. אבל כל המאמצים להקים גוף משותף שיחפש פתרונות תחבורתיים לכל האזור המטרופוליטני, מרחובות בדרום ועד רמת השרון בצפון, עלו בתוהו. מהנדס העירייה, שמאי אסיף, סבור ש"בגלל ניגודי אינטרסים בין הרשויות המוניציפליות, הקואופרטיבים לתחבורה ומשרד התחבורה, אין סיכוי שגוף כזה יפעל בעתיד הנראה לעין". יודעי דבר סבורים כי בעבר נפל הרעיון בגלל מאבקי יוקרה על כהונת ראש הרשות המשותפת.

רכבת פרוורים

במרס 1988 יגיעו המסלולים של נתיבי איילון עד לשדרות רוקח. אך מי שמקווה כי בכך תבוא הגאולה לפלונטר התחבורתי של תל־אביב, צפוי לאכזבה. מנכ"ל הפרויקט, דני הולצמן (שהיה לפנים סגנו של מהנדס העירייה), רואה את הפתרון בייעול התחבורה הציבורית. לרבות הפעלת רכבת פרוורים, והבקעות קפדנית להנחות היסוד של תכנון העיר.

חלום הרכבת התחתית נגוז סופית. קשה להאמין כי במחיר כ־70 מיליון דולר הקילומטר יימצא יום שיסכים למממנה. אך גם עניין רכבת הפרוורים האמורה להיסלל בקו פתח־תקוה — תל־אביב מעורר מחלוקות לאין־ספור. שמאי אסיף טוען כי "הקואופרטיבים לתחבורה הם גופים שמרניים שאינם מעוניינים בשינוי המצב, כי יש להם צבא כבד של עובדים שלגביהם כל דבר שאינו אוטובוס, פירושו אבדן פרנסה". רפי מלצר מחברת דן מגיב "האיש אינו יודע על מה הוא מדבר. יש אצלנו צוות שמכין את הצטרפותו של הקואופרטיב בפרויקט הרכבת. אם תקום, אנחנו רוצים להיות שותפים בקידום הפעלתה". עם זאת, גורס רפי מלצר, שאפילו המכון הישראלי למחקר ותכנון תחבורה, שלושה מחקר בעניין, נכשל מעמדתו המקורית והמפקפק בכדאיותה של רכבת הפרוורים. מטעם המכון נמסר לנו ש"מעולם לא עשינו מחקר כזה ולכן לא יכולנו לשנות את ממצאיו". גם במקרה זה נוצר רושם שחסרה כאן יד מכוונת ומתאמת: אפילו יתגשמו התכניות הנוגעות בהפעלתה של רכבת הפרוורים, מה יהיה ערכה אם לא יופעלו באותה עת אמצעי תחבורה שיובילו את רבבות הנוסעים מתחנותיה הסופיות אל מחוז חפצם? כדאי ללמוד מהלקח של מבצע "חנה וסע". בתרועה רבה הכשירה העירייה והפעילה מגרשי־חנייה גדולים במבואות העיר. בסיורנו בהם בשעות לפני־הצהריים, מצאנום ריקים למחצה. בהיעדר קשר מהיר ונוח מן החניונים אל היעדים בתוך העיר — אין להם עוד ממש.

תכנון ומציאות

הולצמן היה רוצה לראות את נתיבי איילון כמו שרואים את הפרלוס ממעוף הציפור: בשתי גדות הנהר פרושים שדות פריים. לדבריו, תוכנית המתאר שאושרה בוועדה המקומית העירייה רצועות של כ־500 מטר משמאלם ומימינם של נתיבי איילון לבנייתו של מרכז העסקים הראשי (מע"ר).

אומר הולצמן: "לצערי, יש פער לא־מוסבר בין התכנון לבין המציאות. אני מדבר על פוטנציאל של כשני מיליוני מטרים רבועים של בנייה משרדית, כמעט הכל על קרקעות המינהל או העירייה, בלי שום סיבוכים של פרצלציה. אילו חברות הביטוח והבנקים והחברות האחרות עתירות ההון והעובדים הקימו את בנייניהן לאורך הנתיב, אילו מוקמו לצדדיו מרכזי תרבות ובידור עתידיים, היה פוחת בהרבה הלחץ על עורקי תנועה בלבה של תל־אביב. רבבות אנשים באלפי כלי־רכב לא היו צריכים להשתחל לתוך המבוך של רחובות שתוכננו ונסללו בעידן העגלות.

"אך מה קורה בפועל? רשויות התכנון — גם ברמה מחוזית — מאשרות פרויקטים ענקיים דווקא ברבעים שהגישה קשה אליהם והחנייה בסביבתם קשה כקריעת ים סוף. די לטייל לאורך כביש חיפה, בין צומת ארלוזורוב לגשר ההלכה, כדי לתמוה איך השטח העצום הזה עדיין ריק ושומם — ואילו גורדי החקים צמחו במרכז הכרך ובעתיד יוקמו בו מרכזים חדשים, פרובלמטיים מאוד מבחינה תחבורתית. כוונתי למרכז־גולדה, שיכלול אולמות תיאטרון ואופרה או מיתחם־אהל — תכנית גראנדיוזית שלפיה יוקם במקום תיאטרון האוהל, בניין קולנוע תל־אביב ובתי מגורים שמכים שיהדסו — כמין דיזנגוף סנטר השני".

רצועת השטח שלאורך דרך חיפה, שהזכיר הולצמן בדבריו הקיטרוג שלו, נועדה לפי התכנון הן למשרדים והן למגורים. ספק אם יימצאו רבים שירצו לגור בין המולת נתיבי איילון לבין הרעש של דרך חיפה. אך זו שאלה הנוגעת ביכולתה של העירייה לשלוט בהליכים כלכליים בכרך ובתנודות האוכלוסיה. וזה יידון בכתבה ביום שישי הבא.

(כתבה שלישית בסדרה)

המורה לעברית

מאת נילי מנדלר

לאה כהן, מיעוט בחדר המורים הערבי בביה"ס "מאלוויה" ברובע המוסלמי: "אני מאמינה שלא אפגע, למרות שאני לא יודעת מתי יצוץ איזה משוגע" ● תלמידה קישטה את שער המחברת בדגל פלשתין ● משאלה של ילדה לקראת השנה החדשה: "שאנחנו תמיד נהיה כולנו יחד נגד האויב"

"היום אמרתי לבנות כיתה ו': איזה איחולים אתן מאחלות לעצמכן לשנה החדשה? הן אמרו: 'הצלחה בלימודים לתלמידים', 'להיות תמיד ביחד', 'לעזור אחד לשני'. 'אושר'. שאלתי את הילדה שאמרה 'להיות תמיד ביחד', למה היא מתכוונת. שמחתי. חשבתי שהיא מתכוונת שאני והן נהיה תמיד יחד ואמרתי לה: לזה התכוונת? ובתוכי אמרתי: סוף, סוף, הנה יש כאן ניצני שלום. אז היא אמרה: 'שאנחנו נהיה כולנו ביחד נגד האויב'. היא אמרה את זה בצחוק קצת, בצחקוק של ילדה, כאילו חזרה על קלישאות ששמעה מהמבוגרים. קצת התאכזבתי, אבל לא התפלאתי".

לאה כהן, המורה לעברית בבית הספר היסודי הממלכתי לבנות "מאלוויה", במזרח ירושלים, סיפרה לי על השיחה עם התלמידה כאשר ישבנו בחדרה של המנהלת, נוהה גול. בבית הספר היא מיעוט. מורה יהודייה אחת בחדר־מורים שכולו מורות ערביות. בית הספר נמצא אמנם בפיקוח משרד החינוך ומחלקת החינוך של עיריית ירושלים, אבל כמו שאר בתי הספר במזרח העיר, הוא שומרה ירדנית. כל תוכניות הלימוד וספרי הלימוד הם משל משרד החינוך הירדני ונלמדים בירדן, למעט השיעורים בעברית ובאזרחות שהוסיפה העירייה למערכת השעות.

המורה היהודייה, הנשואה למנהל מחלקת הקריינות בערבית בקול־ישראל ואם לשניים, מלמדת בבית ספר "מלאוויה" זה 17 שנה. היא אחת מששי־שבע מורות יהודיות, המלמדות כמותה בבתי ספר במזרח ירושלים. ביום שביקרתי בשיעור שלה לעברית, בכיתה ה', היה כתוב על הלוח בעברית: "יום שלישי. 27.10.87. מזג האוויר היום: נעים, יפה, נאה". במרכז הלוח נכתב שם הסיפור הנלמד בכיתה: "הפיל והילד השובב", שיעור מספר 4 מהספר "מקראה לבתי ספר ערביים", על אודות ילדים המבקרים בגן החיות ועל ילד שובב שזורק אבן על הפיל. הספר מיועד למגזר הערבי בישראל ולומדים ממנו גם תלמידים במזרח ירושלים, שכן בזמן האחרון לא נכתבו במיוחד בשבילם ספרי לימוד.

"מה נתנו הילדים לפיל לאכול?" שאלה לאה את התלמידות. "חובז", קוראת אחת מהן. לאה אינה מקבלת את תשובתה הנאמרת בשפה הערבית ומעודדת, בעיניה, לתשובה שלמה יותר. "לחם", קוראות כל התלמידות במקהלה ובקול גדול. "ומה עוד?" "תפוח", עונה בערבית אחת הילדות. "תפוח", קוראת השאר במקהלה.

"תפוח אחד. הרבה.. ?" — "תפוחים". "עוגה אחת והרבה.. ?" — "עוגאים", אומרת תלמידה. "איך הרבים של עוגה?" — "עוגות", משיבות כמה ילדות בקול אחד. "ירות, כמו מורה. הרבים.. ?" — "מורות", אומרת מישהי. "מורות, יפה מאוד. כל הילדים נתנו לפיל לחם ועוגות. אבל הילד השובב. מה עשה? מה הוא זרק?" "אבן", אומרות התלמידות. "הוא כעס ומה עשה לילד?" — "דחפה", משיבה אחת התלמידות. "הכה", מתקנת המורה.

"אהלן בלמדרסי"

כשהגעתי לבית הספר בשכונת סעדיה, ברובע המוסלמי של העיר, יחד עם הממונה על החינוך הערבי בעיריית ירושלים מיתקאל נסור, לא ידעתי שאמצא שם מורה יהודייה. רציתי לראות איך מתמודדים העירייה ומשרד החינוך עם המצב המיוחד של בתי ספר ירדניים, הנמצאים בפיקוח מערכת החינוך הישראלית. השעה היתה קצת לפני 11 בבוקר. החצר המרוצפת אבן והנקייה למופת המתה ילדות לבושות בתלבושת אחידה: שמלות משבצות בפסים דקיקים, כחול־לבן, רובן עם מכנסיים מתחת לשמלות. הפעמון המכני צילצל קצרות והילדות הגיבו בתרועת שמחה ספונטאנית על סיום ההפסקה. אחת המורות יצאה לחצר ובפעמון מתכת ידני המשיכה להדנן ולדרבן את הילדות להיערך בזוגות ולהיכנס לכיתות.

באולם הכניסה הרחב, לפני המסדרונות המובילים לכיתות בעלות תיקרות גבוהות וחלונות גבוהים המסתיימים בקשת, תלויה כרזה: "בית ספר מאלוויה מברך את תלמידותיו לרגל שנת הלימודים החדשה ומאחל להן הצלחה, אושר ועושר". בכרזה קטנה יותר נאמר: "אהלן בלמדרסי" (ברוכים הבאים לבית הספר). אחרי ביקור בשיעור בעברית אני מוזמנת ללאה בחדר המנהלת.

היא אינה מרגישה זרה או לא רצויה. בין המורות ובינה שוררת ידידות־אמת וקירבה רבה, היא אומרת. אולי זה נובע מגישתה שלא כל מה שחושבים יש לומר, ושצריך "המון דיפלומטיה ורגישות". היא אינה נכנסת לוויכוחים פוליטיים. אינה מעירה "הערות ארסיות", כפי שעושות, לדבריה, אחדות מעמיתותיה היהודיות בבתי הספר במזרח ירושלים. "אנחנו לא יכולות לתקן עולם. לא במסגרת החינוך. לא בבית הספר. צריך לקבל אותם ולא להתווכח אתם". זו הפילוסופיה שלה על רגל אחת.

אבל עם כל הרצון הטוב, גם היא אינה יכולה לברוח מהמציאות הפוליטית, החודרת אל תוך בית הספר. "יש לי תחושות לא נעימות כשיש שביתה בעיר", היא מודה. "פעם, למשל, היתה הפגנה בעיר העתיקה ומשמר הגבול רדפו אחרי נערים שברחו דרך בית הספר שלנו. נורא פחדתי. נורא נבהלתי. הם רצו בחצר ומשם קפצו מעל החומה שמסביב לבית הספר. משמר הגבול רדפו אחריהם. זה היה עניין של שניות. שאלתי את משמר הגבול מה קרה והם אמרו: 'תבואי אתנו. ניקח אותך אתנו'. אמרתי: אני לא רוצה. אני מפחדת ללכת אתכם. הרי זורקים עליכם אבנים. הם קיללו אותי. צעקו עלי שאני משוגעת שאני לא הולכת אתם ואיך אני מרשה לעצמי. אבל אני לא רציתי להופיע כמי שמפחדת ושצריך לחפות עליה".

גם בני משפחתה דואגים לה. כששומעים שנזרקה אבן בירושלים, מצלצלים לשמוע אם היא בסדר. כבר קרה שהטלפון בביתה היה מקולקל וקרובים מחו"ל צילצלו לנוהה. המנהלת, שאותה יש ללאה קשרי ידידות מיוחדים. כאשר האווירה במזרח ירושלים רגועה, וכך זה רוב ימות השנה, היא מרגישה בטוחה בדרכה בסימטאות העיר העתיקה לבית הספר. "אני מאמינה שלא אפגע, למרות שאני לא יודעת מתי יצוץ איזה משוגע".

כך היא מגיעה לבית הספר שלוש פעמים בשבוע, מתוך הרגשה שיש בעבודתה שליחות. "קודם כל זה מפגש, ובאותה הזדמנות הילדות לומדות עברית ומכירות את ההווי שלנו. בשבילן אני נציגה של כל ישראל. כשמתקרב סוכות, למשל, הן רואות סוכות ברובע היהודי בעיר העתיקה. הן שואלות מה זה. הן שואלות גם למה האנשים ליד הכותל מתנדנדים ככה".

למה חוגגים פסח

בהיותה ילידת עיראק, היא אומרת שהעבודה במזרח העיר מאפשרת לה ליהנות משני עולמות. "ככה יש לי כל פעם הזדמנות קטנה, למחוזות ילדותי. בית הספר מזכיר לי את המוסד שבו למדתי, מבחינת השינוך ותפיסת החינוך, למרות שלמדתי בבית ספר אליטיסטי".

הילדות מקבלות אותה בהתלהבות. היא אינה מציגה את עצמה כיהודייה, אבל הן יודעות. השמועה עוברת מפה לאוזן. "יום אחד שאלו אותי בכיתה ו' למה חוגגים את הפסח. סיפרתי להן שזה לזכר יציאת מצרים. 40 שנה נדדו בני־ישראל במדבר עד שהגיעו לארץ. אז ילדה אחת אמרה בשקט: 'עד שהם באו ולקחו את ארצנו'. פעם אמרתי לתלמידות שיקשטו שער למחברת. אחת הילדות ציירה דגל פלשתין והראתה לי. לא אמרתי כלום. היא יכולה לצייר מה שהיא רוצה. אני לא נכנסת לוויכוחים פוליטיים.

"בשנה שעברה היתה לי תלמידה מכיתה ו' שאח שלה נתפס לפני עשר שנים כמפקד חוליית מחבלים. ישב בבית סוהר, ובעיסקת חילופי השבויים לפני שלוש שנים שוחרר ואז שוב הקים חוליית חבלה ושוב נתפס. לפני שנתפס בפעם השנייה, הילדה היתה מאוד רגושה. היא למדה אצלי שלוש שנים. אחר כך היא הידרדרה בלימודים. למרות זאת, היא המשיכה להתייחס אלי יפה. את האב והאם לא פגשתי. הם מעולם לא באו לאסיפות הורים. כל פעם אני מגלה שאבות או אחים נאסרו על רקע ביטחוני".

היא אינה מרגישה שהמורות בבית הספר מעריצות את מי שנתפסים על רקע ביטחוני. "לפעמים הן אומרות לי, בצער, שמי שהפסיד זה הפרט. שהמנהיגים קובעים, ואלה שמשתתפים בפעולה הם הם המפסידים. את זה שמעתי בחדר המורים. אלה הדיבורים על פוליטיקה כאן. מישהי מהמורות שלימדה אצלנו נסעה לכווית, נהגת לצלצל ולומר לי שלום כשהיא מבקרת בארץ. השנה פגשתי אותה והיא אמרה לי שמאוד יכאב לה אם, חלילה, הילדים שלי ייפגעו בפעולות איבה. מאוד התרגשתי".

המורות נוהגות לפעמים להשמיע הערות בנושאים פוליטיים. אבל לאה עוקפת מכשולים מהסוג הזה. "הן אומרות לי: 'מתי כבר אתם תעזבו אותנו!' אני אומרת: אנחנו לא יכולים, אנחנו אוהבים אתכם. בערבית אומרים: האהבה היא מאלוהים, ולא נעזוב אתכם. הן צוחקות. מה הן יכולות להגיד? על שאלה כזאת אני יכולה להיכנס לוויכוח בשאלה הפלשתינית, ולומר אלף ואחד דברים. אבל הדרך שאני עונה באחד מרככת אותן: ההומור מבדיל אותן. נוצרה בינינו ידידות־אמת. הן מזמינות אותי לחתונות ולאירועים משפחתיים ומבקרות גם אצלי בבית".

הידידות והקירבה זורים ותוקפים תמיד בחומה הפוליטית. "נוהה אמרה לבן שלי, שאול (16), כשהיה בן 14: 'יופי, שאול'. עוד מעט תהיה חייל על גשר אלנבי ואתה תעביר אותי בלי בעיות ואני אביא לך קיט־קט (וופל)'. הוא ענה לה: 'זה תלוי בהוראות שאני אקבל אז'. אני הייתי נורא המומה מהכנות שלה. הגענו למצב כזה עם נוהה שאנחנו מדברים בכנות. למשל, אני יכולה לומר בהקשר מסוים, על מישהו, 'זה מעשה ערבי'. נוהה מקבלת את זה. אם לא היו לי קשרים כל־כך פתוחים אתה, לא הייתי יכולה להחזיק מעמד בבית ספר ערבי".

נוסף על עבודתה בהוראה נמנית לאה כהן עם צוות כותבי חוברת עברית, ראשונה מסוגה, לתלמידים ערבים במזרח ירושלים. מטעם האגף לתוכניות לימודים במשרד החינוך בשיתוף מחלקת החינוך בעיריית ירושלים. כאשר הראתה לי לאה את החוברת, הנקראת "ירושלים", שאול אותה הממונה על החינוך הערבי בעיר, מדוע הפרק הראשון מוקדש לגן הפעמון במערב ירושלים ולא לאתר הקרוב יותר ללב התלמידים במזרח העיר. זה סוג הביקורת שהיא נתקלת בו. והואיל והחוברת היא עדיין בגדר ניסוי הוסכה לפי שעה רק בכיבתונה בבתי ספר. יש מקום לשינויים.

מרים מבקרת אצל סמירה

התלמידים במזרח ירושלים ילמדו מהחוברת, למשל, שמדובר בעיר עתיקה ובעיר חדשה ושהתושבים של העיר העתיקה יכולים לטייל ברחבי הארץ כאוות נפשם, ללא שום בעיה. "מרים גרה בעיר העתיקה בירושלים", פותח אחד הסיפורים. "היא רוצה לבקר אצל חברתה סמירה בכפר אבו גוש. מרים ואמה נסעו בתחנה המרכזית בשער שכם לתחנת אגד ברחוב יפו".

"מרים: אמא, יש כאן הרבה אוטובוסים. אמא: נכון. הרבה אוטובוסים עוברים בתחנה הזאת. מכאן נוסעים למקומות שונים בארץ. מרים: איך יודעים באיזה אוטובוס נוסעים לאבו־גוש? אמא: על השלטים כתוב לאן כל אוטובוס נוסע. מרים: יש תור ארוך על יד הקופה. אמא: אני אעמוד בתור ואקנה כרטיסים. בינתיים, את לכי לקנות עיתון ועוגה לדרך. מרים: איפה אפשר לקנות? אמא: יש כאן חנות ומוכרים בה עיתונים, משקאות ועוגות".

הסיפור מסתיים במשפט: "מרים ואמא שלה עלו לאוטובוס לאבו־גוש. בכניסה לכפר חיכתה להן סמירה". השאלות לתלמיד הן צפויות: "1. איך הגיעו מרים ואמא שלה לתחנה המרכזית? 2. איפה קונים כרטיסים? 3. איפה חיכתה סמירה למרים".

(כתבה ראשונה בסדרה)

משרד על חוט אחד

מאת אד גונדר

החזון העתידני של המשרד הממוצע כולל מערכת מורכבת אחת, שתטפל בו זמנית בתקשורת ואחסנה של קול, נתונים ותמונה. הטכנולוגיה זמינה למעשה כבר כיום — והבעיה המרכזית היא בתחום התקינה והכנסתם של משרדי דואר וחברות ענק לתלם אחד

כמה מערכות תקשורת ונתונים משרתות את העסק בו אתה עובד? כמה רשתות נפרדות של חיווט עוברות בקירות משרדך? ישנו, כמובן, הטלפון, ואולי גם מכשיר פלאפון במכונית. ושוב, במשרד, עדיין בתחום הולכת הקול — האינטרקום. אחר כך הפקסימיליה המחוברת גם היא לקו טלפון, שלא להזכיר את הטלקס, הוותיק יותר. ומסוף המחשב המחובר בכבל קו־אוקסיאלי אל חדר המחשב, או אולי זהו מחשב אישי, ומודם חיוג בצידו. ומי שאינו מסתפק בכל אלה, מתחמש כבר גם ברשתות וידיאו או טלוויזיה במעגל סגור. ערב־רב של רשתות נתונים, שפע של מאגרי מידע, כל אחד מהם בתקן שכי אחר, כל אחד מהם מוגבל ביכולת התקשורת שלו עם רשתות אחרות. מי שמשרטט, למשל, בעזרת מערכת תיב"מ (תיכנון באמצעות מחשב), ומבקש להעביר את השרטוט לאתר אחר, שאינו קשור ברשת המחשב שלו עצמו, חייב להוציא תדפיס של השרטוט, לשגרו בפקסימיליה — ולוואי ואלי את התהליך בשיחת טלפון. לכתן הסברים נוספים.

נשמע מסובך? זה עוד לא הכל. גם בתוך כל משפחה ממשפחות מערכות המידע האלה קיים לא פעם נתק של ממש. מחשבים מתוצרת אחת אינם מדברים בחברה עם אלה של יצרן אחר, לפעמים אף לא עם אלה של אותו יצרן עצמו. וכאשר הם מדברים זה עם זה, הם עושים זאת לא פעם באורח הפתלתל ביותר. כאילו התכוון מישהו להבאיש עליך את עידן המידע. לשכנע אותך לשוב אל הנייר, העט והקלמר הותיק. שם, לפחות, אתה יודע היכן נמצא כל דבר ואיך להגיע אליו.

הפתרון הוא כמובן פשוט, הבה נאחד את כל מערכות המידע ורשתות התקשורת לרשת אחת, כזאת שתהיה מסוגלת לטפל בקול (VOICE), נתונים (DATA) ותמונה כאחד. הבה נאחסן אותם על גבי מדיה אחת: לא דיסקים מגנטיים או אופטיים למחשב, קלטות לוידיאו, סרטי הקלטה לקול ותיקים לשרטוטים. העתיד — ללא ספק — שייך למערכת המשולבת.

אלא שהפתרונות הפשוטים הם בדרך כלל אלה היותר קשים לביצוע. ובמקרה שלנו, יש כאן שילוב של אתגרים טכנולוגיים, שאלות של שיקולים עסקיים המערבות יוקרה וכסף — והרבה הרבה פוליטיקה.

המשרד כפי שאנו מכירים אותו כיום הוא במידה רבה תוצר של תהליך אבולוציוני. העט הכדורי החליף את העט הנובע, ומכונת הכתיבה הוחלפה במחשב, ותיקיות נייר הומרו במאגרים אלקטרוניים. התקשורת כפי שאנו מכירים אותה כיום התפתחה גם היא על דרך האבולוציה. מונופולים של שירותי דואר, שנוהלו על ידי המדינה עוד מן המאה ה־16, חדרו לפני כמאה שנים והשתלטו על תפעול רשתות הטלפון כשירות ציבורי שאין לו מתחרים. לא היתה למשתמשים השפעה של ממש על קביעת כיווני התפתחות השירות הזה או מדיניות התמחור שלו.

בתחום המשרד פנימה, לעומת זאת, הלכה עמדת הלקוחות והתחזקה, נקודת ההתחלה של משא ומתן על רכישת מחשב שוב אינה מחשב הנמצא בידי הספק והתאמת המשרד ליכולתו — אלא צרכי העסק והתאמת ביצועי המחשב אליהם. וכאשר החלו העסקים דורשים תקשורת ברמה גבוהה יותר ויותר, וכאשר קפאו משרדי הדואר וחברות הטלפונים על שמריהם, נכנסו חברות המחשבים לתחום הזה, והחלו מספקות פתרונות משל עצמן: חלקם — מבוססים על הרשתות הציבוריות, חלקם — נפרדים מהן לחלוטין. עם הזמן, נוצרה קואליציה רבת עוצמה של יצרני ציוד מחשבים ומשתמשים כבדים בתקשורת. אלה, מסוגלים כיום להפעיל על חברות הטלפונים לחצים בתחום השירות, התקינה — והתמחור. מול הגישה האופיינית לשירות הציבורי, הגורסת למשל "סבסוד צולב", כלומר — גביית תשלום שהוא הרבה מעל לעלות הממשית תמורת שירות אחד על מנת להוזיל את מחירו של שירות אחר, שהמדינה או משרד הדואר רואים אותו כאינטרס שלהם — מציגה הקואליציה הזאת את התיזה לפיה כל תפקידה של המערכת הממלכתית הוא להעמיד לרשות המשתמשים קווים זמינים במחירים האמיתי.

הטלקומוניקציה — שעיקר התפתחותה נעשה משך קרוב למאה שנה במסגרות ממלכתיות — והמחשוב, שכבר מתחילתו היה עניין ליוזמה פרטית, הלכו משך השנים והתקרבו זה לזה, עד שכיום הם נכללים בנשימה אחת. אין מחשוב ללא תקשורת, ואין רשת תקשורת שלא ניתן וכדאי להוסיף לה רכיבים של שירותים ממוחשבים, על מנת להגדיל את יעילותה הכלכלית. בסופו של דבר, אם כן, ניצבות חברות מחשבים, משרדי דואר וחברות טלפונים, ומתחרות על אותו קהל לקוחות. מי, למשל, יספק למשתמש המחשב את המודם אותו יפעיל: חברת הבזק או יצרן המחשבים? האם לא תנצל חברת הטלפונים את המונופול שיש לה ואת סמכותה בתחום התקינה על מנת לפגוע ביצרני ציוד מתחרה?

שני התהליכים האבולוציוניים, התפתחות המשרד והתפתחות התקשורת, מתמזגים זה עם זה במה שעתיד להיות אולי לגדולה שבמהפכות עידן המידע. לא מחשב מהיר יותר, לא אמצעי אחסון יעיל יותר — אלא החזון הגדול של הרשת המשולבת, על מנת להגיע אליו, יש להשלים תחילה את תהליך הסבת מרכזות הטלפון מאנלוגיות לדיגיטליות. האותות שמעבירה הטכנולוגיה החדשה על פני אותם קווים שוב אינם גלים עולים ויורדים — אלא מידע מוצפן דיגיטאלית. זהו למעשה תהליך הדומה לזה שעבר על תעשיית ההקלטות, הגביל לשיפור דראסטי באיכות התקליטים המוכרים כיום. אלא שכאן, בתחום התקשורת, אין מדובר רק באיכות אותות טובה יותר. העידן הדיגיטאלי פותח אפשרויות לשירותים חדשים, לרשתות וכמות הרבה יותר. שם המשחק הוא OSI — OPEN SYSTEM INTERFACE, ו־ISDN DIGITAL NETWORK INTERNATIONAL SERVICES. זהו תקן בינלאומי לרשתות תקשורת, המבקש להכניס סדר בערב רב של היצרנים, הנוטים לעשות, בדרך כלל, כל אחד שימוש בטכנולוגיות ובסטנדרטים משלו. אם יאומץ התקן הזה, אפשר יהיה להגיע לאותו חזון עתידי של משרד מחווט ברשת אחת — כבלים או סיבים אופטיים, המסוגלים להעביר אותות מחשב, תמונה ודיבור בו זמנית, על קו אחד.

הבעיה בתקינה מן הסוג הזה היא נטייתה להקדים למעשה את ההתפתחות הטכנולוגית. מערכות תקנים, בדרך כלל, באות על מנת להסדיר איכויות מוצרים שביצועים מוכרים פחות או יותר. כאן, אולי, לראשונה מאז החלו גופי תקינה בינלאומיים בפעולתם — נעשה ניסיון להקדים ולהכתיב למתכננים מה יתכננו ומה ייצרו. את המאבק הזה מוביל האיגוד העולמי לטלקומוניקציה (ITU), ארגון מסונף לאו"ם. שמרכזו בז'נבה. ועדות התקינה של האיגוד משותפות ליצרני מחשבים, יצרני מרכזות טלפון ומשרדי דואר — ובדרך הטבע מנסה כל אחד מהם למשוך את השמיכה לכיוונו שלו. אם לא די בחילוקי הדעות האלה, מקיימת ועדת הטלקומוניקציה הפדראלית של ארה"ב דיונים במערכת תקנים משלה, ONA, השונה באחדים מעקרונותיה מאלה של אי־אס־די־אן.

מה, בסופו של דבר, ירוויח הצרכן בשוך מלחמת התקנים? לבד מן הוזלה במחירי אותם שירותים הזמינים כבר כיום, מדובר בקשת רחבה ביותר של יישומים, שרק שילובם של מחשבים במערכות המרכזיות, המיתוג והתקשורת, יכול להוליד. אלה עשויים להיות שירותי תיבות "דואר קולי" (VOICE MAIL), שיאחסן במחשב וישלוף על פי קריאה, אלה עשויים להיות שירותי חיוג על חשבון מקבל השיחה (לעסקים המבקשים לעודד פנייה אליהם) המשולבים עם "שירותי מעקב", המאפשרים ניתוב שיחה ממספר למספר, כך שבעל העסק יהיה מסוגל להבטיח מענה ללקוחותיו גם בהעדרו ממשרדו שלו.

העתיד הרחוק יותר יביא עימו את העברות הכספים באמצעות תקשורת המחשבים. כיום, צריך להזכיר, אינך יכול לחתום על הוראה בנקאית דרך המחשב שבביתך או במשרדך. בעיות בטיחות מגבילות את יכולת ה"חתימה האלקטרונית", ופתרונן עתיד להוליד שיטת שיווק שלא הכרנו.

איך ייראה, אם כן, המשרד שלך בעוד חמש או עשר שנים? על פי חזון המחשבים והתקשורת, תוכל להתחיל בעבודה עוד במהלך הנסיעה, באמצעות מסוף מחשב נייד העובד מקוון (LINE ON) למחשב המרכזי, במשרדך. על שולחן הכתיבה שלך יהיה מכשיר הטלפון משולב במחשב שהוא גם עמדת טלקס, ומדפסת הלייזר המחוברת אליו מחליפה את מכשיר הפקסימיליה. בתיבת הדואר הקולי שלך תמצא אולי הודעה מאחד מלקוחותיך — האם לא תאתר אותו במשרדו, ידע המחשב המחובר למרכזת הטלפון הציבורית לנתב את השיחה אל הכתובת הנכונה, או שיבקש ממך, להשאיר הודעה משלך. עמדת העבודה הרב־שימושית שעל שולחנך, ממנה מוביל כבל אחד אל הקיר ומשם אל צומת רשת הסיב האופטי הבין־עירונית והבינלאומית, תאפשר לך גישה בחיוג אל מאגרי מידע ומרכזי חישוב בכל העולם, מהם תוכל לשאוב מידע על אודות התפתחויות והזדמנויות עסקיות.

אגב, הטכנולוגיה להגשמת החזון העתידני הזה זמינה כבר כיום. יישומה הוא בראש ובראשונה עניין של מודעות — השקעה ברמת התעשייה ובאתר המשתמש.

האם כל הדברים האלה יובילו בסופו של דבר לעסקים טובים יותר. יאפשרו למי שיתקין את מכונת העתיד לעשות רווחים גדולים יותר? חברות הטלפונים, יצרני ציוד קומוניקציה ויצרני המחשבים בוודאי שירוויחו.

משרד הבריאות | מועצת הפסיכולוגים

התמחות בפסיכולוגים

הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית, שמינתה מועצת הפסיכולוגים, מתכננת את מקומות ההתמחות לשנה התקציבית 1988, במוסדות שהוכרו ע"י המנהל הכללי של משרד הבריאות בהתאם לתקנות הפסיכולוגים (אישור תואר מומחה) תשל"ט — 1979.

כל פסיכולוג בעל תואר מוסמך בפסיכולוגיה במגמה קלינית, המעוניין להתמחות לקראת תואר פסיכולוג קליני כאמור (כולל מי שהגיש בקשה בעבר וטרם שובץ), מתבקש להודיע על כך בכתב לוועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית, רח' יפת 36 יפו, מיקוד 68030.

לא יאוחר מ־30.11.87.

מספר המקומות מוגבל. הוועדה תקבע את רשימות מקבלי מילגות ההתמחות לפי קריטריונים שנקבעו. הפונים מתבקשים לציין כתובת מדוייקת ומספר טלפון לצורך התקשרות.

כיצד הופכים נתונים למעשים?

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

صكنا من الاصل

صورة عن الأصل

המסע הארוך של מיכאל גורבצ'וב

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

הוא ממשיך לדבר עם אנשים ברחובות, עם הביורוקרטים במשרדים, עם הבויארים בצמרת ועם אנשי השררה בזירה הבין־לאומית. הוא כותב. הוא לוחם. מבחינתו אין דרך חזרה. עתה פירסם ספר המתאר את סיכוני תהליך הרפורמה בברית המועצות

לא אחת קרה "שהמפלגה היתה כבדה ומסורבלת מכדי לספוג רעיונות חדשים" — מלים אלה קרא מיכאל גורבצ'וב אצל לנין, שכתביו אמורים על־פי הביתוס הרשמי לספק עצה לכל המצבים והנסיבות האפשריים. גורבצ'וב, שפרש בקיץ להפצה מבודדת כדי להרהר בבתי ישנות שלמתו, המשיך לדפדף אצל לנין ומצא ניחומים נוספים: "אנחנו עוברים זמנים קשים, לפעמים קשים מאד", כתב לנין במכתב שניתנו כדירה. "אבל בשום הון שבעולם לא הייתי מחליף יום אחד מהיים אלה בחיים שלבים עם אנשים שמחים, בורגנים קרתנים ובנרשאופול". גורבצ'וב העתיק מלים אלה. הוא גבר בדעתו.

בן האיכרים בכפר פריבולניה בקאווקז, שהחל את חייו המקצועיים כנהג קומביין, התגורר בגיל 56 בגבעה הצארים ליעבר במוסקווה, יחד עם 12 חברים נוספים בפוליטביורו. הם הסכימו אתו שהגיע זמנה של "הבנייה מחדש" (פרסטרויקה) בברית המועצות. אבל חלקו עליו בשאלה כיצד יש לבצע את הדבר. הוא רוצה להעניק סודיסף לכל נתיניו חיים עשירים וחופשיים, להציל את רוסיה מהידרדרות, לפתוח את זרועותיו לאירופה ולשחרר את העולם לצמיתות בסכנת המלחמה.

בעיקר הוא אוהב לדבר עם אנשים ברחוב: "שמתי גם לב לכך עד כמה הם היו מבודדים". מאז היה לבוס של המפלגה, הוא אירח 150 מדינאים זרים. ערך תריסר ביקורים במחוזות קיסרות ויצא לאותו מספר של גיחות מחוץ לגבולות ברית המועצות. מדי יום הוא מקבל, כפי שהוא כותב, עשרות מכתבים ומברקים מפוליטיקאים, מאנשי עסקים, מאנשים רגילים" ומילדים מכל רחבי העולם, עם שירים וציורים, זיכרונות הבעות הוקרה "ואפילו תפילות".

פנייה אל דעת־הקהל העולמית

עדיין לא אירע כדבר הזה שמזכיר כללי של המפלגה ברוסיה יהיה פופולרי בחו"ל יותר מאשר מבית. הפוליטביורו הרוסי הוא עצמו מאוכזב ומבוכו באשליות, מכיוון שהוא נקרא לעבודה קשה יותר. מנגנון הפקידות המונה 18 מיליון בעלי משרות, מגלה לפחות התנגדות סבילה. הביורוקרטים בפוליטביורו חוורים ומצביעים בפניו, הבניין שבמבורה, על גבולות הרפורמה.

ואז יצא לו האיש למעמט שני החדשי התמורות, איש באזור מכרי הוא בחן את שאיפותיו מול המציאות. הוא שאב עידוד ממכתבו של פועל ושמו סארטוב: "אתה ריפאת אותנו מהסכלת האדישות שלנו ולימדת אותנו להאמין בכוחנו, בצדק ובדמוקרטיה". אפילו בנו בן השבע של סארטוב צועק "כאשר אתה מדבר בטלוויזיה — 'אבא, בוא, גורבצ'וב מדבר'".

המתבודד השקוע בהרהוריו כותב ספר. זו הפעם הראשונה מאז כנהיג בגרים המורחי לדעת־הקהל העולמית, כדי להציג בפניה את תוכניתו. הוא אומר דברים שלא נשמעו עד כה מפי מנהיג סובייטי אחר: "איננו באתינו שמצאנו את האמת הסופית". "אין לנו כל כוונה לשדל מישהו להיהפך למרקסיסט". המנהיגות הסובייטית זקוקה ל"התנסות בדעות וגם בביקורת על כל הצבים הטובים בעולמנו כיום".

שוב הוא קורא לאחווה הגדולה מעבר למעמדות ולאומות. מעלה את רעיונו שהוא בבחינת כפירה על־פי המורגים האורתודוקסיים — בדבר "מגמה גדולה והולכת של תלות הדדית בין המדינות בקהילייה העולמית". האם לא תחת הדגל האדום. מה הוא מאחל לכדור הארץ כולו ל־100 השנים הבאות? "הדרות".

זהו גורבצ'וב, ילד הסיפוחים של המערב, מבקר השיטה העומד בראש הכימה, כוכב תקשורת המוכן לבכות בהבעות פניו מלאות החיים, בתנועותיו העירניות ובאורח דיבורו החופשי. ובעיקר הוא יוצר לעצמו תדמית שונה מזו של קודמיו הקפואים, דמויי האנדרטה. בספרו כתב גורבצ'וב כיצד הוא מתכוון לשנות את פניה של ברית המועצות. הוא אינו נכנס לפרטים. כבעם שאינו מוסר פרטים ביוגרפיים. מרבה להתבטא בפאתוס. הוא טוען בעקשנות בזכות רעיונו. מעלה הרבטים חדשים, כמעט בקוצר־נשימה.

הרטוריקן המוכשר המבסס את ספרו על "נאומים ומאמרים נבחרים" פרי עטו שראו אור ברוסית בארבעה כרכים, ועל פרוטוקולים שלא פורסמו, הכתיב את הספר לרשם קול. כבר ב־1985 עודד אותו לצעד זה המוציא לאור האמריקאי סיימון מייקל באסי, בבית ההוצאה לאור "הרפר אנד ראו", שרכש את זכויות הפרסום העולמיות של הטקסט ברשות הקופירייט במוסקווה. ביריד הספרים במוסקווה בספטמבר קיבל באסי לידיו את כתב־היד המתורגם שאותו יכול היה "שפיגל" להשוות עם המקור ברוסית.

קריאה לעזרה

גורבצ'וב עבד על חיבורו זה מאז תחילת השנה, ובמהלך חופשתו הארוכה גיבש והשלים אותו. הספר הוא מאזן של — כך הסופר — מה שבשנים האחרונות "נהגה, החל בביצוע ונעשה". הסיכום: "הפרסטרויקה התגלתה קשה יותר מכפי שתיארנו לעצמנו בתחילה".

כל שליטיה של ברית המועצות דיברו וכתבו. בעיני הראשונים של הקומוניזם נודעה למלה חשיבות לא פחות מאשר למכונת־היריה: לנין שכשרונותיו כנואם נפלו בהרבה מאלה של חברו טרוצקי, חיבר בך הכל 55 כרכים, שבהם נאספו כל כתביו. 16 כרכים של סטאלין התתקן הגדול יצאו לאור. זיכרונות שהכתיב ברז'נייב הפסטפון הופיעו במערב. ברז'נייב העניק לעצמו את "פרס לנין לספרות" על זיכרונותיו בתקופת המלחמה, מעשה שהניע את וולפגנג קאזאק, המומחה הגרמני ללימודים סלאוויים, להזכיר את המחבר ב"לקסיקון הספרות הרוסית מאז 1917" מפרי עטו בלווית התוספת והזהירות: "מכל שידוע, לא היה ברז'נייב חבר התאחדות הסופרים של ברית המועצות". יורי אנדרופוב שגם כתב שירים לאשתו, הוציא לאור, כמו צ'רנייננקו אחריו, כרך של "נאומים וכתבים".

הביטוי האקטואלי בחיבורו של גורבצ'וב, הנושא את השם "פרסטרויקה" מבדיל אותו מתרגילי חובה אלה. זה הוא כתב פולמוס במאבק המוח הנוכחי במוסקווה, וכאשר פונה גורבצ'וב "במישרין וללא מתווכים" לאזרחי העולם כולו, זו גם קריאה לעזרה. שכן הפרסטרויקה עדיין מעוררת התנגדות בברית המועצות. המחבר מבשר על "חילוקי דעות בקרב ההנהגה" בשאלה "איך להתגבר על הקיפאון ואיך לארגן את העניינים בעתיד". לאחר הדיון בפוליטביורו, כאשר הגיע שלב הוצאתן לפועל של ההחלטות, "גלשנו בחזרה למתכונת הישנה. תקטנו את האמצעים הישנים".

להקים מחדש את האימפריה הרוסית — איזו משימה של המאה, פרסטרויקה! "יש לומר בגלוי שי לרוב האנשים לא ברור לגמרי במה המדובר". כתב לא מכבר גלאנבוב ל"איזווסטיה" הלנינגרדי. שני שלישים מהפועלים בבית החרושת למכסי כדורים מספר אחת במוסקווה לא הבחינו, על־פי משאל שנערך באוקטובר, בשום שינויים; רק כל חמישי מהם העלה את הפרסטרויקה כסיבה לכך שכיום הוא עובד בתחושת אחריות רבה יותר. "איזו מין פרסטרויקה היא זו כאשר אדם צריך לשקר לעצמו ולאחרים?" שאל הפועל אפנין על תוכנית חדשה שסידרם המיניסטריון האוטואי, שהכל יודעים כי לא יהיה אפשר לבצעה בגלל מחסור בחומרי גלם.

הנאום של גורבצ'וב עצמו: "פנקי ציונים מקומיים רבים מבטלים את תומכי הפרסטרויקה הפעילים ומזהירים את אלה המעלים תביעות רבות מדי "לחכות, חברים, בלי התרגשות. תוך שנה שנתיים הכל יחלוף". הוא מגלה "ספקנים כרוניים המחייכים לעצמם במסדרונות בנייני השלטון: 'כבר עברנו תקופות מתקרפות שונות ונעמוד גם בזו'". הופעתה: גורבצ'וב מכריז כמו בעבר על יוזמתו כעל "מהפכה", אך בו בזמן קובע נחרצות ש"אין זה נכון שהפרסטרויקה התקבלה כבלתי נמנעת בגלל המצב ההרסני של הכלכלה הסובייטית", בעקבות "התפכחות מהסוציאליזם ומשבר של האידיאלים היערים והנשגבים ביותר שלו".

הוא כותב, הצורי בנשמתו, מסמך בעל שני ראשי יאנוס. כך הוא משבח בדיוק לקראת יום השנה ה־70 למהפכה את ברית המועצות כמדינה שבסופו של דבר היא הטוב בכל העולמות האפשריים: "כוחות יצור אדירים, פוטנציאל רוחני רב־עוצמה, תרבות מפותחת ביותר, קהילייה יחידה במינה המונה למעלה מ־100 עמים ולאומים וביטחון סוציאלי יציב ל־280 מיליון איש — אלה ההישגים הגדולים שלנו, בהם אי אפשר לכפור".

האם יצא הגלאסנוסט לחופשה? נראה שבתוך תמונת פאר אלה המשתרעות על עמודים רבים נשכחו משבר הכלכלה בברית המועצות, ההזיות הרוחנית בגלל הצנזורה, הפליתם של לאומים לא רוסיים, רמת החיים העלובה של מרבית העם. לעומת זאת, גורבצ'וב אכן כותב דברי ביקורת שבעקבותיהם תצילנה ללא ספק אוזניהם של כל הקונפורמיסטים המפלגתיים והכמרים של פולחן האורתודוקסיה המפלגתית הישן:

- "אצלנו הצרכן נתון לחלוטין לחסדיו של היצרן וחייב להשלים עם מה שזה האחרון נאות לספק לו".
- "(קיימות) בעיות חברתיות שנראה כי הן נופלות לא אחת על אוזניים ערלות".
- "הדברים הגיעו לידי התפוררות של המוסר הציבורי... ההונאה בכללותה יוצאת יותר ויותר מכלל שליטה".
- "הנקודה המודקרת לעין היא שהאנשים נגמלו מלחשוב ולפעול בצורה עצמאית ואחראית".

למבצע יותר או לשחות

אבל זכויות יתר לאנשים "התורמים תרומה יוצאת מן הכלל לבנייה הסוציאליסטית", הן מוצדקות בעיניו. האיגודים המקצועיים אמורים בעתיד "לחשוף שיניים". אך אין מלה על זכות השביתה, הקיימת למעשה זה מכבר ביוגוסלוויה וכעת גם בסין. נשים חייבות "לחזור למשימתן הנשית הבלעדית". זה גורבצ'וב שונה מתיבתו של האינטלקטואלים במערב. אולם קריאה מדוקדקת חושפת בספרו מבט חמור תקיים על הסיכויים והסיכונים הכרוכים ברפורמה שלו. אותו ניסיון הליכה על החבל בין הסטטוס קוו ו"הזינוק קדימה".

גורבצ'וב הדמוקרט נפרד מרעיון הקומוניזם העולמי: "כל אומה יכולה לבחור בקפיטליזם או בסוציאליזם. זו זכותה הריבונית. אומות ראשיות חייבות לבנות את חייהן לא על־פי הדגם של ארצות הברית או ברית המועצות". דברים נשמעים כמעט כאילו מקפיד המחבר לשמור על מרחק שווה משני הגושים. אבל עמי מזרח אירופה — שכמעט לא נשאלו — "בוחרו" לדידו בהשתייכותם הגושית. אליבא דגורבצ'וב, שיגורם מדי פעם של טנקים סובייטיים ("התגברות בצורות שונות על משברים חמורים") לא היה אלא עזרה שניתנה על־פי בחירתן החופשית של אותן ארצות. כאורך גיבא אומר גורבצ'וב בהחלטיות דברים המכוונים למעשה נגד אנשי הצבא שלו.

עוד בבאי התפלמס ממלא מקום הפוליטביורו הצבאי הראשי, דימיטרי וולקוגונוב, בביטאון הצבא "הכוכב האדום" יוצא נגד "ביטוי פשוט של המלחמה", נגד "התיאור של תצאר תיה האפוקליפטיות, הוקעת הנשק הגרעיני מתוך להקשרו הפוליטי". דבריו אלה כוונו למעשה נגד גורבצ'וב. אמר וולקוגונוב: "קשה להבין סופר הכותב שאנו זקוקים לבסיס רעיוני משותף (עם המערב) לבניית עולם מפורז מנשק גרעיני / פירוז צבאי". הסופר גורבצ'וב כותב, לעומת זאת: "יותר מפעם" דיבר לנין "על אודות קדימותם של אינטרסים כלל־אנושיים על פני אינטרסים מעמדיים". וגורבצ'וב ממשיך: "אנחנו יושבים באותה סירה, ואנחנו יכולים רק לטבוע יחד או לשחות".

המנהג הצבאי וולקוגונוב כינה את הכוונות לשגר טילים למטרות אמיתיות — "גורם הרתעה הכופה כבוד". אולם גורבצ'וב מכיר את הפרוסים שלה: "אימרתו המפורסמת של קלאוזביץ על המלחמה היא כיום מיושנת ללא תקנה. זו הפעם הראשונה בהיסטוריה, שביסוסה של מדיניות בין־לאומית על נורמות מוסריות ואתיות כלל־אנושיות נעשה תנאי הכרחי. שאלת חיים. אי אפשר עוד להשיג ביטחון באמצעים צבאיים. באמצעות נשק גרעיני הרתעה..." גורבצ'וב מדגיש כי טיעוניהם של ה"מיליטריסטים" אינם תקפים גם מנקודת המבט הכלכלית. כהוכחה הוא מעלה לא את התעשייה הצבאית האמריקאית אלא את זו הסובייטית, שבה כל מקום עבודה עולה פי שניים עד שלושה יותר מאשר בתעשייה האזרחית.

מרשמים ישנים

המכשול הגדול ביותר העומד בפני גורבצ'וב, מלבד חוסר המעש הכללי של אזרחים וביורוקרטים, הוא שהפרסטרויקה עדיין אינה טובעת את רישומה בכלכלה הסובייטית. בתשעת החודשים הראשונים של השנה פיגרה התפוקה אחר תוצאות השנה שעברה. "איזווסטיה" בישר על גידול בן 2.3% בסחר החוץ, ויום אחד לאחר מכן תיקן את עצמו: המדובר בירידה בת 2.3%. היבול שעליו הודיעו כיבול־שיא, נפל ב־12% ממיכסות התוכנית. גורבצ'וב זימן ישיבה מיוחדת של הוועד המרכזי הדורש את מילוי "תוכנית האספקה" הקיימת עוד מעידן ברז'נייב.

עד כה פועל איש־רפורמות זה באמצעות מרשמים ישנים: הוא עצמו הזיה את רשות "בקרת האיכות הממלכתית", שהניסיון מלמד כי תוצאות פעילותה הן קיצוץ לא מוצדק בשכר, שעות נוספות ללא תמורה ושביתות פראיות. אך הוא מכנה שוט זה "שדה מבחן טוב לפרסטרויקה", ואפילו הוכחה לכך ש"מעמד הפועלים הסובייטי בכללותו תומך בפרסטרויקה, שכן דרכה הוא מיישם את תפקידו בתור המעמד השליט".

האם גורבצ'וב שוגה בדמיונות? או שמא הוא ציני? מהו בכלל החידוש שמביאה הפרסטרויקה לאזרחי ברית המועצות? המחבר:

- בחירות ראשי מפעלים ומשרדים. מועמדים רבים יותר בבחירות המקומיות.
- מפעלים משותפים עם חברות זרות.
- מימון עצמי של בתי חרושת ומפעלים חקלאיים.
- יוזמה פרטית במפעלים קטנים ובמסחר זעיר.
- סגירת מפעלים בלתי רווחיים הפועלים בהפסדים.
- עיתונות חריפה יותר התוקפת ציורי מאבק.

דברים אלה נשמעים מהססים עד להתמיה: זאת ועוד, המנהל הראשון שנבחר על־ידי העובדים, ויקטור בוסארט, בלאטווייה, מתלונן על אדישותם של הפועלים שבחרו בו ושל השלטונות האמורים לתמוך בו. לפני הבחירות המקומיות בפאדם — וגם במקומות אחרים — קיבל המזכיר המקומי הוראה את מי צריך לבחור. באזור כלנגרוד ישב בכלא במשך שבועיים אחד פאלוב, שהיה זכאי לבחור אך בחר לא להצביע. רוב המפעלים המשותפים עם חברות מערביות שעליהם נמסר, לא הגיעו לכלל מימוש. אפילו לא העיסקה שבה דיבר בשבחה עם עיתון האופנה "בורדה". את עיתון דגמי הסריגה אי אפשר עדיין לקנות בקיוסקים הסובייטיים.

המימון העצמי של המפעלים הסובייטיים אינו מונע מן המיניסטריונים המוסמכים לפרסם כמו בעבר תוכניות כוללות ולצוות על חלוקת חומרי גלם וכספים. והוראותיהם מתבצעות, פחות או יותר. למפעלים הפרטיים הקטנים המותרים רק כעיסוק צדדי, מקדישים עצמם לא יותר משתי אלפיות מבין אזרחי ברית המועצות: חוק חדש נגד "עשיית רווחים" מאלץ את האיכרים לצמצם את חממותיהם ואוסר על נהגי משאיות לקחת טרמפיסטים תמורת תשלום. נקיטת צעדים האפשריים למפעל ממלכתי לפשוט את הרגל אין למצוא אפילו בסין, המקדימה מבחינה זו את ברית המועצות, וזאת מפחד האבטלה ההמונית. וגורבצ'וב מביע בספרו פעם נוספת את נאמנותו ל"ריכוזיות דמוקרטית" ולכלכלה מתוכננת. הוא כותב: "כל תקווה שנחתור להקמת חברה שונה, לא סוציאליסטית, ונעבור למחנה השני היא בלתי מציאותית וחסרת שחר".

נותרה העיתונות החריפה, נותר הגלאסנוסט; ונראה שדווקא המתקפה הגדולה על כללי הטאבו בחברה הסובייטית, שבה התעצמה בחודשים האחרונים, בעוצה הסיבה לנימתו המרוככת והנסוגה של גורבצ'וב. בספרו הוא יוצא נגד "נימת תוכחה ודידקטיות מתנשאים" של עיתונאים, וכותב שמתפקידה של העיתונות הוא בראש ובראשונה "לאחד ולגייס את האנשים", לא לשלהב תוקפנויות ולזרוע אי־אמון. עליה להאת ברכה את הערכים היסודיים של הסוציאליזם, כמו בעבר. הגלאסנוסט — המעורר תחושת אי־ביטחון בכל הבוסים, מקייב ועד קאראגאנדה — אמור איפוא גם לחזק את החברה; "ואם מישהו מנסה להעילנו בנעליים של אנשים אחרים, מוטב שיזהר".

הצדקת הקולקטיוויזציה

נראה שאת עצתו זו קיבלו אכן אינטלקטואלים רבים. כך, למשל, הפילוסוף אנאטולי בוטאנקו הגיע לא מכבר למסקנה ש"שלטונו העריץ של סטאלין הועבר לעידן ברז'נייב כשלטון של שכבה אדמיניסטרטיווית־ביורוקרטית הממונה מלמעלה, שאינה חייבת למסור דין וחשבון לעם". פירושה של פרסטרויקה חייב להיות ש"כל בעלי המשרות ללא יוצא מן הכלל יהיו תחת פיקוח ההמונים".

דוגמה אחרת היא ההיסטוריון הדלוביאב, המעניק רהביליטציה למנשוויקים: הברית עם השמאל הלא־קומוניסטי שהוקע בתור האויב הראשי, היא "אחת הבעיות הבסיסיות של התנועה הקומוניסטית העולמית". עוד דוגמה היא הסרט "סיכון", שהוקרן בשבוע שעבר בטלוויזיה הסובייטית. הסרט מתאר את מעצרו של חוקר טילים בתקופת סטאלין ומשבח את כרושצ'וב, שבמשך זמן רב לא הוזכר שמו, כמוסיר השלום וכאיש רפורמות. "ליטרטורנייה גאזטה" מכנה את ברז'נייב "הסטאליניסט האחרון", שחסם את מאמצי הרפורמה של כרושצ'וב.

להעלאתו של "עידן סטאלין" נתן גורבצ'וב עצמו את האות, כאשר בינואר השמיע הצעה שלא נשמעה דוגמתה, לבחירת הפונקציונרים בבחירות חופשיות. אולם הוועד המרכזי לא אישרה. עם זאת, סגנו של גורבצ'וב יגור ליגאצ'וב הזהיר עיתונאים ומדענים לא להבאיש את ריחו של העבר הסובייטי לרגל חגיגות יום השנה ה־70. וגורבצ'וב סבור כמותו. הוא מכנה את עידן סטאלין "שלב קשה" של ההיסטוריה ותו לא, שלב שבמידה רבה אחראי לו גם המערב.

צריך היה להקים תעשייה כבדה ותעשיית חימוש כדי להעמיד את רוסיה הנחשלת כליכך בזמנו ב"מקומה הנכונה". העם היה מוכן "להקריב את הקורבנות" הנחוצים למטרה זו, שכן בכלות הכל היו אלה "האנשים" שקיבלו ב־1917 את ההחלטה החופשית לחיות תחת סוציאליזם. אולם לפתע במהלך דבריו בוקעת תחושת אי ודאות רגשית: "איך היינו יכולים לקבל את הדעה ש־1917 היתה משגה? ושכל 70 השנים של חיינו, עמלנו ומאמצינו, כל מאבקינו היו משגה אחד ויחיד? האם בחרנו בכיוון הלא נכון? לא...

הוא מתאר נכונה את המדינה הטוטאליטארית: "מערכת המנהיגות היתה ריכוזית ביותר, כל הוראה עד לפרט האחרון באה מלמעלה". והוא מוסיף: "ושיטה זו השיגה את מטרותיה". ובהגיעו לשלב זה גם נוקב גורבצ'וב בשמו של האחראי: "אופני ההתפתחות של החברה הסוציאליסטית נקבעו בצורה מוחלטת על ידי סטאלין והתקבלו כצורה האפשרית היחידה של הסוציאליזם". האם היתה אז חלופה לגישולם של כל האיכרים בברית המועצות בשנות ה־30? גורבצ'וב: גם אם השיטות "לא תמיד התיישבו עם הפילוסופיה הסוציאליסטית", הקולקטיוויזציה היתה "חשובה, נחוצה, בלתי נמנעת, צעד שלא היה אפשר לוותר עליו".

כך הוא מצדיק את התהליך שעלה בחייהם של 14.5 מיליון אזרחים סובייטיים והרס את הכלכלה הסובייטית. "לולא הקולקטיוויזציה לא היתה לנו ההכבסה לגולגולת שיש לנו כיום", מתעקש גורבצ'וב.

גלי הפגנות

האם זה גורבצ'וב האמור להשיט את אניית המדינה הגדולה ביותר בעולם לחופים חדשים? איך מוסברת הסתירה בין חשיבתו הרפורמית לחשיבתו המסורתית? זמן קצר לפני שעטה המזכ"ל את גלימת הסופר, תנודות והוסר הראות ציינו את חופש־התנועה החדש של האזרח הסובייטי ומגיני השקט והסדר התריעו שזה מצב קדם־מהפכני.

הפגנות ספונטניות ברחובי המדינה היו דרמטיות בהרבה מכפי שהודתה בכך העיתונות המפלגתית, שבעבר אף לא הזכירה אירועים כאלה. בהתפרצות החמורה ביותר באלמה אטה בקאזאחסטאן לפני שמונה חודשים, הסתערו המפגינים על משרד המפלגה ועל שני בתי כלא שאת שעריהם פרצו. ביולי הגיעו הטאטארים מקרים עד לכיכר האדומה במוסקווה. לאחר מכן הם ניסו לערוך מצעד מחבל קובאן לקרים. זו היתה הסיבה שהכביש נחסם באורח זמני לכל תנועת כלי רכב בקיץ.

על מעבורת ליד קראסנודאר פרצו מהומות, נהרסו אוטובוסים. היו חילופי מהלומות עם שוטרים. במקומות רבים באוזבקיסטאן הפגינו אלפים למען זכותם למולדת. בבית חרושת למכוניות בליקינו ליד מוסקווה שבתו 700 פועלים במחאה על הורדה בשכרם במשך שלושה ימים. "בעבר לא היינו מעזים לעשות דבר כזה. אבל הזמנים השתנו", אמר אחד מהם. "לחצם של העמלים גדל", כתב גם גורבצ'וב בספרו: "כאשר גופי המדינה אינם מטפלים בבעיות הכוללות, מנסה העם לטפל בהן. כאשר העם פונה יותר ויותר באמצעות אסיפות לדרגים מתלמתיים אך אלה מתעלמים ממנו, מגיעים הדברים לבסוף לפעולות בלתי רגילות בקרב אנשים מן השורה".

בערים שונות הקימו אזרחים מועדונים, המבטאים זלזול בתפקידה המוביל של המפלגה. יש כאלה, כמו המרקסיסט המוסקוואי הבלתי תלוי רוי מאדוודב, שאפילו הקימו "מפלגות פוליטיות". רבים מוציאים לאור מהבדעת בלתי בצנזורים, כתובים במכונה ומשוכפלים, כמו "גלאסנוסט" של הדיסידנט סרגיי גריגוריאנטס, שהמחוב מסייע בידו. התפוצה — 50 גיליונות. "בולטינים" מחולקים במוסקווה מטעם "קבוצת אמון", "פדרציה של איגודים מקצועיים עצמאיים", קבוצה נוצרית וקבוצה סוציאליסטית. "מועצה למען האקולוגיה של התרבות" בלנינגרד שלה קשרים בריגה.

ועידה משותפת של עורכי עיתוני־מחתרת בלנינגרד דרשה בשבוע שעבר הכרה רשמית. והארגון הימני הקיצוני "פאמיאט", המסתמך על "הפרוטוקולים של זקני ציון", ערך מצעד ברחוב גורקי במוסקווה. לדברי "איזווסטיה", הוא הודיע "את הקמתו של ארגון פוליטי חדש הרוצה לפקח על כולם".

ליד אנדרטת החירות בריגה הפגינו ב־23 באוגוסט עשרות אלפים איש נגד הסכם מולוטוב־ריבנטרופ, שהביא בין השאר לסיפוח ארצם לברית המועצות. המשטרה השתמשה בזרנוקי מים ובגז מדמיע ו־200 איש נעצרו. יום לאחר מכן יצא גורבצ'וב לחופשתו הרשמית. גם באסטוניה ובלאטוויה נערכו הפגנות. ההפגנה הבאה בריגה נקבעה ל־11 בנובמבר. קבוצות־קרב בבתי החרושת כבר מתסיסות פועלים רוסיים, למקרה שתופעל אלימות נגד מפגינים.

לצעוד לאחור, כדי להתקדם

גורבצ'וב הזהיר מפני "אנרכיה, התרופפות המושכות ותוהו ובוהו". הוא כלל בכתב־היד שלו ציטטה של לנין, שאותה השמיע באוזני מעריץ צעיר בפראג: "החיים הם בית הספר הקשה ביותר שלנו, לא הכל נופל להיקנו כמתנה משמים. לפעמים צריך לצעוד לאחור כדי להתקדם שוב". למבקרים צרפתיים אמר, שיש "גורמים קיצוניים ואנטי־סוציאליסטים העושים שימוש לרע בתהליך הדמוקרטיזציה כדי להחליש את הסדר החברתי שלנו. נצא נגדם למערכה. תקוותיהם לתסיסה חברתית יתבדו".

זו בדיוק היתה נקודת השקפתו של סגנו ליגאצ'וב ושל ראש הק.ג.ב צ'רוביקוב. הם שיכנעו אותו בצורך לצעוד לאחור. לפני 70 שנה איים לנין שאם קריאתו למהפכה לא תתקבל על דעת הוועד המרכזי, הוא יתפטר ויפנה להמונים. הוא חזר על צעד זה שנה לאחר מכן, עם חתימת הסכם בראסט־ליטובסק עם גרמניה הקיסרית, שנתקל באופוזיציה חריפה במפלגה מכיוון שפירוש הדבר היה ויתור על שטחים נרחבים ובהם 56 מיליון תושבים. "אפילו כמה חברים בוועד המרכזי היו נגד", כתב כעת גורבצ'וב (ולמען האמת הם היו רוב). והוא ממשיך: "כדי להציל את המהפכה ולהבטיח את העתיד, היתה המדינה זקוקה למירווח נשימה לפני שתוכל להמשיך. רק מעטים ראו זאת או כך".

אין זה בלתי אפשרי שבמהלך חופשתו ניפנף גורבצ'וב גם הוא באיום התפטרות. לידידים אמר לאחר שהצעות הדמוקרטיזציה שלו לא התקבלו במליאת ינואר של הוועד המרכזי: "אם המליאה תגיע להחלטה שהפרסטרויקה אינה משתלמת, שצריך לנטוש אותה, או אומר: כך איני יכול לעבוד". אפשר שהמשך עבודתו יצוין כעת, לנוכח התוצאות שקשה להשתלט עליהן, בקצב רפורמות אטי יותר, ואולי בכך מוסברים הויתורים האנליטיים והפרוגרמטיים הבולטים בספר פרי חופשתו.

פגישות עם ותיקי המפלגה

אך המפלגה אינה יכולה לחתור כעת על עוצמתו של גורבצ'וב. יוקרתו הבין־לאומית הרבה עוד גדלה עם הופעת ספרו, המחזק את מעמדו גם מבית. "המפלגה היא המנוע והערובה של הפרסטרויקה", הרגיע הנופש שחזר את מאוניה בקרמלין. "רק היא יכולה לעבד את האסטרטגיה והטקטיקה של פיתוחנו, להחליט על מדיניות כוח האדם, לבצע את העבודה האידאולוגית". זה היה שוב גורבצ'וב המסורתי שדיבר. אבל, הוא המשיך, יש "לשחרר את המפלגה מתפקידיה הבכירים הכלכליים הבלעדיים". ופירוש הדבר הוא מהפך למוצגה.

ברוח ששה אלי קרב הוא נפגש עם ותיקי מפלגה ("ההסכמתכם היא בעלת משמעות עצומה בשבילי") והכריז כי על הפונקציונרים לקבל את הפרסטרויקה: "אם המנגנון יסרב, המאבק הוא בלתי נמנע". הוא הזכיר להם, באמצעות ציטטה של מאו, אירוע המעביר רעד בגבו של כל אפאראצ'יק בגוש המזרחי: "אני לא רוצה שתחשבו שאני קורא לפתוח באש על המטה הכללי כפי שהיה בסין בתקופת המהפכה התרבותית. צעד כזה היה 'בבחינת משגה'. (כאשר ב־1966 רצה מאו, שבמידה רבה כבר היה דמות ייצוגית גרידא, לחזור לשלטון וקרא לצעירים להקים "משמרות אדומים" — תנועה שנשמטה משליטתו — הוא הכריז בפניהם כביכול מניפולאטיוויות, שטוב למרוד וכי עליהם "להפגיז את המטה הכללי" של המפלגה). לשוטרים ושבים בלנינגרד הוא הבטיח שלגיון הביורוקרטים "יקוצץ" עד למחצית.

מיכאל גורבצ'וב קורא למהפכה שנייה: "ההיקף וההצטברות של הבעיות, כמו גם העובדה שפיתרונן ופתרונן נדחה, אינם מתירים לנו שום בררה". הוא מכריז בספרו: "עלינו לפעול בצורה מהפכנית, לבשר על ארגון־מחדש מהפכני של החברה".

על־פי הראייה המרקסיסטית, מהפכה היא אקט של אלימות שבמהלכו מעמד אחד מפיל מהשלטון מעמד שני. מי איפוא מפיל את מי בפרסטרויקה וכיצד? אומר גורבצ'וב, כמעט בסגנון מאו: "מהפכה מחייבת את הרס כל מה שהוא מיושן, קופא על שמריו ומונע התקדמות מהירה. ללא הרס אין מקום לחדש. וכמובן, ההרס מעלה קונפליקטים ומעורר לפעמים עימותים חוקים בין הישן לחדש. אמנם אין מתפוצצות פצצות וכמובן לא עפים כדורים, אבל אלה העומדים למכשול בדרך מגלים התנגדות".

לגיון האפרצ'יקים והביורוקרטים חש בוודאי לנוכח מסר כזה כי עולמו חרב עליו. בישיבה בהולה של מליאת הוועד המרכזי שכונסה לפני שבועיים, התייצבו לצד גורבצ'וב במלים ברורות רק שמונה מ־26 הנואמים. הבוס המפלגתי של מוסקווה, בוריס ילצין, איש שדולה של התעשייה הצבאית, האשים את גורבצ'וב ב"פולחן אישיות" ומסר על התפטרותו.

מיכאל גורבצ'וב יצא למסע ארוך. הוא ממשיך לדבר עם אנשים ברחובות, עם הביורוקרטים במשרדים, עם הבויארים בצמרת ועם אנשי השררה בזירה הבין־לאומית. הוא כותב. הוא לוחם. הוא מדבר בחירות על "מהפכה מלמעלה". אבל מלמעלה, ביחוסת המפלגה, לא תוכל המלאכה לעלות יפה כל עוד המפנה הגדול לא יכבוש גם את האינטרסים של הפועלים למטה.

הוא יודע שמיליונים תולים בו את תקוותיהם. גורבצ'וב הופיע עם התוכנית שלו "כמעט ברגע האחרון", אמר סגן יו"ר הפרלמנט הפולני, מיאצ'יסלב ראקובסקי, במהלך ביקור בבון: ללא גורבצ'וב היתה ברית המועצות שוקעת באפאתיה; ותוצאות הדבר היו מזעזעות עולם.

גורבצ'וב "המהפכן" יודע מהם ממדי מפעלו, כמו גם את הסכנות הקיימות. הוא מצטט מכתבים שבוקע מהם הפחד פן יהיה גורלה של הפרסטרויקה כגורל ניסיונות רפורמה קודמים. גורלו של כרושצ'וב עומד מול עיניו: "הבטחות ותחזיות שאפתניות שאינן מתגשמות יוצרות פער בין מלים ומעשים". אולם החלופה היא עמידה על המקום. אומר גורבצ'וב: "עתיד הסוציאליזם והשלום תלוי בהצלחת הפרסטרויקה. הסיכון גבוה מדי. אין דרך חזרה".

גורבצ'וב: "עתיד הסוציאליזם והשלום תלוי בהצלחת הפרסטרויקה"

נפתח
חמישה כוכבים לגיל הזהב
ורד הזהב
בית אבות במרומי הכרמל בחיפה

- חדר זוגי / לבודד הכולל מזגן, טלוויזיה צבעונית, שירותים צמודים, מרפסת צמודה לחדר וכמובן טלפון
- לובי גדול ומרווח לאירוח ידידים וקרובי משפחה
- 5 ארוחות ביום ממטבח כשר בהשגחת הרבנות חיפה
- בהנהלת צוות מקצועי ומיומן בעל וותק.
- רופאים ואחיות מוסמכות במקום 24 שעות

- המעוניינים מתבקשים להזדרז, מספר החדרים מוגבל — הכניסה מיידית.
- המקום אינו מיועד לתשושים או לסיעודיים.
- לקבלת פרטים ולבקור התרשמות נא לפנות לד"ר ינקו מדי יום בין השעות 15.00 — 09.00

"ורד הזהב" — בית אבות — חיפה, מרכז הכרמל
כיכר היינריך היינה 1 (פינת רחוב המים) טל' 04-389237-8

מכון היצוא הישראלי
יריד קהיר מרץ 1988
12—25.3.88
מכון היצוא הישראלי מודיע כי ההרשמה ליריד קהיר תסתיים ב־20.11.87
שטח תצוגה של 9 מ"ר, יועמד לרשות כל יצואן בענפים הבאים:

- תשומות לחקלאות
- אנרגיה
- תשומות לבניה
- חלקי חילוף לרכב
- אספקה רפואית

היצואנים מוזמנים להרשם באגף תערוכות וירידים במכון היצוא
טל' 630951, 630918, 630916.

האוניברסיטה הפתוחה
היחידה ללימודי חוץ
נפתח קורס
יסודות המוסיקה
הקורס מיועד לאוהבי מוסיקה אשר אין להם ידע ביסודות המוסיקה

הקורס משלב:
– האזנה מודרכת למוסיקה
– הקניית מושגים מוסיקליים בסיסיים
– הקניית יסודות ראשונים של נגינה
– לימוד חומר עיוני על תרבות המוסיקה

הקורס כולל:
– 10 פגישות של 3 שעות אחת לשבוע. סה"כ 30 שעות לימוד.
– ספרי לימוד
– קלטות
– לימוד בכיתות מקלדת (Piano Lab) של האוניברסיטה הפתוחה

שכר לימוד לקורס: 450.- ש"ח.
ניתן לשלם שכר לימוד ב־3 תשלומים באמצעות כרטיס אשראי.

פתיחת הלימודים:
בשבוע המתחיל ב־6 בדצמבר 1987 באוניברסיטה הפתוחה רמת אביב.
תיפתחנה קבוצות בוקר וקבוצות אחר הצהריים.

מועדי הרשמה:
החל מה־8 בנובמבר 1987 עד 13 בנובמבר 1987
בימים א', ב', ג', ה' בין השעות 14.00–09.00
ביום ד' בין השעות 18.00–09.00
ביום ו' בין השעות 11.30–09.00
במחלקה למידע למורשם ולמעקב, רח' קלאוזנר 16, רמת אביב חדר 371
לקבלת מידע נוסף על הקורס ותוכנו בלבד ניתן להתקשר לטלפון 03-422623
בימים א'–ה' בין השעות 13.00–10.00.

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 7.11.87 ב־11.00
מוספשבת
בהשתתפות:

- ראש עירית ת"א־יפו שלמה להט
- יונה אליאן, מיקי קם והבימאי עומרי ניצן לקראת הצגת "מעגל הגיר הקווקזי"
- ח"כ יורם ארידור בעקבות המשבר בוול סטריט
- הקריקטוריסט זאב לרגל תערוכת ציורי תיאטרון שלו
- פני לוביץ' — במלאות 70 שנה ל"הבימה"
- טוביה צפיר וישראל גוריון עם הצגתם "אופרה שגעון"
- שמוליק סגל — מקאמה של חיים חפר ל־70 שנות "הבימה"

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 10.- ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" "הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
כתר בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

משרד האוצר/אגף החשב הכללי
ליחידת דיור ואחזקה מחוז הצפון
דרוש בשכירות בלתי מוגנת
מבנה בודד בעיר עכו (רצוי)
בן שלשה חדרים ויותר
על שטח כ־150–200 מ"ר עם חצר במרכז העיר
או כזה שיש אליו גישה נוחה בתחבורה ציבורית
המעוניינים ללא תשלום דמי תיווך מתבקשים להפנות הצעותיהם למשרד האוצר, ת.ד. 4393 חיפה 31043
או להתקשר לטלפון 04-642686

עיזבו את הדולר

דולרים: אפיק השקעה לא אטרקטיווי

השבוע שב הדולר וירד, במסלול הסלאלום שהחל במארס 85'. זאת למרות התערבות מסיווית של הבנקים המרכזיים של יפאן וגרמניה, שרכשו כמויות גדולות של דולרים, בנסיון לייצב את שערו. הדיעה הרווחת כיום היא, שהדולר ימשיך להיחלש ויגיע לשער של 1.6 מארק לדולר ו־125 יאן לדולר.

בשבוע הבא יוחלש עוד יותר שער הדולר, עם פרסום נתוני הסחר של ארה"ב לחודש ספטמבר. מנתוני הסחר של יפאן כבר ניתן ללמוד, כי הגירעון המסחרי של ארה"ב עם יפאן גדל באופן משמעותי בספטמבר.

בשווקי העולם מצפים כי המחזוריות שאפיינה את יחסי הדולר ושאר המטבעות תחזור על עצמה. הדולר ישוב ויתחזק בעתיד. אך נראה כי מגמה זו לא תתרחש ב־1988 — הערכה שהופכת את הדולר לאפיק השקעה מאוד לא אטרקטיווי.

גם מק"ם היא השקעה

כחלק מהמדיניות המוניטרית, מבקש בנק ישראל להרחיב את השימוש באפיקי השקעה לא צמודים. השבוע הנפיק סידרה של מק"ם (מלווה קצר מועד), לפידיון בעוד חמישה חודשים.

היקף ההנפקה עומד על 10 מיליון שקל. והסידרה נמכרה בתשואה של 17 אחוז, בעוד שהריבית על פקדונות תפ"ס בסכומים לא גבוהים, עומדת על כ־12 אחוז לשנה. כלומר, לטווח של חמישה חודשים, המק"ם כדאי הרבה יותר.

למי כדאי במיוחד לרכוש מק"ם? לחברות או קרנות נאמנות [illegible] במקור על ריבית תפ"ס, זאת משום שהמק"ם פטור ממס.

אם כן, מדוע נרשם לסידרה ביקוש של 5 מיליון שקל בלבד? יתכן שהציבור פשוט לא ידע על קיומה, או שקיים חשש מהשקעה באפיקים לא צמודים לטווח בינוני.

אין צורך בקבלות רבות

במשרד האוצר הגיעו למסקנה שאין זה אפשרי לשלוח לארה"ב אנשים למשימות שונות, ולשלם להם רק 70 דולר ליום, כולל לינה וארוחות. בניו־יורק ובוואשינגטון משלמים סכום כזה רק עבור חדר במלון. הוחלט שהמשלחת הכלכלית תזמין עבור האורחים חדר במלון ותשלם עבורו, כאשר השליח יקבל להוצאותיו האחרות 32 דולר ליום.

על פי הסדר זה מוענק לשליח סכום כמעט זהה להוצאות המוכרות לאיש עסקים הנוסע לחו"ל. עליו להגיש קבלות על לינה במלון, ואז יוכרו לו 70 דולר כהוצאה, ולשאר ההוצאות — מזון ותחבורה — בסך 45 דולר — אין הוא צריך להגיש קבלות. סה"כ ניתן להכיר ב־115 דולר ליום.

קשר העגל העולמי

שר החוץ שמעון פרס ודוברו אורי סביר אוהבים לנחש מתי יוגש להם בשר עגל בפטוריות, בכל אחת מהסעודות הרבות אליהן הם מוזמנים. ברוב המקרים אין הם טועים בניחושם. העגל מגיע.

לפני כמה חודשים סיפרנו במדור זה על הארוחות הממלכתיות בבתי המלון, המלוות תמיד בסטייק העגל המוכר היטב, כאילו יש קשר עגל עולמי בין כל המלונות בעולם.

גם במלון שרתון המפואר בוואשינגטון, בארוחת ערב חגיגית במלאת שנתיים להסכם הסחר החופשי בין ישראל לארה"ב, הרגשנו שהעגל מגיע, ואמנם, ברוב טקס הוגש סטייק העגל — אמנם גדול יותר ועבה יותר — אך בטעם זהה לזה המוגש בתל־אביב. העגל שולט גם בבירה האמריקאית.

יעילות נוסח הביטוח הלאומי

מעשה באשה שכל חייה שילמה דמי ביטוח לאומי כדת וכדין. כשהגיעה לפגר בתשלומים, מיהר הביטוח הלאומי לחייב אותה בהצמדה וריבית — כדין.

לפני חמישה חודשים מלאו לה שישים, והיא קיוותה לקבל את דמי קיצבת הזקנה.

חודשים חלפו, והיא עדיין לא קיבלה [illegible] בביטוח הלאומי אמרו לה שהמחשב מקולקל, אותו מחשב [illegible] לא שכח לנסח הצעה, לפיה היא מוזמנת להשתתף בקורס בו תוכל ללמוד כיצד לסייע לקשישים אחרים.

השבוע, בתום חמישה חודשים, ולאחר התרוצצויות רבות, קיבלה את שהגיע לה. אולם כאמור, באיחור רב.

היטל מיותר

גב' ב.א. בעלת חשבון פיקדון במארקים גרמניים בבנק לאומי, ביקשה לנסוע לחו"ל. בבואה לקבל את המארקים, נאמר לה כי עליה לשלם היטל של 1 אחוז, בגין המרת המטבע לשקלים, ומכירתו המחודשת במזומן. מדוע גובה הבנק את ההיטל, שאלה ב.א. את "כספת", הרי בכל מקרה חשבוני בבנק מוזכה על־ידי הבנק הפדרלי הגרמני, במארקים גרמניים?

בבנק לאומי הסבירו לנו כי גם בחשבונות פיקדון, קיים הבדל בין שער מזומן לשער העברות והמחאות, בשל הטיפול הכרוך בהמרת המטבע. עוד מסבירים בבנק כי לקוחות חשבונות הפיקדון נהנים מהנחות בפעולות בנקאיות אחרות.

התשובה אינה מספקת את ב.א.

קיץ יקר בבית ליסין

גילה אלמגור: 28 שקל ליחיד

השבוע צפינו בהצגת "הקיץ של אביה" בבית ליסין. המשתתפים: גילה אלמגור. תפאורה: שולחן, כיסא, ארגז. המחיר 28 שקל ליחיד. זו אינה טעות דפוס. עד לפני חודש ימים נמכר כרטיס להצגה ב־25 שקל.

בהשוואה, מחיר כרטיס למופע של "הגשש החיוור" (שלושה משתתפים ותפאורה) הוא 30 שקל.

בבית ליסין טוענים כי איכות ההצגה אינה נמדדת במספר משתתפיה או תפאורתה. עובדה "שהקיץ של אביה" ממשיך למלא אולמות.

להסתדר בלי רואה חשבון

אחת התקנות שהוצאה לפני מספר חודשים, אוסרת לגוף ציבורי לקבל שירות מחברה או מעצמאי, בלי קבלת אישור מרואה חשבון על כך שהחברה או העצמאי מנהלים ספרים ומגישים דוחות כחוק. אולם בפועל, לא תמיד יכול רואה החשבון לספק אישור כזה, כיוון שלעיתים מתעוררות בעיות בעת הגשת הדוחות למס הכנסה.

באה נציבות מס הכנסה והקלה על הגופים כשקבעה כי חברה ציבורית יכולה להסתפק גם באישור על הקטנת ניכוי מס במקור. אישור כזה ניתן בלי בעיות מיוחדות.

שינויים במס רווחי הון

ישראל ברון: בראשה של ועדה

במינהל הכנסות המדינה בודקים כיום את איחוד מס שבח ומס רווח הון לחוק אחד, במסגרת ועדה שבראשה עומד ישראל ברון, הממונה על הכנסות המדינה.

נראה, כי ועדה זו תמליץ לבטל את מס רווחי ההון על רווחים אינפלציוניים הקיים כיום במכירת נכסים על־ידי חברות.

מועד ביטול מס זה עדיין אינו ידוע, והוא אינו מותנה בתחילת שנת המס החדשה, אלא בסיום העבודה של הוועדה. אך נראה כי הביטול יאושר ויכנס לתוקף רק בתחילת השנה הבאה.

לדחות קבלת שכר

נראה שכדאי לבעלי הכנסות גבוהות, המשלמים כיום את תקרת המס בשיעור של 52.8 אחוז, לדחות קבלת תקבולים לשנת המס הבאה.

בעקבות הרפורמה בשיטת המיסוי ירד כנראה שיעור המס המכסימלי בשנה הבאה לשיעור של 48 אחוז. וההפרש אינו דבר בטל, במיוחד בשל העובדה כי מדובר בדחיית קבלת תקבולים לתקופה של לא יותר מחודשיים.

מי רצח את דני כץ

קנדי: למה זה חשוב?

דני כץ, נער כבן 15, נרצח לא הרחק מביתו על הר הכרמל. זה היה לפני 4 שנים. כעבור שנתיים הרשיע בית־המשפט המחוזי בחיפה 5 גברים בביצוע הרצח, וגזר עליהם מאסר־עולם. שניים מהם הורשעו לימים גם ברצח דפנה כרמון.

הנאשמים ברצח כץ עירערו על הרשעתם, ועירעורם עדיין תלוי בבית־המשפט העליון מבלי שנקבע מועד לשמיעתו. הפרשה עוד לא סגורה, אפוא.

שופטי בית־המשפט המחוזי ניסו להכניס מידה של הגיון בסיפור־המעשה שגוללה לפניהם התביעה, אך גם בגירסתם, הסיפור תמוה עד־מאוד וסימני־השאלה שריחפו מעליו מלכתחילה עודם מרחפים מעליו עתה.

אם נכונה קביעת בית־המשפט, אזי החליטו חמשת הנאשמים, אשר שניים מהם כמעט ולא הכירו את שלושת האחרים, לרצוח נער יהודי מפני שהיה יהודי. כל החמישה הם ערבים ישראלים. ארבעה מהם עבדו בסופרמרקט ואחד היה שומר באתר־בניין. איש מהם לא היה מעורב מימיו בפעילות פוליטית כל שהיא.

שאלת המניע העסיקה את בית־המשפט פחות מכל. כמו היה זה מובן מאליו שבהיותם ערבים, אפשר שירצו להסתכן ולרצוח ילדים יהודים כדי לפגוע במדינת ישראל ולזכות באהדת אש"ף.

אף כי לדברי פסק־הדין, המניע למעשה היה פוליטי, קבע בית־המשפט גם זאת, שלאחר רצח הנער ביצעו ארבעה מחמשת הנאשמים מעשה סדום בגופתו. גם זה לא עורר את התביעה לפקפק בגרסתה ובית־המשפט האמין לה.

נקרופיליה היא סטיה מינית נדירה ביותר. אם נכון מה שקבע בית־המשפט, כי אז קרה שלא פחות מארבעה נקרופילים, כולם ערבים, כולם שונאי ישראל עד רצח ילד, נפגשו באותו הסופרמרקט על הר הכרמל. על [illegible] לא נמצאו סימני זרע.

לאחר שהסתירו את הגופה, קבע בית־המשפט, חזרו אליה והעבירו אותה למקום מסתור אחר. פסק־הדין אינו מסביר מדוע עשו זאת. מקום המסתור החדש היה במערה הקרובה מאוד לכפר מגוריהם של שלושה מהם, סכנין. על־פי גרסת פסק־הדין, אחד מהם חזר למערה, גם הביא איתו את אמו והשאיר ליד המערה ערימת זבל ועליה פיסות־נייר שנשאו את שמו ואת כתובתו. כך מצאו אותם.

בית־המשפט סבר שכל זה מתקבל על הדעת.

כל הנאשמים כפרו באשמה. הם הורשעו, במידה רבה, על סמך הודאות שנגבו מהם במשטרה. בבית־המשפט חזרו בהם מהודאותיהם, ובמשפט ממושך אמרו שעונו במהלך חקירתם עד שחתמו על הודאות־שקר. בית־המשפט קבע שהנאשמים לא עונו, והאמין להודאות שמסרו לחוקריהם. ספק רב אם ניתן היה להרשיעם, לולא קיבל בית־המשפט את הודאותיהם במשטרה.

הנה אפוא מקומו של הסיפור הזה השבוע, בעקבות הדו"ח של ועדת לנדוי.

רק לשניים מהחמישה יש עכשיו עורך־דין, האשם דלשה, שמשרדו בעכו. דלשה (34), אמר השבוע כי אינו מנוסה די־הצורך במשפטי־רצח וכי האמצעים המוגבלים שברשותו אינם מספיקים כדי לממן את חוות־הדעת המדעיות הדרושות לו. לדבריו, כדי לערער על פסק־הדין, הוא זקוק לסיוע, אמר.

נראה שמצא אותו: עורך־הדין אביגדור פלדמן, פעיל זכויות־האדם, שעיין באחרונה בפסק הדין, בוחן עכשיו את האפשרות להשתלב בתיק.

אין זו רק שאלה של זכויות־אדם: אם יתברר שחמשת הנאשמים אכן אולצו להודות במה שלא עשו, פירוש הדבר שרוצחו של דני כץ עודנו מהלך חופשי.

שפירא זרק מספר

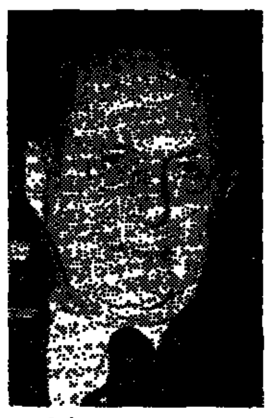

נורמות הכיבוש של לנדאו

דני כץ: פצע פתוח

ישראל על פי לנדוי

דו"ח ועדת לנדוי מכסה מחדש כמה מנורמות המוסר ובערכי־היסוד של מדינת ישראל כפי שהתגבשו ב־20 שנות שלטונה בשטחים. זה ערכו של הדו"ח כמסמך היסטורי.

ההיתר שנתנה הוועדה לשב"כ לפעול נגד הטרור הערבי, תוך הפרת כמה מעקרונות־היסוד של זכויות־האדם, מבוסס על הנחת הוועדה שמטרת הטרור לחסל את מדינת ישראל.

בכך אימצה לה הוועדה את התפישה המדינית של האגף הפרינציפיוני ביותר בפוליטיקה הישראלית, משהו בסביבות רפאל איתן.

התפיסה הזאת כבר קיימת בכמה מפסקי־הדין של בית־המשפט העליון. הראשון שהחדירה לשם היה כנראה השופט דב לוין, היושב עכשיו במשפטו של ג'ון דמיאניוק.

האפשרות שהטרור מכוון קודם כל נגד הכיבוש, לא הוכרה כלל, כמו היתה זהות מוחלטת שאינה ניתנת עוד להפרדה בין מדינת ישראל לבין שלטונה בשטחים.

כדי למנוע את הצורך לשקר בבית־המשפט, מציעה הוועדה להעניש חשודים מסויימים ללא משפט, באמצעות צווים למעצר מנהלי ואף גירוש. העקרון שאדם חף מפשע עד שהוכחה אשמתו ויורשע בבית־המשפט, היה כלא היה. העיקר הוא שבית־המשפט יישאר נקי.

על דרכם של הדבקים בחוק, "תוך העלמת עין ממעשה מתחת לפני השטח", כתבה ועדת לנדוי שהיא "דרכם של הצבועים".

יש כמה סיבות, לדעת הוועדה, מדוע אין להעמיד לדין את החוקרים שעינו נחקרים ושיקרו בבית־המשפט, וביניהן גם זו שהם רק ביצעו פקודות חוקיות וחשבו שהם פועלים על־פי האינטרס של הציבור.

השופט לנדוי כבר התייחס בעבר לטענה הזאת בפסק־דינו של אדולף אייכמן. לנדוי ציטט שם אחד מחכמי המשפט, בזו הלשון: "המיניסטר או עובד הכתר... אחראי על־פי החוק למעשה בו הוא עוסק, ואין הוא יכול לפטור עצמו מאחריותו, בטענה שהוא פועל בציותו לפקודת המלך. בהניח שהמעשה שנעשה הינו בלתי־חוקי — מיד הוא צפוי להליכים פליליים או אזרחיים בפני בית־המשפט." לנדוי למד מכאן, שאחריותו האישית של עובד המדינה למעשיו מונחת ביסוד של שלטון החוק.

מאז עברו 26 שנים, 20 מהן בשטחים. זה, כנראה, כל ההבדל.

יוסף שפירא, שר: דיוקנו של הומניסט

בלשכתו של השר־בלי־תיק יוסף שפירא, שררה השבוע אליצות. נו, אוספים. אוספים? שאל אורח אחד בכיפה סרוגה וסנדלים עם גרביים. הוא התכוון לכסף, בקרן למימון הגירתם של ערביי הגדה.

כולם צחקו. [illegible]

אחר־כך ביקשה המזכירה, אריאלה, מהעוזר אבנר, לסדר את [illegible]

אם הבינותי נכון, אנשי הביטחון העדיפו שהערבי ההוא לא יבוא אל השר דווקא ביום ראשון, כשיש ישיבת ממשלה. ביום ראשון לא אוהבים שם ערבים.

העוזר הבטיח שהערבי יבוא ביום שני. הוא בא מג'נין, סיפר לאיש בעברו השני של קו הטלפון, הוא כתב לשר וביקש 20 אלף דולר, כדי להגר מכאן. העוזר אמר לו שיקבל תשובה בדואר, אבל הערבי ההוא אמר שבדואר זה ייקח עשרה ימים והוא רוצה את הכסף מיד.

העוזר צחק וצחקה גם המזכירה.

שאלתי אם היו עוד פניות. עוד שתיים, השיב העוזר. שאלתי מה השיב. השבתי מה שמשיב יהודי, השיב העוזר. ניסיתי להתמקח: אולי אתה לא צריך כל־כך הרבה? פחות מ־20 אלף לא תיקח?

עכשיו צחק העוזר בשלישית.

אבנר פוקסמן, העוזר, השיב לטלפון כשצלצלתי אל לשכת השר, לקבוע את הפגישה.

אתה דובר, או עוזר? שאלתי. קודם כל, חבר, השיב פוקסמן בקול רך. מי שעובד עם יוסקה הוא קודם כל חבר.

יוסקה הוא השר.

בגלי צה"ל שמעתי מפי שפירא שהקיבוצניקים, כפי שכינה את חברי מפלגתו, סרסו לחלוטין את הצעתו לשלם 20 אלף דולר לכל תושב ערבי שיסכים להגר מהגדה. עקרו משפט אחד מתוך תוכנית שלמה.

ביקשתי שיסביר לי את התוכנית כולה. מה הוא מתאר לעצמו שאפשר בעצם לעשות עם 20 אלף דולר? [illegible] מאיפה יבוא הכסף? מתי והיכן ובאיזה מטבע יבוצע התשלום, עכשיו כשערך הדולר יורד, וכיוצא באלה שאלות. אבל השר אמר שזה סתם זרק מספר. הוא אמר שצריך לעזור לתושבי הגדה שירצו להגר מכאן. שאלו אותו איך לעזור. הוא אמר נניח שנשלם לכל אחד 20 אלף דולר. סתם זרק מספר. יכול להיות יותר יכול להיות פחות, ומזה עשו עניין.

שמתי לב שהוא נוטה לפליטות־פה. פגישה עם הנשיא ויצמן התגלגלה מהר כפגישה עם הנשיא הרצוג; כשציטט מה ששמעון פרס אמר כשחזר מברית־המועצות, התכוון כמובן למה שאמר כשחזר מהפגישה עם שר־החוץ הסובייטי בארצות־הברית.

ברגע מסוים השתמש השר במילה צבעוניים כשדיבר על העולים מאתיופיה. אבנר העוזר הרשה לעצמו להתערב: השר אינו אומר צבעוניים, אמר. השר אומר שבחו"ל רואים בהם צבעוניים. זה חשוב. אחרת עוד יגידו שהשר אמר על האתיופים שהם צבעוניים.

העוזר צדק, כמובן. השר אכן התכוון למה שחושבים על אנשים כאלה בחו"ל. הרעיון המלא הוא זה: כשהוחלט שצריך להעלות 10,000 מיהודי אתיופיה, השקיעו בכך 350 מיליון דולר. איזו ארץ היתה מוציאה כל־כך הרבה כסף על אנשים צבעוניים? השר שמח שישראל עשתה זאת, ושמח אם גם כל היתר יבואו. הנקודה היא, שכאשר צריך לעשות משהו — מוצאים את הכסף.

הוא איש גבה־קומה, בן 60, כולו אורח ואריכות, בוש ליפה ללא עניבה, אפורה כצבע שערו ומשקפיים האחוזות במסגרת מוזהבת ומשוות לו מראה של מנהל סמינר.

התרשמתי שהוא ציפור משנה: בתור הומניסט, השקפותיו כהניסטיות למדי.

יותר מכל הוא חרד מפני העליה בשיעור האוכלוסיה הערבית ביחס לשיעור האוכלוסיה היהודית. הבעיה הדמוגרפית לא נראית כפי שחשבו לפני 20 שנה, למשל, אבל היא בעיה. שפירא מאמין שאפשר לפתור אותה.

הוא מאמין בעליה המונית מברית־המועצות ובאפשרות להגביר את העליה מארצות־הברית. הוא מאמין באפשרות לבלום את הירידה. יש מה לעשות לעידוד הילודה.

הוא חושב שיש להקל על נשים המבקשות השתלת עוברים. יש לסייע לנשים הרות הנאלצות לבצע הפלות מטעמים כלכליים. כל זה דורש כסף.

מחוץ לזה, יש בשטחים תושבים ערבים המבקשים להגר לארצות ערב או לארצות הים והוא, השר, חושב שיהיה זה אך הוגן לסייע להם בכך. שום כפיה. סיוע. זה ההקשר שבו אמר מה שאמר. הוא לא חזר בו. עודנו חושב שהמהלך בריא.

שאלתי אותו מדוע הוא מתרעם, בעצם, כשמתארים אותו ככהניסט.

השר כעס מאוד על השאלה. אי־אפשר להגדיר [illegible] דבר כזה: הוא, המאמין שחביב כל אדם שנברא בצלם. הוא, שעמד במלחמת סיני מוכן בגופו על יהודה של פראיינים שחיילי צה"ל רצו להרוג? הוא כהניסט? הוא, שמזדעזע כל אימת שהוא עובר בשטחים ורואה ילדים ערביים מתגוללים בשפכיהם? הוא, ששאל פועלות מתפרה ערביות כמה הן מרוויחות ומזדעזע כשהוא שומע את התשובה? הוא, שכל אימת שהוא רואה בכניסה לירושלים כיצד עוצרים ובודקים מכוניות מהגדה, הוא מסב את ראשו בצער ובבושה?

עלי לדעת, אמר, שלא רק תושבי השטחים סובלים מהכיבוש. גם אנחנו סובלים מהכיבוש, בגלל מה שהוא מכריח אותנו לעשות.

בנקודה זאת העלה שפירא הצעה. הוא מציע להחיל את החוק הישראלי על השטחים, במסגרת הסדר־שלום, ואז כל התושבים שירצו להיות אזרחי ישראל ייהנו משוויון־זכויות מלא, לרבות הזכות להצביע לכנסת. לא, אפילו 20 חברי־כנסת מהגדה לא מפחידים אותו, ובלבד שהשיעור היחסי של האוכלוסיה הערבית לא יעלה על מה שהוא היום. והוא מאמין שניתן להגיע לזה, במסגרת תוכנית דמוגרפית כוללת.

הוא הולך בדרכי אביו, אמר השר, האדמו"ר ישעיהו שפירא, שייסד את הפועל המזרחי. פעם, סיפר לי, בשנות הארבעים, חתם האדמו"ר על כרוז משותף עם רבי בנימין וי. ל. מאגנס, מאנשי "איחוד" ו"ברית שלום".

שאלתי אותו אם הוא בעד עונש־מוות למחבלים.

אני מסתפק בזה, השיב השר.

האם הבינותי אותו נכון? שאלתי בנימוס.

אני מסתפק בזה, חזר השר.

כאן שוב היה צורך בהתערבותו של העוזר הנאמן. השר התכוון לומר, שיש לו ספקות בעניין זה. כלומר, מסופק, לא מסתפק. הוא נוטה לקבל את עמדת אשתו שלו [illegible] המתנגדת לכך, אבל אולי, למקרי רצח חמורים מאוד, [illegible]

אחר־כך דיברנו קצת על תולדות הכיפה הסרוגה: ברקמה שעל כיפתו של השר שזור חוט אודם.

בחוץ שאל העוזר איך התרשמתי. אמרתי שהשר שלו איש סימפאטי ובגלל זה גם מסוכן כל־כך. כן, כן, אמר העוזר במאור־פנים, זה מה שאומרים עליו: כמו משה ארנס.

מצעד החדשות

לא מזמן מלאו מאה שנה להופעת האינטרנשנל הראלד טריביון, מקומון עולמי מעורר קנאה היוצא לאור בפאריס. לכבוד החג פנו עורכי העיתון אל עורכי עיתונים בכירים בארצות שונות ובקשו מהם לרשום את עשרת האירועים העיקריים של המאה ואת עשרת הסיפורים המתמשכים החשובים ביותר. רעיון נחמד, אני חושב, עיתונאי מאוד, ואמריקני מאוד.

הסיכום הוא זה: אירועים חד־פעמיים 1. רצח קנדי; 2. המהפכה הבולשוויקית; 3. הנחיתה על הירח; 4. הפצצת הירושימה; 5. היטלר פותח במלחמת־העולם השניה; 6. המשבר הגדול בוול־סטריט; 7. הגלולה למניעת הריון; 8. פרל הארבור; 9. הכרזת העצמאות של הודו; 10. טיסתו של לינדברג. אירועים מתמשכים 1. הקומוניזם; 2. החלל; 3. הדה־קולוניזציה; 4. הסכנה הגרעינית; 5. זכויות האדם; 6. התיעוש; 7. מלחמת־העולם השניה; 8. השואה; 9. החשמל; 10. מלחמת וייטנאם. הנה ויכוח לערב שלם: מה למחוק משתי הרשימות האלה כדי למצוא בהן מקום גם למלחמת־העולם הראשונה ולטלוויזיה ולשקיעת אמריקה, לסין, לפלסטיק, ולפסיכואנליזה?

מה עברנו

את התהליך הזה חייבים לעבור, כדי לצעוד קדימה, ואנחנו עברנו את זה בשנה האחרונה. הגדלנו ופיתחנו את מחלקת התקציבאים, הזרמנו דם חדש והרחבנו את המחלקה הקריאטיבית, קלטנו לקוחות נוספים ועכשיו עברנו למשרדים חדשים ומרווחים.
תרשום: אחד העם 118, תל-אביב, בדיוק בין קפה הבימה לקפה תמר.

פרנקו את דן, פרסומאים ויועצים לשיווק, רח' אחד העם 118 ת"א 65208 טל. 204373-5

صورة عن الأصل

תרבות וספרות

בהקשר הים־תיכוני

מאת יורם ברונובסקי

יש לשער, יש לקוות, שכשתפתח הארכיבים למדינת ישראל יתעורר ביתר־שאת הוויכוח הפורה על הקשרה התרבותי של החברה הישראלית, שהוא בעצם הוויכוח על פרצופה, ערכיה וכיו"ב. זה הוויכוח שהתחיל עם תחילת הציונות ובעצם לא חדל מאז ועד היום, ובכל זאת תמיד נראה שהוא עודנו בחיתוליו, שלא נאמר כי עדיין דבר בעל משמעות קובעת. הכל גישושים באפלה. לכוונות – אולי בגלל? – האור העז של חופי הים התיכון המזרחי. אידאולוגיות שונות עלו ונעלמו, והשאירו אחריהן בין נוסטאלגיה או קיטודפאים מתמיד (הכנע־נים). המציאות בינתיים גם היא עשתה את עבודתה המהירה, חברתיתם, לעתים נדמה גם חסרת־תועלת. כל זה עניין ארוך וסופו כי יסודנו.

בינתיים הגיעה העת לעודד היפוטי כיוון, לבדוק אפשרויות – ולו בתאוריה, ולו בחקר, ולו בחלום. הנה, זה כבר אני משוכנע, יחד עם רבים אחרים, שהחלום שאליו צריכה להתכוון החברה הישראלית, שאליו היא יכולה להתכוון, הוא העתיק שבחלומות ואנושות – החלום הים־תיכוני. בין גילוי עצבאות ים־תיכונית, עם הדגשים ים־תיכוניים, בצלצלה כל הכן באוזני והעיה שאני נותן את דעתי על כל הבעיות הנבכות הללו. המהרורית ללא הפסק ואף פעם לא במידה המספקת, את מצפונו של הישראלי: "על גדות הים התיכון קם העם היהודי", וגו'. אני חושב על הקשרים והקשרים העתיקים – פניקיה, כרתים, יוון, כרונת הים – והבאים אחריהם. ואני חולם על ישראל כעל אחד הכרכים של הביאור ים־תיכוניות, כשם שהיתה מרכז ואחד המקורות של הים־תיכוניות הקדומה.

כתב־העת מופיע, כאמור, בלונדון ובאנגליה. אך היוזמה כולה ישראלית. וכך גם רוב המשתתפים. מעל לכל, ישראלי הוא הצורך הדחוף למפעל הזה ובשורתו הברורה היא להתוות כפה מסוימת של ים־תיכוניות, כפה שהיא מתקבלת יותר במפתו של הים התיכון עצמו. רק באמצעות ההיסטוריה – על ענפיה הרבים עד כלי דיו, הגיאוגרפיים, הכלכליים, הבלשניים וכיו"ב – אפשר באמת להגדיר את הערך הזה, שלעיתים נדמה כי הוא כיסוי כבעט, של ים־תיכוניות. על כן זהו מפעל שיש להתברך בו על כל כך, ואולי לראות בו בשורה של מרכז גדול, ישראלי, ללימודים ים־תיכוניים כוללים.

נדמה, עם זאת, שההשראה למדע ים־תיכוני שכזה באה דווקא ממפעלו של היסטוריון צרפתי, ואפילו חוקר שמוצאו מצפון־צרפת, והמסביר פעם את נטייתו לים־תיכוניות מתוך הניגוד של מוצאו הצפוני. הכוונה לפרנאן ברודל (Fernand Brodel) הגדול. תאריכי הולדתו ומותו, 1902–1985, פותחים את החוברת הראשונה של כתב־העת, ובסיום הקדמת העורך שלה כותב שלמה בדעמי: "לבסוף, עם הורדת הגיליון הזה לדפוס אנו מצטערים לספר על מותו של פרנאן ברודל. שביצירתו ההיסטורית החדשה פרץ בת־פיסה ובמחקר של ההיסטוריה הים־תיכונית". אפשר לומר שכתב־העת הוא מין הומאז' ישראלי לחוקר הגדול של הים־תיכוניות, בעל הספר על "הים התיכון והעולם הים־תיכוני בתקופתו של פיליפ השני", המונומנט ההיסטוריוגראפי המוזכר תכופות במאמרי החוברת, כשם שהוא מוזכר בפתח־דבר של העורך.

אגב, גם כתב־העת לבלשנות הים־תיכונית שהוזכר לעיל נפתח בציטטה מדבריו של ברודל המנסים להגדיר את אי־מוגדרותו של ההקשר הים־תיכוני. התפיסה הברודליאנית ומפעלו של ברודל עצמו מהווים ויהוו, כמדומה, מוטיב חוזר במאמרי כתב־העת. לא פחות משתי עבודות העוסקות בהיבטים של המפעל הברודליאני מודפסות בחוברת השנייה והשלישית של כתב־העת, ושמו ותרשאיו של ברודל חוזרים לרוב, כאמור, גם בחיבורים האחרים. אין זה פלא: בשאיפתו להיסטוריה טוטאלית הכליל ברודל במחקריו הים־תיכוניים את כל האספקטים של ההיסטוריה הים־תיכונית – לפחות, הכליל אותם בחזון ההיסטוריוגראפי שלו שהוא גם חזונם של עורכי כתב־העת.

בהזדמנות זאת כדאי להעלות הצעה בפני המו"לים שלנו להוציא שני ספרונים קטנים של ברודל, העוסקים בפניה הרבות של הים־תיכוניות. אלה הם שני הכרכים הקטנים המופנים לקהל הרחב ושניהם קרויים La Mediterranee, אך לאחד מהם כותרת־משנה שהוראתה "בני אדם ומורשת", ולשני "המרחב וההיסטוריה". שניהם מכנסים מסות מאת היסטוריונים שונים; תחת עריכתו הכללית של ברודל (בכרך הראשון מצטרף לברודל עורך נוסף, הוא ז'ורז' דובי; אף הוא מגדוליה של אסכולת "אנאל" שברודל עמד בראשה במשך שנים רבות). ברודל חיבר גם את רוב המסות בכרך האחד, ותרם מסה יפה על תצוה לכרך השני (זו יצאה גם לחוד, בליווי תצלומי־תצוה נהדרים). הספרים הקטנים הללו הופיעו, כאמור, בהוצאה הפופולארית של "פלאמריון" (1985/1986), ומהדורתם הראשונה היא משנת 1977.

המסות מעניקות מבט נרחב על הנוף האנושי והגיאוגרפי של הים התיכון, והן מצטיינות בסגנון קל ויפה, פיוטי לרוב. יש לפלל לתרגומם לעברית, כשם שיש לפלל, אבל זה כבר מפעל גדול ומקצועי ולעתיד הרחוק יותר, לתרגום עברי לספרו הגדול של ברודל על הים התיכון בתקופת פיליפ השני מלך ספרד. וזה, כאמור, חזון לעתיד ומפעל המצריך השקעה רבה. לא כן שני ספרוני "הים התיכון" – שבמהדורה הפופולארית של "פלאמריון" מעוטר האחד מהם בציור מתוך "הגדת הזהב" העברית – שאפשר וכדאי להוציאם לאלתר, בסדרה כדוגמת "אופקים" או כיוצאת בה. אחד המשתת־

הסוף בעמוד 23

מפת העולם (1280) עם הים התיכון וירושלים במרכזו. מאת ריצ'ארד מהאלדינגהם. קתדרלת הרפורד, אנגליה

החלום שאליו צריכה להתכוון החברה הישראלית...הוא העתיק שבחלומות האנושות – החלום הים־תיכוני

כדי שהיא תהיה כזאת צריכה כמובן להתגבר קודם – על רמה עיונית – במשמעותה של אותה ים־תיכוניות, כשבעות שלעתים נדמה שהיא לא מוגבלת כשם שהיא לא ברורה. לא גלויה ולא מוגדרת. אולי צריך, אם כן, להגדיר את אי־ההגדרות הזאת?

משמח הדבר שבשנים האחרונות ניכרים כמה סימנים ישראליים ברורים מאוד לצורך הזה בהגדרת הים־תיכוניות כתנאי מוקדם לקישורה המדעי של החברה הישראלית אל ההקשר הים־תיכוני הרחב. אם גם סימנים אלו הם בינתיים, במיטבם, איזוטריים למדי, רחוקים מעינו של הישראלי המצוי, אולי אפילו של המשכיל הישראלי. ובכל זאת, אי שם, למעלה, במין כתות־סתרים של מלומדים והנגדיעות, זה מתחיל להסתובב, ואל־נכון יתחיל לחלחל.

אני חושב על יוזמה שעליה דיווחתי לפני כשלוש שנים, של הוצאת כתב־עת לבלשנות ים־תיכונית, שעורכיו שני ישראלים מאנשי אוניברסיטת תל־אביב, והוא הופיע באנגלית בהוצאת ספרים גרמנית (אוטו הרסוביץ, ויסבאדן). אחרי הכרך הראשון לא ראיתי עוד כרכים נוספים של כתב־העת הזה שתחילתו היתה נאה כל כך – אך שמעתי שהעורכים, פול וקסלר ואלכסנדר בורג, הצליחו בינתיים להוציא חוברת חדשה. זהו תמיד מפעל מוקשה הזקוק לכל עזרה שבעולם, ולא תמיד העזרה באה. התחום שבו עסק כתב־העת הזה, ואני מקווה עודנו עוסק – Mediterranean Language Review – הוא אחד מכלות הכל איזוטרי ביותר, והוא בעצם חלוצי למדי. הוא גם תחום־משנה של ההקשר הרחב של המחקר הים־תיכוני.

עתה ברצוני להצביע על מפעל דומה שהקשרו רחב יותר ופניו ברורות כבר יותר. המדובר גם כן בכתב־עת אקדמי, חצי שנתון המופיע גם הוא בשפה האנגלית, הפעם בלונדון, בהוצאת Frank Cass, ושוב עורכיו הם אנשי אוניברסיטת תל־אביב, אף שגם הוא, בדומה לכתב־העת הבלשני, פתוח לאנשי־מחקר בעולם כולו. וזהו Mediterranean Historical Review שבעריכתו של שלמה בדעמי (וסגני העורך הם עירד מלכין ואן אוסיקין). החוברת השלישית של כתב־העת מונחת כעת לפני, מתוארכת ליוני 1987. החוברת הראשונה ראתה אור ביוני 1986, וד"ר עירד מלכין הודיעני אף זאת שהחוברת הרביעית כבר בדפוס.

מלים שלא עצרו את ההיסטוריה

משחק העיניים – סיפור חיי 1931–1937, מאת אליאס קאנטי, מגרמנית: צבי ארד, זמורה ביתן, 1987

מאת אסתר קמרון

בתחילת החלק השלישי של מפעלו האוטוביוגראפי (שני החלקים הראשונים הם "הלשון שניצלה" ו"הלפיד באוזן", שתורגמו לעברית ויצאו לאור בהוצאת זמורה, ביתן) מסיים אליאס קאנטי בן ה־26 את הרומאן האחד הגדול שלו "סנוורים". גיבור הרומאן, מלומד שאינו מסוגל לכל קשר רגשי, עולה באש יחד עם ספרייתו הכוללת את כל הספרים החשובים שבעולם.

זמן קצר לאחר מכן, מתיידד קאנטי עם הרמן ברוך, שהיה מן הכוכבים של אותה סביבה וינאית־אינטלקטואלית של שנות השלושים, שבה עוסקת היצירה שלפנינו. קאנטי נותן לברוך את כתב־היד לקריאה. ברוך שואל את קאנטי אם הוא רוצה להפחיד את קוראיו. קאנטי משיב: "כן. הכל סביבנו מעורר פחד. אין איש מבין את רעהו. אני סבור שאין איש רוצה להבין את רעהו". ברוך מסיח כלפיו, שדמויות הספר אינן "אנשים מחיים כלל". קאנטי עונה: "אלה דמויות. אין האנשים והדמויות היום". לדעת קאנטי, אין המחבר צריך "להראות כל מה שמצוי אולי באדם, אלא שהוא יוצר יחידות מסוימות, משרטט אותן בקווים חדים ומעמת זו עם זו. מהשפעתן ההדדית נובעים הדברים שרצונו לומר על האדם".

באותה שיחה מתווכחים קאנטי וברוך גם על הפסיכולוגיה של היחיד (קאנטי: "פסיכולוגיה זו בלתי־שלמה... אין היא יודעת דבר על המון") לעומת פסיכולוגיית ההמון (ברוך: "אינך יכול לגלות חוקים להתנהגות ההמון, מפני שאינם קיימים"), שבה עסק קאנטי בשנות השלושים, ושלה מוקדש ספרו "המון וכוח".

עם מותו ב־1951 השאיר ברוך תוכניות ופראגמנטים של מחקר על פסיכולוגיית ההמון. ואילו קאנטי, בזיכרונותיו, עוסק פחות בהתנהגות ההמון ויותר בהתנהגות יחידים, המתוארים בדרך כלל לא כ"דמויות" אלא כ"אנשים ממשיים". יש כאן דיוקן רגיש מאוד של ברוך, האיש ש"קלט תוך כדי ויתור", ש"ריתמוס הקליטה (שלו) לא היה של בליעה אלא של נשימה". וכניגוד לברוך מתואר רוברט מוסיל, מחבר הרומאן "אדם ללא תכונות", כמי שהיה "מוכן תמיד – בלי שהדבר בולט – להגנה ולתקיפה" כדי לשמור על "עולם מיוחד במינו, עשיר ומורכב ביותר", שנשא בקרבו. כל אחד מהאנשים האלה יש לו פסיכולוגיה שונה מזו של רעהו, ולפעולותיו ולהשקפותיו יש הצדקה פנימית.

אך במבט שני ניכרת נטייה של כמה מן האנשים המתוארים בספר – האם זאת אשמתו של קאנטי, או שמא המציאות היא כזאת? – ליהפך ל"דמויות". אפילו לדמויות סמליות. כשהדבר קורה, נהפך אופי הזיכרונות, הזה... העשיר, בבבואת העוברות יפה בתרגומו הקולח של צבי ארד... לסיפור של אמת, שמתרחשים בו דברים שיש להם משמעות מעבר לחיי המשתתפים. הדבר בולט ביותר בדמותה המפלצתית של אלמה ורפל. אלמה מציגה לראווה את "שלל" הניצחון של אהבותיה הקודמות (מאהלר, קוקשקה, גרופיוס), אינה מהססת להשפיל בפומבי את סיפור מולדתה ובותה של בתה מנון גרופיוס, ומתארת את אביה של מנון באוזני קאנטי כ"איש היחיד שהתאים לי מבחינה גזעית. מלבדו התאהבו בי תמיד יהודים קטנים, כמו מאהלר". אפשר לומר שב"משחק העיניים" משחקת אלמה ורפל את התפקיד שמשחקת אודט ביצירתו של פרוסט: היא "הזונה הגדולה", סמל של תרבות מפתה, משחיתה ומאכזבת.

הסמליות מודגשת באופן דק יותר, אך לא פחות משמעותית, בעניין בתה של אלמה, אנה מאהלר בעלת העיניים הגדולות, שהיתה פסלת בעלת כשרון מסוים לדיוקנאות. קאנטי מתאהב בה והיא נענית לו, אך דוחה אותו אחרי זמן קצר. קאנטי ממשיך לאהוב אותה והם נשארים ידידים. בשנת 1933 עוסק קאנטי בכתיבת יצירתו "קומדיה של היהירות", המקיפה את הבעיות שהובילו, לדעתו, לעליית היטלר לשלטון בגרמניה. "אולי קיוויתי להשפעה בלתי־אמצעית של הקומדיה על ההתרחשויות", הוא כותב. "עדיין לא הבנתי שאין למצב תקנה. מה שמופעל באמצעות מלים יכול להיעצר באמצעות מלים". אנה מציעה לו לקרוא את הקומדיה בבית צולני, שהיה המו"ל של ורפל. קאנטי חושש מהתנגדותו של ורפל אך מסכים ומזמין גם את ברוך. בתחילה... שיוכה באותה... אבל אנה, הרואה את ברוך לראשונה באותו ערב, מפעילה עליו את קסמי עיניה הגדולות, שאין לעמוד בפניהם. השניים שוב אינם מקשיבים לדיבורו של קאנטי. ורפל תוקף את קאנטי בחריפות ואין איש שיגן על קאנטי מפניו. התקווה לפרסם את ה"קומדיה של יהירות" נועכת באבה. מכאן, מאותם משחקי עיניים בוגדניים של אנה מאהלר, באה כותרת הכרך כולו, "משחק העיניים".

הספרות וההיסטוריה

מבחינה אובייקטיווית, מובן שהרגע שבו מסיחה אנה את דעתו של ברוך במשחק העיניים שלה הוא רגע חשוב רק אם נקבל את ההנחה שפרסום יצירה ספרותית אפשר לו לשנות את פני הדברים. הנוסחה "מה שמופעל באמצעות מלים יכול להיעצר באמצעות מלים" היא נוסחה פשטנית להחריד. אבל שוב, הכותרת שנקבעה על פי המקרה הזה מעניקה לנוסחה ערך סמלי, ומאיצה בקורא לשאול את עצמו אם אמנם היתה אפשרות לבלום את עליית הנאצים לשלטון באמצעות המלים. והאם לא היתה מוטלת אחריות כלשהי על הסופרים וההוגים שחיו בווינה בין המלחמות, הם לא עמדו בזה.

גם האיש שאתו מתקשר קאנטי באופן עמוק ביותר, "ד"ר סונה", הלא הוא המשורר העברי בן־יצחק, הוא דמות המוקפת סמליות. קאנטי מתאר אותו תחילה כמבקר קבוע ושתקן בבית קפה, בעל דמיון מפליא לקרל קראוס (קרל קראוס, נביא זעם ונואם בלתי נלאה, תפס מקום מרכזי בכרך הקודם, ושמו "הלפיד באוזן". והרי ה"לפיד" ש"באוזן" הוא "הלפיד", כתב־עת שכתב ופרסם קראוס, ואפשר לשער שהאש שהציתה כה את עצמו גיבור הרומאן "סנוורים" נלקחה מן "הלפיד"). אין קאנטי יודע מיהו אותו הכפיל של קרל קראוס, עד שברוך מציג אותו בפניו אגב שיחה שבה מתלבטים ברוך וקאנטי "אם בכולים שאנו רואים סביבנו – כל אחד ודאייתו – ייתכן בכלל אדם טוב?" "סונה" פירושו כידוע "שמש".

הסוף בעמוד 23

אנה מאהלר עם מסליה: משחקי־עיניים בוגדניים

אסתר קמרון היא חוקרת לספרות גרמנית. כלת פרס ספר שופירס לשירה לשנת 1985.

אותיות קטנות / אהרן מגד

חזרה ל"עידן הגוטנבורגי"

ליקוי המאורות של הטלוויזיה הישראלית, שהחשיך עלינו את חורינו ואת עולמם של רבבות רבות של אנשים בארץ, מעלה מן הנשייה את שמו של מרשל מקלוהאן – כוכב שזרח בשמי המערב ועד כבה באותה מהירות מסוארת, ושעל דרך הלצון אמרו עליו מתנגדיו ש"הישגו הגדול ביותר הוא פירסומו". לפני עשרים שנה בדיוק הופיע ספרו "המדיום הוא המסר" – שם שהיה לאימרת־כנף נפוצה, שנשתגרה בפיות המשכילים באשר הם שם – ולפני 27 שנים – ספרו "הגלאקסיה של גוטנבורג", שהסב את תשומת־הלב לתופעה גלויה לכל אדם אך לא די מודעת לו, כמעט כמו נפילת התפוח מן העץ של ניוטון, והיא, ההשפעה של המצאת הדפוס ושל תפוצת הספר והעיתון והקריאה הליניארית בכלל – על המנטאליות שלנו.

מקלוהאן, מלומד קתולי, שראה בדאגה את התרופפות שלטונה של הכנסייה כגורם שיש בכוחו להשרות אחדות רוחנית על האנושות, טען ש"האדם הגוטנבורגי", שעיניו מורגלות להלך על פני השורות של האותיות המחוללות של טקסטים כתובים בכפיפות מסודרת ויישרת־קווים – תפיסת עולמו מצטמצמת לכדי ראייה לוגית־פשטנית מוגבלת, והוא משתעבד למעין רודנות מוכנית, דה־הומאנית, של הדפוס. לעומת זאת – האיש המאזין לרדיו והצופה בטלוויזיה, נתון להיפעלות רב־חושית המרחיבה את ראיית־עולמו, משחררת את דמיונו, יוצרת קשר אמיץ יותר בינו ובין יתר בני־האדם, ועושה אותו לאזרח של "הכפר הגלובאלי". עם המצאת המדיה הללו, של הרדיו והטלוויזיה, נכנסנו לעידן חדש, באור יותר, בתולדות האנושות, כפי שקרה עם המצאת הגלגל, מכונת־הקיטור, החשמל וכו'.

עברו רק שבועות מעטים מאז דממו התיבות המדברות, המזמרות, המהבהבות והמקרינות בבתינו – רבים הסובלים, מעטים הנהנים – אך אלה גם אלה חשים ש"משהו נשתנה" בעולמם; משהו, אולי ברובד עמוק יותר משאנו מודעים לו. האם אנו חוזרים ל"חשכת" המאה התשע־עשרה? האם הסתלקה השכינה משפנתה הטלוויזיה מן הבית? אנשים גלמודים, קשישים וקשישות, רווקים ורווקות, חולים ונכים – נתאמללו מן התמורה הזאת: חבר טוב מסור ונאמן היה להם בביתם, שהמתיק להם את בדידותם – והנה בגד בהם, עזבם לאנחות, ללא ברכה, ללא התנצלות. אבל לא רק הם – המוני אנשים, בעלי־משפחות מיושבים, בעלי עיסוקים ותחביבים – נשתבשו סדרי־חייהם והרגליהם: לוח הזמנים של שעות הפנאי, שנעשה קבע, חופף את התפריט העשיר והמגוון של תוכניות הרדיו והטלוויזיה – נגרף לפתע, התעופף ברוח, השאיר חלל ריק. "מה זה עושה להם", השינוי הזה – אם להשתמש בנוסח־השאלה המטומטם ביותר של המראיינים בטלוויזיה, ששם צבוחה לא מוקרה אותו עדיין מעל מסכינו. ("מה זה עשה לך כשנכנסת הביתה" – מגיש המראיין את המיקרופון אל חוטמה של אשה המומה שביתה נפרץ וכל עולמה חרב עליה; "מה זה עשה לך כשראית אותה יורדת מן המטוס" – שואל המראיין בפעם המאה את הנוכחים בקבלת־הפנים לאידה נודל). האם יש לשינוי הזה השפעה לא רק על סדרי־היומיום אלא גם על הפסיכיקה?

בזמנו מילר, בזיכרונו המצה־המבדיק על מקלוהאן ומשנתו, מקעקע אותה לאחת את רוב הנחותיה: המשפט האפוריסטי ש"המדיום הוא המסר" אין בו אמת, הוא אומר, כיוון שמקלוהאן מתרכז באמצעים של המדיה ומתעלם לחלוטין מן התכנים שהיא מעבירה. ואין זה נכון כלל שכשאנו צופים בטלוויזיה אנו חשים קשר אמיץ יותר עם בני־מיננו... להיפך... מציגים לעיני הצופה מציאות אנושית בה רבות, שהוא יושב נבוך ומבולבל. נבוך, מתוסכל, חסר־אונים, וכתוצאה מכך הוא נוקט עמדה של התנתקות ושל בידוד עצמי. יתר־על־כן: הצופה היושב בבדידות מול האקרן, רואה במשך רצוף אותו, ובאותה טכניקה – חדשות, ראיונות, קומדיות, סרטי־מתח, וכו' – כך שפוליטיקה ובידור מתערבבים בתודעתו והופכים לפרט אחד ארוך המנכר אותו מן המציאות החיה. בין שצודק מילר ובין שאינו צודק, אין ספק בדבר שיש למדיה הקולית־החזותית השפעה עצומה לא רק על אורח־החיים של הפרט והכלל, אלא גם על אורח המחשבה ותפיסת העולם.

באחד הנתחים שזורק לנו "ערוץ 2" בלילות תענית אלה, כמו עצמות ללהקת כלבים רעבה, שודרה תוכנית מרשימה של רשת "גראנאדה" הבריטית, על השפעתה של הטלוויזיה על תגובות הצופים, אומות שלמות, מדינאים, ממשלות – למאורעות פוליטיים, מלחמות, אסונות־טבע, טרור, רעב ומגיפות וכו'. בעקבות תמונות הזוועה ממלחמת וייטנאם, העיר אחד הדוברים בתוכנית שאילו היתה הטלוויזיה קיימת בימי מלחמת־העולם השנייה, ספק גדול אם היו בעלות־הברית מנצחות את גרמניה הנאצית: הדיקטטורות היו מקרינות על המסכים רק תמונות שיש בהן לרומם את מוראל הצופים ולהלהיבם, ואילו הדמוקרטיות, ש"חופש המידע" מקודש בהן, היו מראות את "כל האמת", ותמונות כמו מפלת דונקירק, למשל, היו מזעזעות כל־כך את המוני הצופים בבריטניה ובארצות־הברית, שהיו מעדיפים כניעה על המשכת המלחמה.

גם אם אין ביטחון שכך היה קורה, השפת דוגמה זו מתחום המדיה את הפרדוכס שבדמוקרטיה, שכוחה בחולשתה וחולשתה בכוחה. דובר אחר, שהעיד על הטענות הרווחות נגד הטלוויזיה מנימוקים "פטריוטיים" (טענות דומות להפליא לאלו הנשמעות גם אצלנו), אמר: "הם רואים בנו מייצרי חדשות רעות, שעה שאנחנו בסך־הכל רק מעבירים אותן".

אמירה זו, הנשמעת כדבר מובן־מאליו, דורשת בדיקה בכל־זאת: כל מה שמצולם ומוקרן בטלוויזיה הוא אמנם אמת; אבל האם אין התמונה הכללית של "האמת" הזאת נוצרת מן הסלקציה של הפריטים המצולמים, אופן שיבוצם, הפרופורציה שביניהם – ולפיכך העורכים, שהתמונה בידיהם היא "כחומר ביד היוצר, ברצותו מיישר וברצותו מעקם". הם גם בבחינת המייצרים שלה: דיאלוג בין סוקראטס ופרוטאגורס על מהות "האמת" בטלוויזיה, היה ודאי מעמיד אותנו על היבטים עמוקים יותר של סוגיה זו.

נחזור למקומנו ולימים טרופים אלה. מתהלך לו אדם (שאין לו וידיאו) בחדרי ביתו, חסר מנוחה, ושואל את עצמו: מה בשם אלוהים היו בני־אדם עושים לפני שהמציאו הרדיו והטלוויזיה? קוראים ספרים? כמה שעות אפשר לקרוא? משחקים בקלפים? – האם אפשר בכל ערב? יוצאים לתיאטרון, לקולנוע? – לכל היותר אחת לשבוע! מה עושים? מה עושים משקיעת השמש עד חצות? הרעב גדול, צובט בטן ולב, תוקפה: רעב להתעופף שוב על מרבדי־הקסמים אל טקסאס, דנוור, סן־פראנציסקו, הוואי, לעקוב מעמקי הכורסה, בעיניים הזויות, אחר האהבות, התככים, הרציחות... האין אנו זכאים להנאות אלה, נחמה פורתא?

ואף־על־פי־כן, אם תימשך הדממה הזאת חודשים רבים, היצר הזה, שמשביעו רעב ומרעיבו שבע, אף הוא ייתום – ייתכן שהעולם ייראה טוב יותר בעינינו. שתויים מול האקרן אנו לא רואים טבעים. עצבינו מגורים, רוחנו נרגזת, דיכודים מקומטים אותנו, תמונות הרצחות לעינינו מוציאות אותנו מן הכלים. אנו מבוהים ואין שומע לנו. כל העסק הזה ששמו טלוויזיה – והוא לא משתו, לא צודק, רק לצד אחד בו יש... והנו, הצופים, לא מתחשבים כלל. התמונות הרודפות זו את זו ומודפות אותנו לאותו... [illegible]

היש הדפוס אישא ל"עידן הגוטנבורגי". שקט... [illegible] אפשר להתעכב להרהורים. לא־עוד "כפר גלובאלי", אלא כפר כפשוטו, שבו אנשים מכירים זה עם זה, נוגעים זה בזה, שלא באמצעות המכשיר האלקטרוני, איש רעהו...

אבל השכינה הרי תיגמר בקרוב. אהה

השואה: דרמה של כוחות שלובים

השואה – גורל יהודי אירופה 1932–1945, מאת לני יהיל, הוצאת שוקן, יד ושם, 1987, 2 כרכים

מאת צבי בכרך

השואה זעזעה את החברה האנושית וממשיכה לזעזע אותה גם היום. מאז משפט אייכמן בשנת 1961 התרבו המחקרים שונים בתולדות השואה ומשמעותה. שלא כבדרדיפות יהודים קודמות עוררה השואה את מצפון האנושות כולה, מי מתוך נקיפות מצפון ומי מתוך דחף להתנער מכל אחריות, היסטורית או מוסרית. מימד אוניברסלי זה הביא לחקירת השואה מתוך מגוון רב של גישות ודיסציפלינות מכל תחומי ההגות והמדע. היסטוריונים, פסיכולוגים, סופרים, תיאולוגים, פילוסופים, אנשי מדע־החברה ופובליציסטים, יהודים ושאינם־יהודים, שואלים, תוהים, מהרהרים, קובעים ומתפלמסים סביב הנוראות.

לספרות ענפה זו התווסף כעת מחקרה ההיסטורי של הפרופ' לני יהיל, שעל פי תוכנו והיקפו הוא מפעל חיים. זהו המחקר ההיסטורי המקיף, המפה, המעמיק המוצע ביותר על השואה שהוגש עד כה לקורא.

את ייחודה של מחקרה ביטאה המחברת בדברי מבוא: "נתאפשר הניסיון להעלות בספר זה תמונה מקיפה ושקולה ככל שידנו משגת. בתיאורנו אנו מבקשים לשזור אלה באלה את הנסיבות הכלליות שהזמן גרמן: את כוונותיהם ומעשיהם של הנאצים כלפי היהודים; את מצבם, גורלם והתנהגותם של קיבוצי יהודים למן ערב תקופת הרדיפות ועד סופה... ביקשנו להסיק על מהותה של השואה רק על פי השלבים שבהם היא התגלתה. דבר זה נכון גם לגבי מבצעיה – הנאצים, וגם לגבי קורבנותיה – היהודים. לשם הבלטת המהות וההתפתחות של כל אחד מהם ביקשנו להבדיל בין סוגיית הנאצים לבין סוגיית היהודים ולתאר כל סוגיה ברשות עצמה, ושתיהן בפעולתן זו על זו. לדעתנו אין חלוקת התפקידים הדו־משמעית, דהיינו אין הגרמנים הפועלים והיהודים הנפעלים" (עמ' 7).

בשיטתה זו הצליחה המחברת להציג תמונה מאוזנת יותר מחוקרים חשובים אחרים שקדמו לה, שהסתמכו באופן חד־צדדי על מקורות לא יהודיים. כך לגבי ראול הילברג וג'רלד רייטלינגר, וכך בעבודתו הסטטיסטית של וויליאם שירר. לוסי דוידוביץ, בספרה "המלחמה נגד היהודים 1933–1945", קדמה אמנם ליהיל והקדישה מקום נכבד לתשובת היהודים לתוכניות הגרמניות, אבל חסר אצלה הפירוט הסטטיסטי־מספרי־עובדתי שבאמצעותו מאמתת יהיל את תיאורה.

צבי בכרך הוא פרופסור במחלקה להיסטוריה כללית, אוניברסיטת בר־אילן.

שילוב המקורות היהודיים והכלליים מתבטא במיטבו במבנה ובמסגרת שבהם תיארה יהיל את תולדות יהודי הונגריה. הצד הכללי מופיע בצמוד לצד היהודי. בצד הכללי: אישים בולטים, אנטישמיות, יחסים עם גרמניה, מדיניות חוץ, מיליציה פאשיסטית, מחתרות, פרטיזנים, מפלגות, מצב במלחמה, משטר פנימי, משתפי פעולה, נציגים גרמניים, שלטון, כיבוש גרמני. ובצד היהודי: ארגון פנימי, בריחה, גירושים, הגירה, הגנת השלטונות, הפקעת רכוש ושוד, הצלה, התנגדות יהודית, חוקי יהודים ותקנות, טרור, יחס האוכלוסייה, מועצת יהודים, מחנות וגטאואיזציה, עבודת פרך, עלייה, פליטים, פעולת גורמים בין־לאומיים, ציונות, קשר עם הגרמנים, קשר עם השלטונות, שילוח להשמדה. (עמ' 927–928).

המקרה של הונגריה מצביע על שיטת העבודה של יהיל. לפי דגם זה בנויים בספרה כל תולדות השואה על פי הארצות השונות. בלשון המחברת: "כל סוגיה ברשות עצמה, ושתיהן בפעולתן זו על זו" (עמ' 7).

לא כצאן לטבח

באמצעות שיטת עבודה זו השיגה יהיל את אחת המטרות שהציבה לעצמה: "לשחרר את עצמנו ואת הקורא מן הגישה האומרת שהיהודים הלכו למותם כצאן לטבח. גישה סטריאוטיפית זו היא עצמה מבוטא תיזם של מבצעי השואה ומתוצאותיה" (עמ' 7–8). את הפרק על המאבק המזוין של היהודים בארצות הכיבוש הנאצי כתב הפרופ' ישראל גוטמן. בתוך תיאורו המדויק והשקול מופיעה פיסקה המתייחסת ליעד הלחימה:

"הלחימה היתה חסרת סיכוי, כי לא היה בכוחה להביא ישועה ולהצביע על מוצא. הלוחמה של לוחמי הגטאות לא חתרה להצלה אישית או הצלת הציבור. היא אמרה לנקום במרצחים ככל שיתנן ולשמש עדות לכך שיהודים לחמו את מלחמתם כשייכים לאנושות הרחבה, הלוחמת לחופש, וכראויים לחברה זאת בעתיד" (עמ' 615).

קביעה זו, כשהיא משתמעת מתוך התיאור והתיעוד ההיסטוריים, חשובה להבנת אופיה של העמידה היהודית בכלל. היא מבליטה את המוטיווציה האנושית שהניעה את הלוחם היהודי, תמורה בהוסר הסיכוי להשיג הישגים של ממש. צלט־גוטמן בספר אף בתנאים שאין בהם עוד אנושיות. בכך סותר גוטמן את תוקפה של השאלה שהציבה לוסי דוידוביץ בפתח מחקרה היא: "כיצד זה היה ייתכן שעם שלם נתן שישמידו אותו". גוטמן מדגיש שאת תגובת היהודים יש להבין בהקשר הכלל־אנושי, בהקשר להתנהגותם של כל הנרדפים האחרים תחת הטרור הנאצי. השאלה בדבר "כצאן לטבח" מאבדת את ביסוסה הלגיטימי.

הבעיה הגדולה העומדת לפני חוקר הלוקח על עצמו משימה כגון זו שנטלה על עצמה לני יהיל, היא מידת היכולת להקיף את תולדות השואה בשלמותם. יהיל ענתה על קושי זה בכך שנקטה דרך סלקטיווית, בעיקר בכל הנוגע ליהדות פולין. בחרה "דוגמאות אחדות של קהילות לתיאור" (עמ' 269), וביקשה "לאחד ולהכליל בחינות שונות" (עמ' 270). קשה היה לדון בכל הבעיות ובכל הגילויים בכל אחד מן המקומות, ועל כן צירפה היבטים שונים "לתמונת־פסיפס אחת" (עמ' 270). ודוגמה כזו היא תולדות יהודי פיוטרקוב (PIOTROKOW) שבמרחה ראותה: יהיל מתארת את גורל הקהילה לקראת הפתרון הסופי (עמ' 269–276). יהיל בוחרת גם בתולדות יהודי לובלין (עמ' 276–310) ומשלבת תיאור ניתוח עקרוניים של מועצות היהודים ושל ראשי המועצות השונים והבולטים כמשה מרין, מרדכי חיים רומקובסקי ואדם צ'רניאקוב.

כל זה בנוי על רצף כרונולוגי המהווה את המסגרת הזיצגתית לתיאור. הסוגיות השונות נדונות בצמוד להתפתחות ההיסטורית של האירועים. כך למשל מתואר כוח הס"ס של היטלר ופעילותו ומערכת מחנות הריכוז בפרק החמישי, בולק הרן במבוא ל"פתרון הסופי", ומשתלב בתיאור כיבושה של פולין (עמ' 187–205). לשם ההשוואה: בספרה של לוסי דוידוביץ מוצאים את הפרק על הס"ס אחרי תיאור התחיקה האנטי־יהודית של השנים 1933–1935, ולפני ניתוח מדיניות־החוץ, הנגע והמלחמה. יהיל, לעומתה, הקדימה את תיאור מדיניות־החוץ של היטלר, מפני שביקשה להראות את השפעתה על מצב היהודים. כך שמרה על רציפות כרונולוגית של המאורעות, המתקשרים ביניהם בקשר פנימי הגיוני.

אין בידינו פקודה או הוראה חתומה בידי היטלר המצווה על רצח היהודים. על סמך העירפול הזה יש המבקשים להכחיש את השואה. ידוע הריב האקדמי בין האינטנציונליסטים לבין הפונקציונליסטים, כלומר בין אלה המסבירים את התרחשות השואה כתולדה של הכוונה האידיאולוגית של היטלר, לבין אלה הרואים ברצח היהודים מאורע שהתפתח הדרגתית באחדו הכיבוש, תחת הנהגה של משרדים ופונקציונרים נצעיים שנים שאף התעוף ביניהם. יהיל מבהירה באופן ברור שהיא רואה בהיטלר את הכוח המניע הראשוני לביצוע הרצח. בפרק הדן בכיבוש "מרחב המחיה" היא קובעת שבכל מקרה היה היטלר הפוסק האחרון, ש"הקונפליקט של הנציונל־סוציאליזם היה הקונפליקט האישי שלו" (עמ' 355), ושתוכנית "מרחב המחיה" שכללה את רצח היהודים, היתה "תוכניתו האידיאולוגית־גזעית שלו" (עמ' 355). התערבותו של היטלר בביצוע המדיניות האנטי־יהודית שזורה לאורך המחקר כולו (עמ' 153–154; 409–411; 832–833), ועוד. יש חשיבות בגישה זו, מפני שהיא מדגישה שרצח היהודים היה מוצר של האידיאולוגיה הנאצית הבלעדית שהוכתבה על ידי היטלר, ולא על ידי גורמים אחרים.

השגות והרהורים

יש גם כמה השגות על מחקרה של יהיל, שהן בחינת הרהורים, ואין בהן כדי לגרוע מחשיבותו ומערכו המדעי הגדול של חיבורה. המחברת ביקשה לכתוב ספר "שישמש כל בר־דעת, צעיר ומבוגר, שיש את נפשו להתמודד עם בעיותיה ותעלומותיה של השואה" (עמ' 8). כאמור, עמדה המחברת במשימה זו. אך מתעוררת שאלה מהותית שלא קיבלה תשובה מספקת בעבודתה. יהיל פותחת את מחקרה בתיאור האירועים בשנת 1932 בגרמניה. שנה זו מכונה בספרה "שנת ההכרעה". השואה היתה, לדעתה, שיאו של מאבק הלאומנות הגרמנית, מאבקה של הגרמניות ביהודי וביהדות. אבל אם, לדעת המחברת, "אין הגרמנים הפועלים והיהודים הנפעלים" (עמ' 7), כלומר, הכוחות והאירועים הרציונאליים היו קשורים ושלובים, האם לא היה מקום להקדיש פרק יסודי יותר לאיפיון היהודי והתרבות מכאן, ולתולדות האנטישמיות המסורתית מכאן? האם היטלר היה "מבצע האנטישמיות של המאה העשרים" (עמ' 52), או שמא נכון יותר לומר שהיטלר ביצע במאה העשרים את אותה אנטישמיות שקדמה בדרכה לעליית הנאצים, והמדרבנת עד היום את ההודות לשאול "מדוע היהודים?"

ספרה של יהיל דן אמנם בשואה ולכן, יש להניח, החלה את תיאורה בשלבי עלייתו של היטלר. אך יש לשאול אם אפשר בכלל לתאר את תולדות השואה בלי להזדקק, מבחינה היסטוריוגראפית, לשאלת מקומו של היהודי בקרב האומות. הדברים שכתבה המחברת על האנטישמיות (עמ' 53–63) אינם מספיקים לרדת לעומקה של סוגיה נוקבת זו.

כאשר דנה המחברת בעליית הנאצים, נפרשה לפנינו יריעה היסטורית שהחילותה במשבר הכלכלי העולמי והשלכותיו על הכלכלה ועל המשק הגרמני (עמ' 14). גילויי המשבר מוסברים בחולשותיה של הרפובליקה הוויימארית (עמ' 16–19) וסופן בהתמוטטות הרפובליקה (עמ' 19). נאמנה לעקרון השילוב, מתארת כעת את תולדות היהודים ודמותם בשנות המשבר (עמ' 21–51). מכאן מובילה המחברת את הקורא ישירות אל עלייתו של היטלר.

גם כאן נראית באופן ברור מגמתה של יהיל: להגיע אל פרשת היטלר כמתכנן וכמבצע את השואה. אך אם הספר נועד, כדבריה, לציבור הרחב, ולאו דווקא לאנשי מקצוע, הרי מתוך תיאור עליית הנאצים יכול הדיוט להגיע לתפיסה מוטעית, שהמחברת בוודאי לא התכוונה אליה. יוצא מן האמור, ששורשי הנאציזם מעוגנים בכוחות ובגורמים חיצוניים, כגון המשבר העולמי והשלכותיו. הלא לא כן הוא.

נדמה שהיה צריך לעמוד, ולוא בקצרה, על הכוחות האימננטיים שפעלו בחברה הגרמנית בתקופת שלפני 1932, שעיצבו וגיבשו את המסורת ההיסטורית והפוליטית הייחודית של גרמניה. היטלר אינו רק מבטא – כי אם ביטוי של תקופה, של מסורת ושל חברה. פרק כזה נחוץ, על מנת להסביר את נכונותם הנפשית של הגרמנים להזדהות עם משטר אימים זה. כדברי פריץ סטרן, מחשובי החוקרים של תולדות גרמניה:

"in confronting national-socialism, germans responded to something far deeper than a political choice"

לא כאן המקום לעמוד על אותן עדינות וצרכים, אך נראה שבמחקר כה מקיף ורבה מעמיק היה צריך להסביר את שורשי הנאציזם מתוך ההיסטוריה הפנימית של גרמניה, גם אם הם חוזקו על ידי גורמי חוץ.

בכמה מן המפות המצויות בספר נפלו טעויות מצערות. במפה של אירופה תחת הכיבוש הנאצי (עמ' 210) יוצא לפי המקרא שבריטניה, אירלנד ושוודיה השתייכו למדינות הציר, והרי שוודיה היתה נייטראלית. גם במפה של חלוקתה הטריטוריאלית של יוגוסלאוויה (עמ' 569) חל שיבוש במקרא. הכל שאותם הישובים שנבחרו על ידי יהיל כמרכזים אינם מצוינים במפה בעמ' 310. הכוונה לפיוטרקוב, קטוביץ, אודר וגלנביה והישובים בנדין וסוסנוביץ.

כדבריה של המחברת בהקדמה, נחתם הכרך הראשון ב־1975, והשני ב־1981, אך שניהם פורסמו ב־1987. אילו היתה המחברת מוסיפה נספח עם הספרות המחקרית שהתפרסמה בין 1975 ל־1987, היתה תורמת לשלמות התמונה, והיתה מבהירה נקודות שבהן התפתחה ספרות מיוחדת.

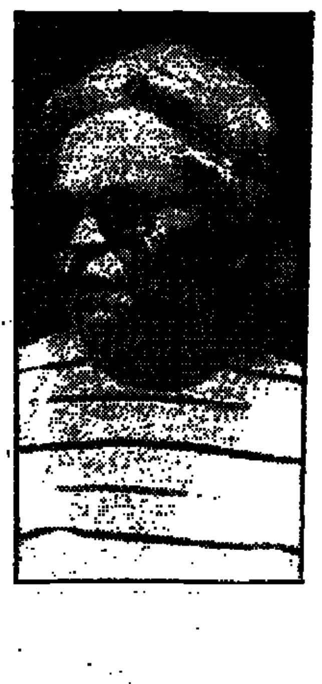

לני יהיל: לשחרר את עצמנו מן הגישה האומרת שהיהודים הלכו למותם כצאן לטבח

עניני לשון / משה זינגר

כולם צודקים

אחד הדברים המתסכלים בוויכוחי הלשון הוא, שאחר מחשבה ארוכה אתה מגיע למסקנה שבעצם כל הצדדים צודקים.

הנה, למשל, עניינו של הזמר אלון אולארצ'יק. הוא רואיין לאחרונה ב"ידיעות אחרונות" ונשאל: "יש לך בעיות בעברית? אתה משבש מלים והגייה בכוונה" ועל כך הוא השיב: "אני מעדיף שזה יהיה לא נכון. אני אוהב שפה חיה, ואנשים ברחוב מדברים שפה שונה מזו שרוצים שידברו האחראים עליה. ועדת הלשון פוסלת לשידור שירים שלמים בגלל שטויות. השיר 'כאיר' ואלון' נפסל לשידור בקול־ישראל, בגלל ששרתי 'מגיע לכיכר'. כשהמם בקמץ ולא בצירה. הם טועים. בפרספקטיווה היסטורית, זו הכמת חלם. הם מסתמכים על מה שהיה שפה מדוברת לפני אלפיים שנה, במקום לקבל את השפה המדוברת של היום. אני אוהב את מה שקורה בניו־יורק, לדוגמה. השפה משתנה מול עיניך כל הזמן, ומיד החידושים נכנסים לשירים. אצלנו אין דבר כזה, להיות נביא".

הדבר המתמיה ביותר בדברים דלעיל הוא, כמובן, טעותו של אלון עצמו. שירו נפסל, יש להניח, מכיוון ששר שם "מַגיע" ולא "מֵגיע". ואשר לנבואה: ייתכן מאוד שבעתיד ייפסל שיר ששרים בו "מֵגיע" – אך לזה עוד לא הגענו.

ולעצם העניין. אלון אולארצ'יק מעלה פה בעיות מעניינות רבות, שאפשר להאריך בהן עד אין קץ. ננסה להצטמצם. מה עושים במקרה זה? אלון, שהוא אמן, עובד עם חומרים שהם הבסיסיים ליצירת שלמות הרמונית. שימושי הלשון שלו ושל הסובבים אותו – ש"מַגיע" הוא אחד מהם – ביחד עם המנגינה והסגנון הביצוע יוצרים כשהו שלם.

אלון אולארצ'יק: בין הדקדוק הקבוע לשפה המשתנה

והנה, בא עורך לשוני ואומר: מלה אחת צריך לשנות. את "מַגיע" יש לשנות ל"מֵגיע" לפי הדקדוק. עורך זה דואג לשלום הציבור ולשלוות נפשו שלו – ואין הוא חש כי "שיבושי הלשון" של הזמר הם חלק הכרחי ביצירתו.

מה עושים? מי צודק? מבחינת הדקדוק הגלמד צודק העורך הלשוני. מבחינת המציאות הלשונית הישראלית והאמת האמנותית צודק הזמר. לוא אני הייתי הקובע בעניין זה, הייתי משאיר את "מַגיע" של אלון אולארצ'יק ללא כל חשש. וזאת, בין היתר, כיוון שאך תמימות היא לחשוב כי אם נתקן מלה אחת בשיר אחד – נשנה את מהלך התפתחות הלשון. ומה שקורה היום, ש"מַגיע" ו"מֵגיע" מתחלפים בפי דוברים רבים – זהו חלק מהתפתחותה של העברית הישראלית.

אלון אולארצ'יק, אגב, יכול להתנחם בכך שהוא נמצא בחברה טובה. גם לביאליק תיקנו מדקדקים את שירה. ביאליק כתב, למשל, "לא רצה לבי כי אם הגלותך/רק אותך, אותך, אותך", ושינו לו ל"אוֹתָךְ". והלך הפרה.

אלון אולארצ'יק, וביאליק, ולנסקי, ואחרים – כותבים במה שאפשר לכנות "עברית ריאלקטית". חיים לנסקי, בעל הידע העמוק בעברית, ניקד בשיריו מלים רבות כפי שהוגה באוזניו ובשונה מהשגור בפינו – "חֲרִיפִי", למשל – ואף חרז זאת לפי הגייתו. אנו קוראים את השירים הללו אחרת, ומאבדים בלא דעת שפע של חרוזים. ומה שאנו עושים לשירי ביאליק: הלא אצלו, בקריאה לפי הגייתנו כיום, הולכת לאיבוד כל המוסיקאליות של השירה, וגם חרוזים נעלמים.

אלון אולארצ'יק העלה שאלה לא פשוטה. לפנינו ההתנגשות הנצחית בין הדקדוק הקבוע לשפה המשתנה, בין האמת האמנותית לבין רגישויות מתחומים אחרים, ועוד. קשה להשיב תשובה חד משמעית – מה עושים בעניין זה. כללית, כלל ראשון בעריכה לשונית הוא – להפעיל את הראש, לנהוג בתבונה. וזה קשה. לפעמים – כי קל יותר לתקן צורות באורח אוטומאטי.

דבר אחד ברור: אלון, שתחילה היתה צורה אחת של "מַגיע" בפיו – זכה עתה בשתיים. ושתיהן עשויות להיות נכונות ולא־נכונות בעת ובעונה אחת.

עורך: בני ציפר

תערוכות / איתמר לוי

השובה כשבוי / העצבנות הקטנה של ארוך / עיצוב של ערימת גרוטאות

ביקור עונתי במוזיאון ישראל

התערוכה הברכוית המקדמת את פני המבקר במוזיאון קרויה "שבויה בחלומה", תערוכת צילום גדולה המוקדשת לעשרים שנה לאיחוד ירושלים. התערוכה מחולקת לכמה אגפים המתארים את הרס המחסומים ופתיחת הגבול, ראש העיר, שלום הרתות, רחבת הכותל, מקרי אלימות, השיתוף פעולה בין התושבים. את רוב הצילומים אפשר לתאר בהכללה גסה כצילום תעודי עם נטייה לעיתונאות לדידת-אקרוסלית, כלומר, צילום המדגיש את המוטבע האנושי ה"דגיש" שמעבר למאורעות היסטוריים כבירים. למעשה יש במגרע אחד ויחיד הגדל בתערוכה הנוכחית למסורים מונומנטליים, והוא פירוק החומות והגדרות שחצו את העיר עד מלחמת 1967 וחשיפת האוכלוסיה היהודית והערבית זו לזו.

מכיוון שערכה האמנותי של התערוכה עלוב, ובעיקר מכיוון שאני רואה את התערוכה כאקט פוליטי, איני מוצא כל טעם לדבר עליה במונחי ביקורת אמנותית. ההצהרה הפוליטית של התערוכה היא "הנה עברו עשרים שנה מאז הצעד האדיר של איחוד העיר. אמנם יש מדי פעם מאורעות של עוינות, אך כנגדם יש גם מאורעות של שיתוף פעולה, כלומר עיר מורכבת, קשה, מעניינת, נפלאה, ובעיקר — שלנו. ואנו, בכנות ליברלית, כורים בעול ובקשיים הלא-נמנעים, אך בעיקר גאים האוהבים את עירנו ואת עצמנו".

בתערוכת "שבויה בחלומה" מועדף החלום על האמת. השובה מכריז על עצמו כשבוי. המלחמה שקדמה לכיבוש אינה מצולמת (שהרי מדובר ב"איחוד" ולא ב"כיבוש"). על איזה איחוד מדובר פה כשהצלם הערבי היחיד בתערוכה נולד ב-1910 ונפטר ב-1971?! להיכן נעלמו כל מנקי הרחובות, פועלי הבניין ושוטפי הכלים הערביים, הנוכחות היומית הנפוצה ביותר לאיחוד העיר? היכן האלימות האמיתית, השנאה, הפחד וההשפלה? אין טעם להמשיך ולפרט (עדיף ללכת לראות את תערוכת צלמי "במחנה" המוצגת בתיאטרון ירושלים, היא מבקיינת יותר, כנה ומורכבת יותר וגם טובה יותר).

בביתן האמנות הישראלית מוצגים תמרקין, גרוס וארוך. את ארוך צריך לרוץ לראות. בתערוכה בעיקר ציורים שנשארו באוסף האמן, כמה ממיטב עבודותיו. ארוך אולי לא היה הדיקן בשפת האמנות הבין-לאומית, אך באמנות הישראלית הוא ממוקם כאי נפלא של תרבות, עדינות וצניעות. כל הרגישויות שנהפכו במשך השנים למאניירות וקונוונציות של הציור הישראלי מופיעות אצל ארוך ברעננות ובמקוריות. הקו נושא עמו את תחושת העצבנות הקטנה שבסיסה הדעת, הצורה גולמית במקצת, כאילו זה עתה נוצרה. הצבע הלבן חם וקשה. בכל דף מתגלה המצאה חזותית חדשה, קריצות קטנות של פיקחות, הנאות ועירות השמורות ל"אדם המשחק". הייתי מסתכן ואומר כי נושא העבודות הוא הזמן — זמן התהליך של עשיית הציור, תהליך ההתבגרות של הצייר ולוח העץ, ההזרכות המתרחשת תוך כדי פעולת הציור והאפשרות לידו של הילד להפעיל כבר-פנים את ידו של הצייר המבוגר ולהעלות באוב דימויים וצורות מימים שעברו.

בביתן בילי רוז מוצגת תערוכתו של יוססון לאדה, אמן גרמני-אמריקאי- צעיר שצמח בעשור האחרון עם האיסט-וילאג' בניו-יורק. ביזמה לבוקי שוורץ יוצר לאדה בחלל מבנה המגיע לשיא של ארגון כשהצופה ממוקם בנקודה מסוימת בתוכו. כשהצופה משנה את מקומו משתנה גם הארגון ומתפרק למרכיביו. אך שלא כמו אצל שוורץ נוצר אצל לאדה מבנה פיגורטיבי, לעתים פופיסטי, המוריסטי ופוליטי. צריך לראות כדי להבין את מורכבותה הטכנית והתפיסתית של העבודה.

לאדה גדש את האולם בחלקי הדלוף מכאניים ופסולת צבאית — חלקי מטוסים, פגזים, ארגזים ושאר חפצי עץ ומתכת ההופכים את השהייה באולם החשוך למחצה לביקור לילי במגרש גרוטאות. דפנותיהם של ארגזים ותיבות שונות מצוירים כך שמנקודת הצפייה האידיאלית מתגלה דמותו הלבנה הגדולה של משה למיכלאנג'לו. המסר הפאציפיסטי, המתבטא בשילוב סמלים יהודיים ומוסלמיים בעבודה, שטחי במקצת. המפגש האירוני בין שתי גישות לפיסול, שיא הפיסול המערבי ומולו האסתטיקה של טכנולוגיה מודרנית, הקפדה עיצובית מול ערימת גרוטאות, הוא מעניין יותר. יש בעבודה מתח בין שתי נקודות זמן, בין שני דימויים דחוסים של העם (לא העם של יוססון לאדה), בין שני סוגים של חוק וסדר. חבל רק שרובו של הצופה בתוך חלל האולם חסומה ושכמה פרטים מיותרים מסרבלים את העבודה.

לתערוכת הצילום של בועז טל יש כוח לעודד תגובות קיצוניות. מי שיאהב את הצילומים הגדולים, האלימים — שבהם נוכחים מקרוב האמן וכמה ממקורביו בעירום חלקי ומלא, תוך כדי השיפה מגוקמת גם פניות — ימשיך ויגלה בעבודות גם משמעויות משפחה, אפשר להגדיר של משמעויות חברתיות (ערכים של יופי גופני, חילוף תפקידי גברים ונשים, סטייה, אקסהביציוניזם) ואפשר לדבר גם על התייחסויות אירוניות לתולדות האמנות (הדמויות משחזרות לעתים תנוחות מוכרות מאמנות הרנסאנס). כמי שלא אהב את התערוכה אני מוצא את נוסחם של הצילומים מיותרת. אפשר לקבל אלימות ויזואלית ודעיונית כשיש לאמן משהו חשוב להראות ולומר. במקרה הנוכחי מסתתרת האלימות בכמה קלישאות אופנתיות משומשות במקצת (ביומי-עצמי, ציטוט היסטורי), אך למעשה כל מה שיש לה לומר הוא "אני צועק משמע אני קיים".

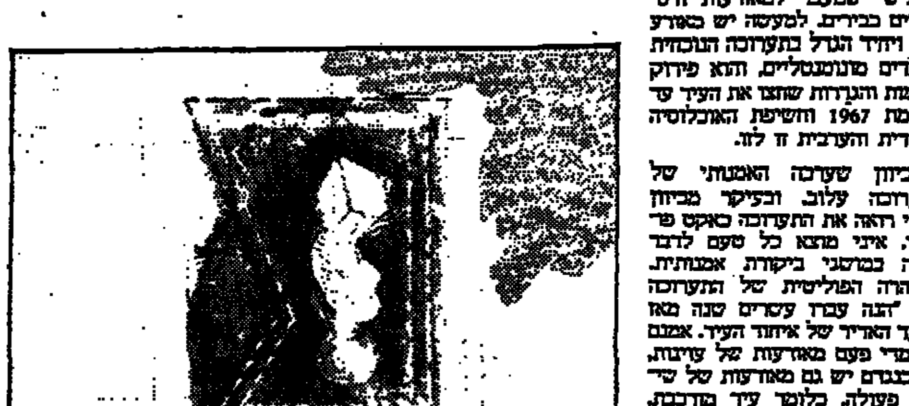
אריה ארוך, צורה, 1970–1971, טכניקה מעורבת על לוח עץ

תערוכה / נסים מבורך

מינוטאורוס וסירונית

ברנרד רדה, רטרוספקטיווה, מוזיאון הרצליה

התנגשות בין תום אידילי לבין כוח מעטב-ברוטאלי נותנת למוטיבים הצודניים, ובפעול יוצא מכך גם להבנים, ביצירותיו של ברנרד רדה (1897–1963) את אותו מתח רב-השראה המעניק להם ערכיות הזורגת ממגבלת הזמן והמקום.

אמנות בעלת אופי לוקאלי מוחד היא תופעה נדירה במאה העשרים, שאמצעי-התקשורת מאפשרים בה לכל מקור השפעה אפשרי לשטוף את כל היבשות. על כן חשיבות גדולה טמונה במיקומו של קולט-השפעה, אם אמנם שיוך לו מזלו. הוא נקלע לפרשת-דרכים מרכזית, ואם הכבנותיו האישיות מאפשרות לו לבור את הפנינים מתוך האפר ולשבץ אותן בתוך מערך יצירתי אשר חותמו האישי טבוע בו.

[illegible]

צ'רנוביץ (במלך בוקובינה שבקיסרות האוסטרו-הונגרית) זכה איש זה, אחד מחשובי האמנים היהודים במחצית הראשונה של המאה הנוכחית, לקבל את ראשית-הכשרתו האמנותית המסורתית בפראג. אוזר-הספר של התרבויות הגרמנית והסלאווית, הציב, מזה מאות-שנים רבות, פירות תרבותיים השובים. על כן, אף בתור "יהודי נודד", ששהה ויצר, בתוקף גדולה המדיני-צבאי של אירופה, גם בצרפת, ספרד, פורטוגל, קובה, איטליה וארצות-הברית, נשא עמו רדה לכל מקום, כמו חייל נפוליאוני המחזיק בתרמילו את שרביט-המרשאל, את מה שקלט בצעירותו בבירתה העתיקה של בוהמיה. אין נקודה על הגלובוס שאליה הגיע בנדודיו, שבה לא נשלף מטען זה כדי להעלל ניצוצות אמנותיים, [illegible]

מצד התימטיקה שלום מצביעים הפסלים, העבודות הגראפיות ותמונות-השמן הבודדות, על קיומה של נטייה כמעט-עקבית של רדה להישען על מקורות קלאסיים, ובמקביל לכך על משיכה חזקה לעבר הפנטסטי. דמויות מיתולוגיות, לעתים בעלות זיקה אל צד מסוים ביצירתו של פיקאסו, משולבות אצלו בתוך צירופים דמיוניים. אפילו בדיוקנאות מצוירים, שבאורה אמור היסוד התעודי להיות בעל חשיבות מרכזית בהם, מצוי מרכיב כזה, הנשען על מטיוורים רב-מאסיים האנדרקיים. אל גבולות הסוריאליזם מתקרב, למשל, פסל של חתול, שגבו מצמיח פרחים. רדה ראה בכך ביטוי למידה של גאווה ועצמאות שחתולים מצטיינים בהם. אך דומה שגם יסוד של בקיעה [illegible]

המפגש, ביצירות גופן, בין מאסות כבדים [illegible] טיים, אריים, עשויים לסמל אצל האמן, במודע או שלא במודע, את מצבו האישי, כמי שהיה בארצות הרבות שבהן התגלגל בחוקת אורח נטה ללון. עם זה מופיעה אצלו לעתים גם נשיות כבדה לבדה, כמו בדמות של אשה שוכבת, מתולית ורבת-רכות, המשולה אולי לבניין המוצק שהקים רדה לעצמו בתוך מחוזות היצירה האמנותית.

אותה שניות, בתוכן ובצורה, ביצירתו של רדה, מקבלת ביטוי בולט במיוחד באחת מיצירותיו, זו המוצגת בכניסה לתערוכה, באמצעות כבודתו האכזרית של מינוטאורוס וקלילותה המפתה של סירונית.

מינוטאורוס והסירונית, 1955: כבדות וקלילות

מילים שלא עצרו את ההיסטוריה

סוף מעמוד 6ב

הפרק המוקדש לו תופס את מרכז הספר.

סונה מייצג בעיני קאנטי ערך מוחלט. הוא ניצב כקנה-מידה לאנשים האחרים המופיעים בספר. קאנטי מייחס לו ידע ממצה בכל התחומים ושיפוט שאינו יכול לטעות: "מובהקותה וצלילותה של הבעת סונה הן, שהזכירו לי את נוסח הכתיבה של מוסיל... כל נושא שנידון נתמצה לפני שהעלה נושא אחר... כל אלה הזויתי או כפליים, באלף העמודים של מוסיל ובמאה שיחות עם סונה". מוסיל, שלקח על עצמו "לשקם את אוסטריה באמצעות רומאן", נבצר הקשר השיר עם הזולת. ואילו סונה, אחרי שפירסם כמה שירים עבריים מושלמים, ויתר על הכתיבה כמו שויתר על כל פעילות שהיא: "אבל הוא נשאר בעולם ומחשבותיו היו צמודות לכל התופעות שבו...ואני התרשמתי, כי לא פעל מפני שלא רצה לעשות עוול לאיש". סונה היה מסוגל רק לראות את הזולת, מתוך צער עמוק, ה"שיתוק" שלו, כפי שהתייבה לכנות זאת וֶזָה, אשתו החכמה והיפה של קאנטי, היה כמין בבואה הפוכה של התאפסותו של קרל קראוס, שהצהיר בפברואר 1934 "נאמנות לדולפוס...הצדיק את הזוועה. הכל, באמת הכל, עזבו אותו...כאילו... באחר מבאומיו הנהדרים תקף את עצמו, והשמיד את עצמו על-ידי כך".

קאנטי, לקראת סוף הרישומים, אינו מקבל את הביקורת שמותחת עליו וֶזָה, הטוענת שסונה הביא את קאנטי לידי הזדהות-יתר בשנים אלה. קאנטי מייחס את השינוי שהתחולל בו דווקא לאנה שדחתה אותו, והוא שב ומתהדר בה: "רק משחק העיניים הוא המסוכן בה, ובכל השאר היתה ידידה טובה...אבל דבר אחד אסור: אסור לנסות לקשור אותה. אין לה קיום בלי החירות שלה, החירות הדרושה לה למשחק העיניים שלה". האם זה כאב אישי של אהבה מאוכזבת, או הודאה לא-מודעת בכך שאי-הנכונות להתחייב היא המביאה להולשתה של הרוח, לשיתוקה, לתבוסתה?

במאמר "תבוסתה הצפויה של הדילתיות" (עיתון 77, אוגוסט-ספטמבר 1987) דורש אודי יותר "יצירת אתוס קולקטיווי חדש שיש בו תביעה אל הפרט תוך כדי שמירת ייחודו". זה נשמע כמו ריבוע העיגול. בכל זאת, הדרך האחת האפשרית לכך היא פסיכולוגיה שאינה של היחיד כבודד ואינה של ההמון. אחר מפניה של פסיכולוגיה זו היא ההכרה שלא רק בספרים יש לדברים סגוליות, אלא גם במציאות, וכי לא רק בספרים אלא גם במציאות אנחנו "דמויות" ולא רק "אנשים ממשיים". כלום אין זה מה שספרי זיכרונות מבקשים לומר על האדם?

לכן את "משחק העיניים" אין לקרוא כסיפור של חיים אישיים וספרותיים המתרחשים כביכול בחלל ריק, אלא כפרשת חיים הקשורה לאסון הקרוב ובא, שבו עלו באש אנשים וספרים. ואולי גם משמעותה של כל הספרות כולה.

שבוע של ספרים / דן דאור

מחזה

הסערה
מאת ויליאם שקספיר
נוסח עברי, מבוא והערות: אברהם עוז
עיצוב העטיפה: רוני רבב
ספריית פועלים, 1987.
172 עמודים

העטיפה הנאה, המודפס הנות, הדפוס מאיר העיניים, ההקרנה האינטליגנטית, הארידים הכורוכים את הדעת וההערות המאלפות, עושים תרגום חדש זה למחזה האחרון (כנראה) והשירי ביותר של שקספיר לעניין שיש לברך עליו. קטעי הפרוזה עוברים יפה לעברית, ("מה זה כאן? בן אדם או דג? מת או חי? דג! הוא מריח כמו דג; ריח ישן מאד ודג מאד. מין חמור יס כיובש, ולא מהטריים. דג מוזר!"), וגם השירים המחורזים נוחים יותר לאוזן מאלה שבתרגום הקודם, תרגום ברוידא, (כלאו שיחתך, צרס נויבה, חיטה, שיפון, קטנית וכל תנובה./ עשבי הריך למרעה כבשים,/ שטפי הציר פני אתו כבסים..." לעומת "שחותיך, צרס המוצנעה,/ חיטה, שעורה, קטנית וכרשינה/ עשבי הריך כוססות הצאן,/ הציר כריך למקנה מוק..."), אלא שאת הבעיה הקשה של העברת הפנטמטר האמבי הגמיש והמגוון באנגלית הדכאולין ומוגבל בעברית, לא פותר גם תרגום זה.

ריבוי המלים החד-הברתיות, העושר הגדול של תנועות ארוכות וקצרות מאפשר באנגלית מה שדורש בספר גדול יותר של הברות בעברית, הדבשקל הטבעי ביותר למשורר האנגלי לא מצליח אלא לעיתים רחוקות בעברית. "...וכריקמה/ התוהו של החיזיון הזה,/ כן גם המגדלים חובשי כיפת/ ענן, הארמנות הכבירים,/ היכלי הקודש, כן, וגם כדור/ הארץ הגדול על מלואו,/ כלום ימוג, וכמו מחזה/ השווא הזה בהיגרש, אף לא/ יותירו צל ענן. אנחנו חומר/ שממנו עשויים החלומות; ואת ימי חיינו הקצרים/ סובבת תרדמה..." מתרגם עוז את הקטע המפורסם ביותר של המחזה. ולעומתו ברוידא: "וכמו החיזיון הזה, נוסד על תוהו,/ כן גם המגדלים עוטי-ענן,/ אדיגם כדור הארץ הכביר,/ וכל שיבולתו, מוג ימוג,/ וכראווה השווא הזאת אשר נגוזה,/ לא יותיר עב קל. הננו מין ארג,/ שבכנו עשויים החלומות,/ וסוף חיינו המעטים תנומה". שתי הגרסאות הן פתרון מכובד בעיני, אך שתיהן, אולי כוחות באמנות מסרית כופרות, דומה שאינן מצליחות להציע שירה עברית שוות ערך למקור.

"אין צורך להיבהל!" צעק הסמל, "זו פצצת דמה מופעלת". הוא התכופף ואחז את קלי בשער שערפו האדיר. "לעולם אתם לא לומדים, שוטים ארורים. בכוח אתה לא יכול לבטוח באיש, בשום... את זה היו צריכים ללמד אותך". הצירוף המוזר הזה של עברית "תקנית" (אל תאמר "אל תסמוך על אף אחד", אמור "אין לבטוח באיש") ושל תרגום מיילולי (פצצת הדמה איננה "מופעלת", זה סתם פצצת דמה, וכו'), שום סמל, לא בקג"ב ולא בשב"כ ולא בשום מקום אחר בעולם, ובעצם שום אדם בכלל פרט למתרגם, מאנגלית לעברית, לא היה יכול להוציא מהפה. כל אלה מבטיחים שצעיף האטליה ייקרע, ושהאמינות של המקור תתפוגג לחלוטין, ושהסיפור ה"עוצר נשימה", שג'ק היגינס "סופר הבונה המעולה והמוכר, שזור בתוך מסכת של אירועים היסטוריים", יישאר בבחינת פוטנציאל לא ממומש בעברית.

ציפורים

ציפורים בחולה, ציורי ציפורים של אריה חצור
רשימות קצרות על הציפורים: שמעון גלוזמן ומשה גורשוני
פתח דבר: עמוס רודנר-שרך
והביא לדפוס: שמוליק בריאור
עיצוב: אריה ולמן
הקיבוץ המאוחד. אין תאריך. 44 עמ'

אריה חצור, שנפטר לפני עשרים שנה, צייר את ציפורי החולה בשנות החמישים המאוחרות, ערב מות האגם. מסיבות שונות לא נדפסו אז הציורים. עכשיו הם רואים אור בהוצאה נעימה לעין, ונוספו להם רשימות קצרות על חיי הציפורים, ומבוא על חיי הצייר.

השוואה של כמה מהציורים עם הצילומים, הבאים באור, באנציקלופדיה "החי והצומח של ארץ ישראל", היא כמעט תמיד לטובת הציורים. יש בציפורים המצוירות בהגת עיניך, תחושת אינטימיות ואופי שחסרים גם בצילומים טובים, וקצת חבל על מסורת מפוארת של ציורי נושאים מן הטבע, שחצור ייצג בכבוד ושנראה שנעלמה.

בורותי אינה מאפשרת לי לשפוט את הרשימות, אבל הן כתובות בבהירות ומוסרות אינפורמציה חיונית. טענה אחת לי, שלא טרחו להוסיף את שמות הציפורים בלטינית ובערבית (כפי שעושה האנציקלופדיה הנ"ל). "פירוש שמה הלטיני (והערבי) של אנפת הלילה הוא "עורב הלילה", כותבים. אז למה כבר לא להביא אותו תמיד יכול לעזור למתרגמים שבאים רובם מן התרבות האחרת, של "מין ציפור".

אבל הפגם החמור יותר הוא שאין זיהוי הציפור ליד הציורים. "הרישומים שבצד הסקירות בספר אינם תואמים בהכרח את נושאי הסקירות", כתוב בפתח הספר. למה? איך נדע מהי הציפור ברישומים הנפלאים בעמודים 22 ו-23, למשל (מין שלדג?).

כלבים

סיפורי כלבים
מאת ג'יימס הריוט
מאנגלית: [illegible]
איורים מאת ויקטור אמבראוס
מודן, 1987. 470 עמודים

חמישים סיפורי כלבים שליקט הווטרינר הסקוטי מיורקשייר נערכו בספר זה, ונוספו להם אחרית דבר קצרה: אם כמושר השכל, על קוצר [illegible] קטנות (למשל על הכושר הטלפטי של ספר הכפר וכלבתו ועוד כאלה הסיפורים הנפלאים ביותר בספר), ואם כמו סיפורים (למשל זקנה שניגשה אליו וכירכה אותו על סיפור הכלב המפליץ, מלים שאי אפשר היה לומר בכלל באותם ימים רחוקים).

בתוך רב שזור הריוט בין הקטעים גם את סיפור משפחתו ותיאורים של כמה מתושביה האנושיים של העיירה שבה עבד שנים רבות. לכל אדם חוץ מלקרטוזיאנים די בסיפורים שובי-לב אלה להיווכח שלכלבים יש נשמה, והריוט יכול אמנם להבטיח בלב שקט לגברת חוששת אחת שאם יש חיים אחרי המוות אין סיבה שכלבים לא ייהנו מהם. גם בהקדמה לספר, שבה מתאר המחבר את לימודי הווטרינריה בגלזגו שלפני חמישים שנה, יש עניין רב.

חבל רק שהאנגלית הרעננה והחביבה שלו הועתקה לעברית עצית משהו. עם זאת יש בתרגום גם משום בשורה למי שסבור שאת המלחמה לשוויון המינים (נשים וגברים, לא מיני בעלי חיים) יש לעשות בלשון. בכל מקום שהריוט (המין: זכר) מביע תמיהה, כותב המתרגם "תמהתני". גם אני.

אם ספרו של הריוט מוקדש בעיקר למין אחד, הרי שספרם של אמיר בנימין (מלים) וח.ז. בי. שפירא (ציורים), "לזכר חולשה בולטת" (ספרי לידיק, 1987, 75 עמודים) מוקדש לאספקט אחר, מין, אצל מינים שונים. הצרה עם החולשה הבולטת לפחות אצל בני אדם, היא שהיא לא בולטת מספיק, או לא מספיק זמן, או לא מספיק פעמים, שלא כמו אצל הרבה מידידנו בעלי החיים (ואם איני טועה גם לא אצל הברושמים שהם בני האדם היחידים שהתברכו בזקפת עולם), ועצם העניין הוא שאין בו עצם, לא כבן לגבי אריות, למשל, שדווקא יש להם.

הרבה עטכויות נבונות ומשעשעות הקשורות לעניין, בלי או עם, יש בספר חביב זה, אפילו אם חלקן מחורז מדי. לטעמי, הרבה ציורים סימפטיים.

אנתרופולוגיה

האש שבפנים
מאת קרלוס קסטנדה
מאנגלית: חיים תרמון
זמורה-ביתן, 1987.
247 עמודים

האוניברסיטה של קליפורניה שלבושתה הדביקה לקסטנדה דוקטורט על הבידיון האנתרופולוגי שלו "מסע לאיכסטלן", כבר העבירה את ספריו ממדפי מדעי החברה למדפי הפיקציה, אבל הסאגה הזוהרת על עוצמה של הנגואל דון חואן, תלמידו שהתפיסה קרלוס, וידידים אורים, נמשכת. דון חואן, מסתבר, אינו סתם שאמאן משבט אינדיאני נידח בצפון מקסיקו (לדברי אנתרופולוגים מעלה בורותו של קסטנדה בעניני צמודים הלהיגונגיים ומנהגי היאקים, את החשד שלא ראה יאקי מעודו) אלא "רואה", במסורת של הטולטקים, תרבות מתה די צורכו של כל מחבר סיינס פיקשן. ומה שהוא רואה, זה המישמאש הרגיל של קרבו-הניוס (אחרי הנאדה אפשר לשוב ולעשות עסקים כרגיל), אנרגיה מינית ורוחנית, אונה שמאלית וימנית מתהלוליות על המוח שוחר מקבלות עד אתמול, וכיו"ב דברים שמצא הבראי המקסים בספרייה. כל זה, אם הבנתי נכון, כדי לבצע את הקפיצה חמודת הנשר מהר שסוח לתהום, קפיצה המסמלת אולי את מצבו של ההיידבראיני בעולם, ה"נורקקת".

הסיורים המרובים של המחבר עשויים למצוא עניין גם בכתב העת "מודעות", המוקדש רובו כמעט לזאבר ספרותי זה של פיקציה המתוארת כמפאקס. בגיליון האחרון (מספר 27) של כתב העת, שעורכו הוא אברהם אלישע, משתתפים בין השאר האסטרולוג אילן פקר, אברהם אורון על "מרע ומטפיסיקה". הרסה ארבל בהגדרה תיתונו של האכבות או היום ושם ושם (לפיה יוצא שאמנות המערב במאה העשרים זה לא אמנות) ומרגוש קלאוזנר המנותח. לא באמר אם דבריה נכתבו לפני או אחרי מותה.

מתח

כומר מודה, רומאן
מאת ג'ק היגינס
מאנגלית: שלמה גונן
מודן, 1987, 224 עמ'

המתרגם שלמה גונן עושה רושם שהוא מבין אנגלית ויודע עברית, ובקטעים של תיאור ופעולה המשפטים ברורים והקורא רק: "קלי הנמיך את האקדח ופנה לכיוון הקול. האיש וכידו המגבר המכבי התקדם לעברו ברחוב, לבוש מדי קולונל בקג"ב הסובייטי ועליהם מעיל גשם, המוטל על כתפיו. לצדו פסע איש גבוה ורזה, בראשית שנות השלושים לחייו, שערו בהיר וכתפיו שחות במקצת, לבוש מעיל גשם מעור ולעיניו משקפיים במסגרת פלדה". אבל ברגע שאנשים אלה פותחים את הפה משהו מתבלש הדיאלוגים נשמעים כאילו באו מבית-חרושת למוצרי תרגום בהקפאה.

בהקשר הימתיכוני

סוף מעמוד 6ב

פים בשני כרכי "הים התיכון" שבעריכת ברודל בשתתף במאמר יפה (עליו עוד להלן) בחוברת כתב העת להיסטוריה הימתיכונית: זהו מוריס איימר בפאריס, הכותב על אחד האספקטים במפעלו של ברודל.

מובן שהמחקר הימתיכוני לא התחיל עם ברודל. להיפך, זהו המחקר ההיסטורי הקדום ביותר של תרבות המערב, ושלמה בדעמי מצטט מדברי ברודל האומר כי אין עוד מרחב שנחקר כה היטב כים התיכון והארצות "המוארות באורו" (לברודל). חלק גדול מכתביו עוסק בהיסטוריה כלכלית וצבאית וכו"ב, מנגנת פיוטי מאורה. באמר בפתחה של החוברת הראשונה של כתב העת להיסטוריה הימתיכונית מוכיח דמות של חוקר ימתיכוניות גדול הקרוב לנו אף יותר מברודל: שלמה דב גויטיין (1900–1985), שעליו כעל "מלומד ימתיכוני" כתב משה גיל, סוקר את דרכו בחקר הגניזה ואיסוף החומר לארבעת כרכי "החברה הימתיכונית" (והחמישי בדפוס). יש לקוות שכל חוברת של כתב העת תביא דיוקנאות של היסטוריונים של ימתיכוניות, והרי אפשר להתחיל באבי ההיסטוריה ממש, בהרודוטוס (ברודל מוכיח, בהקדמתו לאחד מכרכי "הים התיכון" את הפנטסיה של לוסיאן פאבר, ממייסדי אסכולת "אנאל", על שובו של הרודוטוס לים התיכון של ימינו ורשמיו האפשריים ממסע כזה במכונת הזמן).

על ברודל בהקשר הימתיכוני כותבים, בחוברת השנייה והשלישית של כתב-העת, מיכאל הרסגור ומוריס איימר. מרתק ביותר הוא כמאמרו של הרסגור "ביקור מוזרים בים של ברודל" שאינו מסתפק בדברי הוקרה להיסטוריון הגדול, ביחוד בתור ראש אסכולת "אנאל" ("תופעה מופלאה"), אלא פונה גם לביקורת של כמה פנים בחיבורו הגדול על הים התיכון בתקופת פיליפ השני. בבקיאות עצומה הן במפעלו של ברודל והן בהיסטוריוגראפיה הכללית של התקופות שבהן עסק ברודל, בא עמו הרסגור חשבון על סטיות ניכרות מעיקרון האובייקטיוויות שדגל בו. אהבתו של ברודל לספרד גרמה לו לסטות מן העיקרון הזה, לדברי הרסגור. ברודל מתעלם או ממעיט מערך הירידה הספרדית, המתחילה לדעת רוב ההיסטוריונים בימי פיליפ השני עצמו. הרסגור מצביע על נימות של ציוויד בספרד ושירת הלל לה גם שעה שהמחקר ההיסטורי מוכיח שאין כל מקום לשבחה. ברודל מרחיק לכת עד הבעת צער על השמדת הארמדה (1588), אף שרוב ההיסטוריונים מסכימים שאלמלא נוצחה צפויים היו אסונות כבדים מאלה שהתחוללו. גם בעניין גירוש היהודים כתב ברודל על ש"אינו יכול להאשים את ספרד ברצח ישראל", ואף ממעיט במספר קורבנות האינקוויזיציה. אך לדברי הרסגור בלא כל הצדקה, אלא מתוך נטייה ברורה לשכוח את ספרד.

המאמר הזה של הרסגור הוא מרתק ומכוון לעניינים רבים, על אף קוצר יריעתו, וביחוד הוא מראה על מגמה ביקורתית-מדעית המכוונת את כתב-העת החדש. שונה בנימתו הוא מאמרו של מוריס איימר על "פרנאן ברודל, הים התיכון ואירופה", הדן במקומה של אירופה לעומת הים התיכון ביצירת ברודל. איימר דן למעשה במפעלו של ברודל כולו, לרבות הספר שהופיע אחרי מות ההיסטוריון, "זהותה של צרפת", והוא מוכיח את אחד מעקרונות גישתו של ברודל לים התיכון. אחדותו של הים הזה, לעומת הגיוון העצום של אירופה עצמה. הוא מוכיח בהקשר זה את הפרק הראשון של הספר "זהותה של צרפת" ששמו "הלא צרפת היא גיוון" (הוא מביא את השם, אגב, תוך סילוף זעיר, שכן השם האמיתי בספר של ברודל הוא "צרפת, ששמה הוא גיוון").

במאמר עצמו מוכיח איימר כמה מאותן הסתמכות הפאראדוכסליות שאנשי "אנאל" אהבו להודיש להן. כותב איימר: "אם אימץ ברודל את הקביעה של מארק בלוך האומרת שאין היסטוריה של צרפת, יש רק היסטוריה של אירופה, היה זה רק כדי להוסיף מיד לאחר-מכן, אין היסטוריה של אירופה, יש רק היסטוריה של העולם". מארק בלוך הוא, כמובן, המייסד הנוסף, בצד לוסיין פאבר, של אסכולת "אנאל" המהוללת. כך או כך, איימר חוזר על הנחת היסוד של ברודל ביחס שבין הים התיכון לאירופה: אף על פי שאירופה גברה על הים התיכון וניצחה אותו, היא נשארה כבוזית אסירה של ההקשר הימתיכוני. מוצאה של אירופה מן הימתיכוניות אף יותר מאשר מן הים התיכון, ומוצא זה הטביע בה את חותמו לעד.

ברודל דיבר על אחדותו הבסיסית של הים התיכון, אך מי כמוהו היה מודע גם לרבגוניות העצומה של העולם הימתיכוני. רבגוניות לעומק ולרוחב, לצפון ולדרום, למערב ולמזרח. רבגוניות זו משתקפת יפה בנושאי החוברות של אנשי אוניברסיטת תל אביב: תמצא כאן מאמר החוקר ספר על השפעת הערבית על הספרדית בימי הביניים (בחוברת הראשונה), מאמרו של רון ברקאי על ספרו של מלומד ספרדי. בצד מאמר על "שלושה מחקרים בשוק הכספים הוונציאני" (בחוברת השלישית, מאת בנימין ארבל), מאמר על קשרי ביזנטיון ואל-אנדלוס (מאת דוד ורסטייון) בצד מחקר בהגירות היהודיות בארצות הים התיכון בתקופה ההלניסטית-רומית (מאת אריה כשר).

הגיוון בנושאים ובזמנים הוא באמת עצום ולא-מוגבל, ומשקף בכך מקצת מאי-מוגבלותו בזמן של העולם הימתיכוני. בעצם, גם אי מוגבלותו במרחב, שכן אם הים התיכון הוא אגן כמעט-סגור ומובחן היטב, הרי הימתיכוניות נפרשת על פני העולם כולו, מגיעה עד אוסטרליה ועד דרום אמריקה. אם אירופה היא יצירה של הים התיכון, הרי העולם הוא יציר אירופה — ועל דרך הסילוגיזם: העולם הוא יציר הימתיכוניות. זה בנוסח האימרות ה"אנאליות".

באמת, אי אפשר כלל לקוות לרשום אפילו את להו התכנים של שלוש החוברות העשירות, הערוכות היטב. קשה להימנע מלציין, עם זאת, מאמר מרהיב ברוחב ראייתו ובתפיסתו החדשנית במאמרו של זאב רובין בחוברת הראשונה על "הים התיכון והדילמה של האימפריה הרומית בקדמוניות המאוחרת", המנתח בראייה רחבה את אחת התיזות ההיסטוריוסופיות הגדולות של הימתיכוניות, התיזה של אנרי פירן, ההיסטוריון הבלגי שהעלה בספרו "מחמד וקארל הגדול" את הטענה על המשבר בהיסטוריה הימתיכונית בעקבות הכיבושים הערביים, והולדת אירופה הים-ביניימית מתוך השבר הזה. רובין בוחן בחינה ביקורתית נוקבת את התיאוריה של פירן, מתוך ניסיון רב-מקורות (בתחום, והמחקר זה מאות שנים) להבין את שקיעתו של העולם הרומי בהקשר הימתיכוני הרחב שלו. עבודה זו, חלק ממכלול גדול עוד יותר (כדבר ההיסטוריון הישראלי הצעיר במבוא הקצר שכתב לחיבורו), היא בלי ספק מרכזו של הגיליון הפותח של כתב-העת להיסטוריה הימתיכונית.

כמו כן קשה להימנע להזכיר מדור קבוע חביב במיוחד בכתב העת הזה, הוא מדור ה"עדויות" (טסטימוניה) הכולל תרגומים של יצירות קצרות הזורעות אור על הגישה לימתיכוניות במשך ההיסטוריה הארוכה של תרבויות האגן הימתיכוני. אלה הם טקסטים של תפילות ושירים על אודות ההפלגה בים התיכון, החל בתפילה המוסלמית המיוחסת לאבו אל-חסן אש-שאדילי, בן המאה הי"ב, וכלה ביצירות בשירים קצרים מתוך האנתולוגיה היוונית ("פאלאטינה") על אודות הסכנות שבהפלגה הימית, בחוברת השלישית. עורך את המדור הזה רון ברקאי, מומחה צעיר להיסטוריה של ספרד בימי הביניים, והוא גם שתרם את העדות הראשונה. השתיים האחרות הן פרי עבודתן של טובה רוזן ושל נסים זוגי.

לסיום ברצוני לחזור לנושא שממנו יצאתי: אופיה הימתיכוני המיוחד של החברה הישראלית. העניקת ההקשר הימתיכוני לתרבות הישראלית. בחוברות כתב-העת להיסטוריה הימתיכונית לא נמצא בינתיים מקום לדיון באספקט כלשהו של הימתיכוניות של מדינת ישראל: תורו של דיון כזה עוד יגיע בלי ספק. בספרותנו שבעריכת ברודל, "הים התיכון", מוזכרים היהודים לרוב — כשם שהם מוזכרים במאמרים רבים בחוברת — כעם שקשריו עם הים התיכון לא פסקו מעולם. ובמסה "הגירות" מאת מרסל איימר בכרך "הים התיכון: בני אדם ומורשת" מדובר גם על המימד הימתיכוני של מדינת ישראל. המימד הכרוך בעצם התקיימותו של הקשר הימתיכוני של העם היהודי, שאיימר מכנה אותו "הפאראדוכס האמיתי" ועומד בכמה קודים על מקורותיו של הפאראדוכס הזה.

תורו של הדיון הגדול, כאמור, עדיין לא הגיע. לכך תידרש ודאי מלאכת הבנה ארוכה. אך הכיוון מתווה כבר. ודומני שהוא הכיוון הנכון: אסור לה לישראל להפנות פניה מן הים — והרי קיימות בה גם נטיות כאלה — אלה חובה היא לשאוף לעשותו ל"ים שלנו", גם שלנו.

מהדורה שניה
של רבי מכר

דו"ח ולד
קללת הכלים השבורים
מאת
עמנואל ולד
הספר המנתח ביסודיות את הבעיות הקיימות במבנה צה"ל ובארגונו ואת כושרו לעמוד בפני אתגרים צבאיים יעמוד בפניו בעתיד

אביב שנות
מאת
עמיה ליבליך
ספר המתאר את חוויות השירות הצבאי כפי שהיא מתוארת מפיהם של כמה עשרות חיילים שהשתתפו במחקר פסיכולוגי על הנושא. ספר חובה למתגייסים ולבני משפחותיהם

ש
הוצאת שוקן/ירושלים ותל-אביב

התחרות לפרס ע"ש הצייר והסופר נחום גוטמן ז"ל

העמותה והקרן ע"ש נחום גוטמן ז"ל
מכריזות על תחרות להענקת פרס לספר עברי מאויר איור אמנותי.
סכום הפרס השנה — 8000 ש"ח.

סופרים ומאיירים יגישו את מועמדותם לתחרות על הפרס בליווי **חמשה עותקים מספריהם**, עד התאריך כ"ד כסלו תשמ"ח (15.12.87) למזכירות העמותה-הקרן, גב' רינה לוי, בית "מעריב", תל אביב.

טכס חלוקת הפרס ייערך בסוף חודש דצמבר ש.ז. בתחרות ישתתפו רק ספרים מאוירים שנדפסו והוצאו בשנתיים האחרונות ושלא זכו עד עתה בשום פרס אחר. כל מתחרה רשאי להגיש לא יותר משניים מחיבוריו המאוירים.

זה עתה הופיע
איגרות הרמב"ם
מהדורה מדעית על פי כל כתבי היד הידועים בעולם של האיגרות הפילוסופיות והאישיות, עם תרגומים, הערות ומבואות
מאת
הרב יצחק שילת
להשיג בחנויות הספרים. הפצה — "שלם", טל. 02-380195

THE BRITISH COUNCIL
presents
"Pop! British Music in the Eighties"
an exhibition
of compact discs, books, videos, photos and graphics
at
Shaar Zion Library, Beit Ariela
25 Shaul Hamelech Blvd., Tel Aviv
17 November – 30 December 1987
Mon – Thurs 10.00 – 20.00
Fridays 09.00 – 12.00
With the kind cooperation of
Tel-Aviv – Yaffo Municipality
Shaar Zion Library, Beit Ariela

יד ושם
רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

יוצאי המבורג, אלטונה, ונדסבק

מתכבדים להזמין את הציבור
לתערוכת עיר ואם בישראל
קהילת המבורג
(אלטונה, המבורג, ונדסבק)

התערוכה הוכנה ע"י המוזיאון לתולדות המבורג בשיתוף יוצאי קהילות אה"ו בישראל.
הפתיחה: יום ג', י"ח בחשון תשמ"ח (10/11/87)
16.30 — באוהל יזכור: טקס אזכרה לקרבנות קהילות אה"ו
17.00 — פתיחת התערוכה באודיטוריום שליד המוזיאון לאמנות ביד-ושם.
נעילה: יום ו', י"א בטבת תשמ"ח (1/1/88)

صورة من الأصل

هكذا عن الأصل

טלוויזיה מעולם אחר / הדה בושס

הטלוויזיה שמרקעה אינו מוחשך

הטלוויזיה הבריטית, על ארבעת ערוציה, מפתנת ומזינה גם אותנו. בימים טובים והוקים, כאשר המרקע אינו מוחשך — ובלעדיה אנה אנו באים. אבל מי שמוצא את עצמו באנגליה מגלה להפתעתו שלמרות הכם שרכשה לה הטלוויזיה הבריטית, ועל אף שמקובל שהיא הטובה בעולם, גם היא נגועה בוולגאריזציה ובטפלות שלית, ואולי אלה בסימני־היכר של הכרזים. אין זה מן הנמנע להסתעפות ולהתרגז גם בצפייה במורכבת בארבעת הערוצים שבפם הולך לפניהם.

בעצם אנו נמצאים במעגל קסמים. כאשר הטלוויזיה אכנם משקפת נאמנה את עידן הוולגאריות והבינוניות אבל היא גם בין המחוללים את ההשפעות הבינוניות שקידמו עידן זה. במידה רבה משקפת הטלוויזיה את פרצופו של הזמן — כלומר את פרצופו חסר ההבעה כמעט של מה שנחשב כטוב והזכם: זה הצופה ובאוזן לדברי החכמה לבאווה, כשהוא מוצף בהם בעל המרקע. אבל, בו־בזמן, הטלוויזיה גם קובעת ומגבשת את פרצופו הרוחני כביכול. מעצם בריאתה היא מנסה להעניק לרבנו של מי שמכונה בלשון בקיבבת "האיש הקטן" ובו בזמן היא יוצרת ובוראת אותו. והלה, אם לשפוט לפי מה שמספקים לו, הוא יצור ברמה שכלית נבוכה שכל מאוויו וסקרנותו מסתכמים בחוסר כל רצון להפעיל את התאים האפורים שבמוחו ודי לו בצפייה אפאטית, בין נמנום לנמנום.

הטלוויזיה גם יצרה את דמותו של האדם הטלוויזיוני־המנחה. כשהוא סינתטי, שופע חיוכים מזוייפים ועניין מזוייף, והבינות מופלגת. שפיו אינו נסגר, ואפילו לא לרגע: יצור כלאיים של מראיין־מנחה־בדרן המנסה להצטייר חן בעיני קהל אנונימי, חסר־זהות, בכל מחיר. לזכותם של האנגלים יש לומר שהם "מיסטרים" של "סמול טוק", יודעים כיצד ואיך לדבר בשפה בינונית על לא־כלום, לקשקש ללא־הרף על כל נושא תחת השמש, חשוב או שולי, באותה מידה של רצינות, עניין, ראגה והבינות מופלגה. הם גם מצליחים להראות טבעיים ובלתי־אמצעיים ויש מקום ללמוד מהם כיצד עושים זאת טוב יותר בטלוויזיה.

דוגמה מצויינת הן תכניות הבוקר בנוסח "בוקר טוב בריטניה". שם דנים במזג האוויר, בכותרות העיתונים, באנשים בחדשות של אותו בוקר, בקוריוזים אנושיים, בבעלי חיים, במכות ומהווים מכל המינים והסוגים וכמובן נותנים עצות חינם לכל עלובי החיים. והכל כמו ללא סדר עדיפויות אבל בחיוכים היוצאים כאילו מן הלב. בראנה מופלגת וכמו בזרימה בלתי פוסקת, כאשר כל אותם החוזים שוליים לחלוטין מקבלים חשיבות שלא ממין העניין.

עניין זה של מתן עצות חינם, בנוסח מובהק של עיתוני נשים, הוא אחד התחביבים של הטלוויזיה. תכניות אידספר מוקדשות לעלובים, למסכנים, לנכים ולמפגרים ומי לא, כאשר היועצות־מנחות הן רובן ככולן נשים ספכתיות בגיל העמידה ורצוי מלאות־בשר (עשים רווח אין להן כנראה תרמית ספכתית דייה). הן מספקות עצות טובות ויעילות לכל ומשפיעות על הצופים והלקוחות כאחד — הטסים להופיע ולחשוף סיפורי־חיים אינטימיים — כמויות בלתי נדלות של חכמת חיים שוקית. חכרים את הגברת שעסקה לא מכבר, במיומנות בלתי־רגילה, בנושא הקונדומים בתכנית על איידס ב"מבט שני" ובכן — היא באה היישר מ"בוקר טוב בריטניה". שם כאמור. היא מספקת עצות אינזות, מוכנות לשימוש מהיר, בכל תחום של חיי הנפש והגוף.

הסלון האווירי בפריס: מוכרי נשק ציניים

נגה מושקורי: מרואיינת

צ'רלסטון הסטון: מרואיין

יורדים אל העם

אפשר גם לצפות באידספור חידונים ושעשועונים, שרווח כספי בצדם, העוסקים בכל נושא טפל תחת השמש (מהם שכבר הועתקו אצלנו). האם בעזרת השם והשר גנים תחזור הטלוויזיה לשרוד מטבחה לנו גם בעשועון שיחזרים, בנוסח פגישה עיוורת, שבו פוגשים נשים וגברים זה את זה, זוכים בבילוי חינם ואפשר לומר על כך שהלך ודרך אבל עורב. ועדיין יש לציין שכולם נראים טבעיים ובלתי־אמצעיים וכולם למדו במרוצת השנים כיצד יש לנהוג בטלוויזיה ולהראות כאדם הטלוויזיוני.

לא חסרות גם אין סוף סדרות במשכים. שאל מרביתן נקי לעתי באמצע (מלבד אלה המשודרות אחר כבוד גם אצלנו), אבל קלטתי את התוכן ואת סיפור העלילה מפני שבמרוצת הזמן הופכת הטלוויזיה את צופיה הנאמנים לתסריטאים בכוח. הנטייה הדומיננטית בסדרות החדשות יחסית היא לא לעסוק יותר בבני המעמדות העליונים, העשירים והיפים, הלבושים הדרים בהדור, אלא לרדת אל העם. הסדרות החדשות מתמקמות בשכונות של המעמדות הבינוניים וגם למטה מזה, בקרב אנשים פשוטים. הללו, בעלי האמצעים המוגבלים, הם לא־יפים, ואפילו לעיתים מכוערים, חיים בבתים סרי טעם, מדברים ללא בושה בכל העגות הבוטות ומוצאים תנחומים בפאב השכונתי, במשחקי כדורגל וכיוצא באלה תענוגות; ובין דראמה רומנטית אחת לאחרת משפיעים על הצופים חכמת חיים מוכרת לעייפה, רצוי שתהיה גם קומית — וזה מה שיש.

פה ושם נתקלים מדי פעם בתכנית טובה, על פי רוב דוקומנטרית, או תכנית ראיונות רצינית. אחת התכניות האלה, כאמור, היא זו של דייוויד פרוסט שהוא עדיין אחד המראיינים האינטליגנטים והמיומנים ביותר (קיים דמיון פיסי ניכר בינו ובין גבי גזית, וגזית גם יכול לסגל לעצמו סגנון יבש־ציני כשלו). יש בתכנית, בין השאר, גם ביקורת על העיתונות והטלוויזיה של השבוע, מפי מבקרים חריפים ושנונים, שאינם חסים על איש. משהו שאולי ביום מן הימים תאמץ לעצמה גם הטלוויזיה אצלנו אף כי גורלו של מאיר שלו מעיד שהלחצים רבים והתקוות קלושות.

צפיתי גם בתכנית מרתקת וחושפנית שכותרתה היתה "האם זקוקה בריטניה לעתונות רפש". היא כללה מתקפה מוחצת, חד־צדדית וכמעט בלתי מרוסנת — אבל לדעתי מוצדקת — על הצהובון "סטאר" ועורכו החדש פיטר גמבון, שהצטייר כשרץ לכל דבר. אף כי נאות להחשף ולהתראיין ארוכות, וללא כל התנצלות, התפלש בעזות מצח ברפש ובהנאה גלוייה הגן על מסכת שקרים שפירסם (כמו כותרת ראשית על שתי אחיות וגבר במיטה אחת, המשתייכים ללהקת רוק). דנו בהרחבה גם על השפעתה של עיתונות הרפש, העולה כפורחת, על העיתונות הרצינית והמכובדת. המסקנה היתה שזו היא השפעה קטלנית, שאי־אפשר עוד להתעלם ממנה. וגם העיתונות הרצינית משנה בהדרגה את פרצופה עד לבלי הכר. אף כי לפחות באנגליה עיתונות הרפש היא נטולת כל יומרות פוליטיות ואחרות והרפש הוא רפש.

האנגלים גם מגלים מחדש את ברית־המועצות, והפעם באמצעותו של פיטר יוסטינוב (זה מראיין עם פני פאה?) שהוא ממוצא רוסי. והדבר רוסיה: הפעם רוסיה של תרבות ואמנות, של הסטוריה סוערת, של רכרות מרתקות, של אנשים המשתתפים להנאתם בחופי הים השחור — וכמעט ללא פוליטיקה. תכנית מאכזבת לפרקים אבל עדיין מביאה את המראות בכשרון ובכלות ומחייה נופים וימים מרוחקים.

צפיתי גם בתכנית ארוכה על הסלון האווירי בפריס שהיה בה מסר ברור. המשתתפים בסלון הציגו כסוחרי נשק ציניים, חסרי כל מצפון המוכרים כלי־מוות ומשחית לכל הקונה במחיר, כמו למשל ניקרגואה וצ'ילה. לצד בנו של רפו "כיכבה" גם ישראל בכתבה - והביתן שלה צולם מכל הצדדים והזוויות האפשריות. למוטי הוד היתה אמנם הופעה מכובדת אבל לעומתו לא הוסיף מנכ"ל התעשייה האווירית כבוד רב לישראל והאנגלית הנלעגת שבפיו. רק הגבירה את הרושם הקשה, של ישראל כסוחרת־נשק ללא מצפון וללא קוד מוסרי.

נוסטאלגיה לרפש

בעידן הוולגאריות, סיפור ההצלחה הטלוויזיוני הוא תכנית הראיונות של דיים עדנה. המראיינת היא משהו בלתי מוגדר בין גבר לאשה, בין אנדרוגינוס, גבה קומה וארוך־רגליים, שגילו אינו ברור. חבוש פאה בלונדית ומשקפי שמש מבהילים ולבוש בצורה אקסטרווגנטית, סרת־טעם במופגן. עדנה זו — כנראה התשובה העכשווית לדורה עדנה הכפופתרת המוסרנית של ימים עברו — היא ייבוא אוסטרלי, ואם איני טועה זהו גבר המתחזה לאשה — "גימיק" בידורי (ולא רק בידורי) האהוב במיוחד על הבריטים — המשמיע גסויות ברכות לקול צחוקם הפרוע של הצופים והמרואיינים גם יחד.

אין מי שמסרב להופיע בתכנית יוקרה זו. אני למשל צפיתי בג'רמיין גריר ובזמרת ננה מושקורי, בלורד ליכטפילד, דודנה של המלכה, וצלם ידוע בזכות עצמו, ובצ'רלסטון הסטון, שנראה כפוחלץ לכל דבר, והתחרה בדיים עדנה, אבל ללא הצלחה. כולם כאחד נחשפו להתהלות הוולגאריות, לרמיזות הסקסואליות הדוקות כרגל פיל ולסיפורים המבהילים של הגברת: על הפרוסטטה של בעלה, על חיי המין שלה — ולאגרסיה הבלתי־גלאית שלה. אני נתקפתי בחילה, פשוטו כמשמעה אולי מפני שאיני מתקדמת די. מה גם שבסיכום שבועי של יום ראשון, על תכניות הטלוויזיה, בתכניתו של דיוויד פרוסט, שעדיין מחזיק מעמד בכבוד, דנו מבקרים, שנונים וחדי־לשון וגם מתחכמים ברצינות כבדת ראש בתכניתה של דיים עדנה, מצאו בה משמעויות שנסתרו מפני והשפיעו עליה סופרלטיווים, נדירים ממש.

אכן, זו אולי תופעה אופיינית לאנגלים המסוגרים שיחסי אנוש קשים להם והם עוברים מקיצוניות אחת לאחרת: מסוגרות, ריחוק, ניכור, התנשאות אינטלקטואלית וחוסר יכולת ליצור יחסים אנושיים בלתי אמצעיים, להתפלשות בביבים מצחינים. כאן מוצאת את ביטוייה הנוסטאלגיה לרפש עם רצון להיות מתקדמים כביכול, בכל מחיר. מעין צורה מעוותת ומסולפת של תחכום.

דיוויד פרוסט: עדיין מחזיק מעמד בכבוד

מזג האוויר

אם אנו טוענים כלפי עצמנו — בביקורת מוצדקת — על סגידותן של מהדורות החדשות, כמו "מבט" ו"יומן השבוע", הנה מהדורות החדשות בארבעת הערוצים של הטלוויזיה הבריטית גם הן בסימן של סגידות ומקרמיות. אבל יש לציין שהן עשויות במקצועיות ובמיומנות רבה והאנשים שם יודעים לדבר, לשוחח, להביע עמדה ודעה ללא תחביר צורם ועוד בתוספת של הומור, וללא אני ואפסי עוד. המגישים אינם משתייכים על מחלקת ה"זוהרים"; אדרבה, הם נראים ככל האדם ובכל הגילאים — גברים ונשים כאחד — ועדיין אין לנו במה להתבייש במגיש כחיים יבין והוא אולי גם עולה על המגישים האנגלים.

היתה לי גם הזדמנות לצפות בשידורים ישירים מוועידת הלייבור בברייטון ומיד לאחריה מוועידת השמרנים בבלקפול. הלייבור התגלה כמפלגה של מנוצחים, מרכ־ימלל לא־אפקטיווי. בוועידת השמרנים, לצדה של תאצ'ר, אשת־ברזל כריזמטית, בעלת עיני פלדה, שהיא כמעט כל־יכולה וזכה להערצה בלתי־רגילה במפלגתה, כיכב ססיל פרקינסון, לאחר ארבע שנות העדרות מן הבמה הפוליטית — בשל אותה מזכירה שלו שהרתה לו — חכה לניצחון מחוץ להנאתה הגלויה של פטרוניתו תאצ'ר.

מתברר גם שהבעיות באנגליה אינן שונות מאלה שלנו. מחלקות בבתי־חולים נסגרות מחוסר תקציב וחולי סרטן הנשלחים הביתה זועקים בטלוויזיה שאין הם רוצים למות. שר החינוך חייב להגן על עמדתו בנושא בתי־ספר הפרטיים והקטנת תקציבי החינוך הממלכתי ושר השיכון והדיור מואשם במיני האשמות על שאין מספקים דיור נאות למיעוטי־יכולת. דנים בהעברת חברת החשמל לידיים פרטיות; נאלצים למנות ועדת חקירה לבדוק את פעולות אמ.איי.5 ומרגרט תאצ'ר שואפת מעל לכל לעודד יוזמות פרטית ומצליחה ככך למרות ועל אף האבטלה המחמירה והולכת והזהרות הלייבור. לצערי, כששהיתי באנגליה, לא זכיתי כמעט לצפות בנסיכה דיאנה ובמשפחת המלוכה והרכילות עליהם הגיעה לאזני רק לאחר שחזרתי לישראל. אבל הרי אי אפשר לראות ולשמוע ללא סוף.

ותמיד קיים מזג האוויר. הפעם אפילו סופת הוריקאן שהרסה ורובות. ניפצה זגוגיות. סגרה את אוקספורד־סטריט עד לשעת צהריים ועקרה משורשיהם עצים בהייד פארק. תכנית שלמה של "בוקר טוב בריטניה" הוקדשה אך ורק לה.

וכך מתברר שלטלוויזיה יש עתיד ואני מפקפקת אם אלה מאתנו שעדיין אינם מאמינים שתרבות וזה עם טלוויזיה, יוכלו לה. הרי כבר נאמר שקול ההמון כקול שדי; וההמון משתלט על כל חלקה טובה שעדיין נותרה לפליטה.

מכתבים למערכת הארץ

ועדת החקירה הבאה

ועדת לנדוי קבעה, שדרכו של עולם שהשקר קבוע והשיטתי אינו יכול להאריך ימים". כלשון האימרה הידועה: "אינך יכול לשטות בכולם כל הזמן".

אבל במתברר שלקביעה זו יש יוצאים מהכלל: כדי לקבל דמי אחזקת רכב, מגישים מאות אלפי עובדים במדינה דו"חות כוזבים ומעסיקיהם מכבדים כבך. שכן גם להם מועיל שקר זה. כיום שההוצאות לו לא נכללים דמי אחזקת הרכב, המהווים שכר לכל דבר, כדכתיב בפנקס.

דבר דומה חל גם לגבי קרנות ההשתלמות [illegible] העליון הגדיר אותן [illegible] בפסק־דין אחר כשכר לכל דבר.

גם המכרזים הפיקטיביים להכוונת פנויות בשירות המדינה הם שקר ידוע וגלוי. דבר התורם להתאכזבות השירות הציבורי ואיתנו בפעילים מפלגתיים חסרי כישורים לביצוע עבודתם כמשרתי ציבור.

מעניין מה תגיד על כל אלה ועדת החקירה שתקום בעוד כמספר שנים לבדיקת ההונאה השיטתית ובוסר העבודה בשירות המדינה ובמיגזר הציבורי.

אהוד סינקלשטיין
תל־אביב

מחאה ריקה מתוכן פוליטי

נראה האוהל שהקימו כמה מפעילי התק"ם מול משכן הכנסת מעלה הרהורים נוגים באשר לאופן בו מבטאים ראשי התק"ם את מאבקה של התנועה כנגד נשך ורבית וכנגד מילוי הבטחות הממשלה להקלת מצבו הכלכלי.

ולכן, אם באמת, התק"ם שרוי במשבר שהוא בבחינת להיות או חדול (במובן הכלכלי), ויש לו כמובן גם השלכות חברתיות־רעיוניות, על בירת מוסמנו סבורה, אזי צריך לנהל את המאבק בצורה אחרת לגמרי.

את האצבע המאשימה המופנית יש לכוון במדויק כלפי מי שבנוים בתהליכי־שהכת את מיצוי ההסכם שאושר בממשלה ובראש המחאה חייבים לצעוד השר צור. הדבר נחוץ קין השחינים בקיעת. כיהודי וכו. המחאה אינה צריכה להיות מול הכנסת אלא בתוך משרד האוצר.

ורק כאשר נראה על מסכי הטלוויזיה כיצד גוררים השוטרים את נציגי הקיבוצים בממשלה ובכנסת בתוך משרדו של השר ניסים לאחר שביתת השבת שלהם הכריזו שם — רק אז ידע העם וידעו חברי התק"ם שהתנהגה שלהם ראויה לכמאותה. כל עוד הם מוליכים אחרים לעצות בבקשתם "אוהל ליפא", זאת אינה אלא מחאה ריקה מכל תוכן פוליטי.

אריאל צרי
עין־דור

השר שפירא ואהבת הגר

שמחתי עד מאוד למקרא הצעתו של השר שפירא לפתרון "הבעיה הערבית": מתמע שנבצאו המשאבים לפתרון הבעיה. לעוכת השר שפירא, הייתי מציעה לגשת לפתרון הבעיה בדרך מוסרית, יהודית, ודמוקרטית יותר: הקצאת אותם המשאבים לתיקון הפערים העמוקים בין המגזר היהודי למגזר הערבי ולטיפוח הבנה וסובלנות.

הצעות כגון אלה של השר שפירא מזכירות את ההאשמות לגבי שיטות הפעולה של המיסיון הנוצרי, ומעידות שרחוקים אנו מרחק רב מקיום "ואהבת את הגר אשר בקרבך". לשרים יש הצעות כמו זו של השר שפירא.

מרים סגר
ירושלים

*

טועה ב. מיכאל כאשר הוא מציע גם ליהודים ממון תמורת ירידה. כבר הוכיחו היורדים שהם מוכנים לרדת בחינם.

יש להציע 20 אלף דולר לכל יהודי שיסכים להישאר בארץ, ואולי אפילו יותר — שכן יש מחיר להסכמה להישאר בארץ, שכה

הילה בין
ירושלים

ערכים בישראל ועידוד העליה

אם הרב שינדלר מודאג מירידת הערכים בישראל ומהתגברות המטריאליזם בה (1.11), הוא יכול לעשות הרבה על־ידי הקרנת מאמצים, ולעודד עשרות אלפים של זוגות צעירים אמריקאים אידיאליסטים, לבוא ולהתיישב בישראל ולהעלות את הרמה.

יעקב עורב
באר שבע

כמה עולה מטר קוטג'
בלב קריניצי?
מעל 260 מ"ר בנוי
החל מ- 199,000 $*
• ערבות בנקאית צמודה לכל דורש
• רחוב הולנדי
• 3 מפלסים • מרפסות מרווחות • 4 חדרי שרותים
• שרותים קהילתיים צמודים לפרוייקט
* לא כולל מע"מ
4 קוטג'ים ראשונים למסירה תוך 15 חודש!
היזם: פ.ז.ג.ר חב' להשקעות ולפיתוח בע"מ
המבצע: א.צ. ברנוביץ קבלנות ובניה בע"מ
שווק ומכירות: "נכסים אינטרנשיונל" רח' בן-יהודה 36 ת"א טל. 03-288418
ביקור באתר, שבת 14.00 - 10.00
רח' ספיר פינת מנדס קרית קריניצי